ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN
J. METZEMAKERS, Pr.
* EN J. DAMEN, Pr. *

XXII

1942

N.V. DRUKKERIJ H. VAN DER MARCK & ZONEN, ROERMOND

Mgr. ANT. VAN DE VENNE †
Directeur van Rolduc 1920—1940.

Directeur Ant. van de Venne †

Het directeurschap van Mgr. Ant. van de Venne, die op Zondag 2 November in het ziekenhuis te Sittard overleed, vult in de geschiedenis van Rolduc nagenoeg nauwkeurig de geheele vredesperiode tusschen de twee groote wereldoorlogen. Kerstmis 1919 volgde hij Directeur Geurts op, Paschen 1940 legde hij zijn ambt neer. Toen hij directeur werd, was hij 46 jaar oud en daarvan had hij er toen ruim 20 als leeraar en prefect te Rolduc doorgebracht. Bij de viering van zijn 40-jarig priesterfeest in den zomer van 1939 maakte hij in zijn feestrede met groote voldoening melding van het voorrecht, dat hij, zijn studententijd meerekenend, gedurende volle 50 van zijn 65 levensjaren Rolduc als domicilie had mogen hebben. Om ten volle de oprechtheid en de diepte te beseffen van de vreugde en de fierheid, waarmede dit feit zijn hart vervulde, diende men zelf de gehechtheid en de genegenheid te deelen, waarmede zijn hart aan Rolduc was vastgegroeid. Bij het vormen van een oordeel over den persoon en het werk van den overleden Directeur zal een buitenstaander echter des te moeilijker deze genegenheid ten volle tot haar recht laten komen, wijl ze rechtstreeks en in woorden alleen in feestreden en in Zondagsstemmingen geuit werd en daarom voor het dagelijksche leven als een min of meer denkbeeldige en invloedlooze eigenaardigheid zal worden voorbijgezien. En toch is het onmogelijk, Directeur Van de Venne naar waarheid te karakteriseeren of een levensgetrouw portret van hem te ontwerpen, onmogelijk ook hem juist en alzijdig te beoordeelen, als men niet als de groote stuwkracht en bezieling van zijn heelen arbeid kent en erkent zijn grenzenlooze liefde voor Rolduc, zijn algeheele toewijding aan de glorieuse traditie en de actueele reputatie van het huis, waarin bijna zijn geheele volwassen leven zich heeft afgespeeld. Deze liefde is de centrale krachtbron geweest, waaruit al zijn werk geestdrift en bezieling geput heeft, en die aan dit werk een eenheid en harmonie heeft geschonken, waarvan het voorwerp dier liefde den stempel zal dragen zoolang het bestaat. Want het is een gaaf en harmonisch geheel, dat dit rijk-gevulde priesterleven ons te zien geeft, en van deze gave eenheid is het stoffelijk symbool het complex van gebouwen en restauraties, waarin hij het oude Roda van binnen en van buiten vernieuwd en getransformeerd heeft.

Nu is het ongetwijfeld waar, dat de Directeur niet minder fortuinlijk geweest is in den tijd, waaraan Gods Voorzienigheid hem heeft willen dienstbaar maken, dan Rolduc het was in het bezit van zulk een geestdriftig en toegewijd restaurator. Want het is wel zeker, dat Rolduc in zijn heele acht en een halve eeuw lange geschiedenis nooit binnen een zóó kort tijdsverloop zóóveel stoffelijke verbeteringen en uitbreidingen ondergaan heeft als Directeur van de Venne in de 20 jaren van zijn Directeurschap er heeft tot stand gebracht. De zakelijke opsomming alleen van deze uitbreidingen, restauraties en moderniseeringen werkt eenvoudig verbijsterend. Het nieuwe schoolgebouw op de plaats van de oude schietbaan en rookzaal; de boerderij met de economie-gebouwen; het gymnastiek-gebouw; de nieuwe noordervleugel met speelzalen, muzieklokalen, ziekenkamers, badinrichting en leeraren-huisvesting; het zustersklooster met huiskapel; de nieuwe aula; de groote kerk- en torenrestauratie; de vernieuwing van den voorgevel met hoofdingang en de daarboven gelegen directiekamers; de bouw van de zeer praktische vergader- en examenzaal, die aula minor genoemd wordt; het nieuwe kerkorgel; de electrificatie en centrale verwarming van alle gebouwen; de moderniseering van eet-, slaap- en ziekenzalen met hygiënische vloeren en waschgelegenheden; de vervanging van alle houten door granieten trappen; de

geheele in- en uitwendige vernieuwing van de keukens; de versterking van den langen noordervleugel met ijzeren ankers door alle verdiepingen: dit alles is tusschen de jaren 1921 en 1939 door zijn initiatief tot stand gekomen; en na de opsomming zal men zich afvragen, waar het oude Rolduc dan nog wel herkenbaar aanwezig kan zijn. Maar dit is juist het wondere en verrassende: wie in 1920 Rolduc verliet en er in 1940 terugkeerde, heeft, door den hoofdingang binnengaande, niets veranderd gevonden, voordat hij door den binnentuin de speelplaats bereikt heeft, en daar aangekomen, heeft hij er de twee groote vleugels een zoo harmonisch geheel zien vormen met het oude 18de-eeuwsche middengebouw, dat hij zich dit gebouw nog nauwelijks als een vrijliggend geheel kan voorstellen. En het is dan ook zeker de grootste verdienste van al deze restauraties en vernieuwingen, dat het nieuwe nergens zóó is aangebracht, dat het oude erdoor verdrongen of geschonden is, dat het Rolduc van 1940 inwendig en uitwendig volkomen hetzelfde karakteristieke monument van katholieke beschaving is als het Rolduc van 1904, en dat niemand, die er zich in 1904 thuis voelde, in 1940 het gevoel kan hebben gehad, in een vreemd huis te staan. Het is een groeiproces even geheimzinnig en organisch als de groei van een menschenlichaam: geen enkele der bouwcellen moge identiek zijn met de vroegere, maar toch is het voor ieder onmiskenbaar het identieke organisme, waarin iedere karaktertrek met groote piëteit is behouden en verdiept.

Wanneer van deze dingen in dit levensbericht de verdiensten aan Directeur Van de Venne worden toegeschreven, dan spreekt het vanzelf dat daarmee de verdiensten niet uit het oog verloren of verkleind worden van de talloozen, die in niet mindere mate dan hij hun krachten, gedachten en talenten voor den opbouw van dit organisme hebben beschikbaar gesteld. Dit is *zijn* levensbericht en niet het hunne: en *zijn* verdienste blijft het in ieder geval, dat hij *fortiter et suaviter* — en op de laatste wijze zeker meer dan op de eerste — hun krachten, gedachten en talenten voor dit werk heeft weten op te roepen en om te zetten in daden.

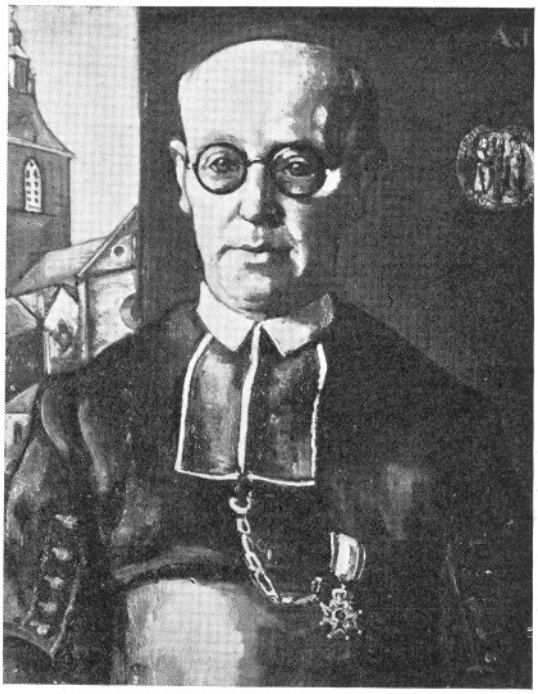

Portret door M. Wiegman.

Als men deze stoffelijke restauraties en uitbreidingen overziet, die gedurende zijn twintigjarig directeurschap tot stand zijn gekomen, dan werkt de simpele opsomming dezer dingen in die mate overweldigend, dat de lezer in Directeur Van de Venne haast uitsluitend een bouw-directeur zou gaan zien, wiens geheele belangstelling werd geschonken en uitgeput bij het optrekken van nieuwe en het moderniseeren van oude gebouwen. En deze indruk zal des te dieper en onuitwischbaarder in de gedachte achterblijven, omdat *deze* vrucht zijner krachtsontplooiing als een tastbaar stoffelijk geheel zichtbaar en onwrikbaar voor het oog oprijst, — terwijl de ongetwijfeld nog belangrijker dingen, waaraan zijn geestdrift en zijn krachten besteed werden, geestelijke dingen zijn en dus onzichtbaar en onnaspeurbaar moesten blijven voor iemand, die het leven en werk van Directeur Van de Venne naar zijn concrete resultaten beoordeelt. Voor iemand, die hem echter meer dan een kwart eeuw in den intiemen kring van het huisgenootschap heeft gadegeslagen, zou het een onvergeeflijke onvolledigheid en onjuistheid zijn, als

hij in een vermelding van zijn levenswerk deze stoffelijke resultaten voorstelde als de belangrijkste vruchten, die zijn Directeurschap heeft opgeleverd.

Want Directeur Van de Venne wilde op de eerste plaats zijn wat hij ook op de eerste plaats was: een vroom en offervaardig priester met een apostolisch hart, voor wien alle bouwen aan steenen muren en aardsche tempels slechts middel en symbool was van het ware apostelwerk: het bouwen van levende tempels als gave woningen van den drieëenigen God. Het apostelschap van een Seminarie-directeur wordt evenzeer middellijk als persoonlijk uitgeoefend: hij heeft er een leeraren-staf voor noodig en beschikbaar als medewerkers en plaatsvervangers; en als hij erin slaagt, met zijn voorbeeld en zijn deugd, met zijn aansporingen en gebeden, in hun arbeid den waren priesterlijken geest wakker te roepen, dan heeft hij een gewichtig deel van zijn zending vervuld. Maar om dit te bereiken is de voorwaarde, dat hij met kloeke stappen voorgaat waar hij wil gevolgd worden; dat hij alleen lasten oplegt waarvan men weet, dat hijzelf ten allen tijde bereid is ze op zich te nemen; dat zijn woorden geen offervaardigheid vragen die in zijn eigen daden niet herkenbaar zou zijn. Zoo is nu eenmaal de mensch en ook een gemeenschap van menschen, zelfs als deze menschen priesters zijn. En hiernaar heeft deze Directeur gehandeld in een mate, die zelfs zijn meesteischende ondergeschikte niet van hem zou gevraagd hebben, soms zelfs in een mate, die door sommigen nauwelijks strookend met zijn autoriteit werd geacht. Als de anderen het werk van een zieken, verhinderden of afwezigen collega moesten overnemen, vond hij het steeds een onaangename en vaak een verfoeide taak, vervangingslijsten te moeten ophangen, omdat hij terugschrok voor het opleggen van lasten, waarvan hij maar vermoeden kon, dat ze zonder opgewektheid zouden worden aanvaard; maar nooit zou hij het gedaan hebben zonder een dubbel deel van de vervanging voor eigen rekening te nemen. Men verraadt ook geen geheim, als men mededeelt, dat verschillende maatregelen, welke hij zelf wenschelijk achtte en waartoe zijn naaste raadgevers ten sterkste adviseerden, uitsluitend achterwege bleven, omdat hij terugschrok voor een ongeëvenredigde verzwaring van de taak van individueele leeraren. Een dienst, die door geen *hilarem datorem* bewezen werd, kon hij niet vragen, zelfs al was deze dienst zóó wenschelijk, dat sommigen hem voor noodzakelijk hielden. Ook zonder nadere aanduiding zullen zijn huisgenooten voorbeelden hiervan voor den geest staan.

In een levensbericht zooals dit voorbeelden van zijn persoonlijke vroomheid gaan etaleeren, zou niet van goeden smaak getuigen, want van zulke vroomheid ligt de waarde en de waardigheid wezenlijk in haar verborgenheid. Zijn devotie tot het Heilig Sacrament in zijn wekelijksch aanbiddingsuur, zijn vereering van het Heilig Hart in zijn maandelijksche Heilig-Uur-oefening met de Zusters, zijn liefde voor de Moeder Gods in zijn onvermoeid en ononderbroken uitgeoefend directeurschap van de Maria-Congregatie, zijn nooit gemiste aanwezigheid bij het morgen- en avondgebed der leerlingen worden hier dan ook uitsluitend vermeld als voor ieder zichtbare en door ieder waargenomen uitingen van een innig vroom priesterlijk leven. Wanneer hierbij dan nog is opgemerkt, dat juist in de stiptheid, regelmaat en langdurigheid, waarmede aan deze oefeningen werd vastgehouden, niet het zwakste bewijs ligt van de degelijke en evenwichtige innigheid van zijn devotieleven, moet deze, hoewel belangrijkste, zijde van zijn priesterlijk leven verder in het donker worden gelaten.

Bij de vrienden van Mgr. Van de Venne zal als zijn meest markante eigenschap in de herinnering blijven voortleven zijn gulle en geheel zelfvergetende belangeloosheid. Hieruit vloeide een overgroote onthechtheid voort aan al zijn aardsche verworvenheden: aan autoriteit en populariteit, aan kerkelijke en wereldlijke onderscheidingen, aan persoonlijke bezittingen en vrijen tijd. Paulus' vermaning aan de vaders, om wille van de opgewektheid en levensmoed der zonen hun het vaderlijk gezag niet al te drukkend te doen voelen, „ut non pusillo animo fiant", heeft hij bewust of onbewust tegenover al zijn ondergeschikten zóó standvastig in prak-

tijk gebracht, dat de een of ander wel soms van meening kan geweest zijn, dat de last van onderdaan zijn wat al te licht op hun schouders drukte. Zijn persoonlijk bezit stond hij met even groot gemak af als de beschikking over zijn vrijen tijd, maar even nauwgezet waakte hij over wat het eigendom was van Rolduc. Men kan zelfs zeggen, dat de gulheid, waarmee zijn eigen bezittingen voor anderen besteed werden, in scherpe tegenstelling stond met het ongemak, waarmede hij beschikte over de eigendommen van het huis. Dit laatste werd wel eens met verwondering geconstateerd door menschen, die wisten, met wat groote uitgaven hij door al die bouwjaren moest zijn vertrouwd geraakt. Want de omstandigheden hebben hem ongetwijfeld een buitengewone vrijheid van beweging geschonken bij de verwezenlijking van zijn bouwplannen, en van die vrijheid heeft hij ook een onbevangen en doortastend gebruik gemaakt, maar na dit geconstateerd te hebben moet men er onmiddellijk aan toevoegen, dat hij bij al die reusachtige moderniseeringen nooit of nergens iets heeft aangebracht, dat zelfs een onwelwillend beschouwer als wereldsche luxe zou hebben kunnen kwalificeeren. Enghartige bekrompenheid was hem vreemd, en ook waar een vernieuwing of verbouwing op het eerste gezicht meer kosten dan baat scheen mee te brengen, schrok hij er niet voor terug, als hij van haar wenschelijkheid overtuigd was; maar met nog grooter onverzettelijkheid weerde hij wat hem hypermoderne weelderigheid voorkwam. Aangezien dit laatste echter een wisselvallig begrip is met een uiterst relatieven inhoud, is het heel goed mogelijk, dat b.v. in 1939 onder de normale gerieflijkheden gerekend werd wat in 1919 nog voor overbodige luxe werd aangezien.

De vrienden van den overleden Directeur zouden dit levensbericht onvolledig en onbevredigend achten, als de zeldzame standvastigheid, trouw en hartelijkheid van zijn vriendschap onvermeld bleef. In het begin is er reeds op gewezen, dat al zijn aardsche genegenheid haar uitgangs-, eind- en middelpunt vond in zijn dierbaar Rolduc. Zelfs zijn menschelijke vriendschap en sympathie schijnt hierop geen uitzondering te vormen. Het zou de moeite waard zijn, de namen van zijn meer intieme vrienden na te gaan en dan zou men tot de bevinding komen, dat de personen, aan wie en de mate, waarin zijn vriendschap geschonken werd, onbewust en spontaan bepaald werden door de vriendschap, die deze personen Rolduc toedroegen en door de plaats, die Rolduc in hun genegenheid innam. Het is een van deze vrienden geweest, die — een stoutmoedige maar niet te misduiden variant suggereerend — op hem en Rolduc het woord heeft toegepast, waarmede Louis Bertrand Lodewijk XIV gekarakteriseerd heeft als „l'homme qui a épousé la France".

H. R.

Directeur van de Venne en de oud-leerlingen

Nauwelijks twee jaren geleden mocht ik in Rolducs Jaarboek een artikel schrijven naar aanleiding van het aftreden van Mgr. A. van de Venne als directeur van Rolduc. En nu is het alweer verscheidene maanden geleden, dat we hem uitgeleide deden naar zijn graf op het Rolducse kerkhof.

Van de mij door de Redactie geboden gelegenheid maak ik gaarne en dankbaar gebruik, om den overleden directeur te gedenken als den hartelijken vriend der oud-leerlingen, hun gullen gastheer op de dagen der reunies.

Het was een der laatste dagen van de maand Mei 1931, een Donderdagavond, dat ik den directeur mede namens prof. A. van Rooy z.g. het verzoek deed om toe te staan in de grote vacantie een reunie te organiseren van oud-leerlingen. Zijn toestemming was gauw verkregen en dezelfde avond hebben we reeds samen plannen gemaakt, hoe we deze dagen zouden inrichten. Drie malen zijn we onder zijn directoraat samen gekomen, ouden en jongen, blij weer in het oude huis samen te zijn met onze leraren en vrienden van weleer onder zijn opgewekte en bezielende leiding. Hoe goed begreep hij, wat wij verlangden in deze dagen en hoe royaal schakelde hij zich in, om ons de gelegenheid te geven weer eenmaal jong te zijn, ons weer eens te voelen als leerlingen van Rolduc. In de maanden van de voorbereiding leefde hij mee met al het werk, dat moest worden gedaan en had hij de kleine moeilijkheden al overwonnen, voordat wij ze hadden voorgelegd. De bijeenkomsten, die wij met hem hadden in de voorbereidingstijd, waren vol van Rolducse herinneringen, die we, elkaar stimulerend, ophaalden. Hij was vol spanning, om de namen te weten van hen, die zouden komen: hij kende ze bijna allen. Hoevelen waren zijn mede-leerlingen geweest: hoevelen zijn leerlingen in de vele jaren, dat hij leraar, prefect en directeur was geweest.

En wanneer in de vroege namiddag van de eerste dag de reunisten binnen kwamen, stond hij op het voorplein, om hen verheugd en hartelijk welkom te heten. Het deed hem

zichtbaar genoegen, wanneer hij, omstuwd door al die „jongens" vóór de deur van de eetzaal de plaatsen voorlas, die ieder aan tafel zou hebben in te nemen. Dra klonk in de eetzaal bij het goûter zijn enthousiast welkomstwoord, zijn uitnodiging tot ons, om ons weer geheel thuis te gevoelen. Dan was in eens de stemming volkomen onder die allen, wier studiejaren in Rolduc soms heel ver uit elkaar lagen, mensen, die elkaar in het maatschappelijk leven nooit hadden ontmoet, maar zich nu te zamen wisten in het vertrouwde Rolducse milieu, dat ieder on-

middellijk herkende als het zijne van weleer. Rolduc heeft onder zijn bestaan zoveel vernieuwingen ondergaan, dat men, het geheel overziende, haast niet begrijpen kan, dat dit alles onder één directoraat is voltooid. Maar hoe groot ik de verdiensten van al dit werk ook aansla, groter nog acht ik de verdienste, dat Directeur van de Venne het verstaan heeft oud en nieuw zo te verenigen, dat iedere Rolducse generatie haar eigen weg weet terug te vinden; het verstaan heeft in de nieuwe vormen de oude, door de traditie beproefde en geheiligde geest te behouden, de Rolducse sfeer te handhaven, de bron van die wondere invloed, die allen ondergingen, die eens leerlingen waren in dit huis. Een invloed, waaraan in zijn gehele leven de oud-Rolducien nooit meer ontkomt en die de eenheid schiep, waardoor de reunies zich zo kenmerkten. Hoeveel uren duurt het vaak op bijeenkomsten en congressen, voordat die voelbare eenheid en de stemming er zijn onder mensen toch, die veel met elkaar gemeen hebben en met eenzelfde doel zijn samengekomen: hoe dikwijls keert men van dergelijke samenkomsten terug met het teleurgesteld gevoel, dat het contact heeft ontbroken. Bij de Rolducse reunies was een tijd voor acclimatisering niet nodig: we vonden het oude huis en de oude geest, we vonden in de persoonlijkheid van den directeur, in zijn woord en gebaar alles wat nodig was, om van stonde af aan de gemeenschap te scheppen, die de reunisten zochten en een paar dagen wilden beleven. Met welk een feilloos Rolducs instinct wist hij in die dagen oude belevenissen weer te doen opbloeien, oude herinneringen tot actualiteit te maken: het avondgebed in de kerk, de oude cantieken, de stijlvolle liturgie, de wandeling naar een Maria-kapelletje als weleer in de Meimaand, het diner in de op traditionele wijze versierde eetzaal. En dan zijn afscheidswoord, zo welsprekend en ontroerend om de liefde voor Rolduc, die er in trilde. Dat alles blijft onvergetelijk.

Zo staat directeur van de Venne op het ogenblik van schrijven mij weer voor de geest. Natuurlijk is dit beeld voor zijn verhouding tot de oud-leerlingen allerminst volledig. Waren er niet zeer velen, die in de loop van het jaar Rolduc bezochten en een hartelijk onthaal vonden op zijn gastvrije kamer. Wist hij ook dan niet bij dit korter of langer bezoek uit zijn grote schat van Rolducse herinneringen die op te diepen, welke zijn bezoekers weer terug plaatsten in hun eigen jeugd! En zullen velen van hen, die eens zijn leerlingen waren, niet geheel eigen herinneringen aan hem hebben! Maar een herinnering, welke allen, die aan de Rolducse reunies deelnamen, gemeenschappelijk is, is die, waar hij stijlvol, hartelijk, vol geestdrift de grote en edele traditie van Rolduc vertegenwoordigde.

Dat is wat ik als een blijk van blijvende dankbaarheid nog eens heb willen gedenken. God vergelde hem, wat hij voor Rolduc en de oud-Rolduciens met zoveel toewijding deed.

Tilburg. M. J. H. COBBENHAGEN.

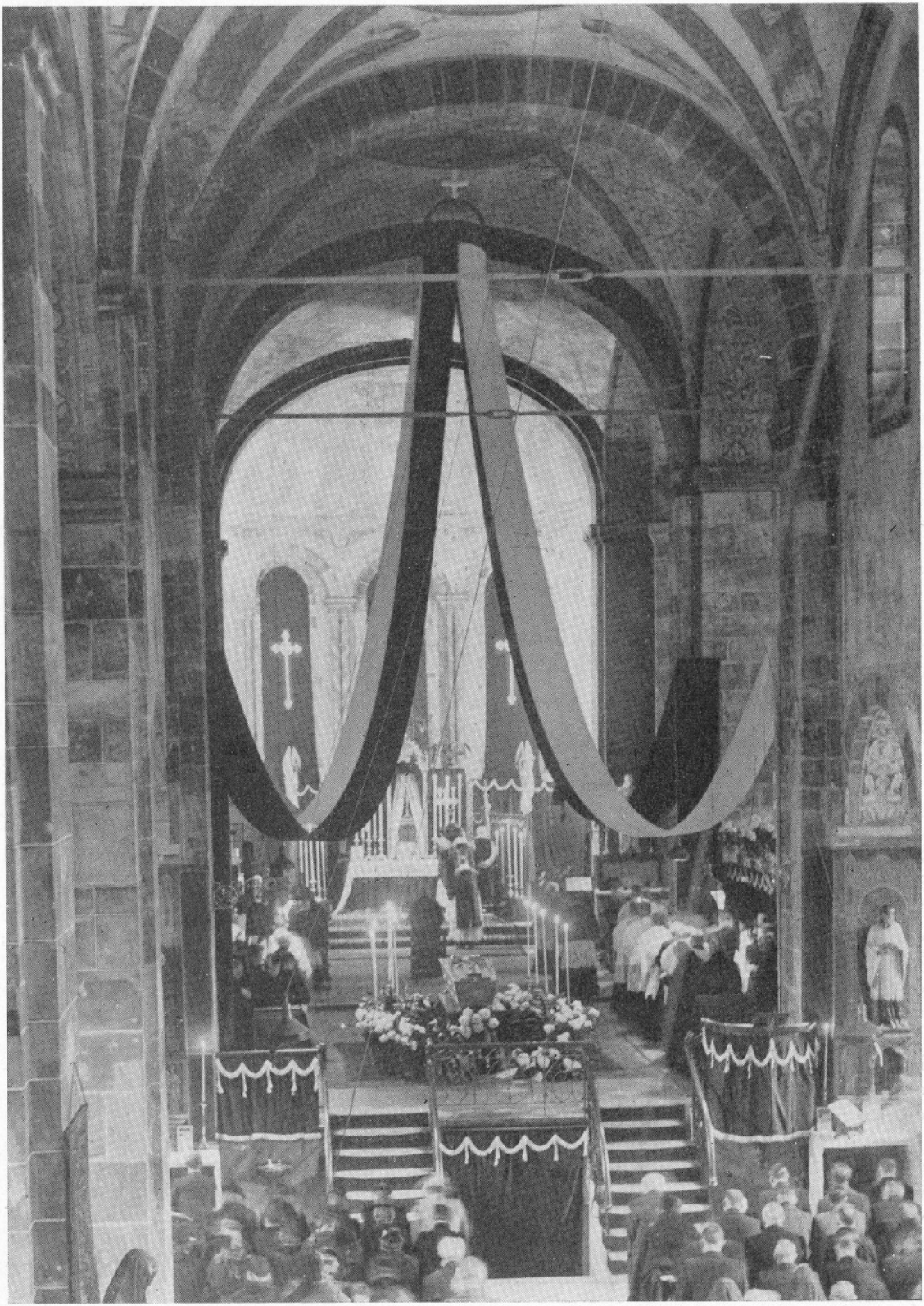

Mgr. A. van de Venne, Beschermheer van de St. Vincentius-Conferentie „St. Joannes Bosco".

Deze nagedachtenis, gewijd aan onzen ouddirecteur, als beschermheer van onze Rolducse Vincentiusconferentie, is niet louter vormelijk, zoals ook zijn beschermheerschap niet enkel vormelijkheid was. Zij wil een uiting zijn van echt gevoelde, hartelijke dankbaarheid voor hetgeen hij naar wij weten voor deze conferentie deed.

Wij hebben directeur van de Venne gekend in de laatste jaren van zijn directeurschap, zoals hij stond voor zijn jongens of zoals hij was wanneer men hem op zijn kamer bezocht; en zo hebben wij een priester leren kennen, die onze hoogachting verdiende. Een hoogachting, die wij steeds in ons hebben meegedragen, die wij — laten wij hier als student onze schuld bekennen — hem niet altijd hebben getoond. In dit contact van enkele jaren met den directeur waren het twee eigenschappen, die ons bijzonder in hem opvielen. Wij leerden in directeur van de Venne kennen de waardigheid, de statigheid van een Monseigneur, gepaard gaande met en beheerst door de goedheid en de innig diepe eenvoud van den priester. En deze twee eigenschappen, op het eerste gezicht wellicht iets paradoxaals, vormden in hem een rustige harmonie. Tevens zagen wij, dat al zijn handelingen gericht waren op de bereiking van zijn enig doel: het welzijn en de bloei van het hem „eeuwig dierbare Rolduc", het welzijn ook van zijn „jongelui".

En als wij dan als Vincentiaan terugdenken aan Mgr. van de Venne, dan komt ons allereerst in de gedachten de oprichting van onze conferentie.

Het is niet aan ons de moeilijkheden, die een dergelijke oprichting meebracht voor een inrichting als Rolduc, op te sommen, omdat wij als leerlingen deze moeilijkheden slechts kunnen gissen. Dat er vele moeilijkheden waren, kunnen wij begrijpen; en zij die de oprichting van meer nabij meemaakten, zullen dit ook weten. De directeur moest hier beslissen. Reeds van te voren wisten wij, dat de enige maatstaf hierbij zou zijn: het belang van de leerlingen. En zo werd er dan door hem besloten tot de oprichting.

Om dezelfde reden nam Mgr. van de Venne ook het beschermheerschap aan over de conferentie. Uit het verslag der installatie-vergadering van de conferentie op 29 April 1939 blijkt dit duidelijk:

„Zijn dankwoord beëindigend, noemde de president het hem zeer aangenaam den Hoogeerwaarden Heer Directeur van Rolduc het beschermheerschap over de geïnstalleerde conferentie aan te bieden.

Nadat hij het beschermheerschap had aangenomen, nam de Hoogeerwaarde Heer Directeur het woord.

Het schijnt een kenmerk te zijn van de ouderdom, dat men bepaalde beschermheerschappen en erelidmaatschappen krijgt aangeboden. Grote sympathie kon de Directeur echter tonen voor het beschermheerschap van de Jeugdconferentie van den H. Bosco te Rolduc.

Dat hij zijn medewerking had gegeven aan de oprichting was niet alleen wegens de steun aan de armen van Kerkrade. Het grote doel is, dat bij de leerlingen van Rolduc iets moois en verheffends wordt aangekweekt. Het stemt verheugend, dat het moeilijke Vincentiuswerk door de jonge conferentie zal blijven beoefend".

„Mgr. van de Venne beloofde zijn volledige medewerking voor dit mooie liefdewerk".

Het is gebleken dat dit niet enkel woorden waren; op verschillende wijzen toonde de directeur, dat zijn beschermheerschap niet alleen een titel was. Steeds was hij vol interesse voor wat er in de vereniging leefde. We kunnen ons nog levendig herinneren, hoe hij rond 5 December naar het Vincentius-maga-

zijn boven Klein-Rolduc kwam om daar van de St. Nicolaas-drukte getuige te zijn. Aan onze buitengewone vergaderingen werd steeds luister bijgezet door zijn tegenwoordigheid. De benoeming en aanneming van de nieuwe leden van onze conferentie had niet alleen zijn volle belangstelling, maar was voor hem zelfs een zorg, omdat hij hieraan actief deelnam.

Mgr. van de Venne leefde met de Vincentius-conferentie mee, meer dan men van iemand met zovele werkzaamheden had mogen verwachten.

En als het niet onbescheiden was, zouden oud-penningmeesters hier nog meer kunnen vertellen. In zijn eenvoud wist de oud-directeur het „laat de linkerhand niet weten wat de rechter doet" fijn gevoeld te beleven, zodat zelfs de toenmalige bestuursleden van onze conferentie slechts konden gissen van waar vele giften „van N.N." kwamen.

Het rijke priesterleven van Mgr. van de Venne, dat eindigde met een zware kruisweg in de laatste jaren, vindt op het ogenblik zeker zijn bekroning in de hemel. Het Vincentiuswerk op Rolduc, door hem mogelijk geworden, wordt voortgezet. De beste dank die wij hem kunnen brengen bestaat zeer zeker in het steeds beter beleven van ons Vincentius-ideaal: ons geheel geven voor onze materieel, en daardoor soms ook geestelijk, zwakkere broeders, uit liefde tot onzen groten broeder Christus, om zo ook zelf beter te worden. Wij willen de nagedachtenis van Mgr. van de Venne eren door te beloven aan onzen oud-directeur: omdat wij Vincentiaan of oud-Vincentiaan van Rolduc zijn, zullen wij — juist door de beleving hiervan — beter Roldueien, beter Katholiek, beter Nederlander worden. Zo zal ook hierin zijn werk blijven voortleven en vrucht afwerpen.

Mei 1942. P. S.

Aon Monseigneur A. van de Venne

Rolduc, dat hoegverierd
hoeshawwe vaan studente,
met vräog en däog
en aog get vläog
vaan oonkoontente,
heet mennige kier e fies gevierd,
dat ier en daank wow bringe
aon Uug, dee dao droogt 't hoegs Gezag,
en daan eur leid mèt sjtèlle lach
droogt, es ze Uug goonge bezinge!

Geer sjöddeldet taan ins mèt te kop
en naomt mèr alles invoidig op.
De Uug gegeve blomme
droogt Geer nao Slevenier,
um aon de hoegste Oppermach
mèt sjtèlle lach
de groetste ier
veur alle goods te geve!

Zoe waor eur Preester-leve
vol zörreg en.... gooie mood,
dat bèjenteere
koos studeere
en praktizeere
alles, wat sjoen is en good!

Eur leve waor eín groete zörreg;
geslaof höbt Geer en gewèrrek
veur God en veur Zien Kèrrek
en veur Rolduc, tot hielemaol mörrig
gewoore waor eur leveskrach!
Toen gaofder mèt eure sjtèlle lach
't lèste offer: eur levesmach!

De Rolduc-klokke lojde zwoer
bèi-j eure lèste Rolduc-tour!
Kort naodat Geer waort weggegaange,
um rös te kriege vaan eur wèrrek,
woort Geer vlak langs 't beeld gedrage
vaan Ailbert, dee mèt hiemeldaank
te Bow-direktäor zie leveswèrrek
gekroend heet, wie de klokke-klaank
kloonk same met ten Abten-zaank,
die, wie 't koer pas had gezoonge:
„Cum Sanctis tuis" — rechop sjtoonge
en bèjden tot e Slevenier:
„Gèft Häom bei-j us, in Rolduc hei-j,
verdeende rös en ieuwige vrei-j;
Gèft aon Zièn ziel de hiemel-ier!"

T. M.

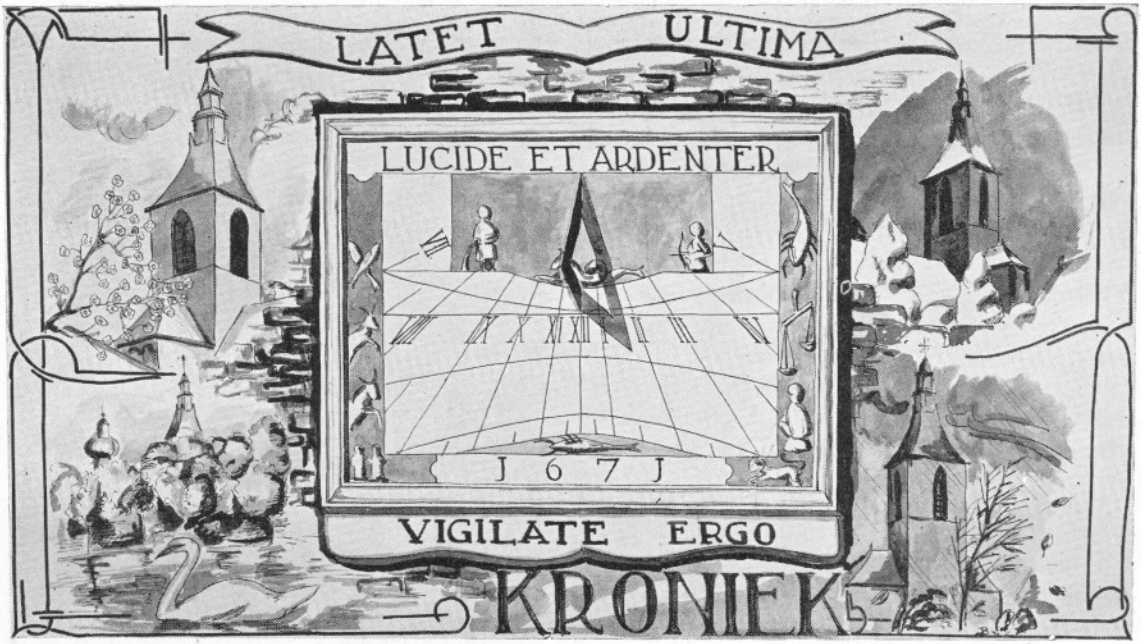

1941—1942

Eerst onder de vacantie bereikte ons het bericht, dat op 6 Juni 1941 op Curaçao overleden is onze oudleerling Pater Gerardus Andreas van Hegelsom uit Grubbenvorst. Zijn geheel leven bleef hij als Dominicaan in Curaçao. Voor zijn vruchtbaar werk aldaar, dat reeds in dit leven zijn erkenning vond door de onderscheiding met de Orde van Oranje-Nassau, zal hij nu het eeuwige loon hierboven genieten!

18 Juli. Ons Groot-Seminarie herdenkt heden zijn 100-jarig bestaansfeest. De omstandigheden laten echter geen plechtige viering toe. Mgr. Dr. G. Lemmens draagt in de kapel van het Retraitehuis aan de Kapellerlaan, waar het Seminarie een voorlopig onderkomen gevonden heeft, een pontificale H. Mis op.

21 Juli. Op verlangen van onzen Bisschop wordt een begin gemaakt met de inrichting van een Oratorium. De huiskapel zal gevestigd worden in de vroegere aardrijkskundezaal, die verlegd wordt naar de klas van 3 Gymn.

30 Juli. In de nacht van Woensdag op Donderdag werd onze buurt geteisterd door een tamelijk hevig bombardement. Vooral Chèvremont moest het ontgelden. Ofschoon grote verwoestingen werden aangericht, vielen er gelukkig geen mensenlevens te betreuren. Gaarne verleent Rolduc de eerstvolgende nachten aan de meest beproefde families — ongeveer 60 in getal — ouders met hun kinderen onderdak op dortoir 1.

1 Augustus. Een diamanten feest op Rolduc, dat ongeveer ongemerkt voorbijging!

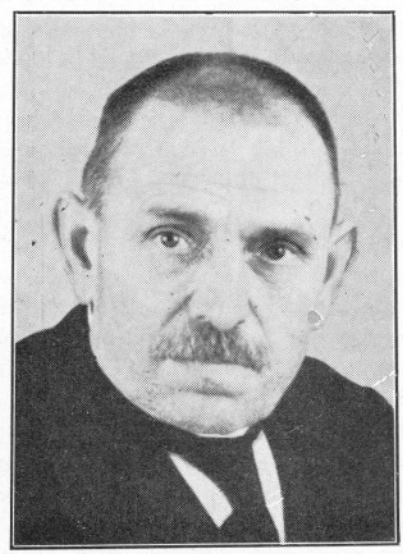

JOSEPH BISCHOFF

Joseph Bischoff herdacht de dag, waarop hij vóór 60 jaren op Rolduc in dienst trad. De bescheiden jubilaris had, om zich aan alle feestviering te onttrekken, alles geheim gehouden, en was vandaag zelfs niet op Rolduc verschenen. Toen het geheim de volgende dag toch uitlekte, werd Joseph met hartelijke felicitaties ontvangen en had er een intieme huldiging plaats. Ook wij wensen den trouwen jubilaris, een man nog van de oude stempel, die met ons huis als tot één geheel is vergroeid, en die ook in Kerkrade algemene achting geniet om zijn charitatieve arbeid, van harte ad multos annos.

9 Augustus. Voor de een en twintigste maal verschijnt Rolduc's Jaarboek dat voor vele Rolduciens betekent: een versteviging van de band, die hen bindt aan het verblijf hunner jeugdjaren.

11 Augustus. Ons lerarencorps wordt uitgebreid met twee neomisten, de Weleerw. Heren L. Bessems en Chr. Meertens.

15 Augustus. Na vele dagen van regen was het op deze Mariadag uitzonderlijk mooi en zonnig weer. Onze Maria-Bisschop hernieuwde in de O. L. Vrouwebasiliek, in vol bisschoppelijk ornaat, de opdracht van ons bisdom aan de H. Maagd met de belofte, dat het bisdom Roermond, dat Limburg trouw zou blijven aan Christus in deze zorgelijke tijdsomstandigheden, waarin de felle strijd woedt van „Vóór of tegen Christus en Zijn kerk".

Op Roda trokken alle aanwezigen in plechtige processie naar de Lourdesgrot, waar de Directeur heel Rolduc weer toewijdde aan Maria.

Enige oudleerlingen vieren vandaag hun 40-jarig priesterfeest, vooreerst pastoor Beukers te Leiden. Buiten de St. Petrusparochie, waar pastoor Beukers de beminde herder is, is de jubilaris vooral bekend door zijn bestuurslidmaatschap van de Liturgische Vereniging in 't bisdom Haarlem en zijn voorzitterschap der St. Gregoriusvereniging. De parochianen hebben hun jubilerenden pastoor op geestdriftige wijze gehuldigd. Ook Rolduc vergeet zijn oudleerling, die het oude Roda nooit heeft kunnen vergeten en altijd een nauw contact met Rolduc onderhouden heeft, niet en wenst den jubilaris van harte

PASTOOR BEUKERS

geluk op zijn feest en bidt dat O. L. Heer hem en zijn werk moge zegenen. Ad multos annos!

De andere jubilaris is de zeereerw. Heer E. Beckers, em. pastoor van Spaubeek, die 35 jaren in die parochie werkzaam was, eerst als kapelaan, later als pastoor. Hoezeer de parochianen de toewijding van hun oudpastoor waarderen is wel duidelijk gebleken uit de grootse huldiging welke hem vandaag gebracht werd. Rolduc liet zich niet onbetuigd.

24 Augustus. In Kerkrade overleed in de jeugdige leeftijd van 25 jaar onze oudleerling Frans Herberichs. Met grote toewijding, energie en kennis van zaken exploiteerde

FRANS HERBERICHS †

hij het bioscoopbedrijf in Kerkrade en Eygelshoven. Steeds toonde hij grote belangstelling voor 't culturele werk, dat door middel van de film tot stand te brengen is. Door het bevorderen van de goede film heeft hij medegewerkt aan het ontstaan der Kerkraadse filmkringavonden, die ook ver buiten Kerkrade bekendheid verwierven. Rolduc is hem dankbaar voor zijn grote hulpvaardigheid en fijne smaak, waarmee hij onze filmprogramma's hielp samenstellen. Vele leraren en studenten vergezelden hem naar zijn laatste rustplaats. R. I. P.

28 Augustus. Vandaag lijdt litterair Nederland een groot verlies door de dood van onzen oudleerling Dr. J. Sterck, een der pioniers van het letterkundig onderzoek. „Hij hield van de schone dingen, die God geschapen heeft, zonder daarom de hemelse te vergeten", vermeldt het bidprentje van deze fijn besnaarde en diep godvruchtige ziel, „Eeuwig gaet vóór oogenblick". In stille dankbaarheid gedenkt ook Rolduc's Jaarboek de ziel van den afgestorvene: nooit deed de redactie tevergeefs een beroep op zijn vaardige pen. De plechtige begrafenis werd bijgewoond door talrijke autoriteiten op onderwijs- en litterair gebied. Elders in dit jaarboek wordt een In Memoriam gewijd aan de nagedachtenis van dezen eminenten literator.

29 Augustus. Als privaat-docent in de psychologie van het normale en afwijkende kind aan de R. K. Universiteit te Nijmegen is toegelaten Dr. A. M. J. Chorus, psycholoog aan het Paedologisch instituut van de St. Maartenkliniek te Nijmegen. Onzen oudleerling van harte proficiat!

30 Augustus. Onder leiding van een der Jezuïetenpaters uit Valkenburg houden de priesterleraren hun jaarlijkse retraite. De tweede nacht werd de stille rust wreed verstoord door de alarmbel, die allen naar de schuilkelders dirigeerde.

4 September. Na een verregende Augustusmaand vandaag prachtig zomerweer. Er is weer drukke beweging in huis: na de schone tijd van rust en vermaak keren de jongens van de vacantie terug en beginnen we 't derde schooljaar in oorlogstijd. Het lerarencorps heeft geen aanzienlijke wijzigingen ondergaan: behalve de twee neomisten begroeten we een nieuwen gymnastiekleraar, den Heer Smeets, omdat door de uitbreiding van 't aantal lessen Mijnh. van Loo het werk alleen niet afkrijgt.

De beide cursussen der philosophie hebben dit jaar een getal bereikt van 70 studenten.

5 September. In een plechtige Hoogmis smeken we 't licht van den H. Geest af om onze plichten van staat goed te kunnen beseffen en naleven. Daarna beginnen de herexamens, met een in-spanning-afwachten van de candidaten, of ze tot een hogere klas bevorderd worden. Na het eten reeds de eerste, vriendschappelijk gespeelde, voetbalwedstrijd.

6 September. De lessen worden hoofdzakelijk besteed aan het halen van boeken voor het nieuwe schooljaar. Om 6 uur opening der retraite, die ditmaal onder leiding staat van de E.E. Paters Redempt. Helmer, van der Drift, Jonckbloedt en Bonnier.

8 September. Broeder Cesarius, in de wereld P. J. Dor, van de Congregatie der Broeders van de Onbevlekte Ontvangenis viert zijn gouden professiefeest te St. Michiels-

gestel, waar hij reeds 43 jaren werkzaam is in het Doofstommeninstituut. Onberekenbaar zijn de verdiensten, die Br. Cesarius zich in die lange reeks van jaren voor het doofstomme kind verworven heeft. Zijn energie, zijn onbaatzuchtige ijver en opofferingsgezindheid, waarmee hij zijn pionierswerk verrichtte, dwingt aller bewondering af. Vóór zijn intreden in het klooster was de jubilaris portier van Rolduc (1887—1889) *) en in zijn kloosterlijke loopbaan bleef hij nog altijd een warme sympathie koesteren voor onze oude inrichting. Vanaf het verschijnen van ons jaarboek was hij een onzer trouwste lezers. Het Instituut heeft op luisterrijke wijze zijn jubileum gevierd. Ook wij zenden hem onze oprechte gelukwensen en bidden God, dat hij nog vele jaren in goede gezondheid en met dezelfde opgewektheid zijn gezegend en vruchtbaar werk moge blijven voortzetten.

*) Vgl. Jaarboek 1924 p. 52: „Van Seminarieknechten" door H. W. H. Everts.

OUD-DEKEN P. J. JONGEN.

9 September. Weer een jubileum van een Rolducien. De Hoogeerw. Heer P. J. Jongen, oud-pastoor-deken van Echt, viert zijn gouden priesterfeest. Na een vruchtbaar pastoraat in Spekholzerheide in het hartje der mijnstreek volgde in 1924 zijn benoeming tot deken van Echt, waar hij 10 jaar lang zijn zegenrijk werk voortzette. Naast zijn herderlijk werk toonde hij grote belangstelling voor 't Esperanto, waarvoor hij op een der Rolducse reünies een warm pleidooi gehouden heeft. Moge hij nog lang van zijn otium cum dignitate genieten!

10 September. In kil en somber weer komt het einde der retraite. In een hartgrondig Te Deum zingen we onze dank uit jegens God voor de talrijke genaden, ons in deze welgeslaagde afzondering geschonken.

Na een vrije dag begint morgen

11 September de gewone dagorde, waaraan we zo zoetjes aan nog moeten wennen, terwijl de nieuwelingen zich nog moeten inleven in al die onbekende gewoonten.

14 September. Tegen de elementen valt niet te vechten en wij blijven maar de gehele dag binnen.

15 September. Na de 2e les 's morgens plotseling congé! Gejuich en gejoel om dit

onverwachte! In een flinke wandeling vinden we een compensatie voor de verregende Zondag.

Er wordt de laatste tijd veel gebroken in huis, niet aan de gebouwen, maar gangen, carré's etc. worden opengebroken voor het leggen van buizen voor de nieuwe brandweerleiding.

17 September. Ter ere van een kort bezoek van Mgr. van de Venne roken we vanmiddag en vanavond een sigaar.

Mhr. Hutschemakers heeft om gezondheidsredenen zijn post van Infirmier verlaten. Zijn functie was in de loop der jaren zo uitgebreid, dat zij thans waargenomen wordt door twee opvolgers, de heren Schrijen en Waterval, terwijl Mhr. Huysmans zich met de zorg der zieke wijsgeren belast.

19 September. Vandaag en morgen het jaarlijks medisch onderzoek door Dr. Bak. Over het resultaat kunnen we uiterst tevreden zijn: slechts één leerling moet een paar maanden rust nemen.

21 September. Het voetbalseizoen is weer op komst. Bij ideaal weer bindt Pantarei de strijd aan tegen Minor om de hoogste titel. De eerste helft gaf ons een heel mooie wedstrijd te zien, waarin een bijna geheel verjongde philosophenploeg de Limburgers de baas bleef. De uitslag 7—4 zegt ons, dat Pantarei bij competitie en beker dit jaar een hartig woordje zal meespreken.

23 September. Aan de universiteit van Nijmegen slaagt voor zijn candidaatsexamen klassieke letteren onze leraar de weleerw. heer W. Jenniskens. Van harte proficiat!

Onze nieuwe gymnastiekleraar, de heer Smeets, treedt voortaan op als sport- en spelleider. Elke Woensdag worden de voetballers getraind, hetgeen zeker de techniek en het uithoudingsvermogen ten goede zal komen; Zaterdags hebben oefeningen plaats in de athletiek.

30 September. Onze Bisschop vertoeft enkele dagen in Kerkrade om in de verschillende parochies van het Dekenaat 't H. Vormsel toe te dienen. Onder de vormelingen van de St. Lambertusparochie bevinden zich ook zes van onze jongens. Gaarne had de Rolducse jeugd Monseigneur in haar midden gezien, maar door de drukke werkzaamheden moest hij ons teleurstellen.

1 October. Op aansporen van onzen H. Vader den Paus beginnen we de Octobermaand met het gezamenlijk bidden van het rozenhoedje onder het Lof „voor de Kerk en voor de vrede".

4 October. Het zilveren professiefeest van zuster Peregrina, onze ziekenverpleegster. 's Morgens zingt de Directeur in de kapel der zusters een plechtige Hoogmis tot dankzegging, en aan tafel uit hij zijn hartelijke dank aan de jubilaresse voor haar leven van volle toewijding en stille opoffering in dienst van alle bewoners van Rolduc. Het congé, te harer ere gegeven, wordt met uitbundig gejuich begroet, en velen maken door den dag gebruik van de gelegenheid om zuster Peregrina geluk te wensen. Moge de goede God haar eenmaal rijkelijk lonen voor het vele goede, in alle stilte verricht. Daarvoor bidt heel Rolduc.

Na een langdurige ziekte overleed heden te Deurne de bekende boerenapostel van het Peelland, de zeereerw. Heer H. W. Roes.

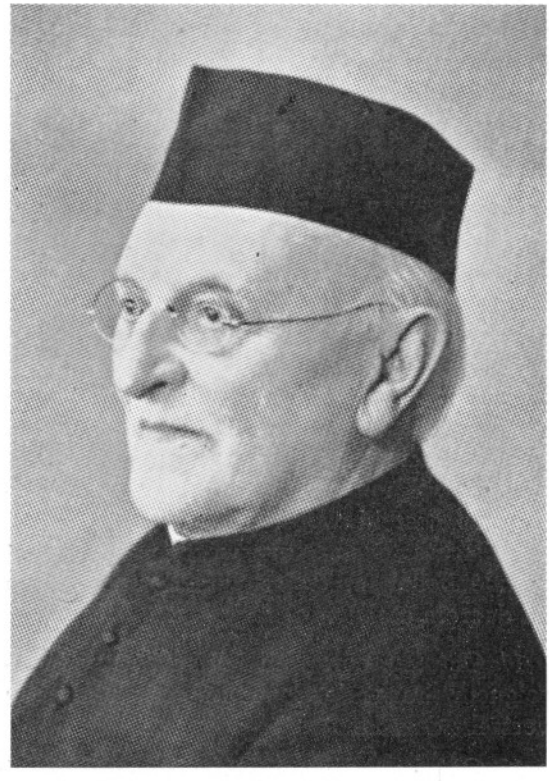

PASTOOR H. W. ROES †

pastoor van de St. Willibrordparochie aldaar. Reeds als kapelaan te Deurne interesseerde hij zich bijzonder voor den kleinen boer en den peelwerker. Later stichtte hij zijn blad „Rust Roest", dat onder de boeren zeer populair werd. Ook als pastoor te Deurne bleef zijn belangstelling uitgaan naar de boerenstand. Bekendheid verwierf pastoor Roes o.a. door zijn handleiding voor de maïsteelt, door zijn ijveren voor het gebruik van kunstmeststoffen. Bij gelegenheid van zijn gouden priesterfeest werden zijn grote verdiensten op 't gebied van de landbouw erkend en mocht de sociale werker bijzondere waardering voor zijn werk ondervinden, o.a. van den toenmaligen rector-magnificus van de Landbouwhogeschool te Wageningen, prof. Broekman. Hij ruste in vrede!

5 October. Onder een warm zonnetje speelt Pantarei met grootse verwachtingen haar 2e competitiewedstrijd, ditmaal tegen Sparta. Zelden of nooit zal er zoveel enthousiasme geweest zijn binnen en buiten de lijnen. Sparta gaf zich geheel van 't begin tot 't einde en werd machtig gesteund door de aanmoedigingskreten van haar supporters. Na een voorsprong van 2—0 bij rust wisten de Spartanen met 3—2 de overwinning uit het vuur te slepen.

10 October. De gehele week had men reeds gemompeld over de komst van den Bisschop. Tegen 5 uur arriveert Monseigneur inderdaad. Onder het avondeten spreekt hij de jongens op de hem eigen enthousiaste wijze toe en roept hen op tot milites Christi. Natuurlijk kan een bijzondere gunst niet achterwege blijven. De laatste avondstudie brengen we door in de speelzaal onder het genot van een sigaar of pijp, terwijl nog een vrije middag in 't vooruitzicht gesteld werd.

's Nachts tegen 3 uur worden we uit het warme bed naar de schuilkelders geroepen en daarom staan we

11 October eerst om half acht op. Monseigneur draagt de Communauteitsmis op en vertrekt daarna.

12 October. Eerste uitgaansdag van het lange trimester. Het weer is bij verrassing, na de voorafgaande regendagen, schitterend. De thuisblijvers amuseren zich 's avonds met een prachtige kleurenfilm: op het doek verschijnt „Kleur en Glorie onzer Tropen", die door allen zeer gewaardeerd werd.

13 October. Wanneer de „halftrimesters" terug zijn, beginnen om half twaalf nog de 2 laatste lessen voor het diner.

Tegen middernacht brengen we weer een uurtje door onder de grond.

14 October. Mijnheer Hutschemakers, die zich reeds geruime tijd niet goed gevoelde, wordt vandaag in het hospitaal te Heerlen ter observatie opgenomen. Moge het onderzoek gunstig uitvallen.

15 October. Er zijn vanavond veel vliegtuigen in de lucht. Om niet uit bed gealarmeerd te worden verlengen we de avondrecreatie met een half uur, zeer tot genoegen van de jeugd, want er mag gerookt worden. De nacht verliep verder rustig.

17 October. In het vroege morgenuur van half vijf krijgen we weer ongewenst bezoek van vliegtuigen, zodat we uit het bed gebeld worden. Wegens het ongewoon late uur van alarm meenden sommigen, dat het de gewone bel van opstaan was.

19 October is algemene Missie-Zondag, een dag, waarop wij een onderzoek instellen naar hetgeen we als christen doen voor het Rijk van Christus, of we niet door eigen nood en zorgen soms te weinig denken aan het leed van anderen. Ons krachtigste wapen voor de uitbreiding van Christus' Rijk is ons gebed. Wij bidden voor onze missionarissen en hun werk, voor de heidenen en pasbekeerden in de missies. En wij versterken dat gebed met onze verstervingen en onze aalmoezen. Onze missie-vereniging doet haar best om het missievuur in ons los te slaan. Om 12 uur houdt ze een algemene vergadering in de aula minor. Na een openingswoord door den voorziter houdt Pater J. van Heesewijk S.M.A. een lezing over „Aspecten van de Goudkustmissie". 's Avonds in de aula lezing met lichtbeelden door Pater N. van Rijn O.P. over de missie van Puerto Rico: „Ondanks aardbevingen en cyclonen".

In de middaguren competitie in de lagere regionen, waarin Sparta een dubbel succes boekt: hun 2e en 3e elftallen kloppen Minor 2 en 3, met dezelfde cijfers (6—1).

23 October. 't Feest van de H. Daphne wordt op traditionele wijze gevierd met een Hoogmis na het morgengebed. De reliquiën van de Rolducse Heilige prijken gedurende de octaaf tussen groen en bloemen. Moge zij Rolduc blijven beschermen vooral in deze kommervolle tijden!

24 October. Congé voor den Bisschop. Mijnheer Hutschemakers keert uit het hospitaal terug en moet 6 weken het bed houden. Moge het daarbij blijven!

Geheel plotseling overlijdt vanavond te Roermond onze oudleraar J. Bemelmans, Directeur van de R.K. Meisjes H.B.S. te Roermond, en oud-secretaris van „Voor Eer en Deugd". Elders in dit jaarboek wijden we een In Memoriam aan dezen stoeren werker.

26 October. Feest van Christus Koning. Les en studie vallen vanmorgen uit ter ere van Dr. Jacobs, die vandaag 60 jaar wordt.

DE FOTOGRAAF VAN ONS JAARBOEK

Voor het diner wordt de jubilaris door Directeur en collega's hartelijk gefeliciteerd. Ad multos annos.

28 October. Directeur en enkele leraren begeleiden het stoffelijk overschot van Directeur Bemelmans naar zijn laatste rustplaats.

29 October. De eerste sneeuw! Zou de winter reeds zo vroeg inzetten?

1 November. Allerheiligen met de grootse kerkelijke plechtigheden. Het koor van Mijnheer Zuylen zingt op loffelijke wijze de Missa Quarti Toni van Ludovicus Vittoria.

Het regent de hele dag pijpestelen, zodat we niet de neus buiten de deur kunnen steken. 's Middags amuseren we ons met een bridge-drive in de speelzaal en na het Lof wordt ons een aardige afleiding bezorgd in een prachtig piano-recital, gegeven door Ir. Dr. Fr. Engelhard.

Laat in de avond komt het onverwachte bericht, dat onze oud-Directeur in het ziekenhuis te Sittard bediend is. Wij storten een vurig gebed voor zijn herstel, maar vreezen het ergste.

2 November. Vóór de Communauteitsmis vernemen we van den Directeur, dat de toestand van Mgr. van de Venne heel ernstig is, en tegen het middaguur bereikt ons het droevige bericht, dat onze goede oud-Directeur zijn schone ziel aan den Schepper heeft teruggegeven. Ofschoon deze tijding niet meer onverwacht kwam, maakte ze toch op de jongens een zichtbare indruk. Heel wat aflaten worden deze dag (toties quoties) voor de rust zijner ziel verdiend.

3 Nov. De uitgestelde plechtigheid van Allerzielen. Wegens het slechte weer (sneeuw) geen processie naar het kerkhof, doch absoute in de kerk. Vannacht vriest 't reeds 4 graden. Een vroege winter. Dat belooft wat!

5 November. Directeur en enkele leraren rijden over de besneeuwde en bevroren wegen naar Beek, waar een uitvaartdienst voor Mgr. van de Venne gehouden wordt.

6 November. Plechtige begrafenis op Rolduc onder geweldige belangstelling! Elders vindt men een beschouwing hierover.

7 November. Tot 10 uur roken we gezellig een pijpje, omdat de talrijke vliegtuigen boven ons het raadzaam maken nog niet naar bed te gaan. Tegen 10 uur gaat het alarmsignaal voor de schuilkelder.

Natuurlijk moeten we de achterstallige nachtrust inhalen en staan eerst om 8 uur op.

Te Panningen overleed heden de edelachtbare heer J. J. W. Janssen, oud-burgemeester van Helden en Kessel, oud-lid van de Prov. Staten van Limburg en wethouder van Helden. De overledene kwam in 1871 als

J. J. W. JANSSEN †

leerling op Rolduc. Hij was een man van diepe godsdienstige overtuiging en met een nobel karakter. Geen grotere vreugde kende hij dan wanneer hij in stilte iemand gelukkig kon maken, vooral door hem aan een betrekking te helpen. Als een zeldzaamheid dient nog opgemerkt, dat de afgestorvene zijn gouden jubileum als Raadslid mocht herdenken (1890—1940). Moge God deze edelmoedige ziel reeds het eeuwig loon geschonken hebben!

9 November. Er waait een felle koude Oostenwind, die vooral over het voetbalveld strijkt. Desondanks heeft de ontmoeting plaats Sparta—Minor, die door de Limburgers gewonnen werd (3—4). Door het missen van een penalty liet Sparta zich een gelijk spel ontglippen. Minor leidde bij rust reeds met 3—0.

11 November. De annalist moet hier de kroniek afbreken, omdat hij in het ziekenhuis moet opgenomen worden. De voortzetting is echter aan zijn opvolger wèl toevertrouwd.

In deze omstandigheden neemt die „opvolger" slechts met weemoed de taak van zijn voorganger over. Voor hem zelf, voor Rolduc, en niet het minst voor de thans verweesde H.B.S.-A hopen wij, dat het geen ernstig of langdurig geval moge blijken.

Vanmiddag overlijdt in het Sanatorium te Heerlen, waar hij tijdens zijn emeritaat verbleef, onze oud-leraar Clemens Baert, oud-pastoor van Baarlo. Ons Jaarboek wijdt een apart In Memoriam aan zijn nagedachtenis. R. I. P.

15 November. Bij de uitvaart van Pastoor Baert in Heerlen wordt Rolduc vertegenwoordigd door den Directeur en de heren Jacobs en Everts. De begrafenis heeft te Baarlo plaats.

16 November. Deze Zondag is het tweede „half"-trimester, dat wil dus zeggen uitgangsdag voor de Zuid-Limburgers, in dit seizoen. Het begrip „Zuid-Limburgers" is intussen wel zeer relatief geworden, want sedert enige tijd gaan op deze dag ook Venlonaars en Weertenaren huistoe. Vóór de Hoogmis verdwijnen de gelukkigen. De richting Maastricht vertrekt nog al vroeger, nadat voor hen een aparte H. Mis is gelezen aan het Maria-altaar. Hun ontbijt verorberen ze in de tram — bij Jean worden daartoe broodjes uitgedeeld.

De achterblijvers gaan na de Hoogmis een wandeling maken en om kwart voor vijf draait in de aula „Trenck de Pandoer" — een film die allen gespannen bezig houdt.

Van Mhr. Metzemakers komen vandaag niet zo'n goede berichten — wij bidden maar, dat alles nog zal meevallen.

17 November. In de morgen strijken de jonge vogels, die uitgevlogen waren, weer op het oude, trouwe nest neer. Van half twaalf tot één uur worden de twee eerste lessen van het Maandagprogramma gegeven en 's middags is weer alles gewoon.

Velen vinden zo'n dagje uit, toch maar een korte vreugde. Gelukkig kunnen ze al uitzien naar het volgende feest: over een week is het Sinte Cathrien.... Maar ook de Kerstcomposities beginnen hun schaduwen vooruit te werpen!

20 November ontvangt Rolduc het hoge bezoek van den Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, Mr. Dr. K. J. Frederiks, die vergezeld wordt door den Referendaris-Chef van het Bureau voor Staats-en Administratiefrecht, Mr. J. M. Kan en door het lid der Gedeputeerde Staten van Limburg, onzen oud-leerling Mr. J. G. S. N. Beckers.

De heren worden ontvangen en rondgeleid door den Z. E. Heer Directeur en Mhr. Jacobs.

22 November. Vóór het diner wordt de nieuwe brandweer-installatie met een paar slangen geprobeerd. Deze voorlopige proef slaagt uitstekend: men kan spuiten tot op de leien van het Kerkdak. Een of andere klas vindt dit nog interessanter dan te luisteren naar een ernstige godsdienstige uiteenzetting.

23 November. De laatste Zondag van het kerkelijk jaar — in een plechtige Hoogmis brengt de Rolducse gemeenschap God dank voor de vele genaden en zichtbare bescherming, die zij in het afgelopen jaar mocht ondervinden. Rolduc was als een rustig eiland temidden van een woelige wereldzee, zo zeide de predikant hedenmorgen terecht. Het had aldus inderdaad zin om die dank in een plechtig Te Deum uit te zingen.

In mooi herfstweer speelt vanmiddag Minor 2 tegen Limburgia 1 (3—8) en Minor 3 tegen Klein-Rolduc (3—7).

24 November. Dat de heren Philosophen „zélf hun plezier" maken, hebben wij altijd wel aangenomen — maar sinds vanmiddag hoeven ze ons niet meer wijs te maken, dat het „zonder wijn en zonder bier" gaat. Want in de recreatie na de lessen komen enige knechts met manden vol karaffen bier de cour op en verdwijnen in de richting van de aula.... De cour moet zich troosten met het vooruitzicht, dat ze morgen ook feest heeft, want dan is het

25 November en dus S. Catherien. Traditiegetrouw wordt de hele dag door de Philosophen verzorgd. Officianten van de Hoogmis, misdienaars, koorzangers. Met toewijding en stemmig wordt de Missa in honorem Sancti Jacobi, van Jan Nieland gezongen.

's Avonds hebben de heren ons laten zien, wat zij onder „Potverteren" verstaan — in de toneelrubriek wordt daarover geschreven. Vóór de uitvoering speelt het klein-orkest „Adieu, Rolduc", als een pieus in Memoriam voor onzen oud-Directeur z.g. Vooral Mhr. Jacobs, Mhr. Noé en Paul Willemse hebben ons daarna van hun muzikale talenten laten genieten.

Als wij nu nog vermelden, dat het een stralende herfstdag was, dat er na de Hoogmis werd gevoetbald (Limburgia 2 — Minor 3: 6—1) en dat Mhr. Provisor ons ondanks de oorlog nog een smakelijke maaltijd

op het bord toverde, dan blijkt wel, dat het een feest was volledig in Rolducse stijl.

Met Mhr. Metzemakers gaat het gelukkig goed — het dreigt alleen maar lang te gaan duren en dat is eigenlijk al vervelend genoeg.

Hedennacht overlijdt te Bleyerheide onze oud-portier, de voorganger van Jean, Frans Lambie, die veel jaren lang Rolduc en zijn bewoners trouw heeft gediend. R. I. P.

27 November. Verduistering is in veel opzichten een vervelend ding, waaraan men maar moeilijk went. Dat er ook wel eens voordelen aan kunnen vastzitten merken wij vanaf heden: we mogen in het vervolg 'n kwartier langer slapen en de lessen duren alle maar 3 kwartier. Wat is nu het grootste voordeel?

Voor de variatie brengen wij de avondrecreatie in de schuilkelder door; daarna is er nog een halfuurtje roken en op

28 November om 7 uur opstaan.

Vanmorgen wordt te Bleyerheide dhr. Lambie begraven. De Directeur en de Provisor en verschillende knechts, met den „Meister" aan het hoofd, wonen de plechtigheid bij.

Aan tafel krijgen wij allen een gedachtenisprentje van den oud-Directeur z.g.

De Directeur stelt voor een novene te beginnen voor 8 December om op Maria's voorspraak de vrede te verkrijgen. We zullen daartoe met meer ijver de „facultatieve rozenkrans" bidden.

30 November. Vandaag beginnen wij het nieuwe kerkelijk jaar en vragen Gods zegen over ons huis en ons werk voor de komende maanden.

Onder auspiciën van Mhr. Castermans is voor de liefhebbers om 2.30 platenconcert in de aula; o.a. wordt de 5e Symphonie van Tschaikowsky uitgevoerd.

1 December. In verband met het voortduren van de ziekte van Mhr. Metzemakers krijgt Rolduc vandaag een nieuwen leraar, dhr. J. Verstraelen (oud-student van Rolduc). Mhr. van Can zal de Nederlandse lessen van Mhr. Metzemakers geven en Mhr. Verstraelen diens geschiedenislessen en tevens ook gedeeltelijk die van Mhr. van Can.

Met dat al zien de aanplakborden op No. treize weer wit van de roosters — o.a. is ook het compositieprogramma weer verschenen.

2 December. Reeds vroeg dit jaar komt St. Nicolaas met zijn beide knechts een bezoek brengen aan klein Rolduc en vindt daar evenveel geloof en eerbied als andere jaren.

3 December. Het frisse, zelfs wat koude, open herfstweer van de laatste dagen heeft plaats gemaakt voor een druilerige, miezerige mist. Zou dat dienen om ons in de enigszins mysterieuze Sinterklaassfeer te brengen? Sommige enthousiastelingen, ook onder de heren, spraken al van schaats-vooruitzichten. Dat is nu in elk geval van de baan.

5 December. De morgenuren gaan veel trager voorbij dan op andere dagen — en dan, na het middageten gelden van veel jongelui Dante's woorden:

„Un ammen non saria potuto dirsi
Tosto così, com' ei furon spariti.
Een „amen" had men niet kunnen zeggen
Zó snel als zij verdwenen waren".
Inferno XVI, 88—89.

Pakjes uitpakken, congé, „aula": het zijn dingen, die zelfs een Rolducien voor een dag met zijn lot verzoenen!

Dat „aula" is deze keer ook wel iets zeer bijzonders. Eduard Verkade draagt „Hamlet" voor op een wijze, die zelfs de aandacht der jongsten enige uren lang volledig gevangen houdt. Ik weet niet, of Verkade zelf dit een eulogium zou vinden, maar een der jongelui zei naderhand: het was net of er een toneel vol spelers vóór ons was.

In een hartelijk dankwoord neemt de Directeur afscheid van den artist. De toneelrubriek spreekt uitvoeriger over deze schitterende avond.

6 December is na al dit moois weer een heel gewone dag.

's Avonds trachten wij ons van alle stoffelijke geneugten los te maken en na te denken over de zuiver geestelijke waarden van ons leven: Pater H. A. Breukers O.M.I., Overste van het Missiehuis „de Mazenod" te Nijme-

gen, begint het triduum, dat jaarlijks gehouden wordt ter voorbereiding op het feest van O. L. Vrouwe Onbevlekte Ontvangenis.

7 December, de eerste Zondag van de maand houden wij onder het Lof naar gewoonte onze eenvoudige processie door de kruisgang, ter ere van de Koningin van de rozenkrans.

8 December. 's Morgensvroeg om kwart voor vijf worden we uit het bed geluid voor luchtalarm, dat duurt tot kwart over zes. Er schijnen in de buurt bommen gevallen te zijn, echter zonder veel schade aan te richten. Als we weer naar bed gaan, mogen we nog tot 8 uur slapen; want het is feestdag vandaag.

De middag wordt door velen om de biljarten doorgebracht, waar een spannende strijd — met de inzet van tabak! — wordt gestreden.

Onder het Lof is de slotpredicatie van het triduum en daarna spreekt in ons aller naam de Directeur de toewijding aan O. L. Vrouw uit.

11 December wordt het Gymnasium bij verrassing genomen door den Inspecteur, Dr. Renkema.

12 December. Het is een droeve dag vandaag. De ziekte van Mhr. Metzemakers blijkt een wel ernstig geval te zijn: hedenmorgen moet hem in verband daarmee de linkervoet worden afgezet. Wij bidden hartelijk, dat daarmede de kwaal volledig gestuit is en het verdere verloop gunstig moge zijn.

13 December. Vandaag beginnen wij aan het „fin de trimestre": de composities, die gelukkig de belofte van iets zeer schoons in zich besloten houden: de vacantie! Voor velen lijkt dat wel de enige goede zijde daarvan.

16 December. Uit de courant vernemen wij de benoeming van Rector E. V. H. Steegmans uit Posterholt tot Directeur van het Bisschoppelijk College te Sittard. Wij bidden en wensen hem een lang en voor de jongens van Sittard vruchtbaar bestuur toe!

Met Mhr. Metzemakers gaat het thans naar omstandigheden zeer goed: de operatie is volledig geslaagd en de algemene toestand van den patiënt stemt tot grote tevredenheid. Goddank!

17 December. Vandaag ligt op treize een nieuwe uitgave over Rolduc, die het begin van 'n hele serie belooft te worden: Dr. P. C. Boeren, Rodensia, deel I, Wanneer werden de Annales Rodenses geschreven?, Maastricht, Gebrs. van Aelst, 1941, blz. 92.

18 December. De bel, die de laatste compositie-ronde uitluidt, wordt vanmorgen met een van ouds bekend en durend jong enthousiasme begroet.

Nog even eten en dan begint de grote uittocht, deze keer in verschillende étappes, omdat de spoorwegen niet allen ineens kunnen vervoeren.

Onmiddellijk na het diner vertrekken de „niet-treinreizigers". Een uur later de overige Zuid-Limburgers (tot en met Weert en Venlo). Voor degenen, die nog „een trein moeten overblijven"! is er dan een korte wandeling. 's Avonds doden zij de taaie en trage tijd met een praatje, een bridge-drive enz.

Als het dan om 9 uur taptoe is, denkt menigeen: eindelijk!

19 December. Om ongeveer 4 uur worden de Zeeuwen en de Noorderlingen gewekt, voorzover dat nodig is. Zij vertrekken om kwart voor zes uit Heerlen om nog vóór de avond thuis te kunnen zijn. De anderen verdwijnen om 8 uur uit huis en daarmee sluit een trimester, dat naast het vele moois van 't Roldusce leven ons toch ook rouw en droefheid bracht.

Rolduc zelf is spoedig in vacantiestemming — in de kruisgang staat de hoge stellage van de schilders, die daar de muren gaan verfrissen, op de cour klimmen de meesterknecht en de tuiniers in de bomen van de ijzeren weg om ze flink te beknotten.

23 December. Door het vertrek der Heren wordt de vacantie-stemming en vacantie-rust in ons huis steeds meer compleet. Daar blijven nog maar heel enkele „ter bewaking"

over. In de Kerk worden de voorbereidingen getroffen voor het plaatsen van de Kerstkribbe.

24 December. De parketvloer op ons nieuw oratorium is vandaag gereed gekomen. Deze vloerbekleding werd gelegd door de Firma Lachapelle te Breda, welke Firma indertijd ook onze bisschopszaal „aldus" verzorgde.

25 December. De Nachtmis wordt gehouden in de Zusterskapel tot grote vreugde van onze Zusters en niet minder voldoening van de knechts.

26 December. De Provisor is heel alleen in huis overgebleven.

27 December. Reeds vroeg in de avond wordt luchtalarm gemaakt; na een dik half uur is het schuilkelderen weer over.

29 December. Vandaag wordt een begin gemaakt met het overbrengen van het altaar en de banken van de Congregatie-kapel naar het nieuwe Oratorium van de Heren.

30 December. De genezing van Mhr. Metzemakers gaat gelukkig steeds vooruit; vandaag brengt hij reeds enkele uren door in een leunstoel.

31 December. Mhr. Directeur vertelt vanmiddag bij de Heren aan tafel, dat de Provisor benoemd is naar het College te Sittard als Rector van het Gymnasium en Directeur der H.B.S. aldaar.

Wij feliciteren Mhr. Brouwers van harte met deze mooie en eervolle benoeming. Sinds 1917, het jaar waarin hij de H. Priesterwijding ontving, maakte hij deel uit van het Rolducse corpus doctum; aan het onderwijs in ons huis nam hij actief deel na het beëindigen van zijn studies aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, die hij in 1923 besloot met het doctoraal examen Nederlandse letteren. Sindsdien doceerde hij tot heden toe op een zeer persoonlijke, door de jongelui ook zeer geappreciëerde, smeuïge wijze Geschiedenis.

3 Maart 1928 werd hij door Mgr. Schrijnen tot Provisor benoemd, in welke functie hij wijlen Pastoor Rutten opvolgde. 12 Maart aanvaardde hij zijn ambt, dat hij steeds met grote toewijding en nauwgezetheid vervulde. Men kan als buitenstaander maar moeilijk vermoeden, hoeveel en hoe uiteenlopend werk door een Provisor verricht wordt. Maar als men bedenkt, dat hij de zorg heeft voor een 430 jongens, een 30 interne Priester-leraren en daarnaast een staf personeel heeft te leiden van 50 Zusters en 30 knechts, dan kan men er zich toch wel een kleine voorstelling van vormen. Dat vele werk is er met de jaren niet gemakkelijker op geworden en speciaal in deze oorlogstijd, met al zijn distributiestrubbelingen, is het Provisorschap geen sinecure. Ook zonder dat wij het hier nog eens uitdrukkelijk neerschrijven, zal Mhr. Brouwers weten, dat de Rolducse bewoners hem zeer hartelijk dankbaar blijven voor de uitstekende wijze, waarop hij als een inderdaad „vir providens" voor hen gezorgd heeft.

Slechts node zien wij dezen eenvoudigen, bescheiden en jovialen collega vertrekken; onze beste wensen vergezellen hem naar zijn nieuwe werkkring — een van die wensen is ietwat egoïstisch: wij hopen hem nog vaak in ons midden weer te zien.

1942.

4 Januari. Heden tegen 12 uur arriveren Z. H. Excellentie Mgr. Lemmens en de President van het Groot-Seminarie Dr. Fr. Feron ter bespreking van enkele aangelegenheden. Zij gebruiken het middagmaal met de aanwezige Heren op kleine nr. 13. Na tafel wordt naar het hospitaal gereden te Kerkrade voor een bezoek bij Mhr. Metzemakers

10 Januari. Vanmorgen worden de veranderingen bekend, die verband houden met het a.s. vertrek van den Provisor.

Een gedeelte van diens taak wordt overgenomen door Mhr. Jacobs; deze zal ook de kamers in het voorhuis betrekken. Mhr. Meisen wordt Provisor en zal dus zorgen voor alles wat met het primum vivere in een zeer uitgebreide zin van dat woord samenhangt.

Mhr. Waterval wordt gepromoveerd tot prefect van klein-Rolduc en Mhr. Bessems wordt daar onderprefect. Tenslotte heeft Monseigneur een nieuwen leraar benoemd,

Mhr. C. A. I. Janssen, die in '39 de Priesterwijding ontving en sinds 1940 rector was van het Stift hier in Kerkrade.

Onze vijvers „dragen" en het Kerkraadse jonge volk maakt van de gelegenheid gebruik om alvast wat te schaatsen.

11 Januari. Heden houden de onderwijzers en onderwijzeressen van het Dekenaat Kerkrade op Rolduc hun verdiepingsdag, onder leiding van hun aalmoezenier den Z. E. Heer H. Mans. De deelname is zeer groot. Nagenoeg allen waren aanwezig (ongeveer 150).

12 Januari is dan de dies ater, waarop de leerlingen van vacantie terugkomen. Sommigen, de echte liefhebbers, pakken onmiddellijk de schaatsen uit en draaien een baantje nog vóór de avond. Het ijs is helaas slecht — scheuren en veel sneeuwbobbels. Maar is zijn niet beter dan niet-zijn? Sapienti sat.

Te Amsterdam overlijdt heden onze verdienstelijke oud-leerling (hij kwam in 1894 op Rolduc) Mgr. Drs. Jos. Kwisthout, Geheim-Kamerheer van Z. H. den Paus. Na het beëindigen van zijn studie in Leiden doceerde hij gedurende 28 jaar wiskunde aan het Bisschoppelijk College te Roermond. Sinds 1935 was hij Directeur van de Onderlinge Kerkelijke Brandwaarborgmaatschappij „St. Donatus", te Amsterdam. Velen zullen hem dankbaar in hun gebed indachtig blijven. Hij ruste in vrede.

13 Januari. De dag begint weer tamelijk normaal: alleen de eerste les wordt niet gegeven; in de plaats daarvan gaan de hoofdleraren naar hun klas, om (teken des tijds!) de distributiebescheiden op te halen en te controleren.

's Middags wordt er ijverig geschaatst.

Mhr. de Directeur zegent het nieuwe Oratorium in en leest

14 Januari daar de eerste H. Mis. Van nu af wordt er het Allerheiligste bewaard. Moge deze kapel tot nog grotere zegen van ons huis en zijn bewoners strekken.

15 Januari geeft 's middags een grote drukte op het ijs. Voor de niet-schaatsers is er een korte wandeling. Sommigen mompelen, dat o.a. daaraan die drukte te danken is. De bovenste vijver is onberijdbaar; de keukenvijver is voor de kunstrijders; de eilandvijver en de onderste vijver voor de hardrijders en voor den gewonen man!

Op 75-jarige leeftijd overlijdt te Eindhoven onze oud-leerling de Hoogedelgestrenge Heer J. J. J. de Vlam, oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en oud-Gedeputeerde van Noord-Brabant. In zijn geboorteplaats Eindhoven en in de provincie Noord-Brabant was hij jarenlang een bekende en geziene figuur in het godsdienstige, charitatieve, sociale en politieke leven. Zijn vele verdiensten voor Kerk en Land werden erkend door de benoeming tot ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw en ridder in de orde van den H. Gregorius den Grote. R. I. P.

16 Januari. IJscongé! Op de keukenvijver wordt de hele middag ijshockey gespeeld.

17 Januari maakt de Directeur bekend, dat, in opvolging van Mhr. Waterval, Mhr. Jos. Jansen belast is met de zorg voor de baden en de versterkende middelen en bovendien als plaatsvervangend infirmier zal optreden. Zou dit nu de laatste verandering zijn in dit jaar?

De ijspret bezorgt ons 's middags geregeld studie en lessen van drie kwartier, onder het motto: „alle beetjes helpen".

In verband met de kolenschaarste zullen we in het vervolg slechts om de veertien dagen in bad kunnen. Het enige lichtpunt daarbij is, dat je dan ook minder zeep gebruikt.

18 Januari. De ijsvreugde duurt nog onverminderd voort. Vanmiddag is het op en om de vijvers erg druk. Op de keukenvijver wordt een heuse ijshockey-wedstrijd gespeeld (5—5) tussen Minor- en Spartashirts, onder leiding van Jan van Meyel en onder grote belangstelling van de zijde van Jan Publiek.

Vanavond zijn we begonnen met een novum te Rolduc, een Misweek. De leiding daarvan berust bij de Z.E. Heren P. J. van Kaathoven en Cl. van den Berg, Norbertijnen uit de abdij van Heeswijk.

De bedoeling daarvan is, aldus hedenmorgen de Proclamanda: „om het liturgisch leven, de meer actieve deelname aan het H. Misoffer bij ons te bevorderen — om te helpen meer bewust Katholiek te zijn en ons geloof ook naar buiten uit te dragen".

Voor het verloop daarvan verwijzen wij naar een artikel elders in dit Jaarboek.

19 Januari. Hedenmiddag wordt onze leerling Henk van Roosmalen met een acute blinde-darmontsteking in het Ziekenhuis opgenomen. Wij hopen en bidden, dat het goed zal aflopen.

22 Januari. Sinds enige dagen is het fel koud. De heren beginnen al vergelijkingen te maken met de winters van '29 en '16.

Onder de jongens verschijnt eerst een enkeling met de overjas aan in de Kerk; voorbeelden trekken: vandaag loopt alles in overjas. Alleen enige stoere knapen trotseren de koude en dat zijn werkelijk niet alleen de philosophen!

Rolduc heeft zich reeds aan zoveel gewijzigde omstandigheden aangepast: vanmiddag worden in de gangen bij de trap en bij de absis van de Kerk de kapstokken uit de aula opgesteld.

25 Januari is het H. Misoffer de waardige bekroning van een leerzame tijd. Wij vieren samen slechts één H. Mis vandaag, die plechtig door schola en volk gezongen wordt. Er wordt een betekenisvolle offergang gehouden en de H. Communie wordt op de juiste plaats onder de viering uitgedeeld. Dit laatste is nu definitief ingevoerd. Mhr. Directeur deelt dan de H. Communie uit bij het hoofdaltaar voor schola en klein-Rolduc; en vóór de trappen van het priesterkoor is een Communiebank opgesteld, waar twee heren voor de kerk de H. Communie uitreiken. Dit wordt algemeen als een verbetering beschouwd. Bovendien valt een gematigd en gepast dialogeren in de Communauteitsmis als uiterlijk resultaat van deze week te „boeken".

De Directeur wil deze Zondag een feestelijk cachet geven en zo is er geen les. De aangekondigde ijswedstrijden kunnen niet doorgaan — dooi! De wedstrijdcommissie [zie foto Rolduc's Jaarboek XXI (1941) 120] vindt het niet erg: 'n volgende keer is er dan misschien weer kans op enige belangstelling van de ouderen.

Wij moeten nu onze toevlucht nemen tot de speelzaal en daar is een bridge-drive georganiseerd.

Bij het diner, waarbij ook de heren Norbertijnen aanzitten, heeft de Directeur dezen oprecht gedankt en na een soort schuldenvergelijk getroffen te hebben hun een hartelijk tot weerziens toegeroepen.

Thialf, de winterkoning is wel zeer grillig — vóór het Lof vriest het weer 8 graden.

De avondstudie is wat vroeger — zo komt er 'n lange recreatie na het souper, waarin een welgeslaagde praatavond gehouden is; over meer of minder belangrijke aangelegenheden is menig liturgisch licht ontstoken door de witte kanunniken en.... Mhr. Smits. Aan het eind geeft Mhr. de Directeur zijn zegen over al onze goede voornemens, het in deze week geleerde dagelijks in praktijk te brengen.

28 Januari. Het heeft weer flink gesneeuwd vannacht — het ijs is door al deze up-and-

downs der temperatuur wel ongeveer verknoeid. In de recreatie „om 10 uur" is er een hevig sneeuwgevecht tusschen de philosophen en het....

Vandaag verschijnen de eerste klompen op Groot-Rolduc. Het is voorlopig nog een aan één compagnie verbonden verschijnsel. Daarom zou men wellicht kunnen twijfelen aan de noodzakelijkheid ervan. Het is in alle geval weer eens iets anders.

30 Januari. Hedenmiddag promoveert Prof. Dr. J. D. M. Cornelissen aan de R.K. Universiteit te Nijmegen onzen leraar Mhr. P. Geurts tot Doctor in de Letteren en Wijsbegeerte (Geschiedenis), op een dissertatie: „Overzicht van Nederlandsche politieke geschriften tot in de eerste helft der 17e eeuw". 5 zijner stellingen had de promovendus ontleend aan de geschiedenis van Rolduc. Van hier uit wordt de promotie bijgewoond door Mhr. Directeur en de heren Castermans, Jos. Jansen en Bessems.

1 Februari wordt er intussen alweer druk geschaatst. Omdat het zolang duurt, verschijnen langzamerhand alleen de echte enthousiasten nog geregeld op het appèl.

2 Februari. Wij vieren vanmorgen samen weer één liturgisch H. Offer, voorafgegaan door de zinvolle kaarsenwijding en -processie.

Vóór het diner wordt in de Kerk een gemeenschappelijke vergadering van de verschillende Mariacongregaties gehouden, waarin een mooi aantal nieuwe leden de opdracht doet.

In de middag draagt een oude bekende, Henk Schaer de Apocalyps van Sint Johannes voor. Vanwege de kolenschaarste in de speelzaal, waar de R. T. T. een podium hadden gebouwd. Een mooie avond, door Groot-Rolduc met aandacht en waardig gevolgd. Klein-Rolduc was „thuis" gebleven en amuseerde zich best.

Henk van Roosmalen komt weer helemaal genezen uit het Ziekenhuis terug.

3 Februari ontvangen de meesten na het diner met enigszins „dringende" devotie de zgn. Blasius-zegen in de Kerk — daarna schaatsen.

4 Februari. Ter ere van onzen jongsten doctor is er vanmiddag congé. Vooruitziende geesten hebben 's morgens een zeer zware sneeuwvacht van de benedenste vijver laten verwijderen. Er is maar een chétif baantje door vrijgekomen — maar we kunnen toch rijden.

Na het diner wordt op instigatie van de Rolducse hogerhand op de cour een zware sneeuwslag geleverd, die eindigt met de verovering van het geweldige bolwerk, dat in de Zeeuwse hoek gebouwd was. Aan de kranige verdedigers daarvan een eresaluut!

8 Februari. Sinds vanmorgen is er weer een kleine verandering te Rolduc, notatione digna: tot nog toe werd de Communauteitsmis gediend door de jongelui, die in het afgelopen jaar een prix wisten te behalen — in het vervolg zullen de „eind-examens" dat doen. Zij zijn in onze gemeenschap eigenlijk ook het beste geschikt om het „volk" aan

het altaar te repraesenteren. Eveneens zullen eind-examinandi de H. Mis van Mhr. Prefect dienen voortaan.

9 Februari. Mhr. Hutschemakers moet weer het bed houden.

Tegen de avond komt de Bisschop op Rolduc voor zijn jaarlijks bezoek aan de heren philosophen; onder de eerste studie houdt hij voor hen een conferentie.

Te Roermond overlijdt onze oud-leerling Dr. J. F. Henri Hoyng, die aldaar jarenlang een drukke medische praktijk waarnam. waarbij hij tot voor enige jaren de opleiding der helpers en helpsters verzorgde.

Dit vele werk zag hij gewaardeerd door zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; tevens was hij drager van het kruis van verdienste van het Nederlandse Rode Kruis. Hij ruste in vrede.

10 Februari. Mgr. draagt voor en met ons allen de Communauteitsmis op. 's Middags aan tafel komt hij ons begroeten. Hij wekt ons op tot een actief Katholicisme. Van het groeiend enthousiasme onder heel de Katho-

Dr. J. F. H. HOYNG †

Daarnaast maakte hij zich zeer verdienstelijk op het terrein der sociale hygiëne: o.a. organiseerde en leidde hij de wijkverpleging te Roermond en stichtte er al zeer spoedig een consultatiebureau voor zuigelingen. Hij was mede-oprichter van de afdeling Roermond van het Nederlandse Rode Kruis.

lieke jeugd moet en zal het jonge studentendom een groot stuk voor zich opeisen. Wij moeten het Christendom in zijn eigen orde, d.i. de bovennatuurlijke, vooral beleven. Een mooie belofte, dat het te Rolduc zo zijn zal, vindt Mgr. in de zo geslaagde Misweek. Met zijn zegen en de aankondiging van iets pret-

tigs voor de eerste mooie lentedag neemt hij dan afscheid.

Vóór zijn vertrek naar Roermond brengt Mgr. nog een bezoek aan Mhr. Metzemakers in het Ziekenhuis.

14 Februari. De Carnavalsdagen worden ingeluid met een traditionele plaatsenverandering in de Kerk.

15 Februari. Van de uitbundigheid der Zuidelijke Vastenavondsviering is buitenshuis dit jaar door de tijdsomstandigheden weinig te merken — wíj vieren deze dagen op de van ouds vaststaande wijze met het 40-urengebed.

Na de Communauteitsmis wordt op het plechtig versierde hoofdaltaar het Allerheiligste uitgesteld. Om kwart over tien wordt dan met Rolducse luister de solemnele Hoogmis gecelebreerd. Het Zangkoor zingt devoot en feestelijk onder leiding van Mhr. Zuylen een 4-stemmige Mis voor gemengd koor van Licinio Refice — Missa in honorem Sanctae Clarae Assisiensis — Mhr. Zeyen verzorgt de orgelbegeleiding.

Onder de adoratie vóór het diner leest Mhr. Prefect de Vastenbrief voor van het Nederlands Episcopaat. Met eerbied luisteren wij naar de Bisschoppelijke vermaning, dat wij ons H. Geloof niet alleen moeten belijden, maar ook dagelijks beleven.

Heel de Rolducse gemeenschap zingt tegen de avond tezamen de Completen — het was erg mooi! Daarna zien wij in de aula een prettig filmprogramma: „Zuid-Limburg" van dhr. Leufkens en dan de aardige Nederlandse film „Vadertje Langbeen". Zou een bepaalde episode in deze film een of anderen Rolducien niet geïnspireerd hebben tot een gedicht?

16 Februari. De aanbidding wordt vandaag voortgezet — wij bidden tot den verborgen God vooral voor de grote intenties van de Kerk, voor de vrede, voor zoveel andere dingen.

In de avond hebben wij de Dramatische Kunstkring van Heerlen op bezoek, die op verdienstelijke wijze „Onder één dak" van Jan Fabricius ten tonele voert.

17 Februari is de sluitingsdag van de aanbidding. Het is als steeds een feestelijk gebeuren: de lange stoet van misdienaars, priesters en officianten, die op het koor verschijnen. Heel Rolduc zingt een dankbaar Te Deum om de genaden, die wij allen weer gekregen hebben.

Na het souper speelt het eigen Rolduc's orkest een concert van lichte muziek. Vooral de „slabbermoes"-potpourri van Mhr. Noé gaat erin „als koek" en moet zelfs gebisseerd worden. Een prettige avond.

18 Februari is het dan As-woensdag: wij schakelen ineens om en stellen ons in op de ernstige waarden van het leven. In de morgen worden wij daarbij geholpen door de Kerk, die ons met een askruisje herinnert aan ons schamel begin en einde.

Na het eten is er „roken", omdat in de afgelopen dagen de volkszang zo mooi geslaagd is. Zijn we daar 'n beetje trots op?

In de avond wordt Leo Pierey naar het Ziekenhuis in Heerlen overgebracht, in verband met een middenoorontsteking. Jan Pierik heeft dezelfde kwaal en krijgt in de nacht zoveel koorts, dat geestelijke en medische hulp noodzakelijk is. Wij bidden, dat deze gevallen ten goede zullen keren.

De infirmerie boven is al een week of drie helemaal bezet; toch is er eigenlijk nog geen griep-hoogconjunctuur. Met Mhr. Metzemakers gaat het erg goed: hij wordt binnen enkele dagen terugverwacht!

19 Februari. De toestand van Jan Pierik blijft kritiek. In de loop van de morgen ontvangt hij het H. Oliesel en na het eten wordt hij naar Heerlen overgebracht, omdat een operatief ingrijpen onmiddellijk noodzakelijk is. Aan tafel stelt de Directeur voor, dat wij de rozenkrans zullen bidden voor onze ernstige zieken.

Onder de wandeling kan er nu weer geschaatst worden, maar erg veel liefhebbers zijn er niet.

20 Februari. Uit Heerlen is er voorlopig goed nieuws. De operatie is zeer voorspoedig verlopen. Het blijft natuurlijk afwachten.

21 Februari. Het is vandaag een feestdag voor Rolduc: Mhr. Metzemakers keert n.l.

tegen 4 uur uit het Ziekenhuis thuis terug. Wij verheugen ons allen heel erg mét hem. Men heeft hem ten teken van die vreugde daverend in de bloemen gezet. De Rolducse lucht zal hem wel zoveel goed doen, dat hij weer spoedig ook zijn werkzaamheden kan beginnen.

22 Februari is dan half-trimester voor de Zuiderlingen. Voor sommigen is het nogal een puzzle, hoe thuis te komen. Maar met wat vertraging lukt het toch wel.

Na de Hoogmis wordt er in de aula een mooi platen-concert verzorgd door Mhr. Castermans. 's Middags kan er geschaatst worden en in de avond draait de film „Robinson Crusoë". Zo wordt er voor de thuisblijvers ook gezorgd.

23 Februari komen de Zuid-Limburgers weer terug. Ondanks de nog aanhoudende koude en ondanks het feit, dat het vannacht

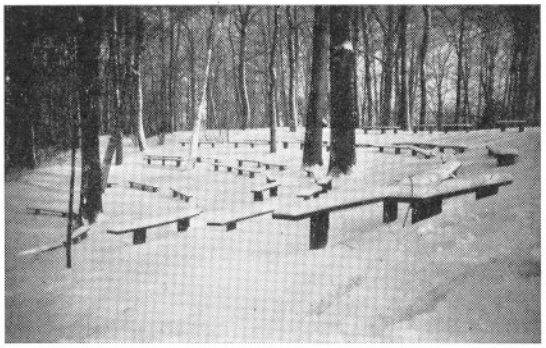

wéér sneeuwde, lopen trein en tram zo goed, dat de meesten op tijd terug zijn.

Om half twaalf beginnen de twee laatste morgen-lessen en daarna is weer alles gewoon.

24 Februari komt Leo Pierey weer uit Heerlen terug. Hij moet hier nog een paar dagen „uit-zieken" en dan is alles gauw vergeten. Met Jan Pierik gaat alles ook uiterst goed.

28 Februari ontvangen wij het bericht, dat onze oud-Provisor in het Heerlens Ziekenhuis is opgenomen: wij bidden voor 'n spoedig herstel.

1 Maart brengt enig vooruitzicht, dat wij eindelijk verlost zullen worden van alle ijs en sneeuw. Overdag dooit het nu al flink. 's Middags wordt op de herenbibliotheek zelfs een kleine waterval ontdekt, of stroomversnelling.

Na de vastenmeditatie houden wij de maandelijkse Rozenkransprocessie ter ere van Onze Lieve Vrouw.

2 Maart. In de middagrecreatie wordt door de flinksten onder de jongelui stevig gewerkt om de ijzeren weg van het bevroren sneeuwdek te ontdoen — anderen vertonen een opvallende aanleg voor het beroep van waterbouwkundig ingenieur, dijkgraaf of iets dergelijks. In alle geval is er veel belangstelling voor en men schiet ook wel op!

5 Maart moet Leo Pierey toch opnieuw naar het Heerlens Ziekenhuis gebracht worden voor een oor-operatie. Zijn toestand is 's avonds gelukkig zeer hoopvol.

9 Maart. Dooi en vorst blijven elkaar nog steeds met de regelmaat van dag en nacht afwisselen. De werkzaamheden van de vrijwillige arbeidsdienst op de cour worden nog steeds met hetzelfde élan voortgezet.

Ook het „zielenaantal" van de infirmerie blijft op peil — met veel variatie van gezichten en weinig idem van kwalen. Daarom is sinds gisteren alle bezoek aan de zieken verboden: het sein van een beslissende aanval op alle griepbacillen.

12 Maart. 's Middags verhuist ook Ben Könning in verband met middenoorontsteking naar Heerlen. Wie volgt?

13 Maart worden wij 's avonds omstreeks kwart vóór elf voor een uurtje naar de schuilkelders gedirigeerd, de eerste keer in dit kalenderjaar. Het enige voordeel daarvan is, dat wij

14 Maart 'n uur later mogen opstaan en dat de lessen vanmorgen maar 40 minuten duren.

Aan tafel deelt de Directeur mede, dat wij de geneugten van Halfvasten een week moeten uitstellen, omdat de amanuensis ziek is en dus niet als film-operateur kan optreden.

Het enthousiasme, dat zich bij het belletje van den Directeur in daverende toejuichingen omzette, is toch niet vergeefs, want wij gaan de middag met een flinke wandeling vullen: het is immers de eerste pracht-lentedag, waarvan de Bisschop vóór enige weken sprak.

Tegen de avond wordt in Heerlen Ben Könning geopereerd; dat loopt gelukkig goed af en zo mogen we blijven bidden voor een spoedig herstel.

16 Maart. Erg fortuinlijk in gezondheidsaangelegenheden zijn wij dit trimester niet — vanmiddag wordt Benny Leers in het Kerkraads Ziekenhuis geopereerd wegens acute blindedarmontsteking en 's avonds wordt ook Willy de Groot ter observatie daarheen overgebracht. Wij bidden hartelijk voor hen.

19 Maart. Heden besluiten wij de novene, die de Directeur had voorgesteld, en waarin wij de belangen van de Kerk, van ons land, — in overeenstemming met de wens van de Bisschoppen, vooral ook de belangen van het katholieke onderwijs, in de hoge patronage van S. Joseph hebben aanbevolen.

Sinds enige tijd is er een streven aan het groeien om het jongensleven in ons huis, bepaaldelijk voorzover dat buiten het studieterrein ligt, meer actief te maken. Op godsdienstig gebied is ons de weg daartoe gewezen in de Misweek, die een mooi volgehouden praktijk o.a. van responderen bracht. Daarnaast zoeken de jongelui — aan het hoofd een soort actie-comité — naar allerlei objecten op ander geestelijk, cultureel en ook ontspanningsgebied. Het kostschoolleven zal daardoor meer kleur en fleur moeten krijgen en dat zal tenslotte het godsdienstig peil en de studie weer ten goede komen. Zo mag men inderdaad wel spreken van Katholieke Actie.

In het raam van dit alles verschijnt vanmorgen na de Hoogmis op het spreekgestoelte van de aula minor Directeur M. Jenneskens uit Meerssen, die de ouderen in het volle leven binnenleidt. De meesten, misschien wel allen zijn enthousiast heengegaan, met een verruimde blik op de toekomst, die Gods Goedheid voor een katholieken leek bestemde.

Tot weerziens, zei de Directeur, uit aller hart!

20 Maart. Na het middageten vergaderen voor het eerst een 20-tal jongelui, die met

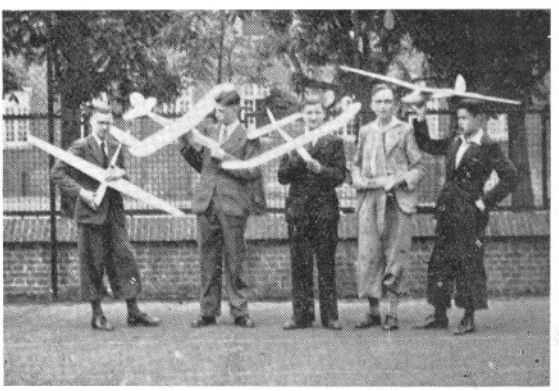

veel ijver de zweefvliegtuigbouw zullen gaan beoefenen. Men zal niet van Rolduc kunnen beweren, dat het zijn tijd ten achter is.

21 Maart. In Roermond worden 20 oudleerlingen tot Priester gewijd. Wij hebben oprecht voor hen gebeden en delen nu in hun zo grote, bovennatuurlijke vreugde. De Directeur maakt de plechtigheid in de Kathedraal mee en hier op Rolduc is te hunner eer na tafel roken.

22 Maart. Passiezondag — en uitgesteld „Halfvasten".

Om half drie gaan we in de aula naar de film „Alcazar" kijken en bewonderen de heldenmoed van zoveel mensen in een gruwelijk krijgsbedrijf.

Om kwart voor zes treedt in de speelzaal

dhr. Piet Tiggers voor de „kudde" op met een inleiding op de volkszang, die het volgend trimester gaat beoefend worden. Op smeuïge wijze vertelt hij ons over de voortreffelijkheden van het wereldlijke lied en laat ons daartussendoor samen een paar eenvoudige liederen zingen. Het tamboerswijf had spoedig veler hart gewonnen. 'n Avond, die veel belooft voor de toekomst!

24 Maart. In het Ziekenhuis te Heerlen viert onze, sinds kort oud-provisor, Mhr. G. Brouwers, zijn zilveren Priesterfeest, gelukkig in veel prettiger omstandigheden dan wij voor enkele weken hadden durven hopen. De Directeur biedt hem de Rolducse gelukwensen aan, die vergezeld gaan van een hartelijk gebed voor een spoedige volkomen genezing.

Ook de andere oud-leraren, die heden jubileren, Prof. Dr. J. Cobbenhagen te Tilburg en Pastoor Dr. J. Kurris te Schin op Geulle, zenden wij een oprecht-gemeende felicitatie. Een plicht van dankbaarheid alleen al om de hechte vriendschapsbetrekkingen, die zij nog steeds met Rolduc onderhouden: Professor Cobbenhagen wel zeer bijzonder als medeorganisator van de reunies. Ad multos annos!

25 Maart vieren wij het titelfeest onzer Kerk, Onze Lieve Vrouw Boodschap. Na de 2de H. Mis wordt er gevoetbald tussen Pantarei en een combinatie van Sparta-Minor (5—1). Ook 's middags wordt er gespeeld. Maar is het eigeniijk niet jammer, dat er geen meer „normale" match te organiseren viel? Het feit, dat de eind-examens van H.B.S. A en B vanmorgen naar huis zijn gegaan voor hun vervroegde vacantie, kan toch niet als voldoende excuus daarvoor gelden.

Vóór het diner vieren de congreganisten het Mariafeest in de Kerk met een algemene vergadering, waaronder 3 leden van de Seminaristen-congregatie de opdracht doen.

Het feesten is nu ook voorgoed uit dit trimester en

28 Maart begint de compositie-dagorde.

29 Maart. Palmzondag. Onder de Hoogmis wordt, deze keer wel bijzonder mooi, door het Zangkoor de Passie van Pothast gezongen. Het blijft elk jaar toch een „gebeurtenis", die ook telkens meer oud-leerlingen gaat trekken.

Het trimester is nu gauw ten einde; de zieken zelfs ruiken de vacantie, want de infirmerie is weer bijna geheel ontvolkt. Wij hebben wel tamelijk veel zwakke broeders gehad, maar allen hebben het er best af gebracht. Dat stemt dankbaar tegenover O. L. Heer.

1 April. Op de ijzeren weg loopt men vandaag in omgekeerde richting.... en het mooiste van alles: om 5 uur worden de composities uitgeluid. In een winderige lenteavond maken we een frisse wandeling.

2 April. In de vroege morgen is in de kerk de Hoogmis van Witte Donderdag, waarin de hele communauteit de Paascommunie houdt — daarna gaan we vol verwachting van vele vreugden op vacantie!

3 April overlijdt in het Ziekenhuis te Sittard de Z.E.Z.G. Heer L. H. Timmermans, oud-directeur van het Bisschoppelijk College aldaar. Van 1893—1901 studeerde hij te Rolduc en werd na zijn Priesterwijding in 1905

OUD-DIRECTEUR L. H. TIMMERMANS †

tot leraar benoemd aan het Bisschoppelijk College te Roermond. Na het beëindigen van zijn studie bleef hij tot 1923 aan het Roermondse „Groot College" verbonden. In dat jaar werd hij door Mgr. Schrijnen z.g. aangesteld als Directeur van het College te Sittard. Zijn zeer krachtige persoonlijkheid wist dit tot een uitgebreid instituut van onderwijs uit te bouwen. 31 December 1941 legde hij zijn functie neer — wel veel spoediger dan men gedacht had, nam O. L. Heer hem tot Zich. Vivat in Christo.

In de avond van deze Goede Vrijdag overlijdt na een langdurige ziekte in het St.-Jozefziekenhuis te Kerkrade Pater Ranulphus Franssen O.F.M., oud-gardiaan der Franciscanen te Bleyerheide. De overledene was een uitstekend musicus, die het Kerkelijk Zangkoor te Bleyerheide tot grote bloei bracht. Van Rolduc, waar hij verschillende jaren iedere week kwam als biechtvader van de Heren en de Zusters, was hij een trouw vriend. Dankbaar zullen wij hem in ons gebed blijven gedenken.

5 April. Paasdag, de herdenking van Christus' Opstanding, die het onderpand is van onze eigen verrijzenis, is ons in deze moeilijke tijden een nieuwe bemoediging.

Mhr. Brouwers maakt het niet zo goed en is weer in het Ziekenhuis te Heerlen opgenomen, waaruit hij reeds was ontslagen. Wij bidden voor hem, nog vuriger dan voorheen.

6 April komen in verband met de vervroegde schriftelijke eind-examens, die morgen beginnen, de leerlingen van 5 H.B.S. A en B van vacantie terug. Voor de nacht vinden zij een onderkomen en „rust"(!)-gelegenheid op dortoir I. Het is wel een zeer ongewone belevenis in deze omstandigheden in Rolduc rond te lopen, maar de heren zijn er erg gauw aan gewend!

9 April worden deze examens onderbroken en de meesten verdwijnen weer huistoe; slechts enkelen, die te ver van huis zijn, blijven hier.

11 April komen de fraters Redemptoristen van Wittem hun jaarlijks bezoek brengen aan Rolduc. De distributie is er de schuld van, dat ze hun eigen proviand meebrengen! In de middag speelt Mhr. Zeyen een orgelconcert voor hen, waarvan ze dankbaar genieten.

12 April verschijnen onze H.B.S.-ers dan weer voor de laatste loodjes, en

15 April is voor allen de strijd gestreden en gaan zij nog voor een paar dagen vacantie naar huis.

20 April. De eerste voorboden van een naderend trimester arriveren vanmorgen op Rolduc: de mannen van 6 Gym A. Vandaag en morgen zal men proberen de klassieke machine ietwat te laten warm lopen, zodat ze a.s. Donderdag bij de examens op volle toeren kan werken.

21 April. Tegen de avond ontwaakt Rolduc dan weer volledig uit zijn vacantie-slaap. In verschillende golven rolt de stroom van Rolduciens langs Jean naar binnen. Erg luidruchtig-bruisend is die stroom vanavond overigens niet. Alleen de abituriënten vinden het niet zo tragisch deze keer terug te komen — het is maar voor een paar weken.

De kruinen van de kastanjes op de cour zijn helemaal kaal „geknipt"; wij zitten op de banken, alsof het al midzomer was.

22 April. Wat later opstaan, wat kortere lessen: voor de rest is alles gewoon. Alleen dit: Mhr. Metzemakers doet weer met een volledig programma mee en recipieert de klassen, waaraan hij les geeft en die zeer tuk zijn op de wetenschap uit zijn mond, in het lokaal van de 3de H.B.S., 1ste sectie. Er zijn ook weer enige verhuizingen: de Provisor krijgt zijn kamers ingericht onder de watertoren. Er moet in die hoek daarvoor nogal een en ander veranderd worden en dus zal het nog wel een tijdje duren vóór hij daar kan intrekken.

De Missievereniging heeft daartoe haar eigen lokaal moeten afstaan en gaat nu in het vervolg in de aula minor vergaderen. En ook Mhr. Zuylen moet met zijn zangkoor vertrekken en gaat nu repeteren in het lokaal bij de grote trap, waar tot nu toe de verkoop-bibliotheek gevestigd was. Deze is over-

gebracht naar de voormalige kamer van Mhr. Zeyen, naast de infirmerie-beneden.

Wij ontvangen het 2de deel van de serie Rodensia, door Dr. P. C. Boeren „Het leven van Ailbertus van Antoing, Stichter van Rolduc", Maastricht, Gebrs. van Aelst, 1942, blz. 105.

23 April begint dan de schriftelijke „tweedaagse" van het Gymnasium. Het is natuurlijk niet zo prettig, dat je examens moet maken, maar overigens vinden de slachtoffers het — in verband met de grotere bewegingsvrijheid — nog niet zo'n slechte tijd.

's Middags is er een bijeenkomst van een 20-tal vogelliefhebbers, die zich onder leiding van Mhr. Am. Janssen aan de aviculture en al wat daarmee samenhangt (dat schijnt nogal heel wat te zijn!) zullen gaan wijden.

24 April wordt naast de tennisbaan bij de aula een begin gemaakt met het aanleggen van een schietbaan. De oude „buts" gaan eindelijk als een phoenix uit de as herrijzen. („Leve en Herleve de Rolducsche schutterij!" schreef de veteraan Directeur H. Reighard als slot van een artikel „De Parade" in ons Jaarboek III (1923) 106—111). De liefhebbers zullen met de kruisboog kunnen schieten en, als het mogelijk is, zal heel zeker de handhoog in ere worden hersteld!

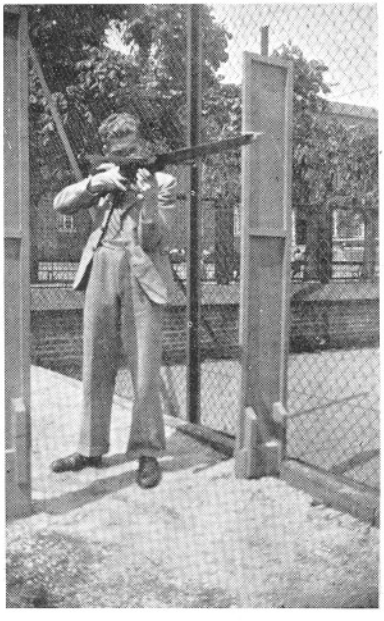

In de avondrecreatie wordt er op de cour gehandbald. Allemaal symptomen, die er op wijzen, dat de in het vorig trimester begonnen actie succes zal hebben.

25 April is het feest van Sint Marcus; na de H. Mis is er de processie met Allerheiligen-litanie door de beide carré's

Om de bekerwedstrijden nog vóór de eindexamens te kunnen afwerken, zodat ze dan gespeeld kunnen worden met elftallen „van de oude samenstelling", is deze competitie vereenvoudigd. Minor heeft zich voor de eerste ronde vrijgeloot. De 2de studie vervalt vanavond en in plaats daarvan is er een ontmoeting tussen Pantarei en Sparta, die met gelijk spel (1—1) eindigt.

26 April. Om half vier spreekt Dr. L. J. H. H. Crobach, Geneesheer-Directeur van het St.-Joseph-ziekenhuis te Heerlen voor onze abituriënten.

In diezelfde tijd speelt Minor 2 tegen Sparta 2 voor het kampioenschap in de 2de klasse (2—2) en 's avonds wordt de verlenging van Pantarei—Sparta genomen, die eindigt met 2—0 voor de philosophen!

28 April. „Onder de wandeling" zet Directeur Jenneskens uit Meerssen in de aula minor voor de oudere leerlingen zijn cursus tot inleiding in het volle leven voort. Met grote belangstelling volgen allen weer zijn uiteenzettingen.

De beide avondstudies worden „tot een eenheid teruggebracht" — daarna werken we achter elkaar rozenkrans, lof, avondgebed en souper af! — en bij een gure, forse Oostenwind, of beter -storm wordt dan de finale van de bekerwedstrijd 1ste klas gespeeld tussen Minor en Pantarei: 0—2!! De philosophen winnen met ere de beker — wij wensen hen hartelijk proficiat. De triomftocht echter, die zij na afloop organiseren met vlag en dikke trom, ondervindt enige handicaps en dies gaan zij maar weer zélf hun plezier maken.

30 April beginnen de mondelinge eind-examens van de H.B.S.-B. Onder toezicht van de heren Ir. S. L. A. Orie te Vught, Prof. Dr. C. J. van Nieuwenburg, hoogleraar te Delft en Mr. G. J. van Brakel, kantonrechter te

Arnhem, als deskundigen. Wij hopen, dat allen het echt „num presteren"!

's Avonds openen wij met een plechtig Lof de Meimaand; dagelijks zullen wij ter ere van de Koningin van de Mei, die ook de Koningin van de vrede is, de rozenkrans bidden onder het Lof.... met veel aandrang.

3 Mei. Wel geen „zonnige", maar toch een „Zon-dag in Mei". Vanmiddag wordt de 2de klas-competitie beëindigd: Limburgia 1 komt als kampioen daar uit te voorschijn. Een eresaluut! Die titel werd uiteindelijk bevochten door een 7—0 overwinning op Sparta II, met duidelijke cijfers dus! In de 3de klas wordt de competitie voortgezet: Klein-Rolduc wint daar met 3—2 van Limburgia II.

4 Mei. Vanavond wordt de kruisboogschietbaan onder gematigde belangstelling „in-geschoten" door Mhr. Prefect.

5 Mei wordt dan het lot van de V H.B.S.-B beslist: 21 van de 23 candidaten zijn geslaagd en verlaten in volle glorie Rolduc. Proficiat.

6 Mei. Zonder enige verpozing maalt de examen-machine verder: nu komt de 5de H.B.S.-A onder het mes, onder deskundig toezicht van dhr. W. H. ten Seldam, Privaatdocent aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, Mr. A. F. H. C. Schrijvers, Juridisch en economisch adviseur van de Nederl. R. K. Bakkerspatroonsbond te 's-Gravenhage en Mevr. W. Schillemans-Kraetzer, oud-lerares bij het M.O. te 's-Hertogenbosch.

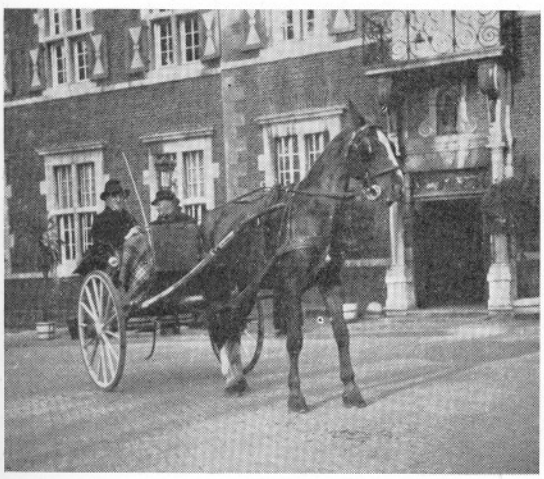

8 Mei. Ook de liefde tot Rolduc maakt vindingrijk: als andere vervoermiddelen ontbreken, keert men terug tot sjees en viervoeter.

Nog andere viervoeters doen hun joyeuse entrée te Rolduc: op de cour van Klein-Rolduc zijn enige tamme konijnen verschenen; de eigenaartjes daarvan hebben zich tot voedselcommissarissen voor hen opgeworpen en zich met een staf medewerkers omringd. Zou dit geen tip zijn voor den Provisor?

10 Mei. Evenals verleden jaar is er onder de jongens een collecte gehouden. Mede daardoor zullen er in deze dagen een groot aantal H.H. Missen gecelebreerd worden voor degenen, die in deze oorlog voor ons Vaderland gevallen zijn.

In het Lof is er preek met collecte ten bate van de St. Vincentius-jeugdconferentie te Rolduc.

In de middag is de kampioenscompetitie voortgezet met een match tussen Sparta I en Pantarei (1—2). De philosophen zijn op dreef

dit jaar! Voor de aanvang van de wedstrijd heeft Huub Mullens bloemen in ontvangst te nemen, hem bij zijn afscheid door voetballend Rolduc vereerd als dank voor het leiden van zoveel wedstrijden. Een aardige en verdiende attentie.

11 Mei. Op deze eerste der Kruisdagen houden wij de processie in de kruisgang, omdat O. L. Heer ons gebed al bij voorbaat heeft verhoord en een vruchtbare Meiregen schenkt.

Zeer onverwacht en daarom des te welkomer komt 's middags een congé uit de lucht vallen ter ere van het zilveren Bisschopsjubileum van Z. H. Paus Pius XII, en mede om het prettige succes van het eind-

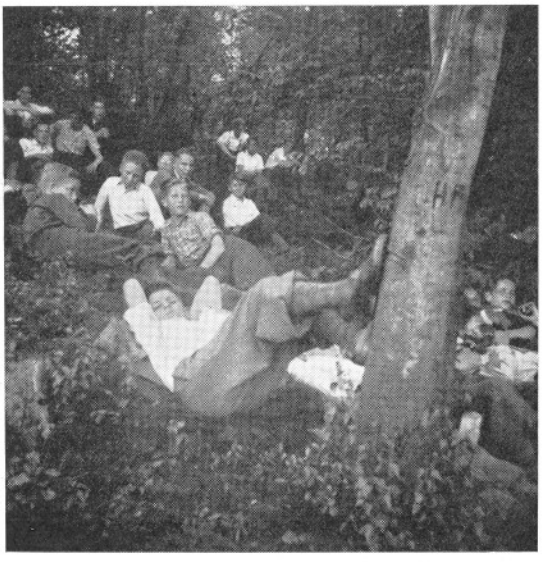

examen der H.B.S.-A te vieren: alle 20 candidaten krijgen n.l. vóór het diner het vurig verlangde document met handtekeningen.

12 Mei. Last not least, begint vandaag het Gymnasium de laatste ronde van het 6-jarig curriculum — met als gecommitteerden de Professoren Dr. P. J. Enk, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Groningen, Dr. A. G. van Hamel, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, Dr. J. G. van der Corput, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Groningen en Dr. I. M. van der Vlerk, Buitengewoon Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

13 Mei. Gisteren en vandaag hebben we de processies op de gewone wijze over de cour en door het bosquet kunnen houden.

De eerste groep van het Gym zorgt al voor een behoorlijk resultaat: de 5 B-candidaten slagen allen.

14 Mei wordt de week onderbroken door Hemelvaartsdag — dit jaar wel een bijzondere feestdag voor geheel de Kerk, vanwege het jubileum van den Paus. Met een plechtige Hoogmis neemt Rolduc zeer innig deel aan de „Pauselijke dag" en bidt voor al de intenties van den Vader der Christenheid, die in deze turbulente tijd een wel zeer verantwoordelijke en moeilijke post bekleedt: „Dominus conservet Eum...."

's Middags wordt er voor het kampioenschap 3de klas gevoetbald: Sparta 3 wint met 3—2 van Klein-Rolduc en Limburgia 2 met 4—1 van Minor 3.

En na het Lof is Mhr. Tiggers op Rolduc, om een begin te maken met de regelmatige oefeningen in de volkszang. Een 70-tal jongens hebben zich daarvoor opgegeven en zingen met hem in de aula minor. Een 50 philosophen vormen daarnaast een aparte groep. Voor het eerst komen onder leiding van Mhr. Tiggers ook ongeveer 15 mond-harmonica-spelers samen. Iedere Dinsdagavond zal door deze drie groepen nu geoefend worden in het vervolg: we hopen binnen afzienbare tijd te kunnen genieten van een optreden van al deze vocale en instrumentale artisten.

15 Mei is de tweede uitslag van het Gym: van de 3 A's slaagt er 1 en de twee anderen krijgen herexamen. Volhouden, mannen!

16 Mei. Tegen de morgen is in alle stilte, na een ziekte van enige weken, voorzien van de genademiddelen van onze Moeder de H. Kerk, overleden onze Schweizer, dhr. Hubert Haeren. Wij bidden gaarne voor de zielerust van den eenvoudigen, trouwhartigen man.

In het R. K. Ziekenhuis te Heerlen overlijdt een lid van de oude garde van Rolduc, dhr. B. L. Harbers. Van 1886 tot 1892 was hij leraar aan de Rolducse Normaalschool. Toen deze in dat jaar naar Echt werd overgebracht, is hij meegegaan; in 1921 werd dit

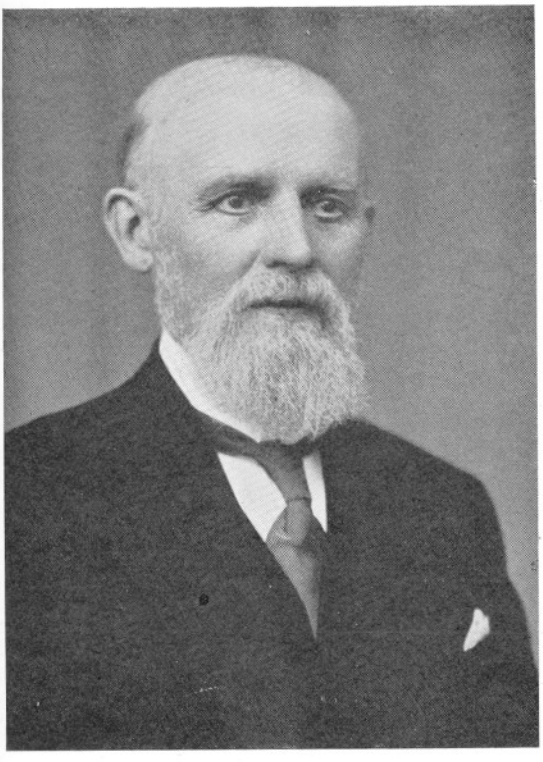

B. L. HARBERS †

instituut als Bisschoppelijke Kweekschool voor onderwijzers in Roermond gevestigd en daar bleef de thans overledene tot 1929 als leraar aan deze school verbonden. Ruim 46 jaar was hij werkzaam bij het R. K. onderwijs. Rolduc eert vanaf deze plaats zijn nagedachtenis. — Hij ruste in vrede.

's Middags komt er een happy end aan de eindexamens: de twee herexamens lopen goed af en van de tweede groep A's slagen er 5. De 6de krijgt herexamen, maar zal dit eerst over enige weken kunnen afleggen. Van de 14 Gym-candidaten zijn er nu al 13 geslaagd.

17 Mei. Voor een buitenstaander zal het niet zo eenvoudig zijn om thuis te geraken in Rolduc's voetbalwereld en alle competities uit elkaar te houden. Zo gaat het den annalist ook. Wat daar echter van zij, vanmiddag is bij een fraai Mei-zonnetje een nieuwe competitie begonnen: de strijd om het bezit van de 2de klas-beker. Sparta 2 moet het met 0—3 afleggen tegen Minor 2; het moet nu een volgende keer kampen met Limburgia 1, dat zich voor de eerste ronde had vrijgeloot. De winnaar van die match zal spelen tegen Minor 2 en dat zal de finale zijn.

19 Mei vallen 's morgens de 2de en 3de les uit: wij begraven in die tijd onzen overleden knecht. Mhr. Provisor draagt het H. Misoffer op voor zijn zielerust en dan begeleidt in een lange stoet Rolduc hem naar zijn laatste rustplaats op ons eigen kerkhof, waar de Directeur de beaarding verricht. Moge hij in vrede rusten!

Klein Rolduc doet ook mee aan het „vita nuova" in de recreaties: vanaf vanmiddag zal er geregeld gekorfbald worden op de cour.

De Directeur is vandaag jarig en dat is aanleiding tot het uitwisselen van enige vriendelijkheden: 's middags „klappen" in de eetzaal en 's avonds roken.

22 Mei. Wij hebben weer een ernstig ziektegeval in huis. George Dechesne wordt vanavond naar het Ziekenhuis gebracht voor een spoed-operatie. Wij hopen hartelijk, dat het goed zal aflopen.

23 Mei. Vigilie van Pinksteren — op Rolduc betekent dat al sinds mensenheugenis nieuwe plaatsen in kerk en eetzaal: omdat dit jaar de eind-examens reeds zo vroeg weg zijn, kunnen zeer velen verrast worden met een plaats „ver naar achteren", d.w.z. onder het jubé of in de 2de helft van de refter. En dat is nu eenmaal zonder meer fijn!

24 Mei. Pinksterfeest — al hebben we dan geen vacantie, wij hebben toch een paar dagen vrij. Het is jammer, dat het weer niet meewerkt: er is veel wind en aanhoudende regenvlagen sturen ons telkens weer naar binnen. Na het morgengebed leest de Z. E. Heer Directeur de H. Mis in het Oratorium en daarbij doet Louis Huberts zijn Plechtige H. Communie. Moeder en zusjes zijn daarvoor overgekomen; ook de broers van Groot Rolduc en de „compagnie" maken de plechtigheid mee. Na het Evangelie hernieuwt hij zijn Doopbeloften. Het is een intiem en mooi feest.

Om half elf begint de solemnele Hoogmis, die voorafgegaan wordt door een vurig gebed tot den H. Geest in het Veni Creator. Het

zangkoor zingt con allegrezza vivace de Missa in honorem Sanctae Clarae Assisiensis van Refice. Het is een feestelijk gebeuren.

Na een voor deze tijd wel haast Lucullisch maal wordt de finale gespeeld van de 1ste klas kampioens-competitie, tussen Pantarei en Minor 1. Maar ook hier is de regen spelbreker: „een kwartier voor het einde", als de stand 4—3 is voor Pantarei, maakt Pluvius er inderdaad een „voortijdig einde" aan. Nu kunnen we nog wat spanning bewaren voor een volgende keer.

Omdat er 's Zondags geen bussen lopen, is „half-trimester" uitgesteld tot Sacramentsdag en zo gaan we na de Vespers állen naar de aula om de film „Storm over de afsluitdijk" te zien.

Met een Maria-liedje en een Ave voor de Lourdes-grot in het bosquet, en met een avondwandeling komt dan het einde van deze dag.

25 Mei. Het weer is vandaag gelukkig stukken beter. Zo kan de openlucht-bridge-

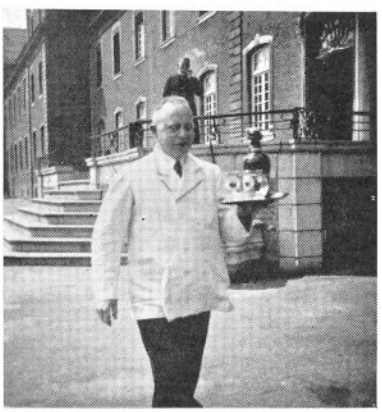

drive op de cour doorgaan. Er is veel deelname en belangstelling en er wordt met veel animo gekaart. Voor het bestuur wordt op bijzondere wijze gezorgd, met het gevolg, dat

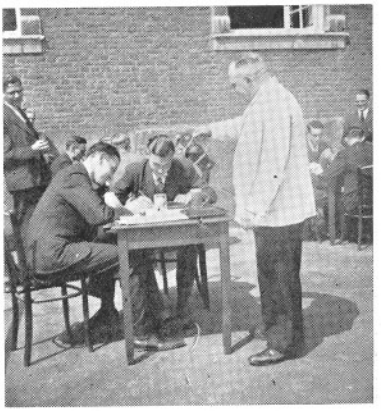

het hele zaakje als „gesmeerd" loopt. Daarnaast wordt er ijverig geschoten, voor prijzen!

Na het souper wordt een bekermatch gespeeld tussen Limburgia 1 en Sparta 2; de partijen zijn aan elkaar gewaagd en zo valt er, ondanks verlenging, geen beslissing: 1—1.

26 Mei. Mhr. J. Wijnen verschijnt voor het eerst na een lange rustkuur weer eens op Rolduc. Wij verheugen ons mèt hem over zijn definitieve genezing. Met onzen zieke in het Kerkraads ziekenhuis is het zo goed, dat we hem binnen afzienbare tijd mogen terugverwachten.

De hockey-club, die officieel nog altijd tevens cricket-club is, heeft met een flink aantal nieuwe leden vanmiddag de beoefening van deze sport weer opgevat. Nu ook volhouden!

28 Mei. Onder de wandeling beginnen wij weer een nieuwe activiteit: onder leiding van een viertal heren uit Kerkrade wordt er stevig aan athletiek gedaan, door de philosophen en door een groep jongens boven 16 jaar. Iedere Donderdag zal dat nu gebeuren.

29 Mei besluiten wij de eind-examens met een voortgezet examen van een der Gymnasiasten, afd. A. Deze slaagt („hol-day!") en zo hebben ook álle Gym-candidaten de strijd

goed gestreden. Floor gaf 's avonds roken! Na het avondgebed zingen we „Donne nous un beau jour", omdat we morgen

30 Mei onze jaarlijkse Maria-bedevaartdag hebben. Tengevolge van de tijdsomstandigheden kunnen we niet naar Schaesberg gaan en dus werken wij het traditioneel programma maar in Kerkrade af. Na het déjeuner

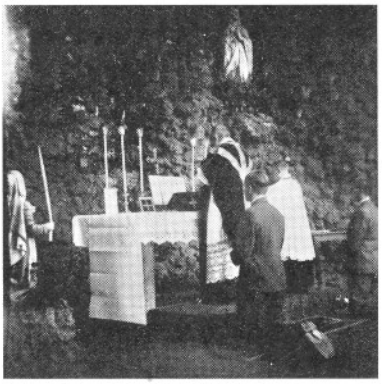

wandelen we naar het Maria-kapelletje bij het nieuwe station en als we weer terug zijn in Rolduc gaan we biddend naar de Lourdesgrot in het bosquet, waar de Directeur de H. Mis opdraagt. Na afloop daarvan vinden wij de „tafels" met broodjes en limonade op

het plateau — het was alles „net echt"; en wij hebben goed gebeden, mede ook voor de oud-leerlingen, die vanmorgen in de Kapel in 't Zand te Roermond de H. Subdiakonaatswijding hebben ontvangen.

Onder het Lof preekt Directeur Jenneskens uit Meerssen: hij schetst ons de betekenis en waarde van de toewijding aan Maria, die we morgen zullen hernieuwen.

Voor de recreatie na het souper was de eerste wedstrijd van het Rolducs elftal vastgesteld, tegen „Kerkrade". Maar de regen, die ons de hele dag al een beetje geplaagd heeft, zorgt ervoor, dat dat feest niet kan doorgaan. In de plaats daarvan is er nu een bridge-drive: daar heeft men de smaak blijkbaar van beet. In de aula is een platenconcert voor de muzikale fijnproevers.

In het holle van de nacht brengen we — na lange onderbreking — weer een bezoek, van ongeveer anderhalf uur, aan de schuilkelders. Tengevolge daarvan mogen we

31 Mei uitslapen tot half negen (het lijkt wel vacantie!). De 2de, stille H. Mis valt uit en zo halen we de tijd toch wel weer in.

Vóór het Lof bidden we dan tot besluit van de Meimaand samen de mooie toewijding aan de „Lieve Moeder Maria"; heel ons jonge leven en onze toekomst leggen wij in haar Moederhand, opdat zij het aan Jezus moge geven.

Onder leiding van onzen oud-leerling, den W.E. Heer Huib Voncken, geven de Meerssener Nachtegalen om 5 uur een zanguitvoering in de aula. Zij worden begeleid door dhr. Max Celis en de tenor Paul Hameleers zingt enige solo's ter afwisseling. Het is een keurig-beschaafde en wel zeer muzikale avond geworden: het stormachtig applaus aan het einde vooral was een duidelijk bewijs, dat Rolduc's „jongelingschap" met veel vreugde geluisterd heeft. We zijn den dirigent bijzonder dankbaar voor de fijne attentie van het „Lève, Rolduc" bij het begin van het concert. Proficiat en au revoir!

(Een of ander heeft zich afgevraagd, of iets dergelijks ook niet mogelijk zou kunnen zijn met Rolducse krachten).

Na het souper wordt in de speelzaal de bridge-drive van gisteravond voortgezet.

Een dezer dagen overleed in de leeftijd van 79 jaar te Amsterdam de verdienstelijke bouwheer en pastoor der kerk, toegewijd aan de HH. Martelaren van Gorkum, de Zeereerw. Heer Th. J. Zoetmulder, oud-leerling van Rolduc. Hij ruste in vrede!

Als zijn opvolger werd benoemd ook een oud-leerling van ons huis, de Zeereerw. Heer M. M. Nolet.

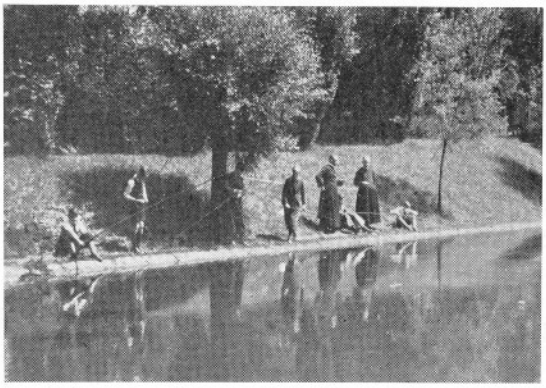

1 Juni. Klein-Rolduc gaat hengelen. Onder leiding van Mhr. Prefect en Mhr. Jenniskens zullen een 20-tal loze vissertjes trachten de natuurlijk minder loze „vinnige" bewoners van onze vijvers te verschalken. Goede vangst en.... smakelijk eten!

2 Juni. Onze leraar, Mhr. J. Wijnen, ontvangt vandaag zijn benoeming tot rector van

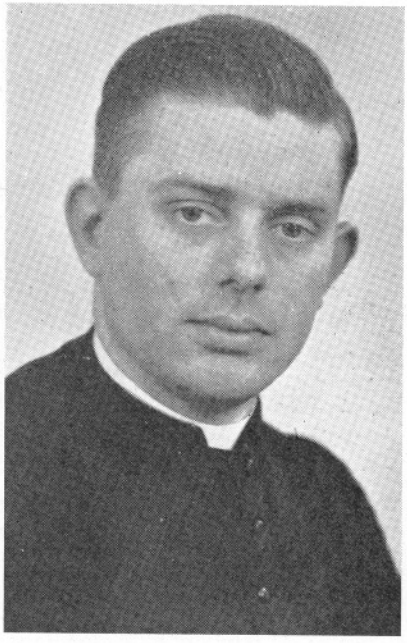

RECTOR J. WIJNEN

de Zusters te Waubach. Wij feliciteren hem daarmee en wensen hem bij zijn afscheid van Rolduc Gods beste zegen op zijn verdere priesterlijke loopbaan.

3 Juni. De lessen zijn vandaag iets korter en de laatste middagles valt uit: op die manier is het „wetenschappelijk" programma al om kwart over drie afgewerkt. Onmiddellijk vertrekken dan de Zuid- en Midden-Limburgers voor halftrimester. Het is prachtig en vast zomerweer: eindelijk. Dat belooft wat voor morgen!

's Avonds wordt in het ziekenhuis Guus Stassen bediend. Hij is voor een week of drie ziek geworden en het liet zich zeer onschuldig aanzien. Toen het wat erger werd, is hij naar huis overgebracht en nu is hij sinds Dinsdag in het ziekenhuis. De toestand is wel zeer ernstig — wij bidden hartelijk voor het behoud van zijn nog zo jonge leven.

4 Juni. Sacramentsdag. In een plechtige Hoogmis vieren wij op feestelijke wijze het centrale geheim van ons H. Geloof, dat tevens de krachtbron bij uitnemendheid is van ons geestelijk leven.

De dag wordt verder doorgebracht met

cricket, „zweefvliegen", bridge in het bosquet, schieten, of enkel met een rustig zitje op een schaduwrijk plekje bij het loom gesprek van mensen, die het warm hebben: aan de hitte moeten we heus eerst wennen.

Om 5 uur treden in de aula Watt en Halfwatt op als daklozen.

En voor het avondgebed komen de „uithuizigen" dan weer terug: zij hebben het ook warm gehad.

5 Juni. Dat het inderdaad ineens echt zomer is, wordt wel bewezen door het feit, dat we de middagrecreatie in het bosquet mogen doorbrengen. Op de cour is het ook werke-

lijk niet te harden, vooral omdat de kastanjes in de laatste snoeiperiode zoveel „veren" hebben moeten laten.

6 Juni. Het ontstellende nieuws bereikt ons, dat in het ziekenhuis te Heerlen vanmiddag omstreeks half vier Mhr. Brouwers plotseling en betrekkelijk zeer onverwacht is overleden, nadat hem de H. H. Sacramenten der Stervenden inderhaast nog waren toegediend. Er valt bij dit bericht een zekere verslagenheid over ons huis. Gods wegen zijn wonderbaar.... Wij bidden — in dankbaarheid voor zijn vele werk voor onze kleine samenleving en voor zijn verknochtheid aan Rolduc — samen de rozenkrans voor zijn zielerust. Morgenvroeg wordt de communauteitsmis voor deze intentie opgedragen.

7 Juni. Solemniteit van Sacramentsdag en dus Processiezondag. De Kerkraadse processie kan dit jaar echter niet uittrekken — wij houden daarom processie door de kruisgang (het is ook nog de 1ste Zondag van de maand) en zingen daarna in de kerk een plechtig Te Deum.

Er is vandaag geen les en zo kan na de Hoogmis een drie kwartier gevoetbald worden tussen Pantarei en Minor 1, om de afgebroken Pinkstermatch te completeren: eindstand is 5—5 en er is dus weer geen beslissing gevallen.

Na het middageten wordt de 3de klaskampioenscompetitie voortgezet: Klein-Rolduc wint met 6—1 van Minor 3 en Limburgia 2 deelt eerlijk met Sparta 3 (3—3). Tenslotte wordt na het souper de bekermatch tussen Limburgia 1 en Sparta 2 herhaald: ondanks alle moeite, die beide partijen zich geven, blijft het 2—2. Het is voor den sportleider dit jaar een wel hopeloos geval: als het zo doorgaat, komt geen enkele competitie ooit aan een eind.

8 Juni. 's Avonds wordt op deskundige wijze het voetbalterrein bewerkt, omdat

9 Juni na het avondeten Rolduc's elftal zijn eerste wedstrijd van dit schooljaar speelt, en wel tegen R. K. Minor van Kerkrade. In een sportief gespeelde match tonen de gasten zich met 4—3 de meerderen van de onzen.

Even na middernacht overlijdt in het Zie-

Het voetbalterrein wordt bewerkt.

kenhuis onze leerling Guus Stassen, in de leeftijd van 14 jaar. Het is haast onbegrijpelijk — na een ziekte van amper vier weken.. Gods Wil geschiede. Tot aan zijn begrafenis bidden wij vóór iedere les en studie een tientje van de rozenkrans voor zijn zielerust.

10 Juni. Het priesterkoor van onze kerk is weer in diepe rouw: op een wel droeve wijze komt Mhr. Brouwers „thuis" terug. In overleg met zijn familie en met den Directeur van het College te Sittard heeft men besloten hem te Rolduc, waar hij toch zijn volle levenstaak vervulde, te begraven. Om kwart

voor tien gaat een lange stoet van priesters — collega's en vrienden — het stoffelijk overschot afhalen aan het Kruis bij de inrijlaan. De leken-leraren dragen de kist vanaf de poort tot aan de kerk tussen de rijen van

de leerlingen door. Onder neigende vlaggen nemen Priester-collega's van Rolduc daar deze taak over en dragen hem naar het pries-

terkoor. De Z.E. Heer Directeur celebreert dan in de zeer volle kerk de Uitvaart-Mis, geassisteerd door den Z. E. Heer E. V. H.

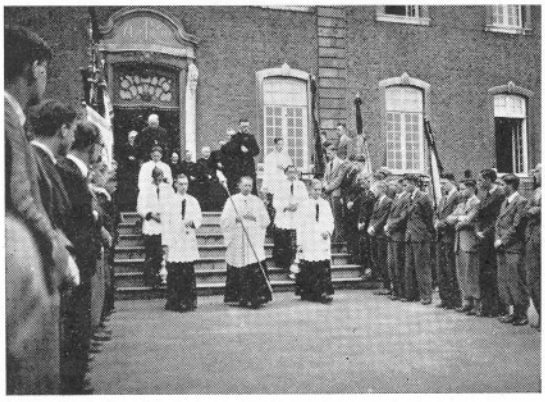

Steegmans, Directeur van het Bisschoppelijk College te Sittard, als presbyter assistens — door de Z. E. Heren Pastoor Dr. J. Kurris en Prof. Dr. J. Cobbenhagen, oud-leraren van Rolduc en klasgenoten van den overledene, als diaken en subdiaken. Na de H. Mis

neemt de Directeur met een enkel dankwoord afscheid van den Provisor.

Als dan na de absoute het „In Paradisum" gezongen wordt, dragen onze knechts „hun" Provisor naar het kerkhof. In de kruisgang

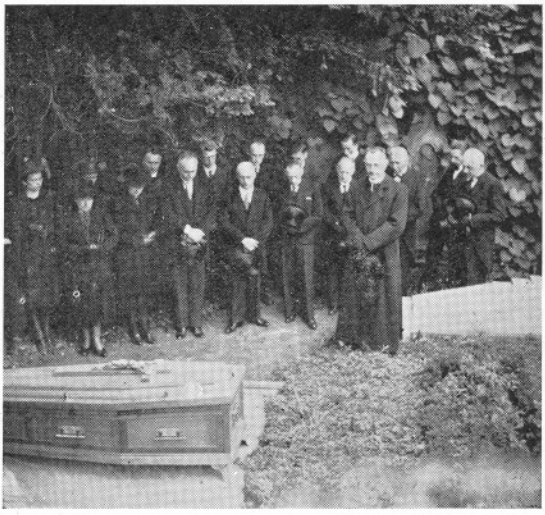

speelt Mhr. Noé met zijn orkest het in deze omstandigheden zeer aangrijpende „Adieu, Rolduc", als een laatste groet....

Op het kerkhof verricht de Directeur de

begrafenis en draagt de Directeur van Sittard de zorg voor het stoffelijk overschot aan Rolduc over — wij zullen dat verstaan en naar het woord van onzen Directeur den Provisor in ons dagelijks offer en gebed indachtig blijven.

11 Juni. Om 11 uur wordt in onze kerk in tegenwoordigheid van de familie een plechtige Hoogmis opgedragen voor de zielerust van Guus Stassen, aan het einde waarvan de Directeur met assistentie van alle Priester-leraren de absoute verricht. Rolduc rouwt wel erg vaak dit jaar....

12 Juni. Feest van het H. Hart — dat betekent, dat er vanmorgen vrij is. Na de Hoogmis regent het flink, zodat we in de speelzaal een onderkomen zoeken. Voor de liefhebbers wordt er in de aula een platenconcert gegeven.

's Middags is er „gewoon les" (het heeft na al deze dagen inderdaad zin, dit tussen aanhalingstekens te zetten).

Tegen de avond barst er boven Rolduc een ontzaglijk onweer los, dat vergezeld gaat van een kleine wolkbreuk.

13 Juni. In Kerkrade wordt vanmorgen Guus Stassen begraven. De Directeur, die presbyter assistens is bij de Requiem-mis, en verschillende Heren brengen nogmaals Rolduc's condoléances over aan de zwaarbeproefde ouders van onzen leerling.

14 Juni. In de recreaties na de stille H. Mis en na het diner treedt in de aula Mhr. Jos. Lennards uit Roermond met een groep van een 8-tal jongelui voor ons op, om een demonstratie te geven van blokfluit-muziek en van volksdans. Vooral dit tweede en voornaamste gedeelte van het programma valt uitstekend in de smaak! Naast mooie en vlugge solo-dansen zien wij een serie groepsdansen (Morris-dansen, zwaarddansen enz.), die behendig en vlot gedanst worden en „stoer" aandoen. Het volgend trimester zullen er zeker liefhebbers zijn voor een dansclub in deze zin. Ook het intermezzo van vendelzwaaien was echt fijn.

Onder het Lof houden wij een korte processie naar het H.-Hartbeeld in de tuin, waar de Directeur de jaarlijkse toewijding van Rolduc aan het H. Hart van Jezus verricht.

En na het avondeten heeft er dan een eenvoudige „officiële" plechtigheid plaats. Naast de kruisboogbaan is nu een baan voor het handboogschieten gereedgekomen. Onder algemene belangsteling opent de Directeur dit „but" met een eerste schot, waarna verschillende heren er ook een pijl aan wagen. O.a. om naijver tussen al deze „schutters" te voorkomen, vermelden wij het resultaat der schoten maar niet.

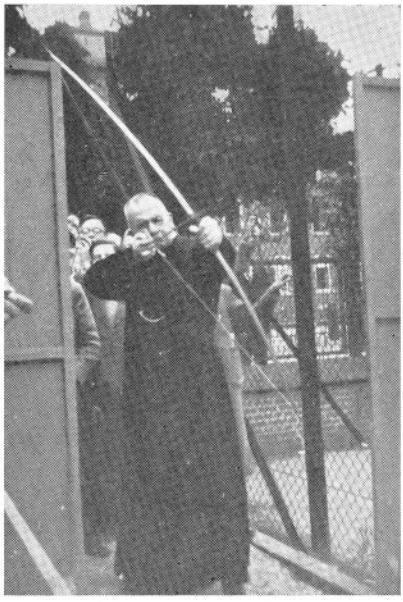

Daarna wordt er een voetbalwedstrijd tussen Sparta en Minor gespeeld, de laatste 20 minuten in een fel-neerplensende regen. Resultaat is 2—1 voor Sparta en.... krachtens een ingenieuze puntenberekening het kampioenschap 1ste klas voor Pantarei. Pro-

ficiat! — een uitstekend voorbeeld van slapend rijk worden of van de fabel van de drie honden, die interesse hebben bij hetzelfde been.

Te Blerick is vandaag, in de leeftijd van 20 jaren, overleden onze leerling Andries Verhoeckx. Hij is ruim twee jaar ziek geweest, in het begin met het vooruitzicht op een terugkerende gezondheid, maar nu al sinds maanden met een zekere dood voor ogen. Voorbeeldig en met geduld heeft hij zijn zware kruis gedragen, en zo vertrouwen wij, dat O. L. Heer hem reeds tot Zich genomen heeft. Rust zacht, Dries!

16 Juni. Directeursfeest — hét feest van het jaar. De regen heeft wel een en ander verknoeid dit keer, maar slaagt er niet in de zon uit ons hart te verdrijven.

Het défilé kan niet doorgaan; in de speelzaal wordt daarom de.... bridge-drive voortgezet. Aan het diner, waarvoor Mhr. Provisor en de Zusters openlijk — én verdiend! — een pluimpje krijgen van den Directeur, maakt het Rolducs orkestje onder leiding van Mhr. Noé prettig muziek. En natuurlijk worden de gebruikelijke speeches gewisseld.

De bekermatch moet vanmiddag ook al vervallen. In plaats daarvan zingt Mhr. Tiggers met een groot aantal jongelui in de aula over Ameland, oorlogschepen, Signor Abate, de garderobe van den boer, die geen edelman is, enz. Tussen de regenbuien door hebben de schietbanen de hele dag flink wat belangstelling.

Na het souper is er een gala-soirée in de aula. Het Rolducs orkest opent de avond met een piëteitvol „Adieu, Rolduc", om de nagedachtenis te eren van de verschillende leden van onze gemeenschap, die in de afgelopen weken gestorven zijn. Staande aanhoren wij dat.

Daarna turnt de Kerkraadse R. K. Gymnastiekclub „De Eendracht" op voortreffelijke wijze; Mhr. Noé musiceert met het orkest en wij zelf zingen met Mhr. Tiggers. Aan het eind van deze genoegelijke avond dankt Mhr. Directeur, mede voor de mooie bloemen, die de gymnasten hadden meegebracht.

17 Juni. De hemel heeft gelukkig toch een beetje medelijden met ons: het is wel geen pracht-weer, maar de jour des jeux kan tenminste doorgaan. En als het dan niet warm is, dan spelen we ons zelf warm. Rolduc staat de hele dag in het teken van de sport, van een heuse vijfkamp tot en met petje-slaan en kellner-loop (men fluistert, dat de sigaren-

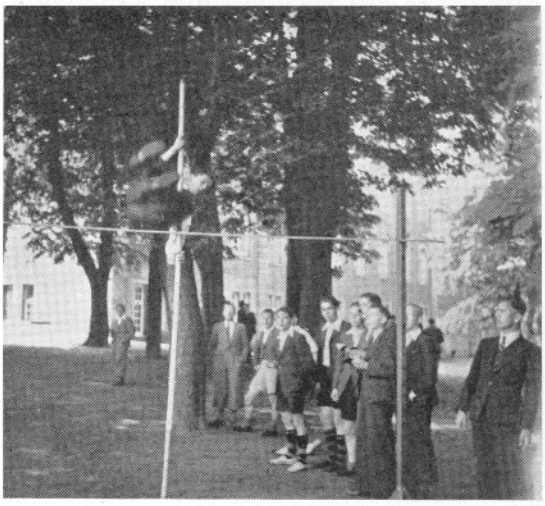

kistjes, die daarvoor nodig zijn, een punaisebewerking hebben moeten ondergaan).

Na het souper deelt Mhr. Directeur de prijzen uit en of men zich nog niet moe genoeg

heeft gemaakt vandaag: daarna voetbalt Sparta 3 tegen Minor 3 voor het kampioenschap 3de klas (3—0) en bindt Unitas de strijd aan met Concordia voor de beker van Klein-Rolduc; het wint liefst met 8—3.

's Morgens vertegenwoordigen enige Heren Rolduc bij de begrafenis van Dries Verhoeckx in Blerick.

18 Juni. Klein-Rolduc heeft gisteren ook flink gewerkt en daarom reikt Mhr. Directeur

na het eten de prijzen uit. Zelfs een „algemene prijs wielrijden" is er behaald!

20 Juni overlijdt te 's-Gravenhage onze oud-leerling, Z. Exc. J. M. J. H. Lambooy, oud-minister van Defensie. In 1874 te Maastricht geboren, kwam hij in 1885 naar Rolduc en begon in 1892 een militaire loopbaan aan de Militaire Academie. Hij doorliep verschillende rangen, was vele jaren aan de militaire opleiding verbonden, o.a. als leraar aan de Hogere Krijgsschool, totdat hij in 1923 tot majoor werd bevorderd en aangesteld als sous-chef van de Generale Staf van het veldleger.

In 1925 trad hij op als Minister, eerst bij Oorlog en a.i. bij Marine, sinds 1928 als minister van Defensie. Na zijn demissie in 1929 werd hij burgemeester van Hilversum, tot 1939. In dat jaar legde hij deze functie neer wegens het bereiken van de 65-jarige leeftijd.

Hij vestigde zich te 's-Gravenhage om daar te rusten na een in het belang van ons vaderland wel besteed leven. Aan Rolduc dacht hij gaarne terug; bij de inwijding van de nieuwe gebouwen, 15 November 1926, behoorde hij tot de hoge gasten van ons huis [1]). — Hij ruste in vrede!

21 Juni. Voor de derde keer in de 2de klas-beker-competitie wordt dezelfde wedstrijd gespeeld: Limburgia 1 contra Sparta 2. En eindelijk komt er wat schot in, doordat Limburgia wint met 2—0. Nu loopt het Rolducs voetbalseizoen ten einde.

Het is echt mooi, zomers weer vandaag. Dat mag ook wel, nu de zomer officieel begonnen is. In de kerk is het altaar van Sint Aloysius versierd, wiens feest het heden is.

Na het souper zet Klein-Rolduc een stap

[1]) Zie Rolduc's Jaarboek VII (1927) 75—79; VIII (1928) 80.

OUD-MINISTER J. M. J. H. LAMBOOY †

verder op de weg naar het kampioenschap 3de klas, door van Limburgia 2 te winnen met 4—1.

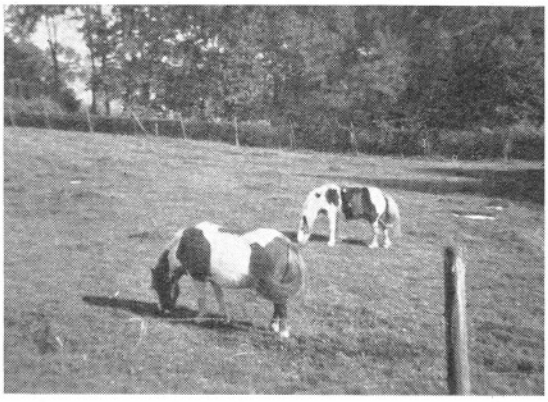

23 Juni. Vandaag beginnen de toelatingsexamens tot de studie der philosophie. Vijf candidaten onderwerpen zich hieraan, waarvan enigen reeds in het bezit zijn van het diploma Gym-A. Dit laatste is wel een nieuwe figuur.

24 Juni. De philosophen combineren vanmorgen twee congé's waar ze nog „recht" op hebben en gaan de hele morgen op stap.

Het is sinds gisteren weer vólóp zomer. Na het diner gaan we dus naar het bosquet en mogen daar roken ter ere van den Bisschop, die morgen naamfeest heeft.

25 Juni. Klein-Rolduc beleeft een van de grote momenten van het jaar: „choc"-wedstrijd tussen de tweede elftallen van Unitas en Concordia. Ofschoon volgens deskundigen Concordia in deze match een flink stuk sterker is, zal toch Unitas de kersen kunnen opeten, die om begrijpelijke redenen voor deze choc-wedstrijd waren uitgeloofd. Unitas wint nl. met 1—0.

26 Juni. Vanmorgen overlijdt te Weert na een kortstondige ziekte de Z. E. Z. G. Heer W. H. J. Franck, Directeur van het Bisschoppelijk College aldaar. In 1889 werd de thans overledene als leerling van Rolduc ingeschreven en na zijn theologische studiën te Roermond keerde hij in 1900 als leraar te Rolduc terug, waar hij tot 1924 als zodanig werkzaam bleef. In dat jaar werd hij tot Directeur in Weert benoemd. Rolduc condoleert het College van Weert met dit verlies. Ons Jaarboek herdenkt zijn persoon in enige artikelen. Hij ruste in vrede!

George Dechesne kan eindelijk geheel hersteld het Ziekenhuis verlaten. Het heeft wel veel langer geduurd dan normaal kan genoemd worden. Maar.... eind goed, al goed!

Dit geldt ook van onze eind-examens dit jaar. Vandaag zijn de 5 candidaten van de laatste ronde alle geslaagd. Proficiat!

In het geheel hebben wij 60 eind-examinandi gehad, waarvan er 58 zijn geslaagd. De jongens vinden dat in verband met de a.s. overgangsexamens een gelukkig resultaat! Ter ere van de laatste gelukkigen mogen ze vanavond roken.

28 Juni. Na het diner wordt de finale gespeeld in de 2de klas beker-competitie: Limburgia 1 wint deze wedstrijd van Minor 2 met 5—3 en verovert aldus de beker. Hulde!

Nog een andere finale gaat vandaag: onder groot enthousiasme van de zijde der supporters wordt Klein-Rolduc na het souper eerste in de 3de klasse door een overwinning met 3—2 op Sparta 3. Dat is nu de tweede keer in het voetbal-bestaan van Klein-Rolduc. Onze hartelijke gelukwensen voor de jeugdige kampioenen!

29 Juni. Het feest van de H.H. Petrus en Paulus sluit telken jare de lange rij van feesten. Een echt dolce far niente is deze dag voor velen echter niet meer, want deze week nog begint de eind-spurt.

's Middags is er een cricket-match en na het souper spelen de kampioenen van dit jaar, Pantarei en Limburgia 1, een wedstrijd tegen een combinatie Sparta-Minor en winnen met.... 8—0! Was het, mede gezien het verloop van deze match, niet een klein beetje verdiend, dat de uitdagers ietwat afgestraft werden?

30 Juni. Onze Directeur repraesenteert Rolduc bij de Requiem-dienst voor Directeur Frank z.g., die onder grote belangstelling in de parochiekerk van Weert gehouden wordt.

's Middags gaan verschillende Heren naar Heerlen, waar de overledene — in zijn geboortestad — begraven wordt.

Vandaag is er ook weer wat „jong grut" in huis: 25 jongelui komen hun krachten proberen op ontledingen, rekensommen en wat dies meer zij, om daarmee te bewijzen, dat zij die rijpheid van geest bereikt hebben, welke voor toelating in deze „kultuurhaard" vereist wordt. Die te ver af wonen, leggen dit examen in hun eigen school af.

2 Juli. Onder de wandeling wordt de tweede en laatste wedstrijd gespeeld in de beker-competitie van Klein-Rolduc. Het einde daarvan komt met een gelijk spel (3—3) en dank zij de overwinning van voor enige weken komen de corypheeën van de H.B.S., de mannen van Unitas, dus in het bezit van de wisselbeker. Proficiat!

3 Juli is alles bij elkaar genomen een lichtelijk merkwaardige dag. Op de meeste klassen vooreerst beginnen de examens.... en dus is het ineens weer flink warm.

Aan tafel doet de Directeur de mededeling, dat we om verschillende redenen een dag.... vroeger op vacantie *moeten* gaan; dus niet a.s. Vrijdag, maar Donderdag. De uitslag van de examens wordt dan Zaterdag 's morgens bekend gemaakt, of schriftelijk medegedeeld. De prijsuitdeling kan ook niet in forma consueta plaats vinden. Zo zal het bij het afscheid van Rolduc dit jaar moeilijk zijn te denken, dat het werkelijk gróte vacantie is.

Omdat het Eerste Vrijdag is vandaag, is er na tafel roken. Klein-Rolduc houdt onder toezicht van een alleszins deskundige en vertrouwde jury het jaarlijkse declamatie-concours, waarin Steef Sorbi de erepalm behaalt.

Op 69-jarige leeftijd overlijdt te Zwolle onze oud-leerling, Dr. A. J. Jorritsma. De overledene was aldaar een gezien medicus, die zijn beroepsplichten nauwgezet vervulde en daarnaast zijn beste krachten wijdde aan het werk van de christelijke charitas; zo was hij o.a. lid van de Hoofdraad en President van de Bijzondere Raad der Sint Vincentiusvereniging. Zijn vele verdiensten werden reeds hier op aarde erkend door de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-

Dr. A. J. JORRITSMA †

Nassau en in de Orde van den H. Gregorius den Grote. „Zalig de barmhartigen; want zij zullen barmhartigheid ondervinden". R. I. P.

4 Juli is het dan helemaal examentijd met eigen dagorde en wat daar verder bij hoort.

5 Juli. De ongewone wijze, waarop dit schooljaar zal eindigen, brengt allerlei veranderingen mee. Een daarvan is deze, dat wij hedenmorgen reeds de plechtige Hoogmis hebben met Te Deum, waarin wij God danken voor al de genaden en voor de zichtbare bescherming, die wij in het afgelopen jaar te Rolduc ondervonden.

Het is een snikhete examen-Zondag vandaag, die in het bosquet en in de studiezalen wordt doorgebracht. Onder het Lof houden wij processie door de gangen, omdat het de eerste Zondag van de maand is.

7 Juli. Wij beginnen deze examendag met een Requiem-Mis, die gezongen wordt voor de zielerust van onze oud-leerlingen en van

alle landgenoten, die in deze oorlog hun leven voor ons Vaderland gegeven hebben.

8 Juli. Tussen de twee laatste examens in houden wij een plechtige uitvaart voor Andries Verhoeckx z.g.; de laatste lijkdienst van een zeer lange reeks dit jaar....

Bij de absoute, die de Directeur verricht, assisteren de Priester-leraren op gebruikelijke wijze in rochet.

Om half twee maakt de bel een eind aan de examentijd.... verder klopt het hart nu van verwachting!

De middag en de avond worden, zo goed en zo kwaad als dat in deze omstandigheden kan, doorgebracht met een bridge-drive, schietwedstrijden en cricket.

9 Juli. Om half zes komen we allen uit de veren en korte tijd daarna begint de grote uittocht. De treinreizigers verlaten — zoals vroeger — Rolduc door het bosquet en wandelen naar het station Kerkrade-Rolduc.

De Heren brengen deze dag in gewichtige vergaderingen door!

10 Juli. Deze Vrijdag is voor velen in huis een echte rustdag. Op het „commissariaat voor de prijsbeheersing" wordt nog naarstig gewerkt.

11 Juli komen vele jongelui 's morgens bij de hoofdleraren de examen-uitslag halen — prettig of minder prettig nieuws. De „prijsgekroonden" nemen hun boek mee naar huis en hiermee is de grote vacantie dan ook officieel begonnen. Het is te hopen, dat het een stralende zomer zal zijn.

PRIJSUITDELING

SCHOOLJAAR 1941-1942

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het toelatingsexamen tot de Studie der Philisophie,

Alle leerlingen der 6e klas van het Seminarie:

Hubert Bischoff, van Kerkrade.
Leo van der Meulen, van Kerkrade.
Jean Wijsen, van Maastricht.

II. Het Eindexamen van het Gymnasium,

alle leerlingen der hoogste klas:

A.

Jan Bonnemayers, van Maastricht.
Jan Drijkoningen, van Heerlen.
José Erens, van Schaesberg.
Jacques Fleuren, van Swolgen.
Jan Grond, van Amsterdam.
Henri Hartmann, van Oost-Eysden.
Sjef Narinx, van Maastricht.
Harry Salemans, van Amstenrade.
Floor van Zinnicq Bergmann, van Vught.

B.

Pieter Everts, van Raalte.
Jacques Huurman, van Deventer.
Leo Pierey, van Wittem.
Wim van Thiel, van Tilburg.
Paul Willemse, van Eygelshoven.

III. Het Eindexamen der Hogere Burgerschool afd. A.,

alle leerlingen der hoogste klas:

Joop Albers, van 's-Gravenhage.
Johan Barree, van Groningen.
Guus Beckers, van Ubach over Worms.
Heinz van Bladel, van Eygelshoven.
Jan Busch, van Dordrecht.
Leo Duijm, van Axel.
Matthieu Hendrikx, van Tungelroy.
Pierre van Hoef, van Wessem.
Kees Hoogenbosch, van Den Helder.
Chris Maas, van Waalwijk.
Wim Marinus, van Maastricht.
Bauke van der Meer, van Kerkrade.
Hubert Mullens, van Amsterdam.
Guus Retèl, van Soerabaja.
Ferdie Russel, van Weert.
Frans Saes, van Panningen.
Hans Schoemaker, van Deventer.
Flip Tielens, van Maastricht.
Johan Verhoef, van Waalwijk.
Willy van de Walle, van Hulst.

IV. Het Eindexamen der Hogere Burgerschool, afd. B.,

de leerlingen der hoogste klas:

Karel Batenburg, van Zeist.
Jacques Fick, van Moergestel.
Theo Flint, van Winschoten.
Leo Genders, van Kerkrade.
Alfons Gilissen, van Heerlen.
Willy Haagmans, van Kerkrade.
Frits Jansen, van Kloosterburen.
Pierre Lardinois, van Noorbeek.

Jan van Meyel, van 's-Gravenhage.
Jules van Oldenbeek, van Waalwijk.
Piet van Pol, van Buggenum.
Theo Roelofs, van Sittard.
Gerard van Ruitenbeek, van 's-Gravenhage.
Bertus Ruijs, van Woerden.
Joseph Savelsbergh, van Heerlen.
Fred van Schagen, van Batavia.
Johan Vogt, van Dokkum.
Nico Voncken, van Heerlerheide.
Karel van Wayenburg, van Nijmegen.
Joseph Wiertz, van Kerkrade.
Theo de Wit, van Oude Tonge.

ALGEMENE PRIJZEN

Seminarie

TWEEDE JAAR.

Jan Bosch, van Schin op Geulle.

EERSTE JAAR.

Christof Thissen, van Roermond.

Seminarie-Gymnasium

VIJFDE KLAS.

Leo Crijns, van Nuth.
Joseph Moonen, van Hulsberg.

VIERDE KLAS.

Leo Elders, van Bovenkarspel.

DERDE KLAS.

Jan Augustus, van Kerkrade.

TWEEDE KLAS.

Joop Bergsma, van Rotterdam.
Kees Oomen, van den Hout.
Nico Sprokel, van Kerkrade.

EERSTE KLAS.

Denis Kallen, van Noorbeek.

Hogere Burgerschool

VIERDE KLAS A.

Vacat.

VIERDE KLAS B.

Henk van Oorschot, van Heeswijk.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Willem Bour, van Heerlen.

2e Afd.

Frans van den Toorn, van Schoorl.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Joseph Bögels, van Rumpen-Brunssum.

2e Afd.

Wim Scholtens, van Kloosterburen.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Sjef Verschuren, van Loon op Zand.

2e Afd.

Jo Haagmans, van Kerkrade.

Voorbereidende Klas

Hubert Vliexs, van Simpelveld.

Seminarie

TWEEDE JAAR.

Jan Bosch, van Schin op Geulle.

Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. theod., 1e pr. psych., 2e pr. arch., 5e pr. kerk. gesch.
1e verm. ontol., 1e verm. eth., 9e verm. sociol.

Lou Hermans, van Nuth.

1e pr. kerk. gesch., 1e pr. ontol., 1e pr. kerk. adm., 2e pr. theod., 2e pr. gesch. wijsb., 2e pr. sociol., pr. 4 verm.
1e verm. biol., 2e verm. psych., 6e verm. bijb. gesch., 6e verm. eth.

Joseph Huijts, van Voerendaal.

pr. eth., 2e pr. ontol., 2e pr. gesch. wijsb., 2e pr. gew. wel., 3e pr. psych., pr. 4 verm.
1e verm. arch., 5e verm. theod., 6e verm. sociol., 10e verm. kerk. gesch.

Arnold Jacobs, van Kessel.

1e pr. arch., 1e pr. biol., 2e pr. sociol., 5e pr. gew. wel., pr. 5 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. psych., 2e verm. gesch. wijsb., 3e verm. kerk. gesch., 6e verm. theod.

Paul Dings, van Tegelen.

pr. eth., 2e pr. biol., 3e pr. psych., 4e pr. bijb. gesch., 4e pr. arch., pr. 6 verm.
1e verm. kerk. adm., 2e verm. theod., 3e verm. gesch. wijsb., 3e verm. sociol., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. ontol.

Louis Augustus, van Kerkrade.

2e pr. psych., 3e pr. theod., pr. 5 verm.
1e verm. bijb. gesch., 2e verm. arch., 2e verm. kerk. adm., 3e verm. eth., 4e verm. ontol.

Jan Maassen, van Beek (L.).
1e pr. sociol., pr. 4 verm.
1e verm. ontol., 2e verm. gew. wel., 3e verm. psych., 8e verm. kerk. gesch.

Johan Ortan, van Roermond.
3e pr. psych., 3e pr. ontol.
1e verm. theod., 6e verm. bijb. gesch.

Johan Scholberg, van Maastricht.
1e pr. gesch. wijsb., 3e pr. psych.
2e verm. gew. wel.

Frans Rutten, van Reuver.
2e pr. kerk adm., 3e pr. arch.
2e verm. gew. wel.

Joseph Penders, van Voerendaal.
4e pr. bijb. gesch.
3e verm. gesch. wijsb., 4e verm. theod., 5e verm. eth.

Jean Rouwet, van Bunde.
pr. 4 verm.
3e verm. psych., 6e verm. bijb. gesch., 6e verm. kerk. gesch., 6e verm. eth.

Pierre Slangen, van Heerlen.
1e pr. gew. wel.
2e verm. sociol., 3e verm. biol., 9e verm. kerk. gesch.

Jan Schulpen, van Meerssen.
pr. 4 verm.
1e verm. gesch. wijsb., 2e verm. eth., 3e verm. psych., 6e verm. bijb. gesch.

Adolf Hutschemaekers, van Bocholtz (L.).
pr. 4 verm.
1e verm. ontol., 3e verm. theod., 4e verm. arch., 6e verm. bijb. gesch.

Johan Hulsmans, van Maasricht.
2e pr. gew. wel.
2e verm. biol., 3e verm. gesch. wijsb., 4e verm. eth.

Harry Römkens, van Pey-Echt.
pr. eth.
3e verm. psych.

Jacques Verstralen, van Venray.
3e pr. gew. wel.
4e verm. ontol.

Frans van der Laak, van Meerssen.
6e verm. bijb. gesch.

EERSTE JAAR.

Christof Thissen, van Roermond.
Alg. pr., 1e pr. gesch. wijsb., 1e pr. log., 1e pr. ontol., 1e pr. eth., 2e pr. cosmol., pr. 4 verm.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. sociol., 2e verm. gew. wel., 5e verm. arch.

Pierre Theunissen, van Eijsden.
2e pr. kerk. gesch., 2e pr. ontol., 4e pr. bijb. gesch., 5e pr. gew. wel., pr. 6 verm.
1e verm. cosmol., 3e verm. log., 3e verm. arch., 4e verm. gesch. wijsb., 4e verm. eth., 6e verm. sociol.

Leo Crombach, van Vijlen-Vaals.
1e pr. gesch. wijsb., 2e pr. bijb. gesch., 3e pr. cosmol., 4e pr. kerk. gesch., 4e pr. log., 4e pr. ontol., 4e pr. eth.
3e verm. sociol.

Jan Janssen, van Brunssum.
2e pr. gesch. wijsb., 2e pr. kerk. muz., 4e pr. bijb. gesch., pr. 6 verm.
1e verm. log., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. gew. wel., 3e verm. sociol., 4e verm. ontol., 8e verm. arch.

Max Starmans, van Nuth.
1e pr. cosmol., 2e pr. sociol., 3e pr. bijb. gesch., 3e pr. kerk. gesch.
1e verm. ontol., 2e verm. gesch. wijsb.

Richard Salemans, van Roermond.
1e pr. log., 1e pr. kerk. muz., 2e pr. eth., 3e pr. ontol.
1e verm. bijb. gesch., 3e verm. cosmol., 7e verm. arch.

Piet Takken, van Broekhuizenvorst.
5e pr. gew. wel., pr. 4 verm.
3e verm. gesch. wijsb., 5e verm. eth., 7e verm. cosmol., 7e verm. ontol.

Jan Hendrikx, van Ospel.
5e pr. gew. wel., pr. 4 verm.
2e verm. cosmol., 2e verm. log., 2e verm. ontol., 4e verm. gesch. wijsb.

Arno Tummers, van Steijl-Tegelen.
4e pr. ontol., pr. 4 verm.
1e verm. gesch wijsb., 3e verm. eth., 5e verm. kerk. gesch., 6e verm. bijb. gesch.

Jhr. Huib van Nispen tot Pannerden, van Valkenburg (L.).
1e pr. log., 3e pr. cosmol.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. eth., 10e verm. sociol.

Jean Cremers, van Sittard.
2e pr. sociol., 4e pr. bijb. gesch.
8e verm. eth.

Jan van der Hart, van Venlo.
3e pr. eth., 4e pr. log.
3e verm. cosmol., 5e verm. ontol., 6e verm. sociol.

Jozef Stassen, van Schimmert.
4e pr. bijb. gesch.
3e verm. log., 5e verm. cosmol.

Jan Habets, van Heer (L.).
4e pr. log.
1e verm. gew. wel., 4e verm. kerk. muz., 7e verm. cosmol.

Hubert Jongen, van Heerlen.
pr. 5 verm.
1e verm. kerk. muz., 2e verm. eth., 5e verm. cosmol., 6e verm. log., 6e verm. ontol.

Leo Albert, van Heerlerheide.
pr. 5 verm.
1e verm. kerk. gesch., 3e verm. ontol., 5e verm. eth., 6e verm. log., 7e verm. cosmol.

Jan Engelen, van Linne.
5e pr. gew. wel.
2e verm. kerk. muz.

Harry de Wit, van Panningen.
5e pr. gew. wel.
6e verm. arch.

Jean Swakhoven, van Sittard.
4e pr. gew. wel.

Piet Delhoofen, van Heel (L.).
2e verm. kerk. muz., 3e verm. log.

Willy Braun, van Nieuwenhagen.
5e verm. eth.

Harry Hendrikx, van Venlo.
2e verm. gew. wel.

Eugène Jongen, van Kerkrade.
6e verm. log.

Jan Mennen, van Weert.
4e verm. kerk. muz.

Seminarie-Gymnasium

VIJFDE KLAS.

Joseph Moonen, van Hulsberg.
Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. lat., 1e pr. fr., 1e pr. ned., 1e pr. gesch., 1e pr. hoogd., pr. stelk. A, pr. meetk. A, pr. nat. afd. S + A, 1e pr. cult. gesch., 2e pr. godsd., 2e pr. eng.
1e verm. aardr.

Leo Crijns, van Nuth.
Alg. pr., 1e pr. godsd., pr. meetk. B, pr. stelk. B, pr. trigon.-anal. meetk., pr. nat. afd. B, 1e pr. nat. hist., 1e pr. aardr., 2e pr. lat., 2e pr. scheik., 2e pr. gesch., 2e pr. hoogd.
verm. gr., 1e verm. ned.

Joseph Quaedvlieg, van Noorbeek.
2e pr. gr., 2e pr. gesch., 2e pr. cult. gesch., 3e pr. lat., pr. 4 verm.
1e verm. fr., 1e verm. nat. afd. S + A, 3e verm. eng., 3e verm. aardr.

Wim van Wijck, van Nijmegen.
1e pr. scheik., pr. 4 verm.
1e verm. eng., 2e verm. fr., 3e verm. hoogd., 4e verm. ned.

Karel Hoefnagels, van Bleyerheide.
4e pr. godsd., pr. 4 verm.
verm. stelk. B, verm. meetk. B, 1e verm. hoogd., 2e verm. aardr.

Jaap Elders, van Bovenkarspel.
1e pr. eng., 2e pr. fr.
2e verm. hoogd.

Gerard Stroy, van Venlo.
3e pr. godsd.
verm. nat. hist., 2e verm. nat. afd. B, 4e verm. fr.

Alfons Cremers, van Heerlen.
2e pr. ned.
2e verm. godsd., 3e verm. fr.

Willy de Groot, van Gennep.
1e verm. godsd., 1e verm. nat. afd. B, 1e verm. scheik., 2e verm. gesch.

Hubert Houben, van Heerlen.
2e verm. scheik., 4e verm. aardr., 5e verm. godsd.

Joseph Stevens, van Stramproy.
1e verm. cult. gesch., 2e verm. eng., 2e verm. nat. afd. S + A.

Piet Vullinghs, van Sevenum.
1e verm. gesch., 4e verm. eng.

Martin van den Broek, van Venlo.
4e verm. godsd.

VIERDE KLAS.

Leo Elders, van Bovenkarspel.
Alg. pr., 1e pr. godsd., 1e pr. aardr., 1e pr. gesch., pr. stelk., 2e pr. ned., 2e pr. nat., pr. 5 verm.

René van Neer, van Maastricht.
1e pr. fr., 2e pr. lat., 2e pr. scheik., 2e pr. aardr.
1e verm. hoogd., 2e verm. eng., 5e verm. godsd.

Herman Humme, van Gennep.
1e pr. lat., 1e pr. scheik., pr. 5 verm.
1e verm. stelk., 2e verm. gr., 2e verm. nat., 2e verm. aardr., 3e verm. eng.

Wim Schneider, van Hengelo.
2e pr. godsd., 2e pr. eng., 2e pr. gesch., pr. 4 verm.
1e verm. fr., 1e verm. hoogd., 2e verm. stelk., 2e verm. scheik.

Hans Wiertz, van Kerkrade.
pr. gr., 1e pr. hoogd., pr. 6 verm.
1e verm. eng., 1e verm. meetk., 2e verm. lat., 3e verm. fr., 3e verm. scheik., 4e verm. godsd.

Godfried Hermesdorf, van Nijmegen.
2e pr. hoogd., pr. 4 verm.
1e verm. godsd., 2e verm. handt., 3e verm. meetk., 3e verm. nat.

Irving Plantz, van Willemstad (Curaçao).
1e pr. eng., 3e pr. godsd.
1e verm. lat., 2e verm. fr.

Joseph Vijgen, van Schaesberg.
pr. 4 verm.
3e verm godsd., 3e verm. hoogd., 3e verm. nat., 3e verm. aardr.

Steef van Amersfoort, van den Helder.
1e pr. nat.

Joseph Frantzen, van Kerkrade.
3e pr. godsd.
1e verm. nat., 1e verm. handt.

Ben Goumans, van Venray.
2e pr. fr.
1e verm. ned., 2e verm. godsd.

Piet Benders, van Heerlen.
3e verm. eng.

DERDE KLAS.

Jan Augustus, van Kerkrade.

Alg. pr., 1e pr. gr., 1e pr. fr., 1e pr. hoogd., pr. nat., 1e pr. aardr., 2e pr. ned., 3e pr. lat.
2e verm. godsd., 2e verm. stelk., 2e verm. eng.

Matthieu Knops, van Simpelveld.

1e pr. kerk. gesch., 1e pr. gesch., pr. eng., 2e pr. gr., 2e pr. fr., 3e pr. godsd., pr. 4 verm.
1e verm lat., 1e verm. hoogd., 4e verm. ned., 4e verm. nat.

Laurent Schneider, van Hengelo.

1e pr. godsd., pr. eng., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. gesch., pr. 5 verm.
1e verm. ned., 1e verm. nat., 3e verm. lat., 3e verm. fr., 3e verm. hoogd.

Guus Poyck, van Kerkrade.

1e pr. godsd., 2e pr. hoogd., pr. 7 verm.
1e verm. kerk. gesch., 1e verm. gesch., 1e verm. aardr., 2e verm. gr., 2e verm. eng., 2e verm. nat., 5e verm. lat.

Frans Huijts, van Voerendaal.

2e pr. lat., 2e pr. stelk., pr. 6 verm.
1e verm. gr., 2e verm. eng., 3e verm. kerk. gesch., 3e verm. gesch., 3e verm. hoogd., 4e verm. fr.

Nico Bergstein, van Kerkrade.

pr. nat., pr. 7 verm.
2e verm. stelk., 2e verm. aardr., 3e verm. godsd., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. gesch., 4e verm. ned., 6e verm. lat.

Hein Hermans, van Kerkrade.

pr. meetk., pr. 5 verm.
1e verm. eng., 2e verm. fr., 2e verm. hoogd., 4e verm. lat., 4e verm. aardr.

Jo Hensen, van Bocholtz (L.).

1e pr. stelk., 2e pr. hoogd.
1e verm. fr., 2e verm. meetk., 4e verm. nat.

Engelbert Humme, van Gennep.

1e pr. lat., pr. eng.
1e verm. meetk., 2e verm. nat., 3e verm. gr.

Guy Widdershoven, van Hoensbroek.

2e pr. aardr.
3e verm. ned., 4e verm. nat.

Guus Dohmen, van Kerkrade.

1 pr. handt.

Jan de Goede, van Soesterberg.

2e verm. kerk. gesch., 2e verm. gesch., 2e verm. stelk.

Jan Cobben, van Beek (L.).

2e verm. lat., 2e verm. ned., 2e verm. handt.

Eduard Lamberti, van Maastricht.

2e verm. eng., 3e verm. aardr., 4e verm. gr.

Jan van Munster, van Zwolle.

1e verm. godsd., 1e verm. stelk., 1e verm. handt.

TWEEDE KLAS.

Nico Sprokel, van Kerkrade.

Alg. pr., 1e pr. kerk. gesch., pr. gr., pr. fr., 1e pr. hoogd., 1e pr. ned., 1e pr. vad. gesch., 1e pr. nat. hist., 1e pr. handt., 2e pr. godsd., 2e pr. lat., 2e pr. aardr.
1e verm. alg. gesch., 2e verm. stelk., 2e verm. meetk.

Kees Oomen, van den Hout.

Alg. pr., 1e pr. godsd., pr. gr., 1e pr. lat., pr. meetk., 1e pr. alg. gesch., 1e pr. aardr., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. ned., 2e pr. hoogd., 2e pr. nat. hist.
2e verm. vad. gesch.

Joop Bergsma, van Rotterdam.

Alg. pr., 1e pr. lat., pr. fr., 2e pr. hoogd., pr. 6 verm.
1e verm. stelk., 1e verm. meetk., 1e verm. aardr., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. ned., 4e verm. alg. gesch.

Jo Matti, van Kerkrade.

pr. gr., 2e pr. lat., 2e pr. hoogd., 3e pr. godsd.
2e verm. handt., 4e verm. ned.

Jan Billekens, van Sevenum.

pr. stelk., pr. 4 verm.
1e verm. nat. hist., 2e verm. meetk., 3e verm. ned., 3e verm. aardr.

Jan van Wersch, van Kerkrade.

2e pr. hoogd., pr. 5 verm.
verm. gr., 1e verm. lat., 1e verm. ned., 3e verm. kerk. gesch., 4e verm. godsd.

Jozef Buck, van Bleijerheide.

2e pr. vad. gesch., pr. 4 verm.
1e verm. gr., 2e verm. godsd., 2e verm. lat., 3e verm. handt.

Harry Huntjens, van Valkenburg (L.).

pr. 7 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. kerk. gesch., 1e verm. lat., verm. hoogd., 2e verm. gr., 2e verm. alg. gesch., 3e verm. vad. gesch.

Frans Minke, van Waalwijk.

1e verm. vad. gesch., 3e verm. godsd., 4e verm. aardr.

Antoon Vercauteren, van Clinge.

2e verm. lat., 2e verm. nat. hist.

Willy Hulsman, van Welten-Heerlen.

3e verm. kerk. gesch., 4e verm. godsd.

Jan Essink, van Oldenzaal.

1e verm. lat., 3e verm. alg. gesch.

Herman Barree, van Groningen.

3e verm. lat.

Joseph Diederen, van Chèvremont-Kerkrade.

3e verm. kerk. gesch.

Servatius Janssens, van Schaesberg.

verm. hoogd.

Coen Savelsbergh, van Heerlen.

2e verm. aardr.

EERSTE KLAS.

Denis Kallen, van Noorbeek.
Alg. pr., 1e pr. lat., 1e pr. ned., 1e pr. vad. gesch., 1e pr. alg. gesch., 1e pr. aardr., 1e pr. hoogd., pr. stelk., 1e pr. nat. hist., 2e pr. bijb. gesch.
4e verm. godsd.

Jan van Rens, van Weert.
1e pr. bijb. gesch., 2e pr. lat., 2e pr. vad. gesch., pr. 4 verm.
1e verm. alg. gesch., verm. hoogd., 3e verm. godsd., 3e verm. ned.

Bertus Reijgersberg, van Wateringen.
2e pr. godsd., 2e pr. ned., 2e pr. alg. gesch.
1e verm. vad. gesch., 2e verm. aardr., 3e verm. bijb. gesch.

Freddy van de Weyer, van Maastricht.
1e pr. lat., 2e pr. hoogd.
4e verm. aardr.

Lou Cobben, van Beek (L.).
pr. handt., 2e pr. lat.
2e verm. ned.

Jaap van Berkom, van Breda.
2e pr. aardr., pr. 4 verm.
2e verm. nat. hist., 3e verm. vad. gesch., 3e verm. alg. gesch., 4e verm. ned.

Oswald Verhaak, van Breda.
2e pr. nat. hist.
verm. stelk., 3e verm. aardr.

Piet de Vries, van Bladel.
1e pr. godsd.
1e verm. bijb. gesch.

Bernard Batenburg, van Zeist.
pr. 6 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. ned., 1e verm. vad. gesch., 1e verm. alg. gesch., 1e verm. handt., 2e verm. bijb. gesch.

Alfred Verstraelen, van Roermond.
pr. 4 verm.
verm. lat., 1e verm. nat. hist., 3e verm. alg. gesch., 4e verm. bijb. gesch.

Joseph Frantzen, van Kerkrade.
2e verm. godsd.

Theo Jaspers, van Klimmen.
2e verm. handt.

Hubert Nievelstein, van Kerkrade.
verm. voordracht.

Hogere Burgerschool

VIERDE KLAS A.

Peter Hermesdorf, van Nijmegen.
1e pr. godsd., pr. hoogd., pr. recht v. maatsch. verk., pr. gesch., pr. scheik., pr. 5 verm.
verm. ned., verm. fr., 1e verm. aardr., verm. staatsinr., 2e verm. wisk.

Clemens Dechesne, van Leeuwarden.
pr. ned., pr. bedrijfsh. en boekh., pr. gesch., pr. aardr., pr. wisk., pr. scheik.
verm. staatsinr.

Sjef Meeuwissen, van Budel.
pr. econ., pr. 4 verm.
verm. eng., verm. org. en techn. v. d. handel en H.rek., verm. gesch., 2e verm. aardr.

Theo van Bergen, van Maastricht.
pr. eng.
1e verm. godsd., verm. econ.

Theo Könning, van Ulft.
pr. staatsinr.
verm. scheik., 2e verm. aardr.

Gied Verkuyl, van 's-Gravenhage.
verm. ned., 1e verm. wisk.

VIERDE KLAS B.

Henk van Oorschot, van Heeswijk.
Alg. pr., pr. stelk., 1e pr. meetk., pr. goniom., 1e pr. nat. hist., 1e pr. gesch., 1e pr. aardr., pr. staatsinr., pr. econ., 1e pr. ned., pr. hoogd., pr. lijnt., 2e pr. mech., 2e pr. nat., 2e pr. scheik., pr. 4 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. handt., 3e verm. fr., 3e verm. eng.

John Hellendoorn, van Tandjoeng Enim (Sum.).
1e pr. godsd., 1e pr. mech., pr. fr., 1e pr. eng., pr. handt., 2e pr. nat. hist., 2e pr. ned., pr. 5 verm.
1e verm. gesch., 1e verm. aardr., verm. staatsinr., verm. econ., verm. hoogd.

Ben Könning, van Ulft.
1e pr. nat., 1e pr. scheik., pr. staatsinr., pr. econ.
2e verm. godsd., 4e verm. fr., 4e verm. eng.

Frans Mulder, van Bathmen bij Deventer.
pr. staatsinr., pr. fr., pr. 7 verm.
verm. econ., 1e verm. eng., 1e verm. lijnt., 2e verm. nat. hist., 2e verm. aardr., 2e verm. ned., 2e verm. handt.

Edgard Vijgen, van Heerlen.
2e pr. eng.
2e verm. lijnt., 4e verm. aardr.

Wim Loyson, van Nieuwenhagen.
2e pr. godsd.

Peter Bos, van Wehe.
2e pr. aardr.
verm. econ.

Martin van Ruitenbeek, van 's-Gravenhage.
pr. 5 verm.
verm. stelk., 1e verm. mech., 2e verm. meetk., 2e verm. nat., 4e verm. gesch.

Henk Willemse, van Wassenaar.
pr. 5 verm.
verm. stelk., 1e verm. meetk., verm. goniom., 1e verm. nat. hist., 4e verm. mech.

Joseph Hulshof, van Lichtenvoorde.
2e verm. gesch., 2e verm. eng.

Wim de Haes, van Echt.
verm. stelk.

Gerard Oosterholt, van Groenlo.
1e verm. ned.

Frans Bertels, van Deventer.
1e verm. fr.

Jan Gielen, van Hulst.
1e verm. fr.

Hans Everts, van Raalte.
2e verm. mech.

Tiddo Sijpkens, van Bussum.
3e verm. godsd.

Jaap Visscher, van Amersfoort.
3e verm. nat.

André Lievens, van IJzendijke.
4e verm. nat.

DERDE KLAS.

1ste Afd.

Willem Bour, van Heerlen.
Alg. pr., pr. stelk., 1e pr. meetk., pr. staatsinr., pr. fr., 2e pr. nat., pr. 4 verm.
1e verm. scheik., 3e verm. godsd., 3e verm. eng., 4e verm. ned.

Gerd Coenen, van Uden.
pr. gesch., pr. aardr., pr. handelsw.., 2e pr. kerk. gesch., 2e pr. hoogd., pr. 6 verm.
1e verm. godsd., verm. staatsinr., verm. fr., 1e verm, handt., 2e verm. nat., 4e verm. eng.

Willy van Heeswijk, van Best.
1e pr. godsd., 1e pr. nat., 1e pr. scheik., pr. handelsw., 2e pr. ned.
1e verm. meetk., 2e verm. stelk.

Jozef Geelen, van Kerkrade.
1e pr. kerk. gesch., 1e pr. hoogd., pr. 5 verm.
1e verm. gesch., verm. staatsinr., verm. fr., 2e verm. godsd., 2e verm. ned.

Ernst Brinkmann, van Deventer.
pr. fr., 2e pr. eng., pr. 4 verm.
2e verm. hoogd., 3e verm. kerk. gesch., 3e verm. gesch., 4e verm. ned.

Antoine de Bruyckere, van Oostburg.
2e pr. godsd., pr. 5 verm.
1e verm. gesch., verm. staatsinr., 1e verm. eng., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. scheik.

Gerrie Bruinsma, van Bolsward.
1e pr. eng.
1e verm. ned., 2e verm. aardr., 3e verm. gesch.

Jasper Baken, van Valkenswaard.
2e pr. scheik.
1e verm. nat., 1e verm. aardr., 2e verm. meetk.

Joseph van de Boel, van Thorn.
pr. handt.
verm. handelsw., 3e verm. nat.

Frans von Hoegen, van Kerkrade.
pr. 4 verm.
verm. staatsinr., 1e verm. hoogd., 3e verm. scheik., 3e verm. ned.

Jan Cremers, van Heerlen.
1e verm. stelk., 2e verm. handt.

Johan Bos, van Wehe.
2e verm. aardr., 4e verm. scheik.

2de Afd.

Frans van den Toorn, van Schoorl.
Alg. pr., 1e pr. godsd., 1e pr. nat., 1e pr. ned., pr. 4 verm.
verm. fr., 1e verm. eng., 3e verm. kerk. gesch., 3e verm. aardr.

Rolf Kasper, van Tandjoeng Enim (Sum.).
pr. meetk., 1e pr. gesch., 1e pr. staatsinr., pr. handelswet., 2e pr. nat.
verm. stelk., 2e verm. godsd., 2e verm. scheik.

Huib van de Stadt, van Brassan (Java).
pr. stelk., pr. scheik., pr. hoogd., pr. 4 verm.
verm. meetk., verm. staatsinr., 2e verm. nat., 4e verm. eng.

Hein van Hapert, van Eindhoven.
1e pr. kerk. gesch., pr. 5 verm.
1e verm. godsd., verm. staatsinr., 1e verm. ned., 2e verm. gesch., 4e verm. aardr.

Antoon Mulder, van Utrecht.
2e pr. gesch., pr 5 verm.
1e verm. kerk. gesch., 1e verm. aardr., verm. handelsw., verm. hoogd., 2e verm. eng.

Nico Schwering, van Hilversum.
2e pr. kerk. gesch., pr. 4 verm.
2e verm. aardr., 2e verm. ned., 3e verm. godsd., 3e verm. nat.

Leo Huberts, van Harderwijk.
2e pr. godsd.
1e verm. scheik., 3e verm. eng., 4e verm. aardr.

Hein Leunissen, van Nuth.
pr. handelsw.
1e verm. nat.

Piet Huberts, van Harderwijk.
2e pr. eng.

Govert Lion, van Batavia.
pr. handt.

Nol Janssen, van Nijmegen.
verm. fr., 3e verm. godsd.

Egbert Ruys, van Woerden.
4e verm. kerk gesch.

TWEEDE KLAS.

1ste Afd.

Joseph Bögels, van Rumpen-Brunssum.
Alg. pr., pr. godsd., 1e pr. kerk. gesch., 1e pr. nat., 1e pr. fr., 1e pr. hoogd., 1e pr. eng., pr. handt., 2e pr. nat. hist., 2e pr. ned.
2e verm. aardr., 3e verm. gesch.

Aloïs Bergstein, van Kerkrade.
pr. stelk., pr. meetk., 2e pr. gesch., 2e pr. aardr.
1e verm. nat. hist., 2e verm. eng., 4e verm. godsd.

Martien van Houten, van Raamsdonksveer.
1e pr. nat. hist., 1e pr. aardr., 2e pr. nat.
1e verm. gesch., 2e verm. godsd., 3e verm. kerk. gesch.

Wijnand Hoogstraten, van Deventer.
1e pr. ned., 2e pr. kerk. gesch., pr. 6 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. nat., 2e verm. fr., 3e verm. nat. hist., 3e verm. aardr., 3e verm. eng.

Jacques Held, van Bleijerheide.
pr. godsd., 2e pr. hoogd.
1e verm. kerk. gesch., 1e verm eng., 2e verm. ned.

Rudolf Jaartsveld, van Apeldoorn.
1e pr. gesch., 2e pr. kerk. gesch.
1e verm. aardr., 2e verm. nat. hist., 4e verm. eng.

Kees van Beurden, van Utrecht.
2e pr. eng., pr. 4 verm.
1e verm. fr., 1e verm. hoogd., 2e verm. gesch., 3e verm. nat.

Otto Hermanns, van Kerkrade.
pr. 7 verm.
1e verm. ned., 2e verm. godsd., 2e verm. kerk. gesch., 2e verm. hoogd., 3e verm. nat., 4e verm. nat. hist., 4e verm. gesch.

Paul van der Lande, van Deventer.
verm. stelk., 2e verm. handt.

Frans Jaartsveld, van Groenlo.
2e verm. nat., 4e verm. gesch.

Herman Coppes, van Enschedé.
verm. meetk.

Tonny Geldens, van 's-Gravenhage.
3e verm. aardr.

2de Afd.

Wim Scholtens, van Kloosterburen.
Alg. pr., pr. stelk., pr. meetk., 1e pr. hoogd., 2e pr. aardr., 2e pr. eng., pr. 5 verm.
verm. fr., 2e verm. nat. hist., 3e verm. godsd., 3e verm. kerk. gesch., 4e verm. nat.

Gerard Schoemaker, van Deventer.
1e pr. godsd., 1e pr. nat. hist., 2e pr. nat., pr. 4 verm.
verm. fr., 4e verm. aardr., 4e verm. hoogd., 4e verm. eng.

Bernard Mulder, van Bathmen bij Deventer.
1e pr. kerk. gesch., 1e pr. eng., 2e pr. hoogd.
1e verm. gesch.

Victor Savelkoul, van Geleen.
1e pr. aardr., 2e pr. godsd., pr. 4 verm.
1e verm. kerk. gesch., 1e verm. ned., 3e verm. nat. hist., 3e verm. hoogd.

Dirk Tromp, van Sneek.
1e pr. ned., pr. 7 verm.
1e verm. nat., verm. fr., 1e verm. eng., 2e verm. hoogd., 3e verm. godsd., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. gesch.

Piet Ruys, van Woerden.
1e pr. nat.

Dirk de Vries, van Bladel.
pr. 6 verm.
1e verm. nat. hist., 2e verm. godsd., 2e verm. nat., 3e verm. aardr., 4e verm. kerk. gesch., 4e verm. gesch.

Carel Mali, van Curaçao.
1e verm. stelk., verm. meetk., 2e verm. aardr.

Piet de Rooy, van Enschedé.
2e verm. stelk., 3e verm. nat., 3e verm. gesch.

Jan Sorbi, van Wassenaar.
4e verm. nat. hist.

Adri van der Winkel, van Singkep (N.O.I.).
4e verm. aardr.

EERSTE KLAS.

1ste Afd.

Sjef Verschuren, van Loon op Zand.
Alg. pr., pr. gesch., pr. aardr., pr. ned., pr. fr., pr. hoogd., 2e pr. voordracht.
2e verm. godsd., 2e verm. bijb. gesch.

Raoul Stam, van 's-Gravenhage.
pr. gesch., pr. fr., pr. 5 verm.
verm. stelk., verm. meetk., verm. aardr., 2e verm. ned., 2e verm. handt.

Jo de Jong, van Valkenburg (L.).
pr. handt., 2e pr. godsd.

Wim Maes, van Maastricht.
1e pr. godsd.
1e verm. ned., 1e verm. hoogd.

Hans Kreymborg, van Amsterdam.
pr. bijb. gesch.

Nico Hoefsloot, van Kerkrade.
pr. nat. hist.

Hubert van den Hoef, van Valkenburg (L.).
pr. 4 verm.
1e verm. godsd., 1e verm. bijb. gesch., verm. aardr., 2e verm. nat. hist.

Ko de Vries, van Aalst.
2e verm. ned., 3e verm. godsd.

Theo Wortelboer, van Groningen.
4e verm. godsd.

Jaap Ruys, van Woerden.
1e verm. nat. hist.

2de Afd.

Jo Haagmans, van Kerkrade.
Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., pr. meetk., pr. ned., pr. hoogd., 2e pr. nat. hist., 2e pr. aardr.
verm. stelk., verm. fr., 3e verm. godsd.

René Seelen, van Reyen.
1e pr. nat. hist., 2e pr. bijb. gesch., pr. 6 verm.
1e verm. ned., verm. fr., 2e verm. godsd., 2e verm. gesch., 2e verm. hoogd., 3e verm. aardr.

Otto Garritsen, van Keulen.

1e pr. aardr., 2e pr. godsd., pr. 6 verm.
1e verm. bijb. gesch., verm. fr., 1e verm. hoogd., 1e verm. gesch., 2e verm. nat. hist., 2e verm. ned.

Harrie Reijnen, van Mill.

2e pr. aardr.
1e verm. nat. hist., 2e verm. handt., 4e verm. bijb. gesch.

Jo Duits, van Curaçao.

pr. gesch.
2e verm. aardr.

Bennie de Goede, van Soesterberg.

pr. handt.
2e verm. hoogd.

Benny Leers, van Brunssum.

1e pr. godsd.

Wim Riksen, van Dongen.

3e pr. voordracht.

Berry Smits, van Nijmegen.

1e verm. aardr., 2e verm. bijb. gesch., 4e verm. godsd.

Karel Vaessen, van Kerkrade.

1e verm. godsd.

Tonny Franssen, van Terwinselen.

3e verm. bijb. gesch.

Voorbereidende Klas

Hubert Vliexs, van Simpelveld.

Alg. pr., 1e pr. bijb. gesch., 1e pr. hoogd., 2e pr. godsd., 2e pr. ned.
1e verm. rek., 2e verm. nat.

Sjef Knubben, van Brunssum.

1e pr. ned., 1e pr. vad. gesch., 2e pr. handt., 3e pr. godsd.
2e verm. hoogd., 2e verm. rek.

Joseph van Wersch, van Kerkrade.

1e pr. rek., 1e pr. nat., 1e pr. handt.
1e verm. bijb. gesch., 1e verm. ned.

Jacques Ritzen, van Vaesrade-Nuth.

1e pr. aardr., 2e pr. nat.
2e verm. handt., 4e verm. godsd.

Jo Sterk, van Kerkrade.

1e pr. godsd., 2e pr. bijb. gesch.
1e verm. vad. gesch., 2e verm. ned., 2e verm. aardr.

Gaston Sluijsmans, van Margraten.

2e pr. rek.
1e verm. hoogd.

Gied van Hoorn, van Loon op Zand.

2e pr. vad. gesch.
2e verm. godsd.

Steef Sorbi, van Wassenaar.

1e pr. voordracht.

Hein Clevers, van Kerkrade.

2e pr. hoogd.

Frans Oosterholt, van Groenlo.

2e pr. aardr.

Sjef Coenen, van Uden.

1e verm. godsd., 1e verm. aardr.

Hans Buck, van Bleyerheide.

1e verm. nat., 1e verm. handt.

Gerard de Schutter, van Fijnaart.

2e verm. bijb. gesch.

Jan Hermans, van Schinnen.

3e verm. godsd.

Willy van Wijck, van Nijmegen.

5e verm. godsd.

KLEIN ROLDUC

Prijs voor uitmuntend gedrag

Sjef Coenen, van Uden.
Denis Kallen, van Noorbeek.
Jo Sterk, van Kerkrade.
Hubert Vliexs, van Simpelveld.

JAARVERSLAGEN

De Maria-Congregaties

Daar de veranderingen, in September 1940 aangebracht in de organisatie onzer Maria-Congregaties, goed hebben voldaan, zijn wij het nieuwe schooljaar aanstonds op dezelfde beproefde wijze begonnen.

Alvorens over het werken van onze congregaties verslag uit te brengen, willen wij het heugelijk feit vermelden, dat Rolduc na de Kerstvacantie een oratorium heeft gekregen, waar Ons Heer bewaard wordt. Met verloop van tijd zal dit ook kunnen dienen voor onze Congregaties, hetgeen haar bloei sterk zal ten goede komen.

CONGREGATIE VAN ONZE LIEVE VROUW ONBEVLEKT ONTVANGEN.

De 1ste afdeling „Philosophie", 66 leden tellend, heeft tot bestuur:

Prefect: Pierre Slangen.
1ste Assistent: Joseph Huijts.
2de Assistent: Harry Römkens.
1ste Raadslid: Jean Swakhoven.
2de Raadslid: Jules Rademakers.

In zijne conferenties behandelde en verklaarde de Directeur van Rolduc, die de leiding heeft dezer afdeling, de volmaakte Godsvrucht tot de Allerheiligste Maagd in de geest van den gelukzaligen Grignion de Montfort, de waarde en practische betekenis ervan aantonend voor het geestelijk leven der toekomstige priesters.

De 2de afdeling met 67 leden wordt gevormd door de seminaristen van de 6de tot en met de 2de klas Gymnasium onder het bestuur van:

Prefect: Harry Salemans.
1ste Assistent: George Crolla.
2de Assistent: Joseph Moonen.
1ste Raadslid: August Dohmen.
2de Raadslid: Hans Wiertz.

De Directeur R. D. A. Deumens sprak voor de groep van 6de en 5de klas over het verkrijgen van zelfkennis door gewetensonderzoek, meditatie, oefening van een goede dood en biecht, over wilsvorming door offervaardige bestrijding van het eigen ik met de steun van gebed, H. Communie en Onze Lieve Vrouw, vooral door algehele overgave aan Maria, volgens de methode van den gelukzaligen Grignion de Montfort. Bij de seminaristen van de 4de, 3de en 2de klas behandelde hij de roeping en gaf aan, hoe men deze dient te bevorderen door een juiste devotie tot O. L. Vrouw, St. Joseph en den Engelbewaarder.

CONGREGATIE VAN ONZE LIEVE VROUW BOODSCHAP.

In de afdeling van de hoogste klassen onzer scholen hield de Directeur R. D. H. Reijnen zijn conferenties naar aanleiding van het liturgisch tijdeigen.

Deze afdeling omvat 84 leden onder het bestuur van:

Prefect: Johan Barree.

1ste Assistent: Heinz van Bladel.

2de Assistent: Jacques Fleuren,

terwijl Matthieu van Workum in de tweede afdeling der middenklassen, welke 54 leden telt, de plaats van prefect innam. Hier gaf de Directeur R. D. J. Damen aan, hoe een goed congreganist de plichten van staat als leerling van Rolduc moet en kan vervullen met behulp van zijn Moeder Maria.

Ook dit schooljaar kunnen wij zeer tevreden zijn over het werken van en in onze Congregaties, welke samen 273 leden tellen. Hiervan deden er 42 hun opdracht. Voor bijna allen geschiedde dit op 2 Februari na een voorbereidend Triduum.

De feestpredicatie hield de Directeur van Rolduc, R. D. H. van der Mühlen. Hij wenste de nieuwe leden toe, dat zij, evenals hun voorgangers, trouw zouden blijven aan hun congregatie-verplichting, bijzonder aan hun liefde tot Onze Lieve Vrouw en deze trouw zouden uiten door hun daden en offers.

Maria vraagt niet veel, maar wel staat zij op onze getrouwheid.

Vervolgens schilderde hij ons concreet de offervaardigheid onzer goede Moeder bij haar reis naar Jeruzalem en haar opgang naar de tempel. Haar voorbeeld moeten wij navolgen niet enkel bij het overwinnen der kleine moeilijkheden van elke dag, maar ook als God meer vraagt zoals bij Maria, die heden hoort, dat een zevenvoudig zwaard haar ziel zal doorboren.

Leggen wij die offers blijmoedig neer op de pateen tijdens de H. Mis, opdat zij geconsacreerd en geheiligd door Jezus worden doorgegeven aan Zijn Hemelsen Vader.

De tweede gecombineerde vergadering hielden wij 25 Maart, waar alle leden werden toegesproken door R. D. H. Reijnen, naar aanleiding van de tekstwoorden: „Ecce ancilla Domini, ecce mater tua". Hierin vindt de congreganist de betrekking tot zijne Moeder.

Het feest van Onze Lieve Vrouw Boodschap is het feest van de blijde boodschap van den Engel aan Maria, waardoor zij verneemt, dat zij de moeder zal worden van den langverwachten Verlosser. Bij dit onderhoud van Maria met den Engel heerst enkel vreugde, geen droefheid.

Dat haar moederschap lijden zou meebrengen, leert Maria voor het eerst uit de mond van Simeon. Die smart bereikt haar hoogtepunt onder het kruis, als Christus haar tot onze moeder maakt.

Fijn en scherp werden deze twee waarheden: Maria de moeder van Christus en onze moeder ontwikkeld, ook als waarheden vol troost en steun voor elken Christen, geheel bijzonder echter voor iederen congreganist.

De Meimaand werd dit jaar besloten met een wandeling langs de O.L. Vrouwe kapelletjes in onze buurt, eindigend in een H. Mis bij onze Lourdesgrot in het bosquet. Hierbij voegde zich waardig de mooie preek van R. D. M. Jenneskens, Directeur van de Katholieke Actie, 's namiddags in het lof, als voorbereiding op de plechtige hernieuwing van de toewijding van geheel Rolduc aan Maria.

Na een langdurige ziekte, die hij in blijde overgave aan Gods H. Wil en met een groot vertrouwen op de hulp van O. L. Vrouw doorstond, overleed 14 Juni te Blerick Dries

Verhoeckx, die lid was van de Seminaristen-congregatie. Wij bidden en vertrouwen, dat Maria zich ook voor hem reeds een Moeder getoond heeft en hem gebracht heeft voor de troon van Haar Goddelijken Zoon.

Ten slotte vermelden wij, dat met succes onder alle congreganisten werd geijverd om goed mee te doen aan de vredesnovene ter ere van O. L. Vrouw van Banneux, over welker verering ons eene heugelijke tijding bereikte.

Moge Onze Lieve Vrouw, die enkele jaren geleden niet ver van hier de troostrijke boodschap bracht, dat zij kwam voor alle volkeren, voor ons spoedig een rechtvaardige vrede verkrijgen en Rolduc blijven beschermen, zoals zij dat op bijzondere wijze tot nu heeft gedaan.

A. D.

Missievereniging „Rolduc"

Opgericht 23 Maart 1919.

Jaarverslag 1941—1942

Bestuur:

J. Debets, voorzitter.
A. Cremers, vice-voorzitter.
M. Starmans, secretaris.
A. Hutschemaekers, penningmeester.
J. Quaedvlieg, W. Loyson, W. Buck } bestuursleden.
J. Janssen, moderator.

Evenals verleden jaar waren wij weer gedwongen om ons, tenminste wat het uitwendig en gemeenschappelijk voeren van onze studenten-missie-actie betreft, te beperken tot de bestudering van het missiewerk. Vrijwel iedere andere vorm van uiterlijke missie-actie bleef ook dit jaar voor ons onmogelijk, aangezien de omstandigheden, die ons reeds verleden jaar tot deze beperking dwongen, onverminderd bleven gelden. Daar verder op een enkele uitzondering na alle missietijdschriften, waaronder ook „Garde", vanwege de papierschaarste niet meer verschenen, konden ook onze tijdschriftenmappen niet meer gepasseerd worden. Aldus verviel ook de gelegenheid om op deze wijze individueel kennis te nemen van actueel missienieuws, ongeveer geheel. En het kennisnemen van de missionering uit de boeken van onze bibliotheek moge dit jaar al zijn toegenomen, algemeen is dit nog niet.

Zodoende bleven vóór alles onze verenigingsbijeenkomsten het middel tot verspreiding van missiekennis. Zoals herhaaldelijk reeds betoogd is, behoort ieder katholiek student zich deze in enige mate te verschaffen. Wanneer het bestuur dit dan ook overeenkomstig de statuten in goed verzorgde vergaderingen trachtte te bereiken, dan streefde het er bijzonder naar om de leden zelf een onderwerp te laten bestuderen en voor hun medeleden te laten bespreken.

Zoals uit de afdelingsverslagen zal blijken, slaagde de eerste afdeling hierin beter dan de tweede. De reden hiervan ligt grotendeels, zo niet geheel, in de meer actieve medewerking der leden van deze afdeling. Deze medewerking bestond in een grotere bereidwilligheid tot het houden van een lezing en ook in een grotere aandacht van de toehoorders. O.i. lieten veel leden der tweede afdeling zich eerder afschrikken door de moeilijkheden, met het samenstellen en houden van een lezing verbonden, dan dat zij zich daartoe lieten leiden door bovennatuurlijke motieven. Het houden van een lezing immers vermeerdert de voor ons allen zo noodzakelijke kennis van het missiewerk, en is derhalve een echte gemeenschapsdaad, die bovendien een bovennatuurlijk aspect bezit. Dit sociaal en bovennatuurlijk karakter moet juist de leden er toe brengen om tijd en moeite, met het houden van een lezing verbonden, voor lief te nemen. Vooral in de gegeven omstandigheden, nu het verwerven van missiekennis in en door onze vergaderingen noodzakelijker is dan ooit.

De leden moeten zich dan ook in het bij-

zonder verplicht achten om op alle vergaderingen te verschijnen. In verband hiermede doen wij een beroep op de medewerking van de heren leraren. Ten gevolge van de verleden jaar door den Z. E. H. Directeur opgestelde coördinatie van werkzaamheden der verschillende verenigingen op Rolduc, beschikken onze afdelingen toch al niet over te ruime tijd voor hun vergaderingen. Nu komt het wel eens voor, dat het aangewezen ruime half uur om de veertien dagen door sommige leden op verzoek van heren leraren aan andere zaken besteed moet worden. Wij willen daarom de heren leraren verzoeken in de toekomst rekening te houden met de vergaderuren.

Toch menen wij, wanneer we het afgelopen jaar globaal overzien, wel te mogen vaststellen, dat het voor enkele jaren bij velen geconstateerde gebrek aan een juist begrip van de studenten-missie-actie is afgenomen. De reorganisatie, met het oog daarop destijds ondernomen, begint langzamerhand vrucht te dragen. En aangezien niets goeds en schoons gemakkelijk en vlug tot stand komt, zullen de komende besturen goed doen met er flink de hand aan te blijven houden. Het ideaal van de studenten-missie-actie moge zodoende steeds beter benaderd worden.

Vanwege de belangrijkheid dezer kwestie weiden wij nog even uit over de idee en de practijk der studenten-missie-actie. Wij herinneren ons in dit verband de missie-maandintentie van het „Apostolaat des Gebeds" in Mei 1932, thans tien jaren geleden. Deze intentie betrof „de missie-studieclubs der studenten". En de motivering, die er destijds bij gegeven werd, heeft verleden jaar nog doorgeklonken in het pleidooi, dat de moderator hield voor de getroffen reorganisatie-maatregelen. Het gaat erom de onontbeerlijke missie-actie in ons vaderland van een goede leiding te voorzien. En het zijn alleen, maar dan ook noodzakelijk, de katholieke intellectuelen, die naast de clerus deze functie in de katholieke gemeenschap kunnen vervullen. Bij de uitoefening van deze functie moeten zij dan echter ook een degelijke missiekennis bezitten. Immers, zonder deze verstandelijk gefundeerde missiekennis is het op den duur onmogelijk de missiegedachte bij de massa van ons volk levendig te houden. De bijzondere en eigen taak, die studerenden ten aanzien van de missie hebben, bestaat dan ook in een gedegen studie der missieaangelegenheden. Stelt men hierna de vraag naar de wijze, waarop studenten deze vereiste kennis kunnen opdoen, dan is volgens het eenstemmig oordeel van ter zake kundigen het beste middel het oprichten en in stand houden van missie-studieclubs onder studenten. Aan deze verenigingen moet derhalve, zoals het verslag van de eerste afdeling onzer vereniging van verleden jaar het uitdrukte, een enigszins academiale geest geenszins wezensvreemd zijn.

Moge deze geest meer en meer doordringen in alle missieverenigingen van studenten, met name echter ook in de tweede afdeling van onze vereniging. Het bestuur van deze afdeling bleef in deze richting werkzaam en poogt zelfs tot de vorming van een kleinere kerngroep te komen, welke zich in het bijzonder zal verplichten tot het houden van een lezing of critiek. De lezingen zullen onderwerpen behandelen, die vooraf door het bestuur en de leden van de groep zijn bepaald. Dit plan is volledig gericht op het ene doel, dat de studenten-missieclubs zich behoren te stellen: het vermeerderen van de zo noodzakelijke missiekennis in goed verzorgde en geanimeerde bijeenkomsten.

Naar onze mening is dit het voornaamste doel van een studenten-missieclub. Zoals ons uit contact met andere missieclubs bleek, is het gevaar niet denkbeeldig, dat het zwaartepunt verlegd wordt naar bijkomstigheden. Juist in de vergáderingen moet naar onze mening door uitleg van de maandintentie en door lezingen de vereiste kennis worden verkregen. Door deze concrete kennis worden wij krachtig aangespoord tot en geholpen bij ons gebed voor de missie. Iedere uitleg van de maandintentie en iedere lezing eindigt bij ons, zoals vanzelf spreekt, met een aansporing tot gebed; maar zij laten het niet bij een algemene opwekking. Zij zijn concreet. Ons missiegebed moet weliswaar enerzijds een universeel gebed zijn, maar mag daarom toch niet algemeen en vaag blijven. Het zij liefst op een bepaalde, concrete intentie gericht, zonder natuurlijk weer ex-

clusief te worden. Het zij aldus een verlicht gebed, dat op kennis steunt, kennis die ook het verlangen, de ziel van het smeekgebed, intens maakt.

Als wij hier toch spreken over het missiegebed, dan willen wij nogmaals wijzen op het door de missievereniging „Rolduc" uitgegeven missiegebedenboekje voor studenten „Adveniat Regnum Tuum". Uit de recensies in de bladen verschenen en uit de ruime verspreiding, die het ook dit jaar weer mocht genieten, is gebleken, dat het inderdaad voldoet aan de eisen, die studenten aan een dergelijk boekje mogen stellen. Inmiddels raakte dit jaar de eerste oplage er van uitgeput, en is de herziening voor een nieuwe druk ter hand genomen.

Laten wij nu meer in détail gaan aantonen, hoe en met welk resultaat dit jaar in onze vereniging gewerkt is. Eerst bespreken we de

Algemene vergaderingen.

Hier ontmoeten elkaar immers beide afdelingen der missievereniging om tot vermeerdering van missiekennis en -liefde te luisteren naar sprekers, die hetzij uit eigen ervaring de practijk der missie kennen, hetzij door studie van enig missieprobleem recht hebben op de aandacht van het auditorium.

Zo gaf de voorzitter op Missiezondag 19 October gaarne het woord aan den Z. E. Pater J. v. Heesewijk S.M.A. In zijn eenvoudige, doch hartelijke en oprechte uiteenzetting: „Aspecten der Goudkustmissie" behandelde hij de godsdienst en de geschiedenis der Asjanti en Fanti. De duidelijke uiteenzetting van hun in wezen monotheïstisch geloof en de vermelding van de contactpunten met het Christendom kwamen onze rechtstreekse missiekennis zeer ten goede. Een populaire lezing met lichtbeelden over Porto Rico door den Z. E. Pater N. A. v. Rijn O.P. besloot deze geslaagde missiezondag.

Enige aspecten van de veelzijdige missioneringsarbeid, meer algemeen geldend, maar daarom des te belangwekkender, belichtte op 3 December de Z. E. Pater H. Mathijsen S.M.M. in een lezing, getiteld: „De Belgische Kongo". Wil de missionering werkelijke en blijvende waarde hebben, dan moeten de mensen gaan leven zoals zij denken, dus leven als christenen. Daartoe is de schepping van christelijke levensvormen noodzakelijk, welke op hun beurt weer het christelijk denken zullen bevorderen. Willen deze echter ingang vinden, dan moeten zij aansluiten bij de psyche van het te bekeren volk. Met zijn eigen, aan moeiten en tegenslagen zo rijke, doch daarom ook leerzame ervaring voor ogen, toonde de Z. E. Pater Mathijsen ons, hoe de missionaris de mensen psychologisch moet beschouwen. Zodoende komt hij op de hoogte van het eigen karakter van het hem vreemde volk. De aanwezige aanknopingspunten met het Christendom neemt hij dan als uitgangspunt voor een christelijke organisatie van het leven.

In verband met de Internationale Bidweek was onmiddellijk na de Kerstvacantie als spreker in ons midden de Z. E. Heer G. Remmers. In een even helder als bezielend betoog wees hij op de noodzakelijkheid der kerkelijke eenheid. Spreker gaf daarvoor niet alleen de principiële redenen aan, maar benadrukte deze noodzaak in het bijzonder omwille van de missionering. Deze richt zich weliswaar in directe opdracht van Christus tot de infideles, terwijl de belangstelling van het Herenigingswerk uitgaat naar de fideles. Maar tussen beide werken bestaat naast dit verschil een innig contact. Missie en Hereniging zijn uitingen van één streven: de zorg voor Christus' Mystiek Lichaam, welke rust op alle ledematen. Hoe sterker het Lichaam is door de samenwerking der organen, des te beter is de groei. De practijk van de missie bewees dit. Het verlangen naar eenheid werd immers dringend geuit op de grote zendingsconferenties. Algemeen werd gevoeld, dat een der sterkste argumenten, de eenheid, verloren was gegaan. In deze sfeer ontstonden de herenigingscongressen, waaraan onze Kerk om principiële redenen niet kon deelnemen. Zij kent slechts één weg tot herstel der eenheid: de terugkeer der afgescheidenen tot de Moederkerk van Rome. Hoe zij met vermijding der vraag naar de schuld der scheuring deze terugkeer vergemakkelijkt en voorbereidt, ging spreker uitvoerig na ten overstaan van de Orthodoxe Kerken in het Oosten, welke in wezen de Katholieke Kerk het naast zijn.

De onderwerpen, dit jaar op de algemene vergaderingen behandeld, waren zoals blijkt van uiteenlopende aard. Gezien de wijze van behandeling en de aandacht van het talrijke auditorium, mogen wij verwachten, dat zij ons dichter brachten tot het doel, dat wij ons allen in de vereniging stellen: door veelzijdige missiekennis tot daadwerkelijke missieliefde.

Eerste afdeling.

Werd reeds in het verslag van deze afdeling over het verenigingsjaar 1940—1941 de tijdsduur voor de vergadering te kort genoemd, ook thans is weer gebleken, dat deze klacht gerechtvaardigd was. Het was weliswaar doorgaans mogelijk alle punten der agenda in behandeling te nemen, maar de lezingen konden ondanks hun logische opzet en consequente uitwerking over het algemeen slechts een globaal overzicht geven, hetzij over enig missiegebied, hetzij over een algemeen geldend missieprobleem. Zij gingen meer in de breedte dan in de diepte, en gaven zodoende niet steeds dat verstandelijk inzicht, dat dwingt tot daadwerkelijke medewerking bij de oplossing der moeilijkheden.

In dit tekort aan tijd menen wij ook de oorzaak te moeten zoeken van het feit, dat er weinig algemene missieproblemen behandeld werden. Zo'n behandeling vraagt immers naast grondiger bestudering ook een langere tijdsduur ter bespreking. De behoefte hieraan bestaat echter ongetwijfeld, en zij wordt bij de behandeling van een bepaald missiegebied steeds gevoeld.

Deze laatste toont immers ten aanzien van gebieden, die waarlijk de belangstelling van het auditorium opwekken, hoe deze problemen zich onder verschillende aspecten in de practijk voordoen, en hoe de oplossing er van gevonden is. Op het probleem zelf zal zij echter niet kunnen ingaan; zij veronderstelt de kennis hiervan. De kennis van de algemene, maar abstracte missieproblemen en van de missie in haar feitelijke positie, houden elkander dus in evenwicht. Dit evenwicht moet dan echter ook terug te vinden zijn in de lezingen van onze vergaderingen. Op een enkele uitzondering na hebben wij een bredere uiteenzetting van algemene missieproblemen moeten missen. Omwille van onze bezinning op het missievraagstuk is het evenwel aan te raden, deze in de toekomst meer aan de orde te stellen. Wanneer het tijdsbestek van de vergadering dit mogelijk zal maken en de lezingen dan tevens dieper op de problemen ingaan, zullen de inleiders niet slechts omwille van het belang der missie, maar ook omwille van hun wijze van behandelen, van welke aard het probleem ook moge zijn, van de belangstelling van het auditorium verzekerd zijn. Dan zal de kennis der missie veelzijdiger en dieper zijn, en zal de belangstelling van de vergadering voor het object, dat de inleider behandelt, van blijvender aard zijn dan thans het geval is. Zowel aan den inleider als aan het auditorium worden dan wel hogere eisen gesteld. Mogen de pogingen door het bestuur ondernomen om tot verlenging van de vergadertijd te komen voor het volgend trimester. resultaat hebben.

Wanneer men de titels der gehouden lezingen overziet, zal men bemerken, dat een derde categorie van lezingen, n.l. de biographische, geheel ontbreekt. Ook deze kan, mits goed opgevat, ons inzicht in de moeilijkheden en mogelijkheden van de missie zeker vergroten. Zo men het hierboven aangestipte in aanmerking neemt, kan het oordeel over de gehouden lezingen niet anders dan gunstig zijn.

Als titels vermelden wij:
Japan.
Het Kasteprobleem in Indië.
Het Boeddhisme.
De Islam.
Het negerprobleem in de U.S.A.
Finland, land en volk.
Het sociale vraagstuk en de missie.
De inheemse clerus in Kongo (door den Z. E. Pater K. Frehen S.M.M.).
IJsland.
De missie op de Philippijnen.
De missie van Korea.
Bali.
De Kei-eilanden.
Missie en Ethnologie.

Moeilijker is het een oordeel te geven over het werk der critici. De normen, waaraan een

critiek behoort te voldoen, stonden niet iedereen duidelijk voor de geest. Maar men behoorde zich in ieder geval niet te beperken tot taalkundige bemerkingen en tot het stellen van enige vragen. Uitgaande van de eisen, waaraan een lezing naar het oordeel van bestuur en criticus behoort te voldoen, moet deze laatste de hem aangewezen lezing alleen hieraan toetsen. Als poging tot het uitlokken van een debat heeft de critiek, welke haar kwaliteiten overigens ook waren, in het algemeen gefaald. Slechts zelden werd er na gedebatteerd; levendig en met interesse geschiedde dit nooit. Zoals wij aangaven, brengt reeds de aard van de lezing dit in de huidige situatie enigszins met zich mede.

De altaarwacht, de grote bereidwilligheid tot het houden van een lezing, het bezoek aan de bibliotheek, vooral door de heren der Inférieure, bewijzen dat de missie wel die aandacht geniet, welke men bij toekomstige priesters mag veronderstellen. De missievereniging biedt de mogelijkheden om de apostolaatsdrang, die ieder waarachtig priester eigen is, thans reeds naar buiten te uiten. Deze ideële opvatting zal aan de onaangenaamheden en moeilijkheden, die ieder lidmaatschap, dus ook dat van de missievereniging, met zich meebrengt, bijzondere waarde geven.

Van de goede geest en de daadwerkelijke medewerking van de leden verzekerd, moge het komende bestuur de punten, die voor verbetering in aanmerking komen, behartigen.

Tweede afdeling.

Ofschoon het grote aantal leden in het begin van dit jaar grote verwachtingen wekte, heeft het resultaat hieraan toch niet beantwoord. Vooreerst liet de animo tot het houden van een lezing te wensen over; vervolgens was ook doorgaans de aandacht der toehoorders niet al te groot. Zo is het te verklaren, dat enige lezingen voor beide secties moesten gehouden worden, en dat een enkele vergadering uitsluitend besteed werd aan de uitleg van de maandintentie.

Laten wij er echter onmiddellijk bijvoegen, dat er toch ook enige goede lezingen gehouden werden; zo b.v. „Missie, ereschuld en wij"; „De missie van Noorwegen".

Ook werd evenals andere jaren de maandintentie geregeld door den Z. E. Heer Moderator op gedegen wijze uiteengezet. Op initiatief van een der leden werden er „praatavonden" gehouden om in het bijna steeds ondervonden gemis aan tijd voor het debat te voorzien. Bij deze gelegenheid werd ook het plan uiteengezet om tot vorming van een kerngroep te komen, die in het komende jaar zou zorgen voor voldoende en degelijke lezingen. Als ander middel om het peil der bijeenkomsten te verhogen, is besloten het roken tijdens de vergadering af te schaffen. Van hen, die naar de vergadering kwamen hoofdzakelijk met de bedoeling om de tijd op enigerlei wijze aangenaam door te brengen, kan men niet veel positieve medewerking verwachten. Mogen als gevolg hiervan de leden uitsluitend om ideële redenen de vergaderingen bijwonen. Goede leden dienen in te zien, dat de vereniging hun vereniging is, de vergadering hun vergadering, aan wier welslagen ieder individueel dient mede te werken. Temeer daar dit vergaderen, zoals in het voorafgaande betoogd werd, als het voornaamste in een studenten-missie-actie als zodanig te beschouwen is. Al zal het aantal leden door de getroffen maatregel aangaande het roken wel afnemen, toch menen wij in het belang van alle goedwillenden en omwille van de verhevenheid van ons ideaal, goed gehandeld te hebben. Mogen wij in verband hiermede nog eens herinneren aan de verplichtingen van ieder lid van de missievereniging, zoals deze in het jaarverslag 1939—1940 geformuleerd werden: „Naast alle andere kennis heb ik als ontwikkeld katholiek ook een zekere kennis nodig aangaande het missiewerk. In mijn studietijd te Rolduc heb ik vooral in de vergaderingen van de missievereniging een gemakkelijk en gemeenschappelijk middel om enige kennis daaromtrent op te doen. Laat ik mij dan ook bij iedere vergadering goed bewust zijn, dat ik telkens weer, zij het ook slechts voor een gering deel, méér vernemen kan van hetgeen voor mij als ontwikkeld katholiek niet enkel wetenswaardig is, maar door mij ook noodzakelijk gekend moet worden. Mijn lidmaat-

schap schenkt mij dit eerst, zo ik persoonlijk op een voor mij mogelijke wijze telkens te mijner tijd medewerk. Zo niet, dan belemmer ik eerder de goede gang van zaken dan dat ik medewerking verleen aan de missievereniging tot het slagen van haar taak".

Tot slot laten wij hier de titels volgen van de gehouden lezingen:

Het Missiewerk in Voor-Indië.
De Java-missie.
Missie, ereschuld en wij.
De nationale beweging in Japan.
De missie van Noorwegen.
China-missie.
De missionering op Bali.
De missie in West-Indië.

Na deze afdelings-verslagen dienen wij zeer zeker nog het verdienstelijk werk der zelateurs, zowel in als buiten de vergaderingen, te gedenken.

Zoals vorige jaren werden weer tweedehands-boeken verzonden aan het college van de Paters van den H. Geest te Weert, van de Oblaten te Houthem-St. Gerlach, van de Paters Assumptionisten te Boxtel, van de Priesters van het H. Hart te Bergen-op-Zoom, van de Paters van het H. Sacrament te Brakkenstein, van de Witte Paters te Sterksel, van de Missionarissen van Scheut te Sparrendaal-Vught.

De opbrengsten van de tweedehands-boekhandel waren gunstig.

Meer dan andere jaren werd er een druk gebruik gemaakt van onze leesbibliotheek, zodat het aantal uitgeleende boeken aanzienlijk steeg. Verschillende nieuwe boeken werden aangeschaft; o.m. de serie „Het Christelijke Oosten"; „Modern Japan"; „Kampvuren langs de evenaar"; „Java's pracht en praal"; „Zijn plaats onder de zon".

Gelezen tijdschriften werden ter beschikking gesteld van de St. Vincentius-Conferentie te Rolduc en van de jeugdvereniging te Spekholzerheide.

Bijzondere vermelding verdient nog de ruime verspreiding van de missie-encycliek „Rerum Ecclesiae".

Het ledenaantal van het Apostolaat des Gebeds bedroeg dit jaar 305.

Hier volgt het finantiëel verslag over het afgelopen jaar:

Bijdragen:

Genootschap tot Voortplanting des Geloofs	*f* 300.—
Sint Petrus Liefdewerk	*f* 250.—
Genootschap der H. Kindsheid	*f* 25.—
Ned. M.I.V.A.	*f* 10.—

Giften:

Indische Missievereniging	*f* 100.—
Verenigde Missie-Zusters, Steyl	*f* 40.—
Ned. Provincie S.V.D., Teteringen	*f* 40.—
St. Damianus-Stichting SS.CC., Simpelveld	*f* 40.—
St. Antonius-Stichting M.S.F., Kaatsheuvel	*f* 40.—
Studenten-missieclub Nijmegen (subsidie)	*f* 25.—
Pater N. A. v. Rijn O.P. (proc. Curaçao-Missie)	*f* 50.—
Pater J. v. Heesewijk S.M.A. (Goudkustmissie)	*f* 50.—
Pater A. H. Mathijsen S.M.M. (Kongomissie)	*f* 40.—
Sociëteit van Afrikaanse Missies, Bemelen	*f* 50.—
Oblaten van Maria Onbl. Ontvangenis, Houthem	*f* 50.—
Missie-procure der Paters Franciscanen, Weert	*f* 50.—
Gezelschap der Med. Missiezusters, Heerlen	*f* 50.—
Missie-procure der Paters v. d. H. Geest, Gemert	*f* 50.—
Paters van Scheut, Nijmegen	*f* 50.—
Missiehuis „St. Paul", Arcen	*f* 50.—

Uitgaven:

Apostolaat des Gebeds	*f* 16.94
Bibliotheek	*f* 40.59
Tijdschriften	*f* 107.89
Diversen	*f* 10.50
Totaal	*f* 1535.92

De opbrengst van de collecte op Missiezondag voor het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs bedroeg *f* 98,17, welk bedrag onmiddellijk aan Roermond werd doorgezonden.

De geest, waarin wij de werkzaamheden van onze vereniging willen verrichten, moge het komende jaar ook meer en meer teruggevonden worden bij de leden. Wij moeten onze missie-actie, welke vorm die actie ook heeft, dus ook het bestuderen van de missie, gróóts zien. Ten aanzien van de missie moeten wij royaal en ruim denken, onze missie-actie zelf als een bovennatuurlijk-sociale actie zien. Groots, verheven en heilig is immers het Koningschap van Onzen Heer Jezus Christus, dat Hij hier op aarde door en in Zijn Rijk, onze Kerk, overal en bij alle mensen wil uitoefenen. Door onze missie-actie verzamelen wij met Christus en Zijn Kerk mee tot de éne kudde onder één herder. Onze menselijke medewerking daaraan kan niet ruim genoeg zijn, en niet blijmoedig genoeg geschonken worden. En wel in iedere vorm, die aan onze levensstaat is aangepast, en met onze vermogens in overeenstemming is. Met onze levensstaat van katholieke studerenden komen in het bijzonder overeen het bidden voor en het bestuderen van het missiewerk. Iedere andere vorm van missie-actie — thans is er bijna geen andere mogelijk — moet voor studenten ondergeschikt blijven aan de hoofdzaak: de missiestudie naast het missiegebed.

HET BESTUUR.

Jaarverslag Jeugd-Conferentie „H. Joannes Bosco" van de Vereniging van den H. Vincentius te Rolduc

Aan het afgelopen jaar 1941 kunnen wij met tevredenheid terugdenken. Wel hebben we aan onze gezinnen niet die stoffelijke bijdragen kunnen geven, die zij nodig hadden. Dikwijls was het hard niet te kunnen helpen op plaatsen, waar hulp zo zeer gewenst was; mede ook omdat er geen aanvoer meer bestond naar ons magazijn, terwijl de schenkingen in natura aan onze gezinnen juist in deze tijd dubbel groot waren.

Geestelijke steun echter hebben we onze gezinnen nog in onbeperkte mate kunnen verlenen. Een steun, waaraan zij in deze tijden een dringende behoefte hebben. Armoede bestaat niet alleen in nood van tijdelijke aard.

De oorlog heeft ons doen inzien, dat we terug naar God moeten. Een groot middel om tot dat doel te geraken is de naastenliefde in de geest van de Vincentius-vereniging. Haar doel is immers: door anderen te helpen tot zelfheiliging te komen. Dat doel heeft ons het hele jaar door duidelijk voor de geest gestaan, en we hebben ernstig naar het verwerkelijken daarvan gestreefd.

In het geheel werden tien gezinnen bezocht. Het gewone aantal families per week bedroeg zes. Vier huisgezinnen werden door ons het hele jaar bijgestaan, afgezien van de drie maanden dat de Elisabeth-vereniging de zorgen over een van hen heeft waargenomen, en van de vacanties, tijdens welke de zusterconferenties hen bezochten.

Dikwijls is in de vergaderingen op het voordeel van het beschikbaar stellen van goede boeken gewezen. Deze aansporing is niet zonder vrucht gebleken. Het aantal boeken (236) getuigt daarvan. Bovendien werd iedere week aan elk gezin een of ander nuttig tijdschrift bezorgd.

In de eerste maanden hield de Zeereerwaarde Heer Ed. Beel enkele lezingen, die voornamelijk het verband tussen Vincentiaan en Rolducien behandelden. In zijn causerie „Wilskracht" liet spreker duidelijk zien, in welke mate we die factor bij het liefdadig werk nodig hebben, om steeds op volle kracht te kunnen blijven doorzetten. In het onderwerp „Vrijgevigheid" wees hij er op, dat we ons niet te gauw moeten laten afschrikken, ook niet wanneer we in het weldoen eens bedrogen worden.

Jammer genoeg verviel dit jaar een belangrijke bron van inkomsten, de uitvoering ten bate van de Vincentius-vereniging.

Op 15 Mei werden acht nieuwe leden in onze conferentie opgenomen. De kerkcollecte toonde weer aan, dat onze vereniging in de belangstelling van heel Rolduc staat.

Op het einde van het schooljaar verlieten

ons E. Puylaert, vice-president, A. Lucassen, penningmeester en de leden G. de Bruyckere, P. Emondts, P. van der Lande en J. van Zinnicq Bergmann. De president dankte hen voor de steun, die de vereniging van hen heeft genoten. Hij spoorde hen aan steeds Vincentiaan te blijven en zich zo mogelijk bij een conferentie aan te sluiten.

In de eerste vergadering van September maakte de president de benoeming bekend van secretaris W. van Thiel tot penningmeester en van H. van Oorschot tot secretaris.

In de bijeenkomst van 7 October nam onze president P. Slangen afscheid in verband met zijn presidentschap van de philosophen. De Zeereerwaarde Heer Jos. Jansen dankte den scheidenden voorzitter namens de leden voor het opbouwende werk, dat hij voor onze conferentie heeft verricht. De president van de Bijzondere Raad deelde vervolgens de benoeming mede van J. Janssen tot president en van P. Wiertz tot vicepresident. De nieuwe voorzitter dankte P. Slangen voor de goede leiding, die van hem als president was uitgegaan. Hij sprak de hoop uit, op zijn grondslagen te kunnen voortbouwen met de hulp van Gods genade.

We herdachten aan het begin van de vergadering van 4 November Mgr. A. van de Venne, die zeer veel tot de oprichting en instandhouding van onze conferentie heeft bijgedragen.

Met Sint Nicolaas konden wij onze gezinnen verrassen met enkele geschenken en levensmiddelenbonnen, die de verwachtingen ten zeerste hebben overtroffen. Dit was niet voor een gering gedeelte te danken aan de grote hoeveelheid goede gaven door de jongens bijeengebracht. Namens onze gezinnen brengen wij hun de hartelijkste dank over voor hun opofferende daad en medelevende gevoelens ten opzichte van de minder bedeelden. Ook dit jaar kon Sint Nicolaas niet persoonlijk de gezinnen gaan bezoeken — de geschenken moesten op Rolduc worden afgehaald.

Als bijzonderheid valt nog te vermelden, dat drie kinderen gedurende drie maanden naar een herstellingsoord konden gezonden worden. Dit werd bereikt in samenwerking met enkele andere verenigingen.

Het karakter van het huisbezoek stond op een goed peil. Steeds hebben we er naar gestreefd om in verhouding tot onze krachten een fijne verstandhouding te scheppen. Daarin zijn we met de meeste gezinnen geslaagd. We leerden hen kennen en begrijpen, probeerden hen op godsdienstig terrein op een hoger niveau te plaatsen.

Aan het hoofddoel, de zelfheiliging, werd meer dan gewone aandacht besteed. Buiten de voorgeschreven oefeningen hield de Zeereerwaarde Heer Ed. Beel enkele lezingen. In December werd een begin gemaakt met als onderwerp van overweging: „Het recht en de plicht van caritas". De eerste toespraak behandelde de vraag: waarom moet de Kerk liefdadig werk verrichten? Zij ontleent die taak aan Christus, die de goedheid zelve was. Christus zonder goedheid is niet denkbaar. De Kerk, die Zijn plaats in deze wereld inneemt, moet zich dus het weldoen tot taak stellen, om Hem waardig te vertegenwoordigen. De tweede en laatste causerie van dit jaar was getiteld: In hoeverre het onze plicht is de liefdadigheid te beoefenen. Spreker toonde duidelijk aan, dat dit in hoge mate afhankelijk is van de plaats, die men in het maatschappelijk leven inneemt, en van de graad van armoede, die er rondom ons bestaat. Vanaf deze plaats moeten we den spreker dank zeggen voor zijn practische wenken.

Om aan onze weldoeners een overzicht te geven van onze geldmiddelen volgt hier het financiële verslag.

De ontvangsten:

Collecten wekelijkse vergadering	*f* 66,46[5]
Collecte Liefdadigheidspreek . .	*f* 181,40
Collecten buiten de vergadering .	*f* 60,—
Giften van weldoeners	*f* 130,73
Ontvangen van Bijzondere Raad .	*f* 100,—
Totaal	*f* 538,59[5]

De uitgaven:

Ondersteuning	*f* 514,66
Abonnement maandschrift . . .	*f* 3,75
Bijdragen Hoofdraad	*f* 10,—
Bijdragen Bijzondere Raad . . .	*f* 25,—

H.H. Missen	*f*	5,—
Drukloon	*f*	0,75
Bibliotheek	*f*	28,80
Spijskokerij	*f*	63,20
Uitzending naar herstellingsoord	*f*	15,—
Totaal	*f*	666,16

Om onze kas toch vlottend te houden moesten de beschikbare *f* 200.— van de bank genomen worden, waarmede ook het nadelig saldo van *f* 126,56⁵ werd gedekt.

Verscheidene malen mochten we anonieme steun ontvangen, we willen daarvoor hier onze dank uitspreken. Laten we hopen, dat we in het nieuwe jaar steeds voor onze hulpbehoevende gezinnen zullen kunnen blijven werken en hen bijstaan in hun geestelijke en stoffelijke nood. We vertrouwen er op, dat we niet voor een leeg magazijn komen te staan en dat we zo niet gedwongen zullen worden onze werkzaamheden te staken.

Het Bestuur:

President: JAN JANSSEN.
Vice-president: PETER WIERTZ.
Secretaris: HENK VAN OORSCHOT.
Penningmeester: WIM VAN THIEL.

Academie „St. Augustinus"

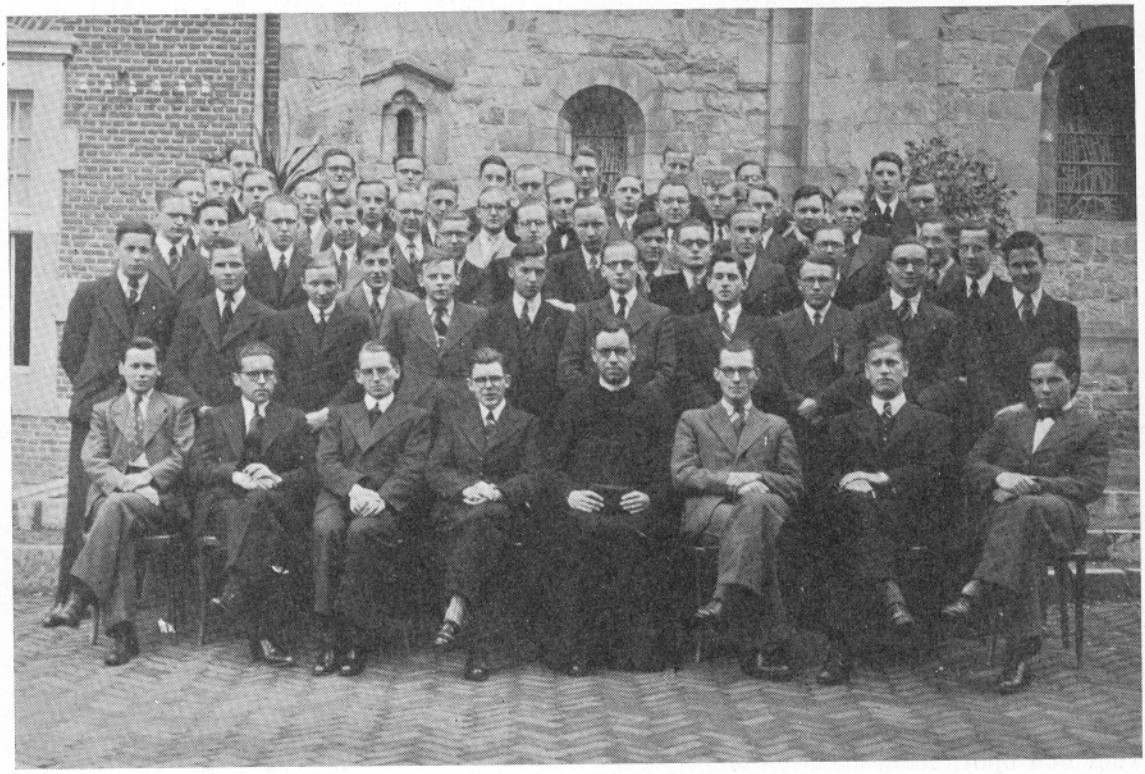

Voorzitter: Johan Scholberg.
Vice-voorzitter: Henny Corsius.
Secretaris: Jan Schulpen.
Moderator: Dr. R. H. A. Huysmans.

Idealen zijn geweldige krachtcentra. Wanneer ze in het leven van een mens verschijnen, zijn ze oorzaak van ingrijpende veranderingen. Ze heffen hem op uit zijn zwakte en geven hem een ongekende energie en vasthoudendheid. Ze beheersen zijn hele leven. Alles maakt de mens dienstbaar aan zijn ideaal, alles richt hij op dat ene doel, al het andere heeft voor hem zijn belangwekkendheid verloren.

Ook wij hebben een ideaal: eens priester te zijn. Ook wij moeten aan dat ideaal alles dienstbaar maken, al onze talenten, al onze strevingen en verlangens.

Om dat ideaal te bereiken zijn we hier en gebruiken we de middelen, die ons daarvoor gegeven worden. Naast gebed en studie nu is de Academie een voornaam middel om dat ideaal zo goed mogelijk te verwezenlijken. Willen we immers goede priesters zijn, dan moeten we harmonisch ontwikkeld zijn. Onze interesse-sfeer moet zich over alle terreinen uitstrekken. Anders worden we eenzijdige mensen, mensen die ofwel helemaal opgaan in de wetenschap zonder oog voor het aesthetische ofwel mensen die te ver naar het andere uiterste doorslaan en zich louter laten leiden door hun al te subjectief aesthetisch gevoel, zonder dit ook maar enigermate te funderen op een hechte objectieve basis.

Willen we ons harmonisch ontwikkelen, dan moeten we streven naar een synthese van al wat er aan schoonheid en waarheid op deze wereld is, een synthese waarin aan elk van beide de juiste waarde wordt toegekend. Dan kunnen we later zowel onze primaire taak, verkondigers van de waarheid te zijn, vervullen alsook van onze eigen rijkdom meedelen aan de mensen, hen wijzen op het schone in deze wereld en hen zo nader brengen tot God, de Eeuwige Schoonheid.

Ter bereiking van dat ideaal kan de Academie zeer veel bijdragen, en héeft ze veertig jaar lang zeer veel bijgedragen, juist door de brede, geen enkele tak van wetenschap of kunst uitsluitende basis, waarop ze zich stelt.

Veertig jaar lang heeft ze aan haar doel beantwoord, n.l. de algemene ontwikkeling van de toekomstige priesters te bevorderen.

Nu we staan aan het einde van veertig jaren Academie-leven, is het goed ons eens te bezinnen op de betekenis, die de Academie voor ons heeft en de plaats die ze in ons leven inneemt.

Al te gauw immers loopt men gevaar haar grote betekenis uit het oog te verliezen en haar louter te zien als een middel om zijn Zondagstudie aangenaam door te brengen.

De Academie moet voor ons veel meer betekenen. Daar immers verrijken we onze kennis door het uitwisselen van elkaars denkbeelden en ervaringen op allerlei gebied. Bij het houden van een lezing en vooral van een causerie leren we onze gedachten logisch en accuraat uitdrukken. Door de grote verscheidenheid van stof in de Academie behandeld, worden we behoed voor eenzijdigheid in opvattingen en wordt onze soms nog zo enge gezichtskring verbreed, terwijl ons oordeel aan objectiviteit wint.

Niet alleen voor onze intellectuele vorming, maar ook voor onze karaktervorming is de Academie een factor van niet te onderschatten waarde. Want ons gemeenschapsgevoel wordt er versterkt, en zo wordt belet dat we eenzelvig en a-sociaal worden, terwijl zij die enigszins stil en gesloten zijn, vrijer worden in hun optreden. In het debat leren we de nodige zelfbeheersing, om bij meningsverschillen rustig en kalm zonder al te grote vurigheid en voortvarendheid onze mening te verdedigen.

Dit is in het kort iets van het vele, dat de Academie bijdraagt, zowel tot onze intellectuele ontwikkeling als tot onze karaktervorming.

In die veertig jaren heeft zij heel wat leden geteld. Ieder jaar zag zij oude vertrouwde gezichten verdwijnen en nieuwe leden de plaats innemen van hen, die een stap dichter gekomen waren bij hun ideaal. Bij die gestage wisseling van leden konden de resultaten niet steeds op hetzelfde peil blijven. Ook de Academie kende haar vette en magere jaren.

Wanneer we de resultaten van het afgelopen jaar beschouwen, kunnen we tevreden zijn.

De lezingen waren over het algemeen heel goed. Logisch van opzet en indeling, behandelden ze meestal een interessante stof. Wel had de voordracht bij een enkele wat levendiger kunnen zijn. Opvallend is het gering aantal biografieën, een genre dat in vroegere verslagen meestal domineerde.

Naast lezingen handelend over nogal zware onderwerpen, lezingen die een probleem aanpakten en blijk gaven van gedegen kennis en studie, treffen we meer beschrijvende lezingen van lichter gehalte aan. Maar van welke aard ze ook waren, theoretisch of beschrijvend, een biografie of van geschiedkundige aard, zelden of nooit viel een lezing tegen.

Vier lezingen handelden over het sociale vraagstuk, het grote probleem van onze tijd.

In „Sociale Encyclieken" werden „Rerum Novarum" en „Quadragesimo Anno" besproken en kwamen we nader in contact met de schrijvers er van, de grote Pausen Leo XIII en Pius XI. „Corporatieve ordening" gaf een beeld van de corporatieve Staat zoals die voorgestaan wordt in de sociale encyclieken, terwijl „Werkloosheid en bedrijfsorganisatie" het nijpend probleem der werkloosheid behandelde in het licht der corporatieve gedachte. In „Zorg voor de mijnwerkers" zagen we, wat er reeds gedaan is om de bestaansvoorwaarden der mijnwerkers te verbeteren.

Een geschiedkundige lezing is een min of meer hachelijke onderneming, daar deze al gauw het gevaar loopt te ontaarden in het opsommen van feiten. Toch waagden zich drie leden met meer of minder succes op dit terrein.

In „Rolduc" leefden we in onze gedachten mee met het wel en wee van de oude abdij. „Tien eeuwen Limburgse geschiedenis" behandelde de oudste geschiedenis en kerstening van ons dierbaar Limburg, terwijl „Inquisitie" ons een duidelijk beeld gaf van die zo vaak gesmade en verkeerd begrepen instelling.

In het genre biografie waren enkele geslaagde specimina. „St. Thomas More", echt een heilige voor deze tijd, leerden we nader kennen in zijn strijd voor de rechten van Paus en Kerk, waarvoor hij het hoogste wat hij bezat, zijn leven, gaf. In een tweede lezing werd ons de figuur van dien anderen groten humanist „Erasmus" geschetst, den scepticus met zijn zo tegenstrijdige natuur, die met zijn rekkelijke principen vooral in deze tijd ons niet sympathiek kan zijn.

Aandacht trok door haar logische opzet en afwerking de lezing over de „Summa Theologiae", waarin het leven en het hoofdwerk van St. Thomas van Aquino, onzen groten leraar en vriend, werd beschreven.

In „Alhambra als hoogtepunt van de Moorse kunst", een lezing met lichtbeelden, bewonderden we de fascinerende schoonheid van het Alhambra en voelden we iets van de tragiek van een beschaving, die op het hoogtepunt van haar bloei gekomen, moet verdwijnen. Uiteenlopende onderwerpen behandelden de lezingen „Gregoriaans", de zeer actuele lezing over „K.A.", het „Jodenvraagstuk" en „Actie in de plantenwereld".

Ook moeten we hier nog vermelden een geslaagde Limburgse avond, die op het einde van het eerste trimester gehouden werd, terwijl rond het feest van St. Thomas een vergadering werd gewijd aan dien groten heilige en kerkleraar.

De gehouden causerieën waren zowel wat inhoud als vorm betreft van goed gehalte. Een grote vooruitgang was dat ze niet meer afgelezen werden, maar vlot voorgedragen. Wel was het aantal causerieën veel te klein, hetgeen zijn oorzaak vond in het feit dat de lezingen te lang waren, zodat er geen tijd meer overbleef voor een causerie. En dit is toch een gebrek. Want naast, ja in nog hogere mate dan de lezing is de causerie het aangewezen middel om zijn gedachten ordelijk te leren uiten en vlot te leren spreken.

De onderwerpen der causerieën waren van zeer verschillende aard. O.a. werden causerieën gehouden over: „Claude Debussy", „Henri Jonas", „Limburg in de Hervorming", „T.B.C. en Sanatoria", „Het Lekenspel", „Jacques Schreurs" en lest best een zeer goede causerie over „Moderne Hagiografie".

En nu komen we aan de critiek, het „stiefkind" of „zorgenkind" of hoe ze ook genoemd is in vroegere verslagen. Ze is werkelijk een zorgenkind. Nu eens fleurde ze voor een tijdje op om dan weer een periode van zwakte door te maken. Ook dit jaar is ze niet sterk geweest. Behalve enkele zeer goede, beperkten de critieken zich meestal, of tot een korte samenvatting van de lezing en overeenstemmen met den inleider, of tot het stellen van enkele vragen. Zelden was de critiek wat ze moet zijn: een inleiding op het debat.

Samenvattend kunnen we concluderen: de lezingen en causerieën waren dit jaar zeer goed, terwijl we over de critieken niet erg tevreden mogen zijn.

Bij het einde van dit Jubileumjaar danken we op de eerste plaats God voor de zegen, die Hij veertig jaar lang steeds aan onze Academie heeft geschonken.

Dank zijn we verder verschuldigd aan den

Z. E. Heer Moderator, die ondanks zijn drukke bezigheden steeds zijn volle belangstelling en steun gegeven heeft, en steeds op heldere wijze wist aan te vullen, wat aan onze kennis ontbrak.

Aan den voorzitter is hier een woord van dank zeker op zijn plaats voor de prettige en sympathieke wijze, waarop hij steeds de vergaderingen wist te leiden.

Ook de leden der Academie dank ik in naam van het bestuur voor het medeleven, voor het werk, voor de medewerking, waardoor er op de vergaderingen steeds een prettige en gezellige sfeer heerste. Weer gaat een gedeelte weg en weer zullen nieuwe leden de lege plaatsen innemen. Aan hen die blijven, de taak om samen met de nieuwe leden in de toekomst met nieuw idealisme het werk voort te zetten, en het peil van onze Academie steeds hoger op te voeren.

Moge onder de bescherming van St. Augustinus het vijfde decennium voor onze Academie een periode van hoge bloei zijn.

De Secretaris,

JAN SCHULPEN.

Academie „Alberdingk Thijm"

Voorzitter: Jan van Meyel.
Vice-voorzitter: John Hellendoorn.
Secretaris: Huub Mullens.
Moderator: Dr. J. Boosten.

Weer ligt een schooljaar achter ons en wij mogen een tevreden blik werpen op hetgeen er op verschillend gebied door de leden van onze Academie is verricht.

Wanneer wij het aantal vergaderingen, die er gehouden zijn, in aanmerking nemen, zal het feit, dat het bestuur dit jaar tweemaal de door Ir. Cuypers geschonken gedenkpenning voor verdienstelijk werk mocht uitreiken, ons een goede indruk geven van het peil, waarop de bedieningen in de vergaderingen dit jaar stonden.

Er is evenwel toch iets, waarover wij menen te moeten klagen. Het debat was van veel geringer betekenis dan de andere bedieningen. Daar het steeds in handen van hetzelfde kleine aantal personen bleef en de anderen zich beperkten tot het stellen van minder belangrijke vragen, gaf het ons de indruk, dat de grootste helft van de vergadering de lezingen of improvisaties te gauw goed vond.

Ook over de voordrachten kunnen wij niet helemaal tevreden zijn. Het bleef, enige gunstige uitzonderingen daargelaten, meestal bij een vluchtig voorbereid stuk proza. Zo hoorden wij stukken uit: „Zuid-Zuid-West" van Helman, uit de „Camera Obscura" van Beets, uit „Vondelportretten" van Alberdingk Thijm, uit „de Compagnons" van Haspels, met meer of minder talent voordragen. Een zeer goede voordracht moet vermeld worden, waarin enige fragmenten uit de „Max Havelaar" van Multatuli ten gehore werden gebracht.

Op letterkundig gebied hebben onze leden dit jaar goed werk geleverd. Van de hoofdopstellen vermelden wij hierbij op de eerste plaats: „Hollands Glorie", een uitmuntende bespreking van deze actuele roman, die de daarvoor uitgereikte Thijm-penning zeer zeker verdiende; daarnaast hoorden we een lezing over Henriëtte Roland Holst. Ook de improvisaties bestreken dit jaar voor een groot gedeelte het terrein der letterkunde en waren haast alle van goede kwaliteit. Zo hoorden we: „De beweging van '80", „Max Havelaar", „Alberdingk Thijm", „Frederik van Eeden" en „Potgieter" bespreken.

Naast de liefde tot de schone letteren werd zeer bijzonder de muziek dit jaar niet vergeten! Wij luisterden naar hoofdopstellen over „Dvorak", „Tschaikowski" en een zeer goede verhandeling over de veel omstreden „Jazz"; de twee laatstgenoemde lezingen werden met passende gramofoonmuziek verlucht.

Van de overigens zeer uiteenlopende onderwerpen vallen nog te vermelden enige hoofdopstellen over: „Chinese cultuur", „Taylorstelsel", en een zeer goede lezing over Talleyrand, die echter door de voordracht niet tot haar recht kwam.

Uit de niet-letterkundige improvisaties

noemen wij een voortreffelijke bespreking van leven en werk van Madame Curie, waarvoor de tweede Thijm-penning werd uitgereikt.

Wij vermelden hier nog bovendien een zeer interessante en uitvoerige lezing van onzen Moderator over het leven en de werken van den Russischen schrijver Dostoiewski.

Ik meen dit jaarverslag niet te mogen eindigen zonder enige woorden van hartelijke dank uit te spreken tot het „dagelijks bestuur" van onze vereniging, voor de tactvolle leiding van den voorzitter en het vele werk van den secretaris in en buiten de vergaderingen en niet het minst tot onzen Moderator, die ons met raad en daad terzijde stond.

Academievrienden, wij hopen, dat allen er aan zullen medewerken om het volgend verenigingsjaar in eenzelfde prettige onderlinge samenwerking te doen slagen en om de Academie op hetzelfde goede peil van het afgelopen jaar te houden.

De Vice-Voorzitter,
J. HELLENDOORN.

Zondag 12 October: 1ste Uitgangsdag
1ste Trimester

Vertoning van:

„Kleur en Glorie onzer Tropen"

Deze avond kregen we een documentaire smalfilm in kleuren te zien, vervaardigd door Mr. A. Hustinx, in opdracht van de N.V. Stoomvaart-Maatschappij „Nederland".

Omdat in deze tijd Indië meer dan ooit in het centrum van de belangstelling staat, is het vertonen van deze film een buitengewoon gelukkige keuze geweest. Immers nu alle materiële banden met onze schone archipel verbroken zijn, is het versterken van de geestelijke banden zeer gewenst, en aan dit doel heeft de film ongetwijfeld beantwoord.

De opzet van de film was, dat zij een middel zou zijn om het tourisme naar Nederlands-Indië te bevorderen, maar ook is het een film geworden van grote documentaire waarde, vooral omdat zij de eerste grote kleurenfilm is, die in onze tropen werd opgenomen. Als zodanig is zij buitengewoon goed geslaagd. Zij heeft ons inderdaad enig idee kunnen bijbrengen van de schitterende kleurenpracht van onze Oost. De ontwikkeling ook van de kleurenfilm is hier goed te bespeuren. Het prentbriefkaart-achtige treedt steeds verder op de achtergrond, maar toch leken de kleuren soms nog wat te onnatuurlijk fel.

Gezien de gestelde opgave kon de film niets anders zijn dan een min of meer systematische reeks flitsen uit een kruistocht door Indië, en de verfilmer moest overal losjes over heen gaan, zonder op bepaalde onderwerpen dieper in te gaan. En dit was soms erg jammer!

Niettemin heeft de film ons toch nog twee en een half uur kunnen boeien, dank zij de bijna onuitputtelijke materie, die Indië voor verfilming biedt. Telkens opnieuw werden wij getroffen door het grootse natuurschoon, de vreemde en wonderlijke plantengroei, de prachtige sawah-landschappen, de schoonheid van het berglandschap, te veel om op te noemen. Vooral de toneeltjes genomen uit het leven van den inlander, zoals de markt, de hanen- en rammengevechten, en de begrafenisfeesten waren treffend.

Omdat de film niet van geluid is voorzien, werden bijpassende gramophoonplaten gedraaid, die voor een waardige omlijsting zorgden. Mr. Hustinx, die persoonlijk aanwezig was, sprak een inleidend woord en gaf nu en dan tijdens de voorstelling enige toelichtingen.

Deze avond bezorgde ons een gepaste en leerzame ontspanning, en met voldoening kon het zo gevarieerde publiek de aula verlaten. En dat wil heel wat zeggen op Rolduc!

WIM VAN THIEL.

Allerheiligen 1941

Pianorecital

gegeven door Dr. Ir. Fr. Engelhard

PROGRAMMA:

Serge Rachmaninoff .	Prélude
Enrique Granados .	Danza Espanola
Claude Debussy . .	Arabesque
	Clair de Lune
	La Cathédrale engloutie
Edvard Grieg . . .	An den Frühling
Christian Sinding . .	Frühlingsrauschen
Giuseppe Verdi . . .	Rigoletto-Paraphrase

Pauze

Frédéric Chopin . .	Nocturne in cis
	Nocturne in fis
	Etude in E
	Marche funèbre
Franz Liszt	Rhapsodie hongroise XII

Omdat de grote aula, voor 't geven van een muziekprogramma wel de meest geschikte zaal, niet verwarmd kan worden vanwege de kolenschaarste, verhuizen we naar de speelzaal. Hier zal dhr. Engelhard, op particulier verzoek geinviteerd, zijn voordracht houden. — Ofschoon dhr. Engelhard geen beroepsmusicus is (zijn eigenlijk vak is scheikunde-leraar) is de keuze en rangschikking der stukken met smaak gedaan en komt er niet te veel „zware" muziek op de lijst voor. Wat er zich nog aan „zwaars" in zou bevinden wordt ons verklaard op een manier die aantoont, dat dhr. Engelhard de theorie van de muziek meester is èn dat hij in zijn leven wel meer „zware" problemen aan jeugdige toehoorders heeft moeten duidelijk maken. Vóór 't weergeven van ieder stuk krijgen we zodoende enige uitleg: over de driedelige liedvorm bij de nocturnes, het fantastische verhaal van „La Cathédrale engloutie" met enige bijzonderheden over haar componist.

Deze verklaring is zeer vruchtbaar als inleiding tot en voorbereiding op 't verstandelijk beluisteren der verklaarde stukken. De vertolking is, afgezien van enige misgrepen, die door 't pedaal worden gecamoufleerd, buitengewoon goed te noemen èn wat de techniek betreft èn inzake de muzikaliteit; waar het tenslotte op aan komt. De sfeer is zeer muzikaal en doorvoeld: van dat laatste, 't gevoel, wellicht te zeer verzadigd, ietwat romantisch met sommige melancholische elementen die we best op de factuur van den componist kunnen schrijven.

Wanneer 't aankomt op virtuoos vertoon en bravour (Rigoletto-paraphrase en Rhapsodie Hongroise XII) schijnt de pianist niet meer zo erg safe te zijn, hetgeen de ware innerlijke muzikaliteit des te meer releveert.

In ieder geval, door z'n spel heeft deze musicus enige grote componisten nader tot ons gebracht uit hun hoge sferen — anderen daarentegen zouden zeggen óns nader tot hén — waarvoor wij hem zeer dankbaar zijn, welke dank zich uitte in een enthousiast applaus.

Als slot sprak de Z. E. Heer Directeur in naam van alle aanwezigen passende woorden tot dank, waarin hij o.a. wees op de opvoedende waarde van de muziek; hij prees den gast om zijn brede eruditie, die scheikunde en muziek in een gelukkige combinatie bijeen had gebracht en legde tenslotte de nadruk op het feit, dat Rolduc de Middeleeuwse harmonie in de opvoeding steeds in ere heeft trachten te houden en dat we met vreugde kunnen constateren, dat ook nu nog de muziek die plaats inneemt, die haar toekomt.

H. R.

Zondag 16 November: 2de Uitgangsdag

1ste Trimester

Filmprogramma:

TRENCK, DE PANDOER

De avond werd geheel gevuld door deze film.

Een Tobis-film, die nog niet zo heel oud is en die we kunnen rekenen tot de betere films der laatste jaren. De hoofdrollen worden vertolkt door Hans Albers en Käthe Dorsch.

Hans Albers, die weer zoals we dat van hem gewend zijn, allerlei mogelijke en vooral onmogelijke staaltjes laat zien van zijn kunnen, zoals b.v. de schermpartij tegen twee soldaten, met als afloop een koud bad voor.... de soldaten. Maar al is zijn spel dan hier en daar wel wat gechargeerd en

overdreven, toch laat hij ons ook vaak genieten van zijn inderdaad grote talenten als filmspeler.

Zijn tegenspeelster, Käthe Dorsch, die de rol van Maria Theresia speelt, wekte vooral in het begin door haar opdringerige en spinnige manier van doen een weinig vorstelijke indruk. Later werd haar spel echter veel waardiger en derhalve beter.

Deze film speelt omstreeks 1750 en gaat grotendeels over de oorlog tussen Oostenrijk en Frankrijk. In de inleiding op de film stond geschreven, dat het historisch gegeven gehandhaafd was, maar dit mogen we wel „cum grano salis" opvatten.

In het begin der film zien we een peloton soldaten, die Trenck moeten fusilleren, daar hij de Russische krijgsdienst heeft willen verlaten. Door een vervalst document ontkomt hij aan dit vonnis en gaat terug naar huis, waar zijn vader hem eens flink onderhanden neemt. Hij besluit nu een eigen corps op te richten. Zijn mannen moeten een bepaalde lengte hebben, moeten onfeilbaar kunnen schieten en moeten bovendien ijzersterk zijn.

Als hij zo'n stelletje „Pandoeren" bij elkaar heeft, gaat hij met hen zijn diensten aan Maria Theresia aanbieden; deze aanvaardt zijn hulp, maar stelt hem en zijn Pandoeren onder haar eigen legeraanvoerders.

Op een hofbal, waar de Pandoeren een muzikale demonstratie geven, ontdekt Trenck enige spionnen, nl. een gravin, die later de zuster van een Fransen legeroverste blijkt te zijn, en een Rus Solojew.

Deze Rus overhandigt plannen, die verband houden met de Oostenrijkse oorlogvoering tegen Frankrijk. In deze affaire is ook een Oostenrijks officier, Löwenwalde betrokken, die spoorloos was verdwenen uit de militaire kringen.

Als Trenck nu aan het front zijn speurtocht voortzet, wordt hij door de Franse spionnen betrapt en men tracht hem ertoe te krijgen naar het Franse leger over te gaan. Dit is voor hem de enige kans om de spionnage op te helderen en dus accepteert hij dat voorstel. Zo komt hij in het Franse hoofdkwartier en ontmoet daar een overgelopen Oostenrijks officier Prokop, dien hij na lang praten weer overhaalt om in dienst te treden van Oostenrijk.

Wanneer Oostenrijk de linker-Rijnoever kan bezetten, heeft het de oorlog gewonnen. Trenck en Prokop vernietigen eerst de gestolen Oostenrijkse plannen, nemen vervolgens de Franse plannen weg en trachten door onderaardse gangen te vluchten. Zij worden achtervolgd, Prokop sneuvelt en Trenck weet vrij te komen. Hij trekt nu op aan het hoofd van zijn Pandoeren en bezet als eerste inderdaad de linker-Rijnoever.

Oostenrijk heeft de oorlog gewonnen, en aan het hoofd van zijn Pandoeren trekt Trenck nu Wenen binnen, waar hij uit de handen van Maria Theresia het „Gouden Zwaard van Hongarije" ontvangt, als beloning voor zijn verdiensten.

Het was een filmavond, die door allen buitengewoon gewaardeerd is.

J. v. M.

Sinte Cathrien 25 November 1941

„POTVERTEREN"

Blijspel in drie bedrijven.

Naar het Frans van

Eugène Labiche.

PROGRAMMA:

Adieux à Rolduc (Orkest)

In memoriam Mgr. A. v. d. Venne

H. Vieuxtemps, Ballade et Polonaise op. 38
Voor Viool en Piano
door Jean H. Noé en Dr. W. Jacobs.

Potverteren I Bedrijf

G. Goltman, Romance op. 17

B. Godard, Berceuse de Jocelyn
door P. Willemse (Cello)
L. Crijns (Piano)
Jean Noé (Viool)

Potverteren II Bedrijf

J. Strauss, Kaiser-Walzer (Orkest)

B. Hall, Officer of the Day, Mars (Orkest)

Potverteren III Bedrijf

Rademaker, Rentenier	J. Engelen
Leo, zijn zoon	C. Thissen
Kley, Pachter	F. Lemmens
v. Rijn, Apotheker	L. Bastiaens
De Waal, Ontvanger d. Belastingen	A. Kievits
Louis, zoon van Kley	R. Salemans
Eikelboom, Candidaat-Notaris . .	J. Maassen
Kievits, Commissaris van Politie .	J. Slegers
Henri Pluimgraaf, Kellner	J. Koppers
De Piccolo	J. Debets
De Politieagent	J. Canjels

Het Eerste Bedrijf speelt op een dorp; het Tweede en Derde Bedrijf te Amsterdam.

Het kaartavondje van het Eerste Bedrijf heeft plaats in de zitkamer van Rademaker, terwijl het toneel in het Tweede Bedrijf de eetzaal van een restaurant en in het Derde Bedrijf de wachtkamer van een Politiebureau voorstelt.

Het is een jaarlijks terugkerende moeilijkheid om voor Sint Cathrien een geschikt stuk te vinden.

Deze keer zag zich Dr. J. Boosten als regisseur voor deze kwestie geplaatst. De tijd, die er aan het instuderen van het stuk besteed kan worden, is zeer beperkt, bovendien is de regisseur uiteraard tamelijk onbekend met het spelersmateriaal, dat hem ter beschikking staat.

Het was dan ook niet anders te verwachten of de keuze moest op een stuk van het lichtere genre vallen.

Het is volstrekt niet de bedoeling om hier de lof van „Potverteren" te gaan bezingen, maar er mag toch wel het een en ander worden recht gezet, dat door zinloze kritiek, voornamelijk vòòr de uitvoering reeds, werd afgebroken.

Degenen, die enigszins op de hoogte zijn met de toneelliteratuur, zullen toch wel weten, dat er bij de kluchten bedroevend weinig goeds te vinden is. Zeker, er zijn enkele aardige stukken bij, maar niet iedereen zal daar in vallen.

De regisseur dacht in Potverteren het juiste stuk te hebben gevonden. Het is een vertaling van den in Frankrijk wel bekenden Eug. Labiche, lid van de Académie Française; maar misschien komt de Franse smaak niet helemaal overeen met de Nederlandse.

Hoe het ook zij, daarover zullen we het toch wel allen eens zijn, het stuk werd vlot en goed gespeeld. De hoofdrollen werden schitterend vertolkt door Lemmens en Engelen, en als we alleen naar die twee figuren zouden kijken, dan was de opvoering ongetwijfeld voor 100% geslaagd te noemen. Maar ook de andere spelers willen we niet te kort doen, de meesten hebben hun rol op verdienstelijke wijze gespeeld, hoewel die rollen soms vrij ondankbaar waren. Vooral die van Leo Rademaker was moeilijk te spelen; bijzonder in het derde bedrijf was de figuur van Leo tegenover Rademaker en Kley dan ook veel te zwak. Ongeveer hetzelfde geldt voor de rol van Louis Kley, die voor R. Salemans een ware opgave bleek.

Jan Koppers, de statige kellner, viel ons enigszins tegen. Zijn stem was te monotoon, zijn spel iets te stijf, terwijl ons ook zijn grime niet erg kon bekoren. Liever hadden we in deze rol een vlot type gezien.

Het voorkomen van den politie-agent stak wel enigszins af bij den ontzag inboezemenden Commissaris.

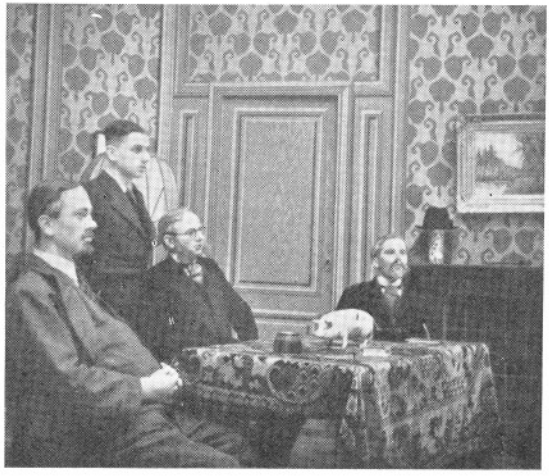

In het eerste bedrijf krijgen we eigenlijk niets anders dan een inleiding op het stuk. Het laat ons een kaartavondje meemaken ten huize van den heer Rademaker, waarna besloten wordt de kaartpot te gaan verteren.

De voornaamste typen komen onder het spel aardig naar voren.

Rademaker is de zelfbewuste rentenier, de man die op zijn „titel" staat. Kley is de lompe olie-domme pachter, a.h.w. vers van het land af gehaald. Apotheker van Rijn laat zich kennen als „een stuk oppositie", en als

iemand die zijn, overigens nogal omvangrijke buik, liefst op een lekkere manier vol wil krijgen. Eikelboom, de vertegenwoordiger der intellectuelen, staat boven dit alles, maar blijkt toch nog voor iets anders geregeld te komen kaarten dan voor het spel alleen. En als hij dat andere aan zijn verhoopten aanstaanden schoonvader vertelt, maakt hij werkelijk een zielige indruk.

Het kaartpotje blijkt, ondanks de knopen van Kley, een aardig sommetje te bevatten, en de Rademakers weten door te drijven, dat het in Amsterdam verteerd zal worden.

Het tweede bedrijf brengt ons in een deftig restaurant te Amsterdam. Eerst maken we kennis met den zoon van Kley, die artistieke neigingen blijkt te hebben, zeer tegen de zin van zijn vader.

Dan komt het gezelschap binnen, eet goed, en loopt er door onhandigheid prachtig in. Ze moeten een fantastisch hoge prijs betalen, hetgeen ze weigeren, zodat de politie er bij te pas moet komen.

Dan komt het derde bedrijf, ongetwijfeld het zwakste van het hele stuk. Allerlei verwikkelingen zijn er nodig om de potverteerders eerst nog wat dieper te laten zakken en tenslotte zegevierend uit het strijdperk te voorschijn te laten treden.

De ontknoping is dan ook vrij ver gezocht.

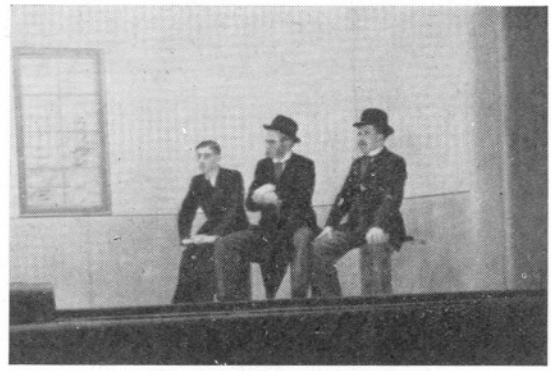

Maar in het derde bedrijf bereikte het spel van de andere kant ongetwijfeld zijn hoogtepunt. Hier waren Rademaker en Kley op hun best en de lachsalvo's klaterden dan ook door de zaal.

De rol van Commissaris werd door Jan Slegers goed gespeeld.

Alles bij elkaar genomen moeten we concluderen, dat, al hebben we dan ook geen middag van het hoogste kunstgenot gehad, we best tevreden kunnen zijn over het gebodene.

Tot slot past ons hier nog een woord van lof voor de R.T.T., die zich, onder leiding van Mhr. Smits, weer van hun beste zijde lieten zien.

L. BASTIAENS.

Vooravond van Sinterklaas
5 December

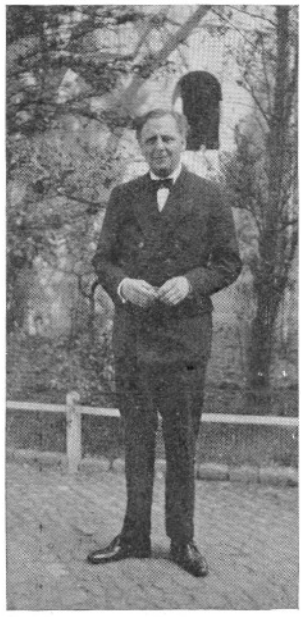

EDUARD VERKADE

En meld wat lot mij trof!
(Hamlet, Ve Bedrijf, 2e toneel)

Met recht mag een verslag van de vertolking van Hamlet door Eduard Verkade beginnen met bovenstaande woorden van den stervenden Prins. Verkade zelf immers beschouwde ze als de kern van Shakespeare's drama, omdat hij erin zag de uitdrukking van de opdracht van bovenaf gegeven aan den dichter, die als Horatio Hamlet trouw ter zijde staat in zijn tragische strijd. Van dit standpunt uit gezien ook wees Verkade er in zijn inleiding op, dat naast Hamlet en Claudius Horatio als tritagonist wel de voornaamste rol speelt, en dat daarom aan hem meer aandacht moet besteed worden, dan men gewoonlijk doet. Hamlet vindt in Horatio zijn „alter ego", aan hem kan hij zijn problemen en zijn gevoelens toevertrouwen, zonder bedrogen te worden. De hoogtepunten van het drama, waar men het beste inzicht krijgt in het raadselachtige, veelomstreden karakter van den hoofdpersoon, zijn dan ook juist de dialogen tussen beide vrienden en natuurlijk Hamlets grote monologen.

Verkade deelde, zoals uit zijn inleiding bleek, niet de mening van Goethe, dat Hamlet niet tegen de hem opgedragen taak zou zijn opgewassen, en ook op enige andere punten week zijn verklaring af van de traditionele. Over het al of niet juist zijn van Verkade's uitleg willen wij hier natuurlijk niet oordelen, omdat Hamlets karakter steeds het grote raadsel voor de Shakespeare-kenners is geweest en ook wel zal blijven. Ja, de oplossing van het raadsel zou Hamlet veel van zijn aantrekkelijkheid doen verliezen. Juist het twijfelen tussen doen of laten, tussen spreken of zwijgen, de strijd van de geest tegen de uiterlijke omstandigheden, van de wil tegen de zwakheid, de momenten van kracht en van willoosheid, van listige intrige en van falen in de oplossing van het zelf ontworpen plan, al die tegenstrijdigheden kenmerken Hamlet als een werkelijk mens, met zijn dualisme van lichaam en ziel, en daardoor juist verheft hij zich boven de gewone toneel-typen. Immers is niet ieder mens een raadsel voor zijn medemens, zoals Hamlet er een is voor ons?

Het peilloos-diepe van het mensenkarakter juist uit te beelden, dat heeft Shakespeare in Hamlet bereikt en Hamlet als karakter is daarom zo aantrekkelijk voor den mens, omdat hij er zich zelf in terug vindt met zijn eigen raadselen en problemen, maar dan grootser en omspeeld door een machtige fantasie van een kunstenaar, die voor zijn geweldige inhoud een even luisterrijke vorm heeft weten te vinden.

En meld wat lot mij trof.

De tweede reden, waarom dit vers hier mag aangehaald worden, is de wijze, waarop Verkade zich van de taak, die ook hij zich opgelegd voelde door Hamlets woorden, heeft gekweten. De boeiende manier, waarop hij ons Hamlet zelf toonde met al zijn tegenstrijdige hoedanigheden, met zijn vlagen van wilde passie en van totale moedeloosheid, met zijn eindelijk losbarstende inwendige kracht aan 't slot, waarin de held zelf bijna ten onder móet gaan, deze brillante manier heeft ons van het begin tot het einde in spanning gehouden en in bewondering te-

vens voor de artistieke prestatie zowel van scheppend als van vertolkend kunstenaar.

De menigvuldigheid der dramatis personae heeft Verkade's taak zeker niet vergemakkelijkt en stelde zeer zware eisen aan mimiek en spraaktechniek. Maar ook hierin is Verkade buitengewoon geslaagd. De gluiperigheid van Rosencrantz en Guildenstern, Hamlets oude vrienden, de zich bedreigd voelende misdadigheid van Koning Claudius zowel als zijn wroeging en zijn tenslotte overwinnende boosaardige doortastendheid, de zelfingenomen waanwijsheid van Polonius, de alles trotserende diepe vriendschap van den edelen Horatio, alles vond een bijna gelijkwaardige vertolking naast die van den hoofdpersoon. Vooral Claudius en Polonius leken ons Verkade goed „te liggen". De enkele vrouwenrollen waren uit den aard der zaak niet zo suggestief, maar de keuze der stukken was ook zo, dat deze niet erg op de voorgrond traden.

Deze keuze was trouwens over 't algemeen erg gelukkig. Bijzonder mogen hier genoemd worden de scènes van Polonius met zijn overtalrijke woordspelingen, het scherpe sarcasme van den gek-gewaanden Hamlet en de lugubere doodgraverscène, die het overigens muisjestille gehoor even uit de spanningsatmosfeer wegriepen en door hun buitengewoon scherpe en fijne humor zelfs enige malen ontspannend deden lachen.

Bijkomstige scènes, zoals Laertes' vertrek en Ophelia's waanzin bleven weg, en hierdoor juist kwam de eenheid van het drama, de snelheid van actie nog meer tot uiting. De grote lijn van de strijd van Hamlet tegen Claudius, het tegen elkaar uitspelen van troeven, tenslotte eindigend in beider dood, kon prachtig gevolgd worden, al moest de toneelscène uit het derde bedrijf wegblijven.

Ook de sfeer, zowel van het hele stuk als van de delen afzonderlijk — bijvoorbeeld de nachtelijke scène op 't terras met het huiveringwekkende: „Herinner U mij, herinner U mij!" van de geest — bleef duren zelfs tot na de laatste woorden van Hamlet: „De rest is zwijgen", en de diepgevoelde afscheidsgroet van Horatio.

Zeker heeft tot dit alles bijgedragen het sobere Shakespeareaanse décor, met de effenblauwe achtergrond en de middeleeuwse stoelen. We kunnen dan ook zeggen, dat deze opvoering buitengewoon geslaagd is, en heel Rolduc zal zich aangesloten hebben bij het dankwoord van zijn Directeur, zoals trouwens uit het langdurig applaus overduidelijk bleek.

CHRISTOF THISSEN.

Maria Lichtmis 2 Februari

Voordracht Henk Schaer

APOCALYPS

Het boek der openbaring van Johannes

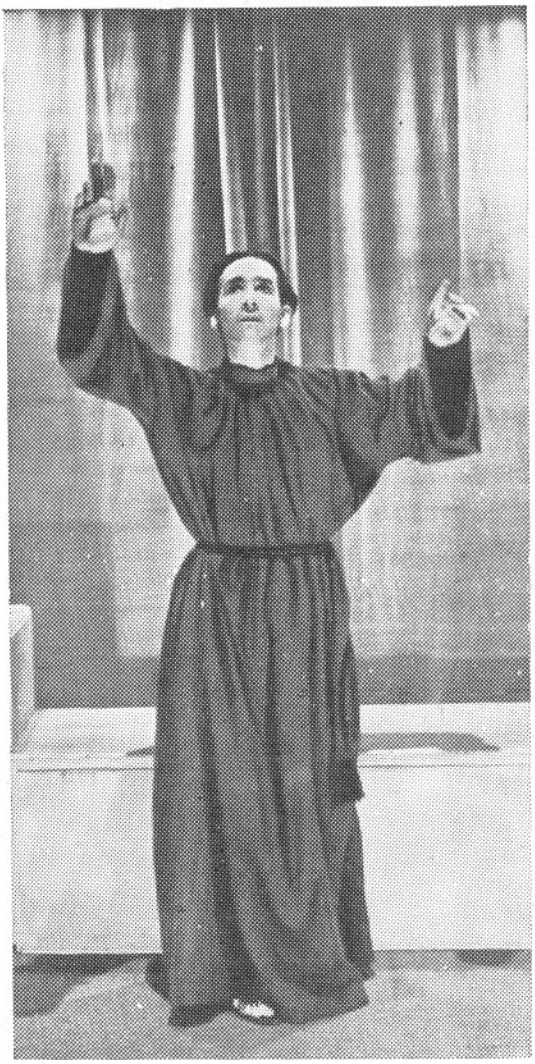

Korte inhoud:

Zegewens.

VERSCHIJNING VAN DEN MENSENZOON OP PATMOS.

DE BRIEVEN AAN DE ZEVEN KERKEN (Gemeenten).

Zeven beduidt een volmaakt getal. Het zal in de gehele Openbaring als zodanig worden gebruikt. Het getal 7 dus voor de 7 kerken, symbolisch bedoeld als voor de Christenkerk van alle tijden. De 7 Engelen zijn de bestuurders der kerken.

HET TROONZAAL VISIOEN.

De 4 dieren met ogen aan alle kanten — beeld van Gods alwetendheid.

OPENING VAN HET VERZEGELDE BOEK.

Er zal lijden zijn: oorlog — hongersnood en besmettelijke ziekten — geloofsvervolging — de jongste dag.

HET VISIOEN DER ZEVEN BAZUINEN.

STRIJD VAN DE DRAAK TEGEN DE VROUW.

Het beest uit de zee.
Het beest uit de aarde.

LOFLIED DER ZEGEPRALENDE KERK.

Pauze.

VISIOEN DER ZEVEN SCHALEN.

HET BABYLON-VISIOEN.

Beschijving van Babylon onder het beeld van de ontuchtige vrouw.

DE ONDERGANG VAN BABYLON.

LOFZANG DER ZEGEPRALENDE KERK.

JEZUS KOMT TOT HET WRAAKGERICHT DE ONDERGANG DER BEESTEN.

HET LAATSTE OORDEEL.

HET NIEUWE JERUZALEM.

Dit laatste der Bijbelboeken werd geschreven, naar algemeen wordt aangenomen, op het eiland Patmos op het eind van de Eerste Eeuw, door den H. Apostel Johannes.

Omwille van het geloof verbannen naar dit eiland, kreeg hij daar van God een reeks van visioenen, met de opdracht deze te boek te stellen.

De Apocalyps beeldt ons in machtige tafereelen de strijd tussen Goed en Kwaad, de strijd die God en Satan voeren in en door het menselijk geslacht.

Toen Christus Zijn Kerk stichtte, wist Hij, en voorzegde het ook aan Zijn volgelingen, dat deze Kerk een strijdende zou zijn, dat het bloed der martelaren bij stromen zou vloeien, maar ook, dat Zijn Kerk zou zegevieren.

„De poorten der hel zullen Haar niet overweldigen".

Het boek der openbaring is dan ook in alle tijden een bron van vertroosting en bemoediging geweest, maar vooral wanneer oorlog en beroering de mensheid teisterden, greep men naar dit Boek en dronk er kracht en bevestiging.

De Openbaring is een ontzagwekkend sluitstuk aan die reeks van H. Boeken, die ons door God geschonken zijn; vanaf het Boek der Schepping, waar God in de eerste woorden machtig staat getekend, tot de Openbaring, waar wij staan tegenover de ontzagwekkende Majesteit van God, die is de Alpha en Omega, de Eerste en de Laatste, het Begin en het Einde.

Dit laatste der Bijbelboeken, dit Boek van alle tijden is er zeker een voor deze tijd — een modern boek; God is en blijft modern — het zal ons weer leren de betrekkelijkheid van dit aardse bestaan, het zal ons dieper doen knielen, ootmoedig doen zijn en nederig, maar ook zal er de blijdschap zijn om de jubel der duizenden en tienduizenden, die staan voor Gods aanschijn, en het verlangen sterker maken, eens waardig te mogen zijn in deze vreugde te worden opgenomen.

Het leek aanvankelijk een onbegonnen werk om dit wellicht moeilijkste boek der H. Schrift voor zo'n uiteenlopend gehoor tot een stuk levende werkelijkheid te maken. Want de Apocalyps wordt door haar gecompliceerde beeldspraak en hemelse visioenen voor ons mensen bijna onverstaanbaar. De schrijver geeft zijn visioen weer zonder perspectief en ziet alles als het ware in vogelvlucht. Zo vloeit het beeld van het einde der christenvervolgingen vaak samen met het einde der wereld, met als slottoneel de verschijning van Christus op de wolken des hemels om de volkeren te oordelen.

Toch bevat dit beeldrijk boek deze enkele hoofdlijnen: de gruwelen der vervolgingen,

een periode van rust die daarop volgt, de eindtijd, de gelukzaligheid der zegepralende kerk: het nieuwe Jeruzalem.

De Apocalyps is een troostrijk boek, juist omdat de gehele uiteenzetting met een sterke innerlijke dynamiek dringt tot dit glorievolle slot: het loon der gelukzaligen zal onmetelijk zijn. Het hemelse paradijs wordt ons voor ogen gesteld. Daar zullen geen tranen, verdriet of dood ons geluk kunnen temperen. Daar zal al ons streven en verlangen zijn bevrediging vinden in God.

„Die overwint, zal dit alles beërven;
Ik zal hem tot God zijn, hij mij tot Zoon"
Apoc. 21, 7.

Dat Henk Schaer er in geslaagd is, de Apocalyps voor ons te doen leven, blijkt wel uit de onverdeelde aandacht van de toehoorders. Hij beeldde de machtige taferelen van de Apocalyps voor ons visueel uit, zodat we alles als 't ware zagen gebeuren. Dat we hem steeds duidelijk konden volgen, is behalve aan zijn buitengewone spraaktechniek mede te danken aan het feit, dat hij zich volledig in zijn rol indacht, zodat wij Johannes zelf tot ons hoorden spreken. Henk Schaer heeft ons iets onvergankelijks gegeven, waarvoor we hem niet dankbaar genoeg kunnen zijn. Kortom het was een avond, die nog lang ons in het geheugen zal blijven.

P. D.

Vastenavond-Zondag 15 Februari

Filmprogramma:

VADERTJE LANGBEEN

Dat het in deze tijd moeilijk is om goede films te krijgen, daarvan zijn we allen wel overtuigd.

En dat er vandaag nog een film als „Vadertje Langbeen" gedraaid kon worden, kunnen we dan ook niet genoeg waarderen.

De hoofdrol van deze film wordt vervuld door Lily Bouwmeester, met wie we op Rolduc reeds kennis hebben gemaakt in „Morgen gaat het beter". En wanneer we deze twee films met elkaar gaan vergelijken, dan komen we ongetwijfeld tot de conclusie, dat de film van deze avond beter was. Het oversentimentele van „Morgen gaat het beter" missen we, en gelukkig, bijna geheel in „Vadertje Langbeen".

Judy, de hoofdpersoon, is opgevoed in een vondelingen-tehuis. Een van de regenten laat haar studeren, hij wenst echter onbekend te blijven. Ze ziet hem de avond, waarop haar leven een keer neemt, voor de koplampen van zijn auto voorbij lopen. Zijn schaduw valt op de grond, een schaduw met geweldig lange benen; en zij noemt hem daarom Vadertje Langbeen. Hoe meer brieven hij daarna van haar krijgt, des te meer belangstelling gaat hij voor haar tonen en hij besluit eens kennis met haar te maken. Een nichtje van hem woont op dezelfde kamer als Judy; quasi om deze te bezoeken, zijn hoofddoel is echter Judy, stapt hij op een middag binnen. Resultaat van deze ontmoeting is, dat hij, als haar voogd, zorgt, dat Judy haar vacantie doorbrengt op een boerderij in de Achterhoek. En toevallig is de boerin zijn vroegere baker. Hij kan haar nu dikwijls komen bezoeken. Judy kent hem echter niet anders dan als den oom van haar vriendin. Hij raakt verliefd op Judy en hij vraagt haar hand. Zij weigert, want ze durft een dergelijke beslissing niet te nemen zonder Vadertje Langbeen er in gekend te hebben!

Na veel complicaties komt ze er eindelijk achter, dat Vadertje Langbeen en de oom van haar vriendin, de man die haar om haar hand heeft gevraagd, een en dezelfde persoon zijn. En met een gelukkig slot eindigt onze film.

Bij sommigen bestaat er nog een ernstig vooroordeel tegen Nederlandse films. In deze tijd wordt men echter gedwongen „bij gebrek aan beter" deze films te gaan zien. Een film als „Vadertje Langbeen" moet hen echter wel overtuigen, dat ook Nederlandse kunstproducten werkelijk mooi kunnen zijn.

We hebben ons vanavond uitstekend geamuseerd en als de voorstelling van morgenavond, in haar soort, even mooi is, kunnen we dubbel en dwars tevreden zijn.

J. V.

Vastenavond-Maandag 16 Februari

„ONDER EEN DAK"

toneelspel in 3 bedrijven door

JAN FABRICIUS

opgevoerd door de Dramatische Kunstkring te Heerlen

PERSONEN:

De Vader	Matth. Wauben.
Wolter, keuterboer } zijn zonen	Lou Hogenbosch.
Jacob, onderwijzer }	Theo Bien.
Antje } zijn dochters . .	Leni Beckers.
Liesbeth }	Wiesje Ubben.
Dora, de vrouw van Wolter .	Rie Heere.
Lena, de vrouw van Jacob .	Annie Pastoor.
Jan, smid, de man van Antje	Han van Hulst.
De notaris	Nico Pastoor.

De „Dramatische Kunstkring" uit Heerlen vond vandaag een vrij sceptisch gestemd publiek tegenover zich en het is de acteurs zeker niet gemakkelijk gevallen deze stemming te doen omslaan; dat zij hierin uiteindelijk toch geslaagd zijn, danken zij hoofdzakelijk aan het gehalte van hun spel, zodat van een tamelijk goedkope historie toch nog een behoorlijk geheel gemaakt kon worden.

De opvoering van deze avond betrof een karakterstuk van Fabricius, een stuk, dat een tamelijk afgezaagd gegeven als een erfeniskwestie op de gewone manier behandelt en met voorliefde gebruik maakt van knaleffecten als: veel te stugge boeren, een stadsmeisje dat er op het dorp niet tussen kan komen, een hartstochtelijk hatende schoonvader, die in het derde bedrijf door een paar, blijkbaar goedgeplaatste woorden de goedheid zelve wordt, en dergelijke dingen meer. Een stuk dus, waarin de karakterverschillen te primitief zijn verwerkt (de mens is gecompliceerder!), en dat daarom wel een ogenblik kan boeien, maar dat zeker niet in staat is de aandacht blijvend te trekken.

Dat de „Kunstkring" er in geslaagd is iets behoorlijks te leveren ondanks al deze bezwaren, is ongetwijfeld een pluimpje waard.

De inhoud was vrij eenvoudig: Wolter, een jonge boer, is tegen de wil van zijn vader getrouwd met een stadsmeisje; ofschoon zij onder één dak wonen met hun ouders, leven zij vier jaren lang met hen als kat en hond, d.w.z. dat alleen door de wil van den vader het contact moedwillig verbroken is. Spruit de houding van den oude voort uit conservatisme, de drijfveer van de tegenwerking ligt elders: de jongste zoon, Jacob, een verwaand en godzalig onderwijzertje, en vooral zijn schraapzuchtige vrouw, Lena, kunnen Wolter's echtgenote, Dora, niet uitstaan.

Na het sterven der oude moeder wordt Dora zelfs niet eens op de begrafenis toegelaten, ofschoon Jan, de man der oudste zuster, en Liesbeth, de jongste, zich er niet tegen verzetten. Het vrij lange eerste bedrijf voert de meeste dezer personen ten tonele. Het tweede bedrijf geeft ons de bespreking der erfeniskwestie. De vader kan niet alleen blijven en moet dus ergens onderdak vinden. Bij Wolter gaat het niet wegens diens vrouw, Jan kan hem niet onderhouden; blijft Jacob over.... maar uit diens uitlatingen blijkt duidelijk, hoeveel zijn vader hem waard is. Dan besluiten ze het lot over den vader te werpen. Het treft Jacob, waarop Wolter besluit, de wil van den ouden man te breken en hem toch bij zich in huis te nemen.

In het derde bedrijf wordt na een heftige scène de vrede tussen vader en schoondochter getekend, doordat de oude boer tengevolge van de verachtelijke houding van Jacob, die op aanstoken van zijn vrouw zijn moeders erfdeel komt opeisen, zijn fout eindelijk inziet.

De notaris, tevens huisvriend, laat den schraapzuchtigen onderwijsman zijn minachting duidelijk blijken en verschuift de uitbetaling naar een onbepaalde datum.

Vooral het laatste bedrijf, dat toch het best gespeeld werd, was vol van geforceerde tonelen, die elkaar te snel opvolgden en de psychologische ontwikkeling maar zwak motiveerden. Het is toch vrij onwaarschijnlijk, dat een vier jaar opgekropte haat, die overigens op futiliteiten berust, door een paar te juister plaatse gesproken woorden verdwijnt.

De spelers voldeden over het algemeen heel goed: de Kunstkring heeft, voor zover mogelijk, een goede karakteruitbeelding gegeven. De avond is dus zeker geslaagd, al-

hoewel de keuze van het stuk anders had kunnen zijn.

Voor een publiek als het Rolducse zal dit echter wel steeds moeilijk blijven.

B. VAN DER MEER.

Vastenavond-Dinsdag 17 Februari

ROLDUC'S ORKEST IN DE SPEELZAAL

PROGRAMMA.

1. Motor-mars . . . . . George Rosey.
2. Mondnacht auf der Alster (Wals) Oscar Fetras.
3. Parade d'Eléphants . . . . André de Basque.
4. Der Jongleur . . . . . George Rosey.
5. „Slabbermoes"-potpourri . Arr. Jean Noé.

Viooltonen, pianoaccoorden en geroezemoes van stemmen scheppen sfeer in de speelzaal....

Daar zet het orkest in met een mars; pijpen en sigaren worden opgestoken en de rook gaat als een dichte nevel door de zaal hangen: de stemming komt erin. Hierna volgt een zwaar-romantische beschrijving van een „Mondnacht", dan een vlotter stukje: „Olifanten-parade" en zo rolt het programma af in een bonte rij.

Opeens springt er geklikklak tussen de tonen: tapdance. Half-wazig in de rook zien we een gestalte met lenig gemanoeuvreer van armen en benen tappen in het vlotte rhythme.... applaus!

Vrolijke amusementsmuziek wisselt af met meer ernstige solo's van den pianist, Leo Crijns en dan komt de clou van de avond: de potpourri „Slabbermoes", gearrangeerd door Mhr. Noé. Oude wijsjes en afgedankte slagers worden weer uit het vergeetboek gehaald, af en toe springen de tapschoentjes er weer tussen en de zaal zingt — of brult soms! — mee; het applaus is geweldig, maar ze zijn nog niet tevreden: bis! bis!

Nog een maal wordt het stuk gespeeld, dan kondigt de conférencier het einde aan... Een onstuimig lawaai, dat als applaus bedoeld was, kan het orkest opvatten als een bewijs van sympathie met dit genre; en toch geloven wij, dat het nog gezelliger, nog vlotter en met nog meer „Schwung" kan, maar... dat is voor een volgende keer!

HOI.

Zondag 22 Februari:

Uitgangsdag 2de Trimester

Filmprogramma: ROBINSON CRUSOË

Deze film, die speelt gedurende en na de wereldoorlog, brengt de avonturen en lotgevallen in beeld van een Duits matroos, die bezield is met een alles-opofferende liefde voor zijn vaderland.

De inhoud van de film is als volgt:

De Duitse kruiser „Dresden", al dagen lang achterna gezeten door Engelse oorlogschepen, wordt eindelijk gevangen onder de kust van het Chileense eiland Juan Fernandez. Het valt de matrozen moeilijk van hun geliefd schip te scheiden. Vooral een van hen, de hoofdpersoon van de film, verzet zich met man en macht tegen het bevel, de luiken te openen en het schip te verlaten.

De bemanning wordt geïnterneerd op het eiland Fernandez, het Robinson-eiland, waar een paar eeuwen geleden, eenzaam en verlaten, een matroos een deel van zijn leven had gesleten; wiens lotgevallen door Daniël Defoe gedeeltelijk als onderwerp voor zijn boek „Robinson Crusoë" zijn gebruikt.

De bemanning van de „Dresden" weet een schoener te charteren, en met dat schip ondernemen zij de gevaarlijke tocht naar hun vaderland. Als zij daar aankomen, is echter de wapenstilstand juist gesloten. Hun thuiskomst wordt een desillusie: als zij aan land gaan, worden zij door de oproerige matrozen met gehoon en gejouw begroet. Den hoofdpersoon van het verhaal wacht nog een tweede desillusie: zijn vrouw is met een ander matroos getrouwd. Zijn zoontje kent hem niet: het noemt hem oom.

Als hij zijn vaderland zo ziet, zegt hij het

vaarwel en keert terug naar het eiland Juan Fernandez, om een eenzaam, van de wereld afgezonderd leven te gaan leiden, juist zoals 2 eeuwen geleden de matroos Alexander Selkirk dat gedaan had.

In het begin van zijn verblijf op het eiland is het leven er hard voor hem. Langzaam vervalt hij tot de staat van een wilde. Maar het toeval komt hem te hulp. Een Duits visser, die in de buurt woont, ontdekt hem en geeft hem die dingen, die het meest noodzakelijk zijn voor zijn levensonderhoud, want zijn boot met proviand en geweren is weggedreven. Hij krijgt ook een radio, zodat hij in voortdurend contact komt te staan met zijn vaderland; en hij krijgt een groot verlangen naar de mensen, naar Duitsland. Het Duitse volk is opgestaan uit zijn machteloze verdeeldheid en gaat een nieuwe toekomst tegemoet. Op zekere dag hoort hij, dat de nieuwe „Dresden" hem zal komen halen. De kruiser komt inderdaad: men gaat zoeken, maar men kan hem niet vinden. Hij ziet het schip wegvaren.... Vertwijfeld springt hij in zijn boot, vaart naar het vasteland van Zuid-Amerika en tracht, door over de bergkam te klimmen, de „Dresden" de weg af te snijden. Onder veel ontberingen gelukt deze wanhopige poging; hij wordt door de „Dresden" als drenkeling opgepikt. Nadat men hem herkend heeft, wordt hij weer als matroos in dienst gesteld. Ook zijn zoon vaart als jong matroos op het schip.

De Nieuwe Robinson is het type van den idealen Duitser, gehecht aan zijn vaderland en bereid zijn leven ervoor te offeren. De hele film is er op ingesteld om deze eigenschappen van den hoofdpersoon zo goed mogelijk naar voren te brengen. De film slaagt daar niet al te best in, omdat de fantastische onwerkelijkheden het geheel nogal onwaarschijnlijk maken. De verdiensten van deze film zijn dan ook veeleer gelegen in de prachtige opnamen, ik denk b.v. aan de grote watervallen, die den matroos in de weg staan bij zijn poging om de „Dresden" in te halen.

J. v. O.

Passie-Zondag 22 Maart

Filmprogramma:

ALCAZAR

Wegens omstandigheden moest worden afgeweken van de gebruikelijke manier van doen en viel de meer profane viering van Zondag „Laetare" één week later! Aldus werd op die dag gedraaid de film „Alcazar", een fabrikaat van de Italiaanse filmproductie.

Ofschoon de „kinderschoenen" nog te zien waren, trof ons toch hier en daar vlot en goed camerawerk, dat van betere kwaliteit was dan — indien men tenminste dergelijke disparate zaken met elkaar kan vergelijken — de bewerking van het historische verhaal. Het oorspronkelijk gegeven bestond uit een roemrijke episode uit de Spaanse burgeroorlog in 1936. De film veroorloofde zich die vrijheden, die zij gewoon is zich te veroorloven. Evenwel na een korte inleiding omtrent de broeierige, binnenlandse politieke atmosfeer, bedorven door het communisme, en na een korte visie op de diverse hoofdpersonen, begint een opstandige vonk te flikkeren en de revolutie barst los in Marokko. Het vuur vreet vraatzuchtig verder om zich heen en al heel spoedig ondergaan we de sensaties van gierende, fluitende kogels, vliegtuigen, tanks en mitrailleurs in groten getale.

Maar.... de dappere bezetting van het oude fort Alcazar, dat meer lijkt op een historisch paleis en zodoende slecht te verdedigen is, vecht manmoedig onder den commandant, kolonel Moscardo, zodat de lakse en ongeordende troepen van de tegenpartij voortdurend afgeslagen worden. Een kleine liefdesgeschiedenis met een gelukkig slot — na enige strubbelingen, zoals steeds — loopt door het verhaal heen en verstoort het enigszins.

Het geheel is gedompeld in Zuidelijk enthousiasme en vurige vaderlandsliefde en wordt bekroond met de ontzetting van de dappere strijders. Het toonde aan, dat alle pogingen lofwaardig zijn!

H. J. M. C.

Pinksterzondag, 24 Mei

Filmprogramma:

STORM OVER DE AFSLUITDIJK

Pinksteren bracht ons een Nederlandse speelfilm, getiteld: „Storm over de afsluitdijk", een herziene versie van: „Dood Water", die ons een beeld gaf van de verwikkelingen, door het grote bouwwerk te weeg gebracht onder de vissers, die de toenmalige Zuiderzee bevoeren.

Als inleiding op deze film en tevens voor het scheppen van sfeer draaide een korte verfilming van het onderwerp, de afsluitdijk, waarin de „droge", zakelijke aanleg en bouw van dit werk werden behandeld, en waarbij de muzikale begeleiding verzorgd werd door orkest en koor. Datgene, wat door deze geproduceerd werd, kan niet erg geslaagd genoemd worden, daar de samenvoeging van een dergelijk genre muziek en een dergelijke tekst nogal grotesk aandeed.

Hierna volgde de hoofdfilm.

Uit de aard van de zaak is een belemmering van de voorziening in het onderhoud van een bepaald deel van de gemeenschap een ernstige kwestie en ongetwijfeld zal dat ook het geval zijn geweest bij de Zuiderzeevissers. Evenwel de dwingende reden ontbreekt om dat gegeven zó somber, zó tragisch, zó gewild-dramatisch te verwerken, als dit hier het geval was. Er waren weliswaar waardevolle, handige detailopnamen, getuigen van een filmisch oog, maar.... overdaad schaadt! Ook de handeling en actie verliep schokkend en bonkig, en vierkant als de gegroefde vissers, die als zeebonken prachtige typen waren, maar die tegenwoordig in Volendam heel wat levendiger rondlopen dan de stugge typen, die ons werden voorgehouden, en die — zoals alle typeringen — nu eens naar dit, dan naar het andere uiterste oversloegen, met een veronachtzamen van de werkelijke, reële mensen. Tevens moet het plan hebben voorgezeten om een „grootse" film te produceren en men had dit trachten te doen door veel te veel goede, zelfs zeer goede, opnamen achter elkaar te vormen tot één filmstrook. Misschien was in de oorspronkelijke toestand van de film een beter geheel aanwezig, *hier* nam het verhaal en de handeling soms een dartele sprong, met de vlugge speelsheid van een bruisende golf, zonder evenwel eenzelfde aangename herinnering achter te laten als het natuurlijk origineel.

In het schilderachtige leven van Volendam werden we geplaatst en we zagen de karige vangst na een zware dag. De moderne geest, verpersoonlijkt in Jaap de Meeuw — Teo de Maal — zegt de verlopende visserij vaarwel, in casu den vissersbaas Willem de Geus, met prachtige toneelmimiek weergegeven door Jan Musch. (Helaas, het had filmmimiek moeten zijn!). Bij de nieuwe werkzaamheden aan de dijk vindt Jaap werk. Hij is in deze film het streven naar het nieuwe leven, naar aanpassing aan de veranderde omstandigheden en als zodanig de tegenhanger van Jan Brak, de figuur, die de stijve, koppige vissersnatuur uitbeeldt.

En als een groot symbool staat het akelige wrak van Jan's botter, de vergane vissersglorie, de ondergang van de visserij in felle tegenstelling met de volle arbeid van Jaap in zijn nieuwe werkkring.

Het geheel werd bekroond door een eensgezind omgooien van het roer door de vissers, die hun toekomst gaan zien in de onmetelijke polders, na een dramatisch einde van Willem de Geus in de donkere nacht, in het duister van starre verblindheid, want „een volk dat leeft, moet bouwen aan de Toekomst!"

H. J. M. C.

Zanguitvoering door de Nachtegalen van Meerssen

op Zondag 31 Mei 1942

Leiding: H. VONCKEN, priester
Aan de vleugel: MAX CELIS
Tenor: PAUL HAMELEERS

PROGRAMMA:

1. Ons Vriendenlied — *Lied v. d. Wiener-Sängerknaben*
2. Kyrie uit Missa „Cantate Domino Canticum Novum" . . . . . *Refice*
3. Wiegenlied . . . . . *Mozart*
4. Moederke alleen . . . . . *Wierts*

5. Heer Jezus heeft een Hofke
6. Het kwezelke
7. Lache, Bajazzo (tenorsolo) Aria uit „Bajazzo" *v. Leoncavallo*
8. Wanderers Nachtlied (Sopraansolo) *Schubert*
9. Droomland (sopraan- en altsolo) *Feeris bew. H. Voncken*
10. De Vrolijke Jongen . . . . *Kallenbach*
11. Missieliedje . . . . . *A. Vrancken*
12. Polka . . . . . *Waldteufel*

Pauze.

13. Singende Jugend *Lied v. d. Wiener-Sängerknaben*
14. Zandmannetje . . . . *naar Brahms*
15. In de regen . . . . . *Wierts*
16. Oosters liedje . . . *bew. H. Voncken*
17. Een draaiersjongen . . . . . *R. Hol*
18. Una furtiva lagrima (Tenorsolo) *Donizetti*
19. Nachtegaal (Sopraan-Solo) *H. Voncken*
20. Wiegenlied (sopraan en altsolo) *Schubert*
21. Heidenröslein . . . *bew. Max. Celis*
22. Donauwals . . . . . *Strauss*
23. Mars der Meerssener nachtegalen *H. Voncken*

Hedenavond treedt 'n gedeelte van het Meerssener kerkkoor — n.l. enige sopranen en alten — op o.l.v. den Eerw. Heer H. Voncken.

De entourage is eenvoudig en mooi: de 18 jongens in zwart-wit uniform staan volgens grootte opgesteld tegen een blauwe achtergrond.

Het programma toont in de schikking der delen een juiste kijk op de muzikale aspiraties èn van de zangertjes zelf èn van het jeugdig Rolducs gehoor. De aandacht en de welwillendheid van deze laatsten werden reeds onmiddellijk gewonnen door een driestemmige zetting van „Lève, Rolduc", correct en vlot uitgevoerd.

Zonder de talrijke programmapunten apart na te gaan zullen we er enige meer opvallende uitlichten. Vooreerst de Kyrie uit de Missa „Cantate Domino Canticum Novum" van Licinio Refice. Deze Kyrie lag bij de Rolduciens in 't gehoor, omdat velen van hen deze mis in haar geheel reeds hadden uitgevoerd, en kon daarom ook goed worden opgenomen. In de uitvoering kwam 't er vooral op aan de zang der knapen te releveren, hetgeen gebeurde door de tenor- en baspartij slechts door twee mannenstemmen te laten zingen.

Als afwisseling op de jongensstemmen trad de tenor P. Hameleers op. Hij bracht enige Italiaanse aria's ten gehore, die zeer goed voldeden; zijn stem leent zich uitstekend voor het eigenaardig-melodische der Italiaanse vocale muziek. Met enig pathos èn in gebaren èn in stem droeg de zanger deze aria's voor. Hier en daar verried een listige moeilijkheid in de stemvoering, dat Hameleers toch nog zijn zangtechniek zou kunnen verbeteren. Overigens was het timbre van zijn stem, vooral in het hoge register, zeer aangenaam: in zijn hele zangwijze zat voldoende aanwijzing voor een goede verdere ontwikkeling.

Over de vorm zij gezegd, dat er een voorbeeldige discipline heerste (b.v. men zong zonder partijen). De zangwijze was vlot en prettig, fris zoals men dat van zulke jongens verwachten mag: dit alles nochtans zonder ruw te worden. Viel in 't begin op, dat het klank-volume van 't koortje enigszins ijl was (waarschijnlijk te wijten aan de onbekendheid met de ruimte), van deze ijlheid was na de pauze nagenoeg niets meer te merken.

De stemtechniek mag op z'n minst goed genoemd worden. Eveneens viel het koortje op door eenvoudig en zuiver zingen. Het feit, dat de menselijke stem geen vaststaande grootheid is, moge dienen als verontschuldiging voor een enkele minder zuivere toon, die trouwens in de algemene prettige sfeer van musiceren verloren ging. De eenvoud der voordracht was te danken aan het rustige en ongekunstelde optreden van den dirigent.

Als slot sprak de Z. E. Heer Directeur nog een dankwoord, waarin hij èn den dirigent èn het koor èn ook de andere medewerkenden prees om hun correcte praesta-ties: den dirigent bijzonder om de fijne attentie „au séjour de son enfance".

Het gunstig ontvangen der toegiften en het daverend applaus wezen er op, dat ondanks „de verwende oren" de uitvoering bijzonder in de smaak was gevallen.

H. R. — J. H.

Halftrimester, Sacramentsdag, 4 Juni

Filmprogramma:

1. UIT NEERLAND'S RIJKE FOLKLORE

2. WATT EN HALF-WATT ALS DAKLOZEN

Als voorfilm kregen we vanavond een en ander te zien „Uit Neerland's rijke folklore". Het was een vrij taaie film, die veel oude gebruiken van onze bevolking toonde. De opnamen waren niet erg goed, hoewel ze over het geheel toch wel konden voldoen.

Gelukkig was de hoofdfilm van een betere soort. Het begin van deze film geeft twee verhalen, die los staan van elkaar.

Het eerste speelt aan boord van de Victoria: een romanschrijver, Erik Holm, zoekt hier op het water inspiratie voor zijn werk. Om afleiding te hebben speelt hij mee in de band, waarbij hij een Amerikaans weesje, Lissy, ontmoet. Het tweetal wordt verliefd op elkaar, en als ze de boot verlaten, belooft Lissy spoedig aan Erik te zullen schrijven.

Het tweede verhaal bevat de geschiedenis van Watt en Half-Watt. Deze worden eerst door hun huisbaas op straat gezet, omdat ze hun huur niet kunnen betalen, en ze gaan dan maar in hun gammele „luxe-auto" vagabonderen. Als ze aan het toeren zijn, weigert de wagen plotseling nog langer dienst te doen; dan maar duwen.... en ineens schiet de wagen over de steen, waartegen hij was blijven steken, heen en natuurlijk vliegen 1½ Watt op de grond; maar wat erger is: hun auto tuimelt de weg af, en is nu helemaal een wrak. Met een stoïcijnse berusting gaan ze nu maar te voet verder. Tot overmaat van ramp gaat het ook nog stortregenen, en nu „sluipen" de twee een huis binnen, en maken het zich daar gemakkelijk.

Als Erik Holm, die de eigenaar van dat huis blijkt te zijn, thuiskomt, loopt het voor Watt en Half-Watt heel goed af: zij worden als huisknechts aangenomen.

In het begin van de tweede acte zien we Lissy bij haar pleegoom aankomen; diens huishoudster, juffrouw Helena, is een echte draak, die Lissy bij haar oom verdacht tracht te maken, maar gelukkig trekt deze laatste zich daar niets van aan. Intussen schrijft Lissy een brief aan Erik, die echter niet besteld wordt, omdat het adres niet juist is. Erik wordt er wanhopig van — hem wordt bovendien nog een verder voorschot op zijn roman geweigerd. Watt en Half-Watt proberen hun weldoener geld te bezorgen, gaan als verstekelingen met een trein naar de woonplaats van „Oom Larsen", een rijken oom van Erik, die tevens de pleegoom van Lissy is, en trachten in die stad op allerlei geestige en originele manieren aan geld te komen. Als al hun pogingen mislukt zijn, horen ze in een café een verhaal uit de krant voorlezen. Er is in Amerika een millionairsdochter ontvoerd, en de bandieten hebben een losprijs van 10.000 dollar weten te bemachtigen. Watt en Half-Watt maken nu het plan om de pleegdochter van Oom Larsen te ontvoeren. Ze vinden haar echter niet thuis en klimmen weer naar buiten. Tegelijkertijd komt de oom met Lissy thuis van een bal en als deze het hek open maakt om zijn auto binnen te rijden, springen Watt en Half-Watt achter zijn rug om in de wagen en gaan er met de slapende Lissy vandoor. Ze brengen haar naar het huis van Erik; deze is intussen door zijn oom ontboden om hem behulpzaam te zijn bij het opsporen van het meisje. Half-Watt vermomt zich als een oud vrouwtje en gaat een brief wegbrengen om 500 Mark losgeld te vragen. Maar Mejuffrouw Helena maakt de brief open, en schrijft dan, dat ze Lissy gerust mogen houden. Zij laat die brief door den huisknecht naar de door de „bandieten" aangeduide plaats brengen.

Als Watt en Half-Watt met deze brief thuiskomen, heeft Lissy zich uit haar gevangenis weten te bevrijden en ze wacht haar ontvoerders met een geladen pistool op. Deze geven zich natuurlijk direct over, en als Lissy vraagt, of ze losgeld gekregen hebben, overhandigen ze haar de brief. Plotseling komt een auto aanstuiven.... en daarin zitten Oom Larsen en Erik.

Nu krijgen we een happy end, en dan gaan de gelukkigen naar Oom Larsen's huis; natuurlijk worden de huisknecht en juffrouw Helena ontslagen. Half-Watt wordt de be-

trekking van huisknecht aangeboden, maar deze weigert, omdat Watt en Half-Watt nu eenmaal bij elkaar horen en trouwens geen huismussen willen zijn. Zo gaan aan het einde van deze aardige film Watt en Half-Watt weer zwerven.

We konden deze avond eens genoeglijk, niet al te uitbundig lachen, zodat de film uitstekend bij het warme weer van deze dag paste.

R. V.

Directeursfeest 1942

16 Juni.

8.00 Opstaan.
8.30 Morgengebed; H. Mis, waaronder H. Communie der leerlingen tot intentie van Mhr. Directeur.
Ontbijt.
10.30 Plechtige Hoogmis, opgedragen door den Zeereerw. Zeergel. Heer Directeur.
1.00 Défilé der leerlingen.
1.45 Feestdiner.
Toespraken.
Muziek door Rolduc's Klein-Orkest, onder leiding van Mhr. Noé.
3.30 Bekerwedstrijd: Sparta 2—Limburgia 1.
6.00 Rozenkrans.
Lof.
Avondeten.

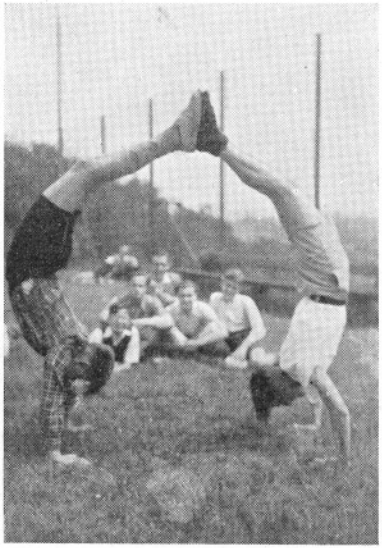

7.15 GYMNASTIEK-UITVOERING
in de aula door
De R. K. GYMNASTIEKVERENIGING
„EENDRACHT", KERKRADE.
MUZIEK en ZANG.

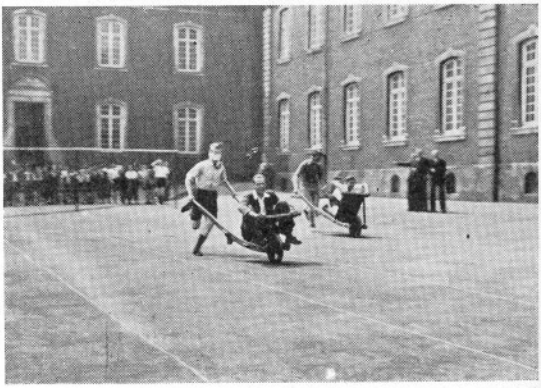

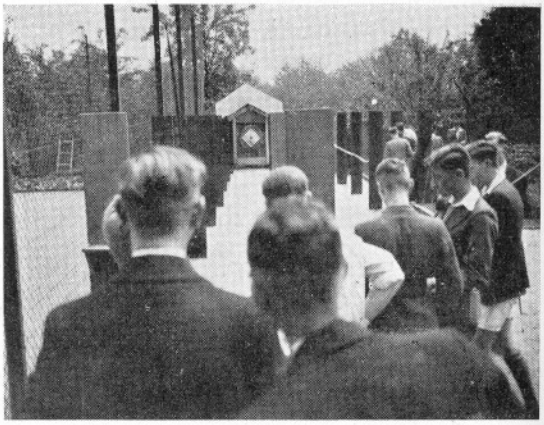

17 Juni.

7.30 Opstaan.
Morgengebed; H. Mis.
Ontbijt.

9.30 Begin van de „Olympische Spelen".

1.30 Middageten.

2.45 Vervolg der „Olympische Spelen".

6.30 Rozenkrans.
Avondeten.
PRIJSUITDELING door Mhr. Directeur.

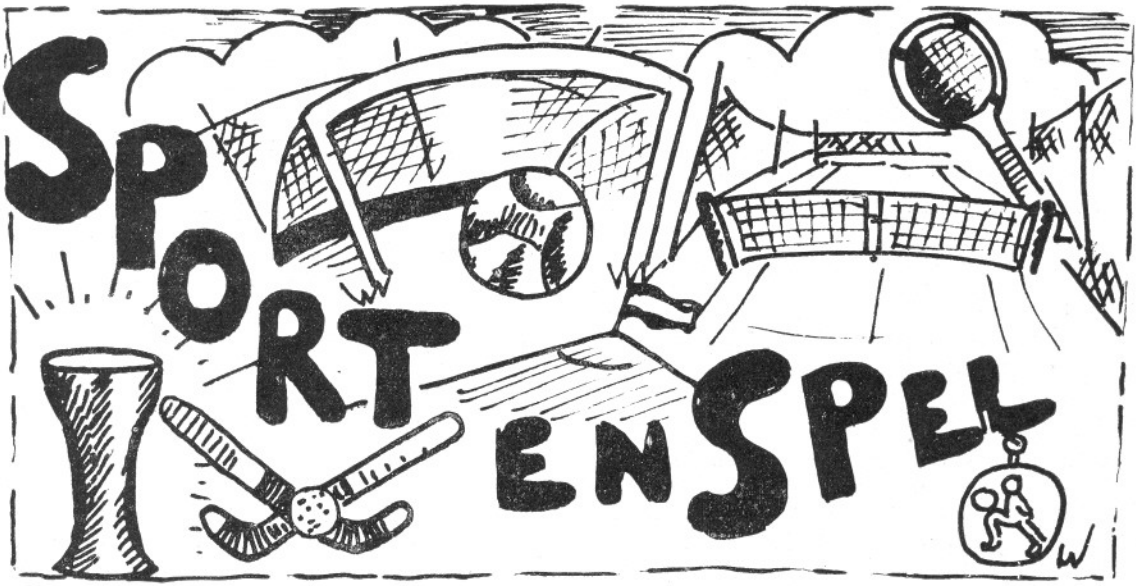

Voetbal

Al viel er tijdens 't afgelopen schooljaar een vrij algemene opleving van de activiteit der leerlingen te constateren — het jaarboek spreekt dienaangaande een duidelijke taal—, 't heeft er alle schijn van dat het voetballen zich dit jaar niet in zulke activiteit kan verheugen.

De klacht, die de laatste jaren reeds herhaaldelijk is geuit, moet ook nu weer herhaald worden: er ontbrak voldoende training! 't Ergst heeft zich dit gebrek wel doen voelen in de enige wedstrijd, die 't Rolducs Elftal dit jaar speelde; 't verband was vaak ver te zoeken en ook 't onmisbare enthousiasme ontbrak nog al eens. Doch ook de 1e en 2e klas clubs leden aan dit euvel. Misschien maken Pantarei en vooral Limburgia hierop 'n gunstige uitzondering. Van dit standpunt alleen reeds beschouwd, is 't succes, dat beide clubs behaalden, dan ook zeer zeker verdiend.

't Spelpeil stond in de meeste wedstrijden niet erg hoog. Dit wordt misschien wel verontschuldigd, maar niet verklaard door 't feit dat de eind-examens, die dit jaar buitengewoon vroeg werden afgenomen, enkele goede krachten uit de Rolducse voetbalwereld wegnamen. Daartegenover staat, dat we in enkele wedstrijden van vrij behoorlijk spel konden genieten.

Valt er dit jaar dus niet veel goeds te vermelden op 't gebied der voetbalsport, toch menen we te kunnen constateren dat er over 't algemeen zeer sportief en fair gespeeld is.

Moge 'n volgende voetbal-rubriek beter nieuws te melden hebben!

WEDSTRIJDEN VAN HET ROLDUCS ELFTAL.

9 Juni. *Rolduc—Kerkrade: 3—4.*

Eerst in 't midden van 't derde trimester speelt Rolduc's Elftal z'n eerste wedstrijd, en wel tegen de eerste klasser Kerkrade. We krijgen 'n wedstrijd te zien waarin Kerkrade verre de meerdere is van Rolduc. Kerkrade geeft 'n schitterend samenspel te zien, terwijl 't spel van Rolduc bijna zonder samenhang is. Bovendien zijn de Rolducse spelers in 't geheel niet aan elkaar gewend.

Rolduc trapt af, maar Kerkrade neemt aanstonds 't leer over en begint met 'n lange reeks felle aanvallen op Rolduc's veste. Dat in de loop hiervan voorlopig nog geen doelpunten gescoord worden, is vooral te danken aan den links-back, die een keurige partij

ROLDUC'S ELFTAL

speelt. De druk van Kerkrade neemt echter gestadig toe, alhoewel ook de Rolducse voorhoede af en toe eens ten aanval trekt. Deze aanvallen zijn echter, hoe goed opgezet ook, tot mislukking gedoemd, doordat de middenlinie veel te weinig steun verleent en te ver teruggetrokken speelt. Tien minuten voor rust breekt de rechtsbuiten van Kerkrade door de Rolducse defensie heen en jaagt 'n harde kogel onhoudbaar in de touwen. Met deze stand (0—1) gaat ook de rust in.

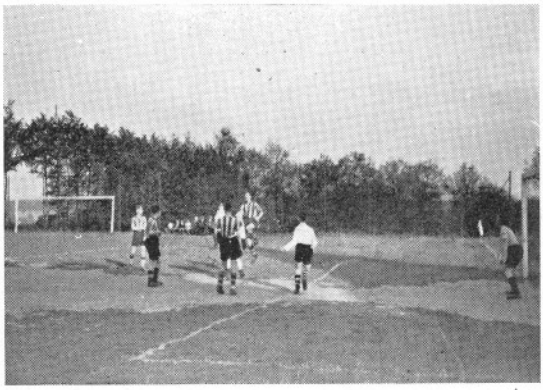

Na de thee(!) krijgen we eenzelfde spelbeeld te zien als tijdens de eerste speelhelft. Zelfs 't feit dat Kerkrade met tien man verder speelt, kan Rolduc geen overwicht bezorgen.

Geleidelijk voert Kerkrade de stand op tot 0—3, maar dan wordt 't Rolduc te bar. We zien 'n serie aanvallen, die door slechte afwerking, onnauwkeurig schieten en doeltreffende defensie-maatregelen van Kerkrade op niets uitlopen. 'n Ver schot van Rolduc's spil bezorgt ons 't eerste tegenpunt. Enige tijd later doet Rolduc's rechtsbuiten twee maal vlak na elkaar 't zelfde en voordat we 't weten is de stand gelijk 3—3. Maar dat had Kerkrade niet bedoeld. Keurig samenspelend overrompelen ze Rolduc's achterhoede en 'n prachtig schot van den midvoor brengt de stand op 3—4. Vermoeid speelt Rolduc de laatste 10 minuten nog verder. Haar achterhoede moet nog enige keren ingrijpen en dan fluit de scheidsrechter einde. Kerkrade heeft verdiend gewonnen en Rolduc heeft hopelijk veel geleerd!

COMPETITIE 1e KLASSE.

Reeds spoedig bleek, dat de strijd om de hoogste titel dit jaar voornamelijk tussen Pantarei en Minor zou worden uitgevochten. Beide clubs gaven elkaar niet veel toe: de eerste ontmoeting eindigde met 'n kleine, maar verdiende overwinning van Pantarei, terwijl de tweede een gelijk spel opleverde. Doch 't beter trainen van Pantarei en 't vroege verdwijnen van enkele Minor-spelers bezorgden eerstgenoemde club de verdiende titel.

Maar ook de taaie en enthousiaste Spartanen spraken nog 'n woordje mee en bezorgden zowel de a.s. kampioenen als de Limburgers 'n nederlaag. De tweede plaats komt hun dan ook zeker toe.

Intussen aan den nieuwen kampioen onze gelukwensen!

De stand is:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelpnt.
Pantarei	4	2	1	1	5	15—13
Sparta	4	2	0	2	4	9—9
Minor	4	1	1	2	3	14—16

Minor I—Pantarei 4—6.

Op 21 September wordt de competitie van de 1ste klassers geopend met de wedstrijd Minor-Pantarei. 't Weer is uitstekend — want de vacantie is voorbij! 't Belooft 'n interessante match te worden: want reeds lang doen geruchten de ronde over de sterkte van 't Philosophen-elftal; en Minor is ook niet mis! Vandaar dat we 'n vurig en vlot gespeelde wedstrijd te zien krijgen, met 'n tempo, zoals we dat op Rolduc niet gewoon zijn. Ofschoon nog wat onwennig aan 't terrein, weet 't jonge, hernieuwde Pantarei, mede geholpen door de improductiviteit van de Minor-voorhoede, en aangevuurd door 'n groot aantal supporters, 'n verdiende overwinning te behalen.

De midvoor van Pantarei brengt de competitie-bal aan 't rollen. Even wordt aan beide kanten 't terrein verkend. Dan rukt de voorhoede van Pantarei naar voren en op verrassende wijze opent zijn midvoor de score. De reactie van Minor's zijde blijft niet uit. In hoog tempo gaat de bal van doel tot doel en beide achterhoeden krijgen 'n harde noot te kraken. Minor ziet z'n moeite en inspanning 't eerst beloond: door 'n goed gericht schot wordt de stand op 1—1 gebracht. Kort daarna verschalkt 'n mooie boogbal den Pantarei-keeper en 't is 2—1. 'n Blunder van z'n collega aan de andere kant is oorzaak, dat de stand weer gelijk wordt. De strijd gaat gelijk op en neer, en beide doelen verkeren beurtelings in gevaar. Totdat de wijsgeren, door middel van hun keurig-spelenden centervoor, de leiding hernemen 2—3, die hen echter spoedig weer ontnomen wordt door 'n fout van hun backs. Steeds weer dringen zij echter naar voren, luid aangemoedigd door hun supporters, en ze bezorgen de Minor-achterhoede handen vol werk. Met 'n hard schot onder de lat neemt de midvoor van Pantarei no. 4 voor z'n rekening. Ruststand 3—4.

Na hervatting zijn er tekenen van vermoeidheid bij de spelers en aan beide zijden treedt 'n sterke inzinking in. Deze doet zich 't ergste voelen bij Pantarei en Minor krijgt talloze malen gelegenheid tot scoren; maar zelfs de mooiste kansen worden verknoeid. Geen enkele maal weet haar voorhoede 't doel te treffen! Wel 'n sprekend bewijs van haar improductiviteit! Slechts door 'n penalty kan zij nog 'n puntje machtig worden. In de laatste 20 minuten vindt Pantarei zich weer

terug en haar beide buitenspelers brengen de overwinning in veiligheid. 4—6.

Pantarei—Sparta I 2—3.

Zagen we Pantarei de vorige wedstrijd van de goede zijde, deze keer is er niet veel goeds te bespeuren. Over 't algemeen kan men zeggen, dat de heren wijsgeren 'n laagstaand spel vertoonden, waarin 't verband vaak ver te zoeken was. Ze maakten 'n slaperige, zelfvoldane indruk van: we geloven 't wel!

Maar de Spartanen geloofden 't niet, en verrasten Pantarei door hun enthousiast en vlot spel. Zo kwam 't dan ook, dat laatstgenoemde club in de eerste helft vrijwel niet aan 't woord kwam en geheel overspeeld werd. In de tweede helft lukte 't beter, maar nog niet goed genoeg om 'n goed resultaat te verkrijgen.

Sparta trapt af en ontwikkelt enige vlotte aanvallen, die de achterhoede van Pantarei onderschept. Ook Pantarei rukt naar voren, de linksbinnen komt vrij te staan, maar.... huizenhoog over 't doel! Hierna blijft Sparta tot aan rust domineren en 'n bijna ononderbroken serie aanvallen beukt op de Pantarei-achterhoede. Voorlopig is deze echter nog

safe, maar de druk wordt steeds groter! Bij een der vele aanvallen wordt de keeper met bal en al over de lijn gewerkt en de scheidsrechter wijst naar 't midden 0—1. Pantarei

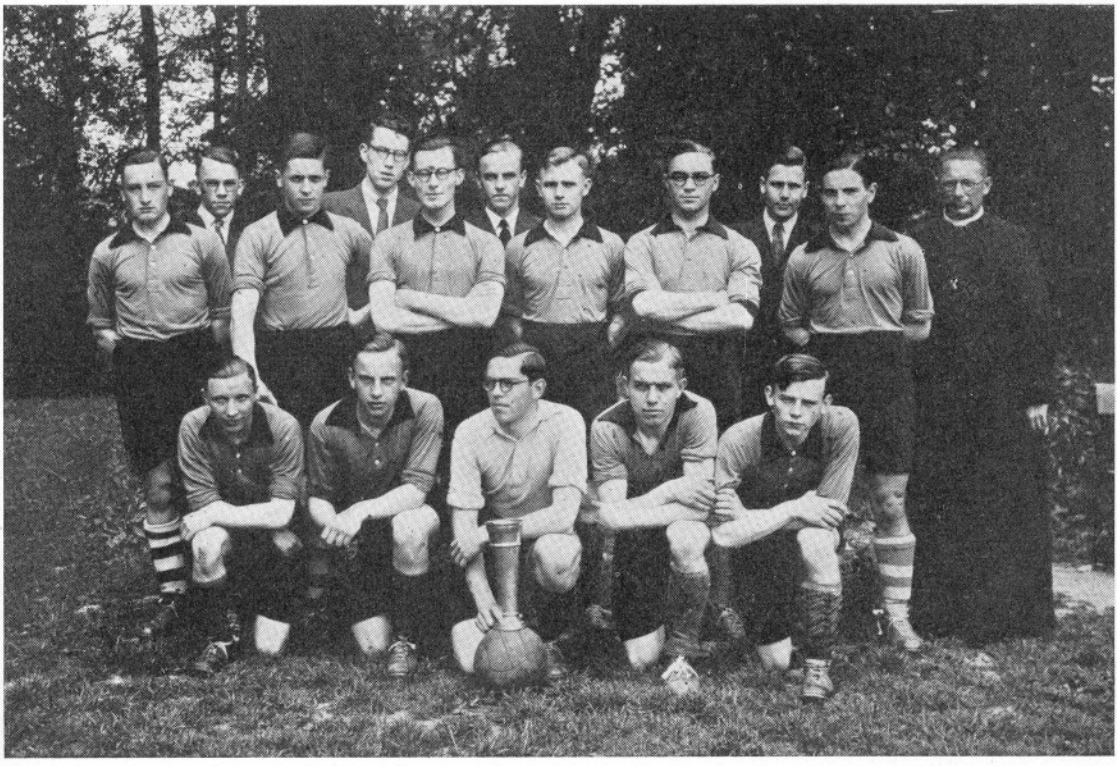

PANTAREI

doet maar weinig moeite om gelijk te maken; en de geestdrift van Sparta wordt steeds groter. 'n Kwartier voor rust weet de linksbuiten met 'n tam schot de voorsprong van z'n club te vergroten. Ook dit punt lokt maar weinig reactie uit van de kant der philosophen: de zwakke pogingen lopen op niets uit. Met Sparta in de aanval treedt de rust in.

De tweede speelhelft toont 't tegenbeeld van de eerste; Pantarei is tenminste meer actief en blijkt eindelijk „wakker" geworden te zijn. Als 't nu maar niet „trop tard" is! In opeenvolgende golven komen de aanvallen neer op de Sparta-veste. Reeds na enkele minuten komt 't tegenpuntje. De moed komt er weer in. De Pantarei-backs dringen op en Sparta wordt ingesloten op zijn helft. Het weert zich verbitterd en taai en weet zich zelfs weer enigszins los te werken. Z'n midvoor breekt door en wipt de bal over den keeper: 1—3. De Sparta-supporters hebben ondertussen een spreekkoor gevormd en vuren hun spelers aan. Pantarei zwoegt om de achterstand in te halen. Vele mooie kansen blijven onbenut, en 'n zacht schot van den linksbuiten moet 't vurig begeerde punt brengen: 2—3. Dan volgt de strijd om de gelijkmaker, waaruit Sparta, dank zij 't kranige werk van z'n keeper, zegevierend te voorschijn komt.

Minor I—Sparta I 4—3.

Deze wedstrijd werd gespeeld op 'n terrein, dat door de dooi uiterst glibberig was. Dit was misschien de reden, waarom er in de eerste helft slechts matig spel vertoond werd.

Minor begint met enige vlugge aanvallen, maar de Sparta-achterhoede houdt voorlopig nog stand. Na 10 minuten weet Minor 'n kans te benutten 1—0. De Sparta-achterhoede speelt te zeer teruggetrokken, met 't gevolg dat zij slechts door enkele uitvallen aan de greep der Limburgers weten te ontkomen. Uit 'n doelworsteling ontstaat de tweede goal voor Minor. De Sparta-backs weten niet snel genoeg te manoeuvreren in 't modderige doelgebied, maar met 'n beetje geluk wordt erger voorkomen. Van de andere kant hebben de Spartanen ook weer pech, wanneer ze 'n penalty missen. Minor drukt zijn overwicht uit in een derde doelpunt en de rust gaat in met 3—0.

Vol moed en enthousiasme begint Sparta de tweede helft. We krijgen vlot spel te zien en Sparta is duidelijk in de meerderheid. De Minor-achterhoede beleeft enige gevaarlijke momenten en na 'n half uur is de stand 3—2; bij 'n beetje meer schotvaardigheid der Spartanen zou deze ook nog in hun voordeel veranderd zijn. Doch ook Minor wordt wat actiever en de rechtsbuiten brengt de stand op 4—2. Maar gewonnen zijn ze nog niet! Enkele ogenblikken later scoort de Sparta rechtsbinnen hard: 4—3. De laatste minuten verlopen spannend en ongetwijfeld komt 't eindsignaal de Limburgers niet ongelegen.

Sparta I—Pantarei 1—2.

Beide ploegen verschijnen zeer gehavend op het veld: Sparta met zeven, Pantarei met vijf invallers. Hierin moeten we dan ook vooral de reden zoeken, waarom deze wedstrijd ons zo weinig goeds te zien gaf.

Ofschoon Pantarei z'n superioriteit over Minor en Sparta in de bekerwedstrijden op overtuigende wijze getoond had, wist 't nu, door traag en vaak onsamenhangend spel, toch slechts met moeite 'n kleine overwinning op de vurige, vlotte Spartanen te behalen. Na 'n kwartier spelen, waarin vooral Sparta in de aanval was, neemt deze club met 'n fraai schot van den links-binnen de leiding. Dit is voor Pantarei 'n teken om ook 'ns aan te pakken, maar vele kansen worden door slecht spel verknoeid. Eerst vlak voor rust lukt het den midvoor om met 'n keurige omhaal de stand gelijk te maken.

Na rust pakt Sparta weer flink aan, maar de goed-opgezette aanvallen stranden op de zich taai verdedigende achterhoede van Pantarei. 't Doelpunt komt aan de kant, waar wij 't niet zouden verwachten: bij een der spaarzame aanvallen op de Sparta-veste weet de rechtsbinnen van Pantarei de bal onhoudbaar in de touwen te jagen 1—2. Sparta zet er alles op om de gelijkmaker te forceren. maar 't wil niet lukken, zodat de wijsgeren met 'n „zuinige" 2—1 overwinning tevreden mogen zijn.

Pantarei—Minor I 5—5.

Ofschoon 't druilerige regenweer 't terrein niet te best bespeelbaar maakte en veel publiek in de speelzaal hield, kregen we toch 'n vrij interessante match te zien, met veel verrassingen en spannende momenten.

De Pantarei-voorhoede toont zich al terstond zeer actief; na 5 minuten weet de midvoor de Minor-verdediging te passeren en scoort fraai 1—0. Minor trekt terstond van leer en weet van 't onzekere optreden der Pantarei-backs handig gebruik te maken door twee doelpunten vlak na elkaar te scoren. Intussen begint 't te regenen en 't terrein wordt erg glad. Toch wordt er nog verder gespeeld. Vlak voor rust wordt de stand nog op gelijke voet gebracht 2—2.

In de tweede speelhelft heeft de Pantarei-achterhoede nog niet veel bijgeleerd, waarvan Minor handig profiteert, wanneer z'n rechtsbuiten met 'n hard schot de stand op 2—3 brengt. Pantarei laat 't zo niet zitten, en na enige felle aanvallen bezwijkt de Minor-doelman voor 'n zachte schuiver. Vlak daarop wipt de spil van Pantarei de bal over den keeper heen 4—3. Hierna moet de wedstrijd wegens 'n flinke regenbui afgebroken worden, en er wordt besloten om de 2e helft over te spelen met de stand 4—3 voor Pantarei. Hierbij stelt Pantarei zeer teleur. Vooral de achterhoede en middenlinie maken door zenuwachtig, traag en maar half-afgewerkt spel 'n zeer slechte indruk. Geen wonder dat Minor hiervan weet te profiteren: binnen enkele minuten fabriceren zij twee goals, terwijl Pantarei slechts één maal doel treft. In de rest van de wedstrijd is Minor bijna voortdurend in de aanval, maar de talloze kansen blijven onbenut. Vlak voor 't einde slaagt Pantarei er nog bijna in de winnende goal te maken, maar de Minor-keeper is op z'n post en keert 't gevaar op keurige wijze. Zo speelt Pantarei gelijk, ofschoon Minor verdiende te winnen!

Sparta I—Minor I 2—1.

Uit 't spel zou men nooit hebben kunnen en durven concluderen, dat hier twee 1e klassers tegen elkaar in 't veld stonden. 't Peil stond werkelijk niet boven dat van 'n tweede klas-wedstrijd. Vooral de beide voorhoedes spelen erbarmelijk slecht.

In 't eerste half uur voor de rust valt er weinig te beleven. Minor is 'n tikje in de meerderheid, maar weet deze niet in 'n doelpunt uit te drukken. We noteren 'n goed schot van den Minor-linksbinnen, dat de Sparta-doelman tot corner werkt. Tien minuten voor rust maakt 'n Sparta-back hands binnen 't bewuste gebied; de Minor-midvoor voltrekt 't vonnis (0—1).

Nog vlak voor rust weet Sparta de gelijkmaker te forceren: de Minor-keeper werkt 'n mooi-genomen corner slechts half weg, waarvan de Sparta-spil handig profiteert (1—1).

Na rust zien we 'n zelfde spelbeeld als in de eerste helft: slecht spel aan beide kanten. Slechts nu en dan kunnen we 'n mooi schot noteren; de meeste kansen worden verprutst. Sparta is iets meer in de aanval en weet dit kleine overwicht spoedig in 'n doelpunt uit te drukken: de rechtsbuiten rent om den Minor-achter heen en scoort hard en onhoudbaar in de linker beneden-hoek: 2—1 voor Sparta. Nu komt er wat leven in de brouwerij: 't publiek moedigt de spelers luide aan en Minor opent 'n geweldig offensief; de Sparta-defensie moet aanval op aanval afslaan en doet dit op keurige en afdoende wijze. 'n Plotselinge regenbui verdrijft 't enthousiaste publiek, maar de spelers zetten

ondanks alles door. 't Veld is spoedig zo glad geworden dat iedere balcontrôle volledig onmogelijk wordt. Minor werkt en zwoegt om de gelijkmaker, maar de versterkte achterhoede der Spartanen wil van geen wijken weten en houdt taai vol tot 't eindsignaal klinkt.

Sparta heeft verdiend gewonnen en zodoende Minor naar de laatste plaats verwezen.... en Pantarei is kampioen!

COMPETITIE 2e KLAS.

Limburgia heeft dit jaar zonder al te veel moeite het kampioenschap behaald. Noch Sparta noch Minor slaagde erin deze sympathieke club ook maar éénmaal te verslaan. Aan de ongeslagen kampioenen onze gelukwensen!!

De stand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelpnt.
Limburgia I	3	3	0	0	6	21—6
Sparta II	4	1	1	2	3	11—16
Minor II	3	0	1	2	1	6—16

COMPETITIE 3e KLAS.

Zelden waren de laatste competitie-wedstrijden der 3e klassers zo spannend als dit jaar. Klein-Rolduc, Limburgia II en Sparta III vormden ernstige concurrenten voor de hoogste plaats in de laagste klas. Tenslotte lukte 't toch de dappere bewoners van Klein-Rolduc hun mededingers te verslaan. Minor III was de puntenloze hekkensluiter! Klein-Rolduc proficiat!!

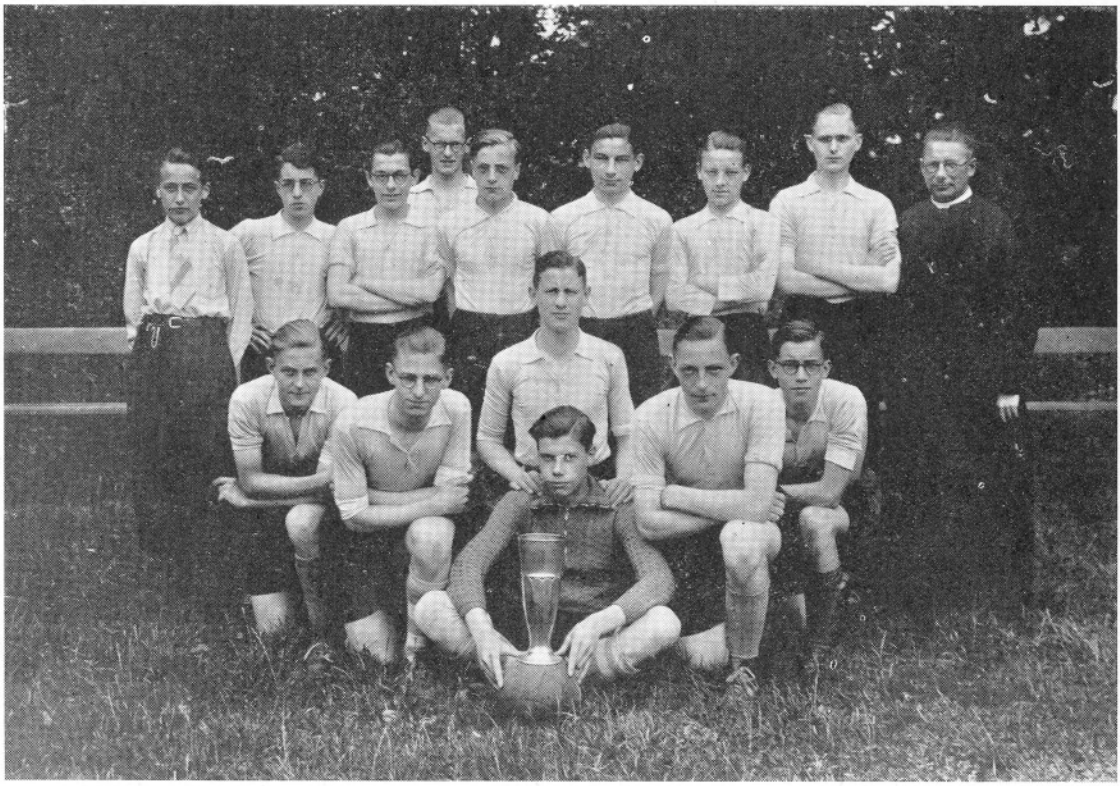

LIMBURGIA 1

De uitslagen waren:

Minor II—Sparta II	1—6
Minor II—Limburgia I	3—8
Limburgia I—Sparta II	6—3
Sparta II—Limburgia I	0—7
Sparta II—Minor II	2—2

De stand is hier:

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelpnt.
Klein-Rolduc	6	5	0	1	10	25—12
Limburgia II	6	3	1	2	7	21—15
Sparta III	6	3	1	2	7	19—14
Minor III	6	0	0	6	0	7—32

BEKERWEDSTRIJDEN 1e KLAS.

De Bekerwedstrijden behoorden tot de mooiste wedstrijden, die we dit jaar te zien kregen.

Nadat de Rolducse voetbalwereld 't hele tweede trimester door de slechte terreintoestand tot niets-doen was gedwongen, werd er in de eerste dagen van 't zomer-trimester terstond van 't goede weer gebruik gemaakt om de achterstand in te halen. Om ook de spelers van de hoogste klassen, die dit jaar bizonder vroeg blijk van hun bekwaamheid moesten geven, nog gelegenheid te geven aan de wedstrijden deel te nemen, werd er besloten tot 't spelen van 'n verkort bekertournooi.

De rivalen waren, naar „men" zei, vooral Pantarei en Minor, maar Sparta zorgde weer voor 'n verrassing door eerst nog even gelijk te spelen tegen de wijsgeren. In de overgespeelde wedstrijd werden de taaie Hollanders echter verslagen en na de nederlaag van Minor was Pantarei verdiend winnaar. Proficiat!

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	doelpnt.
Pantarei	3	2	1	0	5	5—1
Sparta	2	0	1	1	1	1—2
Minor	1	0	0	1	0	0—2

Pantarei—Sparta I 1—1.

't Valt waarachtig niet mee om na zo'n lange rustperiode behoorlijk spel te leveren. Dit is dan ook aan beide zijden ver te zoeken: 't eerste kwartier gaat 't nog enigszins, maar daarna zakt 't peil geweldig. De spelers zijn zenuwachtig en vrij loom; 't onmisbare enthousiasme is ver te zoeken; ook 'n groot gebrek aan training is duidelijk merkbaar. Voor rust zijn er dan ook geen operaties van enige betekenis.

De tweede speelhelft geeft 'n vrij trouwe weerspiegeling van de eerste: onzeker, slordig en veel te kort gehouden spel. Sparta maakt nog de beste indruk. Toch weet de rechtsbuiten van Pantarei van 'n fout der Sparta-achterhoede dankbaar gebruik te maken en bezorgt aldus z'n club met 'n fraai schot de leiding. Lang plezier van deze kleine voorsprong hebben de wijsgeren echter niet: bij 'n schermutseling voor 't Pantarei-doel werkt de linksbuiten der Spartanen de bal met 'n klein tikje over de lijn en de stand is gelijk. Hierna gaat 't spel uit als de welbekende kaars, zodat 'n nieuwe wedstrijd noodzakelijk is.

Pantarei—Sparta I 2—0.

Besloten is de gelijk-gespeelde wedstrijd in twee maal 20 minuten over te spelen.

Pantarei trapt af en blijft voorlopig in de meerderheid. 't Geeft veel beter spel te zien dan in de vorige match. De Sparta-achterhoede weet enige gevaarlijke aanvallen niet onverdienstelijk af te slaan. Ook Sparta valt flink aan, en de Pantarei-keeper heeft heel wat op te knappen. Nog voor rust neemt Pantarei de leiding: bij 'n mooie aanval geeft de linksbuiten den keeper geen kans, en 't is 1—0.

Na rust zet Sparta er alles op om de gelijkmaker te forceren: de Pantarei achterhoede krijgt 't zeer zwaar te verduren en moet aanval na aanval afslaan. Vooral de keeper en rechtsback verrichten schitterend werk. Sparta wil echter te veel en tracht Pantarei op zijn helft terug te dringen; deze poging komt 't duur te staan: 10 minuten voor 't einde krijgt de midvoor van Pantarei de bal vrij voor doel, en scoort met 'n hard schot: 2—0. De Spartanen spelen even actief en enthousiast verder, maar 't lukt hen niet nog enige wijziging in de stand te krijgen, zodat hun kans op de beker verkeken is!

Pantarei—Minor I 2—0.

Ondanks de hevige Oostenwind, die de hele dag gewaaid heeft en iedere balcontrôle vrijwel onmogelijk maakt, zal er toch gespeeld moeten worden. Minor heeft immers nu nog de kans 'n sterk elftal tegen Pantarei in 't veld te brengen door de eind-examinandi mee op te stellen. Pantarei telt twee invallers.

Minor wint de toss en laat Pantarei de eer met de wind in de rug te spelen. Aanstonds volgen enige gevaarlijke aanvallen van Pantarei, maar de forse Minor-backs kunnen best 'n stootje lijden en weren 't gevaar. We

zien ook enkele spaarzame aanvallen der Minor-voorhoede, maar ze zijn in zich veel onschuldiger dan die van hun tegenstanders. Beide ploegen zijn vrijwel tegen elkaar opgewassen. 't Spel gaat vlug op en neer, maar wordt sterk belemmerd door de strakke wind. De stand bij rust is dan ook dubbel blank.

De mening van 't publiek is wel algemeen, dat Pantarei na rust hard zal moeten vechten om de overwinning te behalen. Immers tegen de wind in spelen zal niet meevallen! 't Tegendeel zal echter spoedig blijken. Aanvankelijk speelt Minor de eerste viool, maar lang duurt 't niet. Pantarei zet de ene aanval op na de andere en de Minor-achterhoede heeft druk werk. Slecht schieten der wijsgeren bespaart Minor grote rampen. Intussen moedigt het publiek beide clubs aan in spreekkoren. Dan wordt vrij onverwacht Pantarei's moeite beloond. De rechtsbuiten zet de bal mooi voor en de linksbinnen geeft den Minor-keeper zelfs geen schijn van kans 1—0. Oorverdovend geschreeuw der Pantarei-supporters! Minor laat 't zo niet zitten en dringt op. Vurig en fors spel! 'n Ogenblik bestaat er ernstig gevaar voor de gelijkmaker, maar de Pantarei-achterhoede weert alle aanvallen resoluut en keurig af! Overigens wordt 't overdreven ver opdringen der Minormannen hen noodlottig: Pantarei breekt door en de midvoor kanjert 't tweede doelpunt in de touwen. Pantarei staat nu safe en geen enkele aanval der Minor-voorhoede kan nog iets aan de stand veranderen. Pantarei heeft verdiend gewonnen. Door supporters omstuwd verlaat Pantarei in optocht 't terrein, om, na enkele storings-manoeuvres van niet-supporters, in hoger-gelegen oorden de overwinning op waardige wijze te vieren.

BEKERWEDSTRIJDEN 2e KLAS.

De weg naar de beker viel Limburgia niet zo gemakkelijk als hun ongehinderde opmars naar 't kampioenschap! Sparta was hier 'n taaie concurrent en 't kostte de Limburgers heel wat moeite om dezen uit te schakelen: eerst na 3 wedstrijden (de twee eersten leverden gelijk spel op: 1—1 en 2—2) gaven de Hollanders zich gewonnen. Dat zij 't zolang volhielden, danken zij wellicht voor 'n groot deel aan 'n enigszins eigenaardige, mysterieuze versterking van hun elftal. De overwinning der Limburgianen krijgt daardoor echter nog meer betekenis!

Minor hield zich, zoals trouwens bijna 't hele jaar, bescheiden op de achtergrond. Wel lukte 't hen in de eerste ronde de Spartanen met 3—1 te slaan, maar tegen Limburgia moesten zij zich de minderen van hun Limburgse mede-broeders(!) bekennen. Proficiat Limburgia!!

Hier volgt 't verslag van de beslissingsmatch:

Limburgia I—Minor II 5—3.

Limburgia loopt direct hard van stapel en voordat we goed weten wat er aan de hand is, is het reeds 1—0 voor Limburgia. Voorlopig blijven zij nog aanvallen, af en toe gevaarlijk. Maar 't spel valt niet erg te bewonderen en wordt over 't algemeen veel te kort gehouden aan beide zijden.

Langzaam komt ook Minor los en bij 'n mooie aanval moet de Limburgia-keeper tonen wat hij waard is. Limburgia heeft 'n duidelijk overwicht, maar hun offensieve operaties leveren geen resultaat op door de halve afwerking.

Vrij onverwacht scoort de Minor-rechtsbuiten met 'n verre boogbal 1—1. Vlak daarop hebben ze pech, wanneer de bal tegen de lat ketst. Limburgia doet 't Minor getrouw na, maar even later lukt 't: de rechtsbinnen wipt de bal over den Minor-keeper in 't doel: 2—1.

Beide partijen maken zich niet erg moe en we krijgen tot rust slap spel te zien.

In de laatste minuut der eerste helft weet Limburgia de voorsprong te vergroten 3—1. 'n Mooi doelpunt!

Na de „thee" wordt de spanning niet groter. Limburgia acht zich met z'n 3—1-voorsprong tamelijk veilig. Alleen de rechtsbuiten denkt er anders over en doet er nog 'n schepje op: 4—1. Minor laat de moed zakken voor 'n ogenblik; maar de voorhoede geeft 't nog niet op en de bal vliegt soms gevaarlijk voor de Limburgia-veste. Eindelijk ziet de rechtsbinnen 'n opening en de Limburgia-keeper is gepasseerd.

Minor blijft gevaarlijk opdringen. Bij een der aanvallen krijgen ze 'n vrije trap te nemen: zes Limburgia-benen trappen mis en de bal „kruipt" langzaam in 't doel 4—3.

Zal Limburgia de beker toch nog moeten afstaan? 'n Ogenblik is er spanning, die nog verhoogd wordt als de Limburgia-midvoor 'n penalty naast schiet. Maar even later doet hij 't beter: als de Minor-keeper de bal loslaat, tikt hij die onder de lat: 5—3. 't Einde is in zicht. Minor geeft alle hoop op en zo blijft de stand onveranderd.

Bravo Limburgia!!

BEKERWEDSTRIJDEN KLEIN-ROLDUC.

Reeds uit de talrijke wedstrijden, die in de loop van 't jaar gespeeld waren, bleek duidelijk dat Unitas ver de meerdere was van Concordia. Nu 't op de bekermatch aankwam, was 't dan ook te verwachten, dat de H.B.S.'ers de Gymnasiasten met grote cijfers zouden slaan. Om de nederlaag mogelijkerwijze iets te verkleinen, was Concordia met enkele Unitas-spelers versterkt. Zoals de uitslag van de eerste bekermatch (8—3) echter laat zien, kon ook deze maatregel 'n sterk overwicht van Unitas niet verhoeden.

Unitas telde enige uitblinkers, die soms fraaie staaltjes te zien gaven.

Toch had Concordia met 'n beetje meer enthousiasme 'n beter resultaat kunnen boeken. Dit bleek heel duidelijk in de 2e bekermatch. Naast 'n nog grotere versterking van Concordia, was dit immers een der factoren, die gelijk spel mogelijk maakten (3—3).

Aan Unitas onze gelukwensen met 't behalen van de beker!

De tweede-klassers speelden dit maal slechts één match, die op 't nippertje werd gewonnen door Unitas II (1—0).

Vermeld dient nog te worden, dat kersen als „surrogaat" van de „choc" dienden.

Unitas II, laat ze je smaken!

LOU HERMANS.

UNITAS 1

Tennisclub R. T. C.

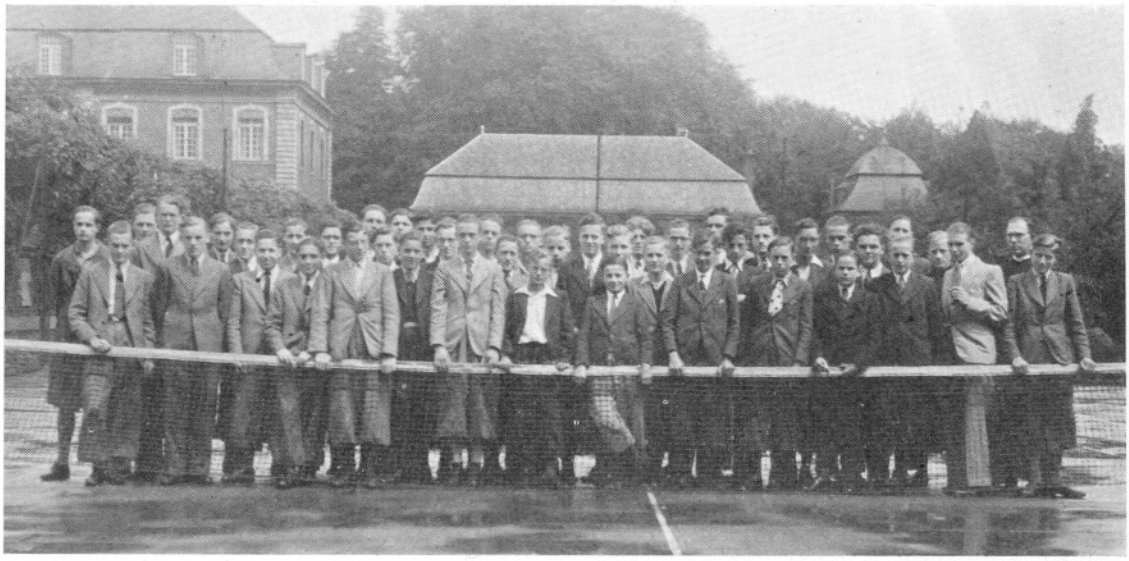

TENNISCLUB R. T. C.

Voorzitter: Jozef America.
Secr.-penningmeester: Hans Everts.
1ste Materieel: Eddy Lamberti.
2de Materieel: Willy Eysink.
Moderator: H. Turlings.

Ondanks de ballen-schaarste is er ook dit jaar evenals de andere jaren weer druk getennist. Hoewel wegens de beperkte reisgelegenheid en andere moeilijkheden geen uitwedstrijden gespeeld zijn en de eind-examens vroeg weg waren en zodoende niet aan de kampioenswedstrijden der verschillende klassen deelnamen, is het spelpeil weinig gedaald. Met enig oefenen kunnen wij dit zodoende gemakkelijk weer tot het normale opvoeren.

Bij het begin van het nieuwe seizoen is niemand meer als nieuw lid aangenomen, behalve zij die zelf ballen mee brachten. Deze maatregel heeft goede resultaten gehad, want er verschenen verschillende nieuwe leden, die in het bezit van ballen waren, waarvan ook de oude leden gebruik hebben gemaakt.

Maar niet alleen aan ballen was er gebrek, veel erger was het gesteld met het net van de oude baan. Dat was helemaal versleten en daar er geen nieuw te krijgen was, hebben we er een geïmproviseerd van ijzerdraad. Hoewel dit niet al te best is voor de ballen en ook niet precies aan de juiste maten beantwoordt, vervangt het het net toch wel goed, zodat we op de oude baan zelfs wedstrijden konden laten spelen.

De wedstrijden voor de kampioenschappen in de diverse klassen zijn goed verlopen. De tegenstanders waren, hoewel de klassen niet samengesteld waren naar gespeelde wedstrijden, maar naar het inzicht van de beide Materiëlen, toch in voldoende mate tegen elkaar opgewassen. De kampioenswedstrijd der 3de klas was vlug afgelopen, maar in de 1ste en 2de klas duurde alles vanwege het slechte weer en de uitgebreider wedstrijden veel langer, zodat een paar dagen vóór en zelfs op het Directeursfeest de finales in alle haast nog moesten gespeeld worden.

De uitslagen waren als volgt:

1ste Klas:

1ste prijs, Kampioen Rolduc: Jozef America.
2de prijs: Jean Cremers.

2de Klas:

1ste prijs: Hein van Hapert.
2de prijs: Karel Jaartsveld.

3de Klas:

1ste prijs: Huub Huijts.
2de prijs: Fons Scheepers.

In het begin van het nieuwe seizoen is, weer vanwege de vroege eind-examens, bovengenoemd bestuur gekozen, met grote meerderheid van stemmen. Het stelt zich voor in samenwerking met den Z. E. Moderator en de leden een goede en sportieve geest in de club te behouden en ondanks vele moeilijkheden een steeds grotere bloei van R.T.C. te bewerken.

De Secretaris,
HANS EVERTS.

Hockey- en Cricketclub „Unitas"

HOCKEY- EN CRICKETCLUB „UNITAS"

Voorzitter: Frans Evers.
Secretaris: Wim Janssen.
Materieel: Wim van Wijck.
Moderator: Drs. J. Titulaer.

Evenals andere jaren was ook dit jaar weer het eerste teken van het bestaan der Hockeyclub: het werven van nieuwe leden. Zij had daarbij zoveel succes, dat zij zich het eerste trimester mocht verheugen in het bezit van een 40-tal leden.

De belangstelling op de oefen-tijden mocht vrij goed genoemd worden. Vooral de leden der lagere klassen kwamen regelmatig trainen. Naar gewoonte werden onder de wandeling, om de veertien dagen, eveneens oefenwédstrijden gespeeld.

Het tweede trimester is er vanwege de lange sneeuw- en ijsperiode zo goed als niet gespeeld. Slechts de laatste weken zijn we een paar maal op het terrein geweest.

In het laatste trimester evenwel was de belangstelling vrij groot. Vooral toen men hoorde, dat er ook gecricket zou worden. De liefhebbers stroomden toe. Het aantal leden steeg tot ongeveer 85 man!

Er werd nu zowel na het diner als na de laatste studie gespeeld. De cricketers kregen de middag- en de hockey-spelers de avond-beurt.

Op half-trimester werd een cricket-match georganiseerd en na de wedstrijd overhandigde Meneer Janssen Am. de door hem uitgeloofde sigaren aan de winnaars!

Wat de hockeyers betreft, hun spelpeil was nog niet erg hoog; er werd nog te veel gehárkt. Gedeeltelijk is dit harken wel te verklaren en te verontschuldigen want wij hebben nu eenmaal geen hockey-, maar een langharig voetbalveld ter beschikking. Soms moest men zelfs de bal eerst even opgraven, voordat men weer verder kon spelen. Wij zullen echter maar hopen, dat men het volgend jaar het veld een beetje kort houdt. De voetballers zullen daar o.i. ook geen bezwaar tegen hebben.

Tegen buitenclubs kon het elftal dit jaar door buitengewone omstandigheden en jammer genoeg geen wedstrijden spelen. Onder elkaar hebben wij echter toch prettig gehockeyd. De laatste weken zijn zelfs de Philosophen ook weer komen opdagen. Gevolg van deze grote deelname is, dat de club zelfs een tekort heeft, en wel aan sticks.

Men kan dus zeggen, dat wij in verhouding met de vorige jaren een vrij goed hockey- en cricketjaar gehad hebben. En wij hopen, dat het komend jaar nog beter zal worden, ondanks tijdsomstandigheden en schaarste aan materiaal.

De Secretaris,

WIM JANSSEN.

Rolduc op de schaats

Zondag, 18 Januari.

Voor het eerst sinds Roda's bestaan waren de inwoners van Kerkrade en de studenten van Rolduc vanmiddag in de gelegenheid een „officiële" ijshockeywedstrijd bij te wonen. Reeds vóór half drie stond het rondom de „Keukenvijver", waar de wedstrijd gespeeld zou worden, echt zwart van de mensen. Nijvere handen hadden de ijsmassa spiegelglad

geveegd, opdat de spelers over geen door sneeuw verborgen oneffenheden hun hals zouden breken.

Wanneer wij eerst het geheel van deze match overzien, dan menen wij wel te kunnen zeggen, dat deze sport-première als geslaagd kan worden beschouwd: het was het aankijken ten volle waard — een vlotte wedstrijd, waarbij beide partijen tegen elkaar opgewassen bleken te zijn. Vanzelfsprekend was er af en toe nogal wat hilariteit tengevolge van de nog maar betrekkelijke „stavastheid" van sommige spelers, die menige buiteling veroorzaakte.

Ten aanzien van het spel moet ons een opmerking van het hart: er werd in deze wedstrijd (om een voetbalterm te gebruiken) teveel gepingeld. Daardoor kwam het, dat sommige spelers reeds na de eerste 10 minuten niet goed meer „konden", ze waren óp. Laat de put van de ene kant van het „veld" naar de andere kant schuiven, dan ijshockeyers, zul je zien, dat je zelf minder vermoeid wordt; bovendien wordt het spel opengegooid en daardoor eens zo prettig voor jezelf en ook voor de toeschouwers! Dus, wie de schaats past,....

DE WEDSTRIJD.

De teams bestonden, met het oog op de kleine speelruimte, ieder uit 6 man, in geel-zwarte en rood-zwarte trui's. Na de toss werd er aanstonds met zeer veel animo gespeeld; vooral geel-zwart zette alles op alles, waardoor een geweldige druk ontstond op het vijandelijk doel. De eerste goal kwam echter aan de andere kant. Bij een snelle doorbraak van een der rood-zwart spelers slaagde deze erin, de put achter de doellijn te schuiven (1—0). Nu was echter de beurt aan de geel-zwarten. Hevig werd er gevochten en ten langen leste moest de rood-zwart keeper bezwijken voor een hard schot (1—1). Bemoedigd door dit succes kwamen onmiddellijk na de hervatting van het spel de geel-zwarten weer aanstormen en weer moest de rood-zwart keeper zwichten. Dit herhaalde zich nog een keer, zodat de rust met een 3—1 voorsprong voor geel-zwart inging. Daarna echter bleek, dat er toch uit een ander vaatje zou getapt worden. Had in de eerste helft geel-zwart het spel „in handen", in de tweede helft was het vooral rood-zwart dat de toon aangaf.

Zij slaagden er dan ook gauw in, de stand op 3—3 te brengen, zodat de spanning weer op het ijsveld terug keerde. Na een scherpe schuiver van den rechtsbuiten der geel-zwarten had de put — volgens den scheidsrechter — de doellijn gepasseerd (4—3); het spel ging toen enige tijd op en neer, zonder dat er gedoelpunt werd. Doch plotseling neemt een der rood-zwart spelers de put op zijn stick, op een holletje ging het naar het vijandelijk doel en daar sloeg hij met een prachtige schuiver de bal onhoudbaar in het „net" (4—4).

Vier minuten voor het einde was het weer geel-zwart, dat van een misverstand in de rood-zwart achterhoede profiteerde en zo leek het, alsof de geel-zwarten toch nog de eindoverwinning zouden behalen, totdat in de laatste minuut uit een schermutseling voor het geel-zwart doel de gelijkmaker werd gescoord. Even daarna floot de scheidsrechter het einde, zodat de stand een gelijk spel van 5—5 bleef.

Het was een prettige, sportieve middag. Een experiment, dat zeer zeker een volgend jaar voor herhaling vatbaar is.

H. Ml.

SCHOOLJAAR 1941–1942

Lerarencorps

I. Priesterleraren.

van der Mühlen Drs. H. J., Directeur.
(benoemd 1913, Dir. 1940)
Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.
Everts Dr. P. S. 1912.
Deumens Dr. A. L. I. 1913.
Sittarz Drs. W. F. J. 1914.
Metzemakers J. P. J. 1914.
Reijnen Drs. H. M. H. 1915.
Hutschemakers K. C. 1916.
Smits A. M. I. H. 1916.
Brouwers Drs. G. L. J. 1917. †
Zuylen A. H. H. J. 1922.
Stroux Drs. F. A. A. 1923.
Boosten Dr. J. P. 1924.
Turlings H. J. H. 1924.
Pop Dr. L. J. J. 1926.
Huysmans Dr. R. H. A. 1927.
Castermans Drs. P. G. F. 1928.
Janssen A. J. A. 1928.
Titulaer Drs. J. J. B. 1929.
Bohnen J. H. J. 1930.
Damen J. W. L. 1932.
Geurts Dr. P. H. J. M. 1932.
Janssen J. A. E. J. 1932.
Jansen J. E. P. M. 1933.
Jenniskens J. Ch. W. 1934.
Meisen P. J. W. 1934.
Flecken J. J. 1935.
Vogels J. A. H. 1935.
Waterval J. M. J. 1935.
Senden J. F. J. E. 1936.
Coenen C. H. 1937.
Houben P. J. 1937.
van Odijk P. J. 1937.
Heynen P. J. 1938.
Schrijen J. H. 1938.
Beiten G. C. J. 1940.
Franssen H. G. J. M. 1940.
Wijnen J. 1940.
Bessems H. L. 1941.
Meertens A. H. Chr. 1941.
Janssen Ch. A. I. 1942.

II. Lekenleraren.

Eck P. J. A. 1910.
Willems G. H. 1926.
van Can Dr. H. L. M. 1928.
Burgers Dr. W. A. M. 1929.
de Groot C. A. J. 1930.
Selman Dr. J. 1933.
Veldman D. J. 1935.
Léger G. J. M. 1935.
van Loo E. M. 1939.
Pastoor Drs. J. 1939.
Smeets W. H. 1941.
Verstraelen J. W. H. A. 1941. (tijdelijk)

III. Onderwijzer voorb. school.

van der Heyden A. C. J. 1922 (Hoofd).

IV. Muziekleraren.

Zeyen P. 1901.
Noé J. H. 1937.

Leerlingen van het schooljaar 1941–1942

Philosophie Supérieure

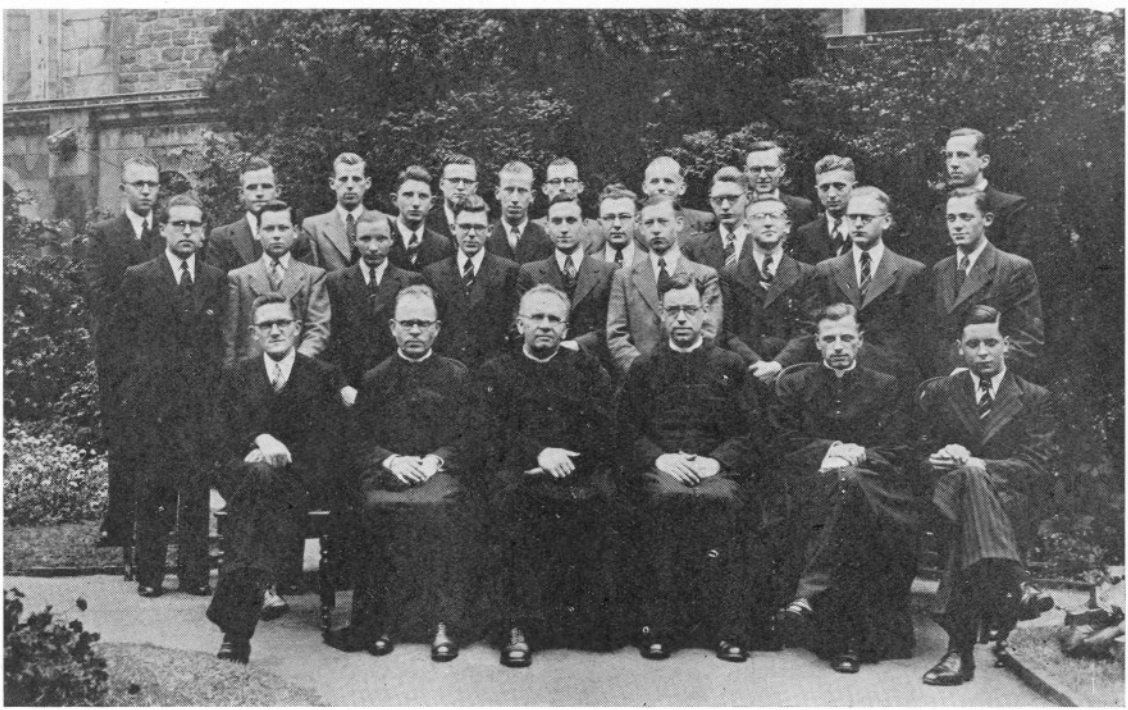

Augustus Louis, Kerkrade.
Bosch Jan, Schin op Geulle.
Custers Guillaume, Dieteren.
Debets Jo, Nieuwenhagen.
Dieteren Henk, Sittard.
Dings Paul, Tegelen.
van Dooren Frans, Weert.
Frencken Jo, Panningen.
Hermans Léon, Nuth.
Hulsmans Johan, Maastricht.
Hutschemaekers Adolf, Bocholtz (L.).
Huijts Joseph, Voerendaal.
Jacobs Arnold, Kessel.
van der Laak Frans, Meerssen.
Lemmens Frans, Geleen.
Maassen Jan, Beek (L.).
Ortan Johan, Roermond.
Penders Joseph, Voerendaal.
Römkens Harry, Pey-Echt.
Rouwet Jean, Bunde.
Rutten Frans, Reuver.
Salemans Bart, Amstenrade.
Scholberg Johan, Maastricht.
Schulpen Jan, Meerssen.
Seelen Hubert, Venlo.
Slangen Pierre, Heerlen.
Slegers Johan, Helmond.
Teuwen Jozef, Arcen.
Verstralen Jacques, Venray.

Philosophie Inférieure

Albert * Leo, Heerlerheide.
Bastiaens Louis, Maastricht.
Bindels * Jozef, Wahlwiller-Wittem.
Boumans Hans, Heerlen.
Braun * Willy, Nieuwenhagen.
Canjels * Jo, Venlo.
Corsius Henny, Maastricht.
Cremers * Jean, Sittard.
Crombach Leo, Vijlen-Vaals.
Delhoofen * Piet, Heel (L.).
Engelen * Jan, Linne.
Habets * Jan, Heer (L.).
van der Hart Jan, Venlo.
Hendrikx * Harry, Venlo.
Hendrikx * Jan, Ospel.
Holtackers * Hein, Baarlo.
Janssen Jan, Brunssum.
Jongen Eugène, Kerkrade.
Jongen * Hubert, Heerlen.
Kievits * Adrianus, Waubach.
Koppers * Jan, Tegelen.
Mennen * Jan, Weert.
van Nispen tot Pannerden * Jhr. Huib, Valkenburg (L.).
Rademakers * Jules, Buchten.
Salemans * Richard, Roermond.
Starmans Max, Nuth.
Stassen * Jozef, Schimmert.
Swakhoven * Jean, Sittard.
Takken * Piet, Broekhuizenvorst.
Theunissen Pierre, Eysden.
Thissen * Christof, Roermond.
Thijssen * Jo, Nuth.
Tummers * Arno, Steyl-Tegelen.
Verheggen * Constant, Sittard.
van Vlokhoven * Thomas, Kerkrade.
Vogels * Pierre, Heerlen.
Vrancken * Paul, Wolder-Maastricht.
Wiertz Frans, Kerkrade.
de Wit * Harry, Panningen.

Seminarie-Gymnasium

6de Klas.

Bischoff Hubert, Kerkrade.
Bonnemayers * Jan, Maastricht.
Drijkoningen Jan, Heerlen.
Erens José, Schaesberg.
Everts Pieter, Raalte.
Fleuren Jacques, Swolgen.
Grond Jan, Amsterdam.
Hartmann Henri, Oost-Eysden.
Huurman Jacques, Deventer.
van der Meulen Leo, Kerkrade.
Narinx * Sjef, Wijk-Maastricht.
Pierey Leo, Wittem.
Salemans Harry, Amstenrade.
van Thiel Wim, Tilburg.
Willemse Paul, Eygelshoven.
Wijsen * Jean, Maastricht.
van Zinnicq Bergmann Floor, Vught.

5de Klas.

Adriaansens Wim, Walsoorden.
van den Broek Martin, Venlo.
Cremers Alfons, Heerlen.
Crolla George, Valkenburg (L.).
Crijns Leo, Nuth.
Elders Jaap, Bovenkarspel.
Evers Frans, Nijmegen.
Geilenkirchen Willy, Kerkrade.
de Groot Willy, Gennep.
Habets * Louis, Kerkrade.
Heyltjes Wim, Kerkrade.
Hoefnagels Karel, Bleyerheide.
Houben Hubert, Heerlen.
Moonen Joseph, Hulsberg.
Quaedvlieg Joseph, Noorbeek.
van Rens Theo, Weert.
Ruiters Joseph, Kerkrade.
Scholtens Roeland, Deventer.

* Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1941—1942.

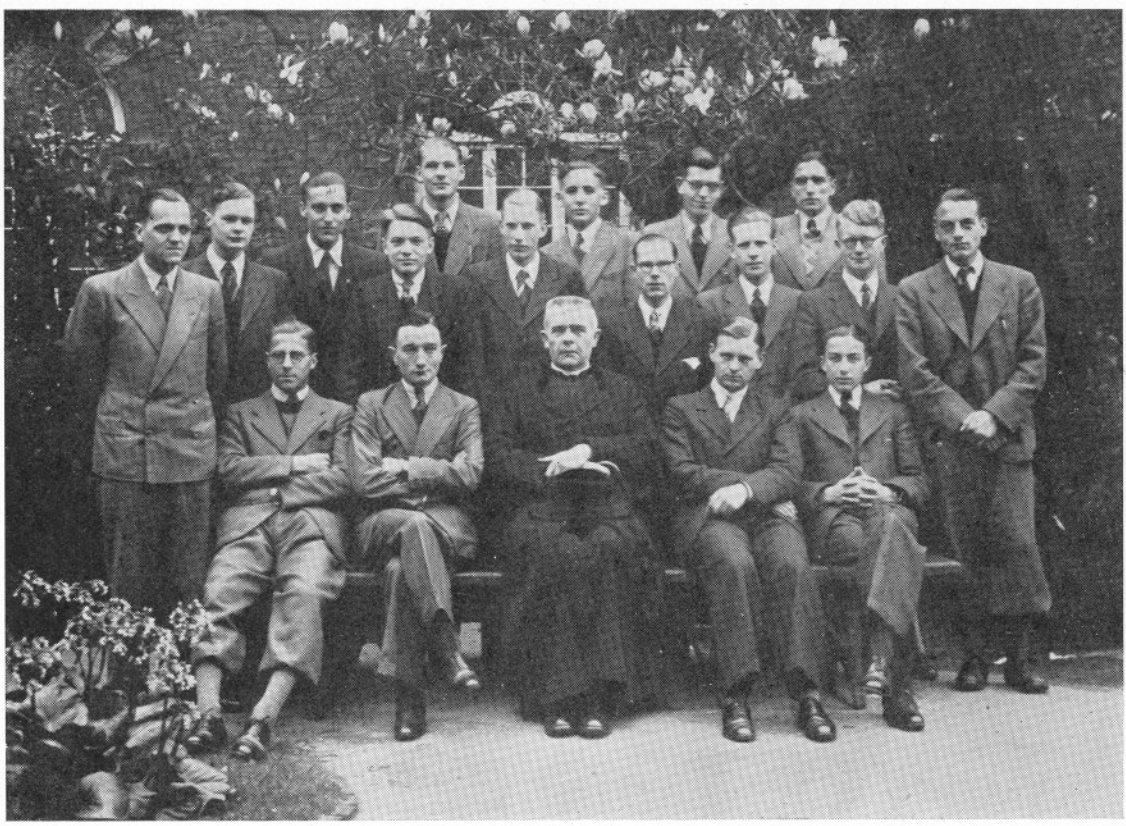

6de KLAS

Schröder * André, Heerlen.
Stevens Joseph, Stramproy.
Stroy Gerard, Venlo.
Tromp Hans, Sneek.
Verhaak Rein, Breda.
Vullinghs Piet, Sevenum.
Wiertz Peter, Schaesberg.
van Wijck Wim, Nijmegen.

4de Klas.

van Amersfoort Steef, den Helder.
Benders * Piet, Heerlen.
Bergstein Peter, Lutterade.
Crapels Johan, Vaesrade-Nuth.
Elders Leo, Bovenkarspel.
Frantzen Joseph, Kerkrade.
Goumans * Ben, Venray.
Hermesdorf Godfried, Nijmegen.
Humme Herman, Gennep.
Hunink Nol, Deventer.
van der Mast Eduard, Heerlen.
Metzemaekers Tino, Helvoirt.
van Neer René, Maastricht.
Offermans Justin, Kerkrade.
Philips Rudolf, Valkenburg (L.).
Plantz Irving, Willemstad (Curaçao).
van Pol Leo, Buggenum.
Ramakers Noël, Sittard.
Schneider Wim, Hengelo.
Vijgen Joseph, Schaesberg.
van Waes Frans, Westdorpe.
Werry Joseph, Spekholzerheide.
Wetzels Nico, Bleyerheide.
Wiertz Hans, Kerkrade.
van Workum Matthieu, Maros (Celebes).
Wortelboer Gerard, Groningen.

3de Klas.

Augustus Jan, Kerkrade.
Bergstein Nico, Kerkrade.
Cobben Jan, Beek (L.).
Dohmen Guus, Kerkrade.
Frantzen René, Kerkrade.
de Goede Jan, Soesterberg.
Hensen Jo, Bocholtz (L.).
Hermans Hein, Kerkrade.
Humme Engelbert, Gennep.
Huijts Frans, Voerendaal.
Knops Matthieu, Simpelveld.
Lamberti Eduard, Maastricht.
Leclou Jo, Voerendaal.
Lunter Joop, Budel.
van Munster Jan, Zwolle.
Opfergelt Frits, Eygelshoven.
Penders Hubert, Voerendaal.
Poyck Guus, Kerkrade.
Rijcken André, Brielle.
Salemans Constant, Amstenrade.
Schneider Laurent, Hengelo.
van Slagmaat Chris, Utrecht.
Vorage Constant, Kerkrade.
Widdershoven Guy, Hoensbroek.

2de Klas.

Barree Herman, Groningen.
Bergsma * Joop, Rotterdam.
Billekens Jan, Sevenum.
Bosch Jozef, Vaals.
Buck Jozef, Bleyerheide.
Diederen Joseph, Chèvremont-Kerkrade.
Essink Jan, Oldenzaal
Godfroy Nico, Maastricht.
Hulsman Willy, Welten-Heerlen.
Huntjens Harry, Valkenburg (L.).
Janssens Servatius, Schaesberg.
Matti Jo, Kerkrade.
Michels Leo, Terwinselen.
Minke Frans, Waalwijk.
Oomen Kees, den Hout.
Pierik Jan, Terborg.
Ploemen Willy, Mechelen (L.).
Roelofs Gerard, Enschedé.
Savelsbergh Coen, Heerlen.
Sprokel Nico, Kerkrade.
Veeger Luc, Groningen.
Vercauteren Antoon, Clinge.
Vullinghs Lambert, Sevenum.
van Wersch Jan, Kerkrade.
Widdershoven Joseph, Hoensbroek.
Willemse Ferrie, Eygelshoven.

1ste Klas.

Batenburg Bernard, Zeist.
van Berkom Jaap, Breda.
van den Bosch * Jan, Liempde.
Cobben Lou, Beek (L.).
Frantzen * Joseph, Kerkrade.
Heere * Harry, Heerlen.
Heinrichs * Joseph, Kerkrade.
Jaspers Theo, Klimmen.
Kallen * Denis, Noorbeek.
Lau * Hein, Schoorl (N.-H.).
Mooren Jan, Gennep.
van Neer Léon, Maastricht.
Nievelstein Hubert, Kerkrade.
van Rens Jan, Weert.
Reijgersberg Bertus, Wateringen.
Stassen Aloïs, Kerkrade.
Stassen August †, Kerkrade.
Verhaak Oswald, Breda.
Verstraelen * Alfred, Roermond.
de Vries * Piet, Bladel.
Waelen * Matthieu, Kerkrade.
van de Weyer * Freddy, Maastricht.
Wortelboer * Jopie, Groningen.

Hogere Burgerschool A

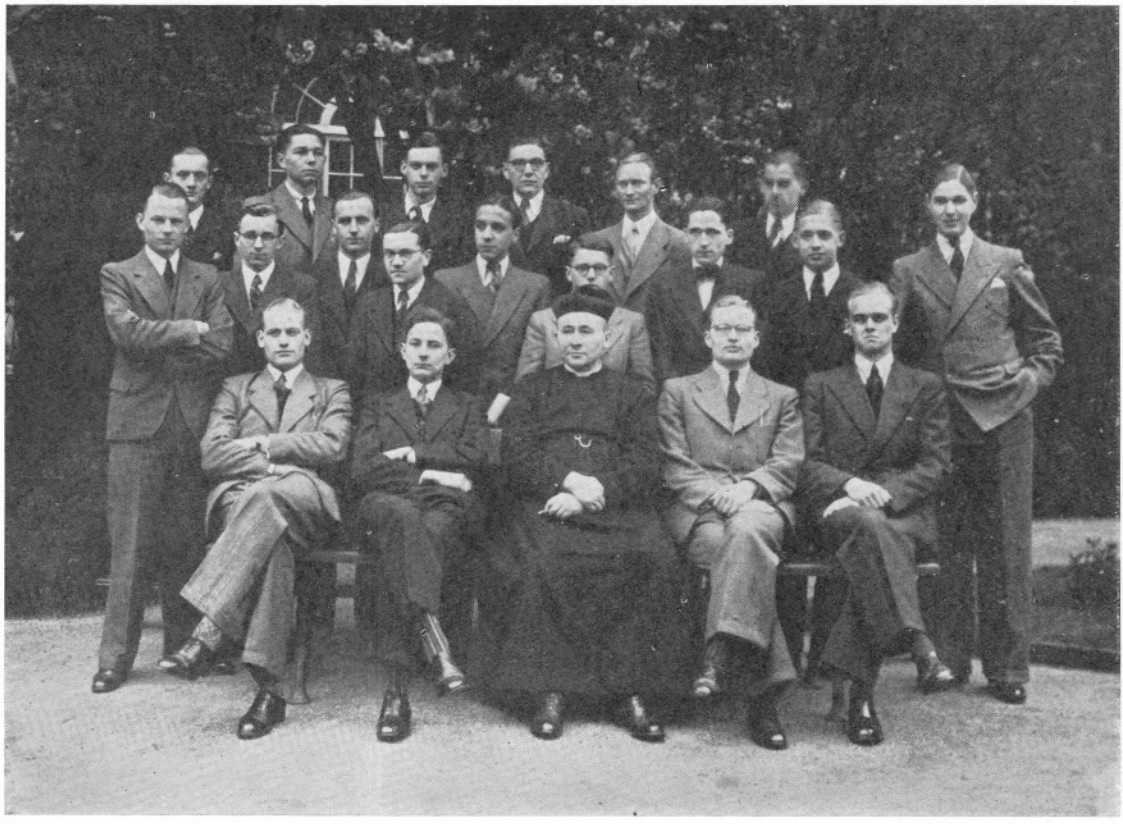

5de Klas.

Albers Joop, 's-Gravenhage.
Barree Johan, Groningen.
Beckers Guus, Ubach over Worms.
van Bladel Heinz, Eygelshoven.
Busch Jan, Dordrecht.
Duijm Leo, Axel.
Hendrikx Matthieu, Tungelroy.
van Hoef Pierre, Wessem.
Hoogenbosch Kees, den Helder.
Maas Chris, Waalwijk.
Marinus Wim, Maastricht.
van der Meer Baus, Kerkrade.
Mullens Hubert, Amsterdam.
Retèl Guus, Soerabaja.
Russel Ferdie, Weert.
Saes Frans, Panningen.
Schoemaker Hans, Deventer.
Tielens Flip, Maastricht.
Verhoef Johan, Waalwijk.
van de Walle Willy, Hulst.

4de Klas.

America * Joseph, Valkenburg (L.).
van Bergen * Theo, Maastricht.
Beuting Herman, Enschedé.
Dechesne Clemens, Leeuwarden.
Hermesdorf Peter, Nijmegen.
Kaanen Herman, Vierlingsbeek.
Könning Theo, Ulft.
Kunst * Giel, Silvolde.
Meeuwissen Sjef, Budel.
van Roosmalen * Henk, Geldrop.
Verkuyl Gied, 's-Gravenhage.
de Vries * Joseph, Mill.
Zeegers Adolf, Sittard.

Hogere Burgerschool B

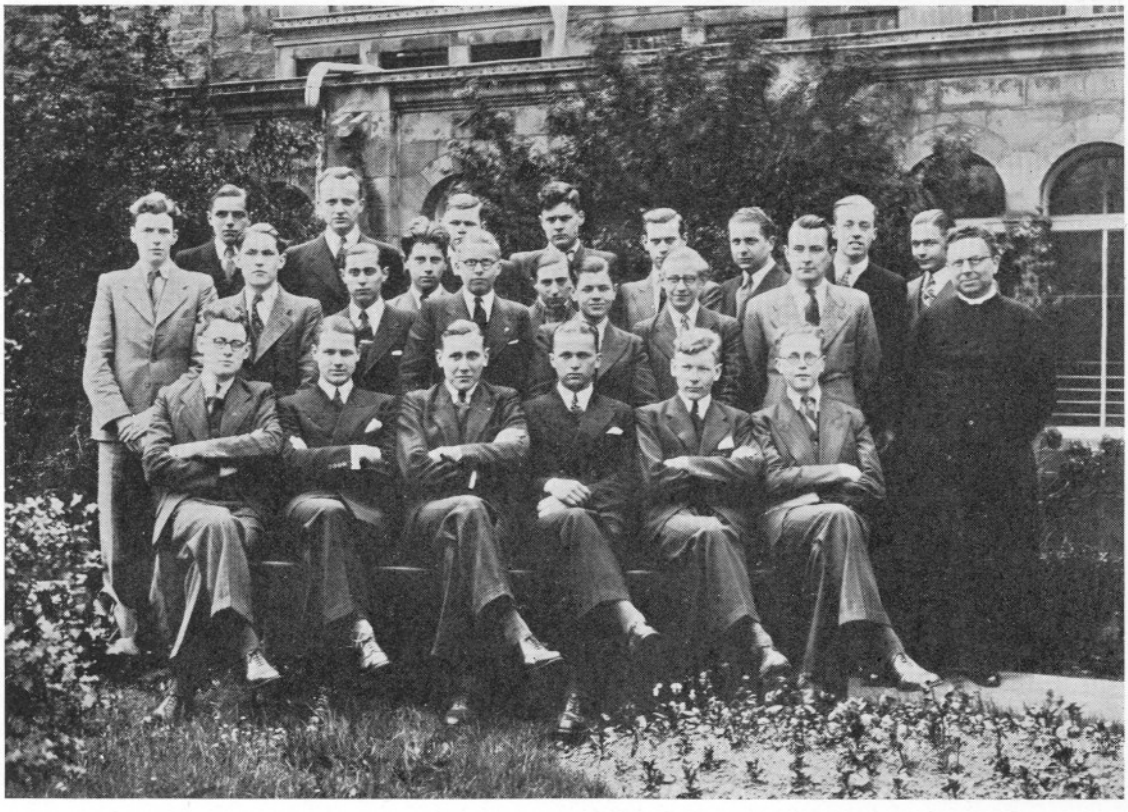

5de Klas.

Batenburg Karel, Zeist.
Ebus Frans, Venlo.
Fick Jacques, Moergestel.
Flint Theo, Winschoten.
Genders Leo, Nuth.
Gilissen Alfons, Heerlen.
Haagmans Willy, Kerkrade.
Jansen Frits, Kloosterburen.
Lardinois Pierre, Noorbeek.
van Meyel Jan, 's-Gravenhage.
van Oldenbeek Jules, Waalwijk.
van Pol Piet, Buggenum.
Roelofs Theo, Sittard.
van Ruitenbeek Gerard, 's-Gravenhage.
Ruys Bertus, Woerden.
Savelsbergh Joseph, Heerlen.
van Schagen Fred, Batavia.
Vogt Johan, Dokkum.
Voncken Nico, Heerlerheide.
van Wayenburg Karel, Nijmegen.
Wiertz Joseph, Kerkrade
Willems Eugène, Maastricht.
Willems Paul, Kerkrade.
de Wit Theo, Oude Tonge.

4de Klas.

Bertels Frans, Deventer.
Bos Peter, Wehe.
Dierkes Frans, Wageningen.
Everts Hans, Raalte.
Giele Jan, Hulst.
Groen Gijs, Woerden.
de Haes Wim, Echt.
Hellendoorn John, Tandjoeng Enim (Sum.).

Hulshof Joseph, Lichtenvoorde.
Hunink Rudolf, Deventer.
Juten Kees, Bergen op Zoom.
Könning Ben, Ulft.
Lievens André, IJzendijke.
Loyson Wim, Nieuwenhagen.
Mulder Frans, Bathmen bij Deventer.
van Oorschot Henk, Heeswijk.
Oosterholt Gerard, Groenlo.
van Ruitenbeek Martin, 's-Gravenhage.
Smeets Léon, Valkenburg (L.).
Sijpkens Tiddo, Bussum.
Visscher Jaap, Amersfoort.
Vijgen Edgard, Heerlen.
Willemse Henk, Wassenaar.
de Wit Gerard, Steenbergen.

3de Klas, 1ste Afd.

Baken Jasper, Valkenswaard.
van Berkom Toon, Breda.
van de Boel Joseph, Thorn.
Bos Johan, Rottum.
Bos Johan, Wehe.
Bour * Willem, Heerlen.
Brinkmann * Ernst, Deventer.
Bruinsma Gerrie, Bolsward.
de Bruyckere Antoine, Oostburg.
Buck Werner, Bleyerheide.
Buise Marcel, 's-Gravenhage.
Coenen Gerd, Uden.
Cremers Jan, Heerlen.
Dechesne * George, Enschedé.
Driessen Martin, Blerick-Venlo.
Eysink Willy, Deventer.
Geelen * Jozef, Kerkrade.
de Goey Jan, Udenhout.
van Heeswijk Willy, Best.
von Hoegen Frans, Kerkrade.

3de Klas, 2de Afd.

van Hapert Hein, Eindhoven.
Huberts Leo, Harderwijk.
Huberts Piet, Harderwijk.
Jaartsveld Karel, Groenlo.
Janssen Nol, Nijmegen.
Janssen Wim, Nijmegen.
Kasper Rolf, Tandjoeng Enim (Sum.).
Lamberigts Charles, Weert.
Leunissen Hein, Nuth.
Lion Govert, Batavia.
Mulder Antoon, Utrecht.
Ruys Egbert, Woerden.
Scholtens Wim, Sappemeer.
Schwering Nico, Hilversum.
van de Stadt * Huib, Brassan (Java).
van den Toorn Frans, Schoorl.
Tops Herman, Heer.
Vorage Victor, Kerkrade.
van Wersch Nico, Simpelveld.
Wijnen Jacques, Simpelveld.

2de Klas, 1ste Afd.

de Bakker Piet, Walsoorden.
Bergstein Aloïs, Kerkrade.
van Beurden * Kees, Utrecht.
Bögels Joseph, Rumpen-Brunssum.
Busch Ton, Dordrecht.
Coppes Herman, Enschedé.
Gabriels Eugène, Enschedé.
Geldens * Tonny, 's-Gravenhage.
Geling Joseph, Winschoten.
Goossens Gerard, Heerlen.
Held Jacques, Bleyerheide.
Hendriks Harry, Amersfoort.
Hermanns Otto, Kerkrade.
von Heyden Jhr. Hubert, Haaksbergen.
Heijs Eligius, Gennep.
Hofstede * André, Leeuwarden.
Hoogstraten Wijnand, Deventer.
van Houten Martien, Raamsdonksveer.
Huijts Huub, Heerlen.
Jaartsveld Frans, Groenlo.
Jaartsveld Rudolf, Apeldoorn.
Kaanen Alfons, Vierlingsbeek.
Konings Karel, Swalmen.
van der Lande Paul, Deventer.
Windels * Piet, Heerlen.

2de Klas, 2de Afd.

Lion Bram, Batavia.
Majoie Fons, Maastricht.
Mali Carel, Curaçao.
Mulder * Bernard, Bathmen bij Deventer.
Mulder Paul, Oldenzaal.
Nass Jan, Terwinselen.
van Oorschot Jan, Heeswijk.
de Rooy Piet, Enschedé.
Rouing Piet, Enschedé.
Ruys Piet, Woerden.
Ruijter Gerard, Arnhem.
Savelkoul Victor, Geleen.
Schoemaker Gerard, Deventer.
Scholtens Wim, Kloosterburen.
Sevenoaks Henri, Hillegersberg.
Snijders George, Nieuwenhagen.
Sorbi Jan, Wassenaar.
van der Sterren Harry, Mill.
Tromp Dirk, Sneek.
Voorhuis Jan, Zieuwent.
de Vries Dirk, Bladel.
Willemars Jan, Barneveld.
van der Winkel Adri, Singkep (N.O.I.).
Wijffels Jacques, Westdorpe.

1ste Klas, 1ste Afd.

Beckers Jacques, Ubach over Worms.
Hoeberigs * Paul, Maastricht.
van den Hoef Hubert, Valkenburg (L.).
Hoefsloot Nico, Kerkrade.
de Jong Jo, Valkenburg (L.).
Kreymborg Hans, Amsterdam.
van de Loo Wim, Velp.
Maes Wim, Maastricht.
Meens Leo, Schinnen.
van Mierlo Charles, Vught.
Roost Matthieu, Baexem.
Ruys * Jaap, Woerden.
Scheepers Alfons, Heerlen.
Stam * Raoul, 's-Gravenhage.
Verschuren * Sjef, Loon op Zand.
de Vries Ko, Aalst.
Windels Coenraad, Heerlen.
Wortelboer Theo, Groningen.

1ste Klas, 2de Afd.

Duits Jo, Curaçao.
Franssen * Tonny, Terwinselen.
Garritsen Otto, Keulen.
de Goede Bennie, Soesterberg.
Haagmans * Jo, Kerkrade.
Hamers Joseph, Simpelveld.
Hermans * Jo, Geleen.
Hillen * Theo, Blerick-Venlo.
Hunink Hans, Wijhe.
Jacobs * Theo, Weert.
Leers Benny, Brunssum.
Pasman Gerard, Spekholzerheide.
Reijnen * Harrie, Mill.
Riksen * Wim, Dongen.
Ruijter * Eddie, Arnhem.
Seelen René, Reyen.
Smits Berry, Nijmegen.
Struijcken Leo, Tilburg.
Vaessen * Karel, Kerkrade.
van Waes Polly, Westdorpe.

Voorbereidende Klas.

Boumans * Frans, Heerlen.
Broers * Hubert, Heerlen.
Buck * Hans, Bleyerheide.
Clevers * Hein, Kerkrade.
Coenen * Sjef, Uden.
Demmers * Rudy, Maastricht.
Diederen * Peter, Chèvremont-Kerkrade.
Hamers Leo, Simpelveld.
Hermans * Jan, Schinnen.
van Hoorn * Gied, Loon op Zand.
Höppener * Joseph, Waubach.
Huberts * Louis, Harderwijk.
Janssen * Wim, Maastricht.
Knubben * Sjef, Brunssum.

Koten * Jan, Grevenbicht.
Lemlijn * Eugène, Noorbeek.
Limpens * Hubert, Chèvremont-Kerkrade.
Menu * Jan, Kloosterzande.
Oosterholt * Frans, Groenlo.
Opfergelt Eddy, Eygelshoven.
Opfergelt * Theo, Eygelshoven.
Ritzen * Jacques, Vaesrade-Nuth.
de Schutter * Gerard, Fijnaart.
Sluijsmans * Gaston, Margraten.
Smit * Antoon, Nijmegen.
Sorbi * Steef, Wassenaar.
Sterk * Jo, Kerkrade.
Vliexs * Hubert, Simpelveld.
van Wersch Joseph, Kerkrade.
Wiggers * Johan, Enschedé.
van Wijck * Willy, Nijmegen.

PERSONALIA 1941—1942

De *H. Priesterwijding* ontvingen:

J. Boessen.
P. Bongarts.
P. Coenen.
H. Houben.
H. Jacobs.
J. Kluytmans.
H. Lemmens.
G. Lipperts.
L. Pelzer.
J. Peters.
F. Robroek.
J. Schutgens.
P. Sluiters.
Th. Thomassen.
A. Timmermans.
Th. Timmermans.
Th. Trienekens.
E. Vallen.
E. Verbugt.
L. Verdonschot.

van het Bisdom Roermond.

Jacques Verster

van het Bisdom Breda.

André Bongaerts

van de Aalmoezeniers van de Arbeid te Leuven.

Werd benoemd:

Tot Kanunnik van het Kathedrale Kapittel van Roermond:

J. W. Goessens, directeur van het Bisschoppelijk College te Roermond.

De volgende examens werden afgelegd:*)

R. K. Universiteit Nijmegen:

W. Jenniskens, cand. ex. klass. lett.
M. H. J. Zeyen, doct. ex. Romaanse taal- en letterk. (cum laude).
Paul Geurts, promotie lett. en wijsb.
P. J. H. A. Habets, doct. ex. rechten.
M. Swenker, cand. ex. rechten.
W. Meys, doct. theol.
Louis Jenniskens, doct. ex. rechten.
V. J. H. Hermens, bacc. Theol.
H. J. A. Sanders, bacc. Theol. (cum laude).
J. A. M. Weterman, bacc. Theol. (cum laude).
J. C. van de Bergh, doct. klass. taal en lett.
W. P. H. Delhoofen, cand. ex. rechten.
J. J. Driessen, cand. ex. klass. taal en lett.

Katholieke Economische Hogeschool Tilburg:

P. J. M. Bindels, cand. ex. econ. wet.
K. H. J. Spackler, cand. ex. econ. wet.
J. Boumans, cand. ex. econ. wet.
Ant. Meijers, promotie econ. wet.
F. F. K. M. Mutsaerts, propaed. ex.
B. F. J. Baur, doct. ex. econ. wet.
M. E. H. Camps, propaed. ex.
A. K. Sistermans, propaed. ex.
A. H. M. Wentholt, propaed. ex.
H. F. M. Berndsen, propaed. ex.
H. J. Meens, propaed. ex.
R. C. M. Dekkers, doct. ex. econ. wet.
R. M. H. C. Nadaud, doct. ex. econ. wet.
E. M. Lejeune, cand. ex. econ. wet.
Jos. Vorstermans, doct. ex. econ. wet.
J. L. A. M. Coenen, doct. ex. econ. wet.
A. A. V. Tummers, doct. ex. econ. wet.
M. C. J. van den Heuvel, cand. ex. econ. wet.
F. J. Vreuls, propaed. ex.
T. L. A. M. de Bruyn, propaed. ex.
P. H. M. Cremers, prop. ex.
Fr. Dirken, prop. ex.

Universiteit Leiden:

A. H. M. Habets, cand. ex. med.
Jos. Starmans, propaed. ex. med.
Aimé Wijffels, doct. ex. med. 2e d.

Universiteit Utrecht:

H. Motké, cand. ex. pharm.
Th. J. Weterman, cand. ex. med.

*) De examenlijst is afgesloten op 20 Juli. Oudleerlingen worden verzocht opgave van de door hen afgelegde examens te zenden aan de Redactie van Rolduc's Jaarboek te Rolduc.

H. M. van der Sande, doct. ex. med. 2e d.
W. J. M. Beurskens, semi-arts ex.
Jules Loyson, semi-arts ex.
M. van Sambeek, cand. ex. med. 1e d.
W. H. H. Tegelaers, semi-arts ex.
J. P. F. van Dael, doct. ex. med. 2e d.
B. W. Maenhout, doct. ex. 1e d. veeartsenijk.
J. J. L. Henquet, theor. tandheelk. ex. 1e ged.
P. A. C. Hendrikx, arts ex.
H. W. J. Verhey, cand. ex. med.
Adr. Weyenborg, cand. ex. med.
F. H. W. Bröker, semi-arts ex.
Frans Küppers, semi-arts ex.
Th. Jennekens, semi-arts ex.
Jos. Martens, doct. ex. med. 1e d.
U. M. Termote, doct. ex. med. 2e d.
M. R. M. J. van de Voort, semi-arts ex.
J. H. G. Geurts, doct. ex. 2e d. veeartsenijk.
E. Th. J. Snijders, cand. ex. med.
A. W. J. Motké, cand. ex. med.
L. van Susante, tandarts ex.
Léon Snijders, cand. ex. med.
W. J. A. Kuipers, cand. ex. wis- en nat.
J. H. G. van de Berk, cand. ex. wis- en nat.
H. Geelen, cand. ex. wis- en nat.
Rud Eysink, cand. ex. indol.

Universiteit Amsterdam:

E. M. T. M. Jaspers, doct. ex. med.
J. R. Cals, apotheker.
P. Jaspers, cand. wis- en nat.
E. M. T. M. Jaspers, artsex. 1e d.
A. Bots, prom. med.
Carlos Wijffels, cand. ex. med. 1e d.
A. F. America, cand. ex. med. 1e d.
F. A. F. van den Assum, cand. ex. med. 1e d.

Economische Hogeschool Rotterdam:

Ed. Sadée, cand. ex. econ. wet.

Universiteit Groningen:

W. P. Stoltz, cand. ex. med.
P. P. C. H. van de Voort, cand. ex. rechten.
S. H. W. Osse, doct. ex. med.
Cl. Schweigmann, cand. ex. med.

Landbouw-Hogeschool Wageningen:

F. N. Sikkes, propaed. ex.
A. H. Crijns, propaed. ex.
Bob Gelhard, propaed. ex.
Ant. Nelissen, prop. ex.

Technische Hogeschool Delft:

L. D. M. Akkermans, propaed. ex. werkt. ing.
J. C. A. Hoogenbosch, propaed. ex. Scheepsbouwk. ing.
L. Janssen, ing. ex. scheik.

Universiteit Leuven:

L. Th. J. M. Gubbels, cand. ex. klass. lett. (magna cum laude).

Notarieel examen:

J. J. van Riet, 1e d.

Geschiedenis M.O.:

J. C. J. Nabben.
Fl. van Wersch.

Boekhouden M.O.K. XII:

M. G. J. Brokamp.

Boekhouden M.O.:

M. G. J. Brokamp.

OVERLEDENEN.

(achter de naam is het jaar aangegeven waarin ze op Rolduc gekomen zijn).

Gerard Andreas van Hegelsom (1897), Curaçao. † 6 Juni 1941.

Theophile Hennekens (1884), oud-wethouder van Beek (L.). † 31 Juli 1941 te Heerlen.

Alph. Marie Eug. Jos. van der Velden (1930), Hoensbroek. † 6 Aug. 1941.

Wieger Wiegersma (1935), Deurne. † 8 Aug. 1941.

Frans Herberichs (1927), Kerkrade. † 24 Aug. 1941.

Dr. J. F. M. Sterck (1870), Aerdenhout. † 28 Aug. 1941 te Haarlem.

Mr. Martin Vermeulen (1931), Roermond. † 20 Sept. 1941.

W. H. Roes (1876), pastoor der parochie St. Willibrord te Deurne. † 4 Oct. 1941.

J. K. Notermans (1895), pastoor van Meterik-Horst. † 24 Oct. 1941.

J. Bemelmans (1900), Directeur van de R. K. Meisjes-H.B.S., Roermond. † 24 Oct. 1941.

N. H. Rongen (1886), pastoor van Stein. † 25 Oct. 1941 te Sittard.

Mgr. Ant. J. M. H. van de Venne (1887), oud-Directeur van Rolduc, Geheim Kamerheer van Z. H. den Paus, Kanunnik van het kath. kapittel van Roermond, Ridder in de Orde van de Nederl. Leeuw, Officier in de Orde van Oranje-Nassau. † 2 Nov. 1941 te Sittard.

Joh. Jos. Wilh. Janssen (1871), oud-burgemeester van Helden en Kessel, oud-lid van de Prov. St. v. Limb., wethouder van Helden. † 7 Nov. 1941 te Panningen.

Richard Verheggen (1910), pastoor van Castenray. † 10 Nov. 1941.

C. M. H. Baert (1888), em. pastoor van Baarlo. † 11 Nov. 1941 te Heerlen.

H. H. A. Reulen (1908), em. pastoor van Leunen-Venray. † 17 Nov. 1941 te Heerlen.

G. L. J. de Wever (1878), em. pastoor van Jabeek. † 27 Nov. te Houthem.

Mgr. Drs. J. Kwisthout (1894), Geheim Kamerheer van Z. H. den Paus, Directeur van St. Donatus, Amsterdam. † 12 Jan. 1942.

J. J. J. de Vlam (1881), oud-lid van de Tweede Kamer der Stat. Gen., oud-lid van Ged. Stat. van N. Brab., Eindhoven. † 15 Jan. 1942.

M. L. W. Widdershoven (1898), pastoor van Ubachsberg. † 25 Jan. 1942 te Heerlen.

L. H. A. Poels (1891), pastoor van Swartbroek. † 27 Jan. 1942.

Dr. Johan Fred. Henri Hoyng (1888), arts, Roermond. † 9 Febr. 1942.

J. B. A. Batenburg, (1896), pastoor St. Laurentius te Dongen, kanunnik van het kath. kapittel van Breda, Deken van het dekenaat Oosterhout. † 13 Febr. te Tilburg.

J. J. A. Boers (1893), rector van het St. Jansgasthuis te Weert. † 14 Maart 1942.

Z. van Ditzhuysen (1884), em. pastoor van Hilversum. † Apeldoorn.

Franc. Aug. Maria Josephus Smits van Waesberghe (1887), Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, Breda. † 2 April 1942.

Joh. Bapt. Jos. M. Coenders (1892), arts te Gendt. † 12 Mei 1942.

William Joh. M. C. Laane (1888), oud-directeur van de kantoren te Bergen op Zoom en Roosendaal der Bankver. firma N. V. van Mierlo en Zn. te Breda. † Bergen op Zoom 14 Mei 1942.

Th. J. Zoetmulder, pastoor H.H. Martelaren van Gorkum, Amsterdam. † Juni 1942.

George Louis Joseph Brouwers (1905), rector en directeur aan het Bissch. College te Sittard, oud-provisor van Rolduc (1928—1941). † 6 Juni 1942.

Guus Stassen (1940), † Kerkrade 10 Juni '42.

Andries Maria Verhoeckx (1934), Blerick. † 14 Juni 1942.

J. M. J. H. Lambooy (1885), oud-minister v. Defensie, oud-Burgemeester van Hilversum. 's-Gravenhage † 20 Juni 1942.

P. J. van Cleef (1917), kapelaan der H. Hart van Jezus Parochie, Roermond. † 25 Juni 1942.

W. H. J. Franck (1889), Directeur Bissch. Coll. Weert. Oud-leraar te Rolduc (1900—1924). † 26 Juni 1942.

Dr. A. J. Jorritsma (1883), arts, Zwolle. † 3 Juli 1942.

IN MEMORIAM

George Brouwers †

6 JUNI 1942.

OUD-PROVISOR G. BROUWERS †

Terwijl ik mij aan het schrijven zet, zie ik George met een spotlachje naar mijn pen kijken: wat kan *die* van mij gaan vertellen! Het is waar, uiterlijk is zijn leven zeer eenvoudig geweest; nauwelijks een rimpeling ging over dat kalm watervlak. Maar in de diepte van die uiterst gevoelige ziel lag een neerslag van zwaarmoedigheid, die de bron werd van veel lijden.

Ik heb George Brouwers voor het eerst leeren kennen op de 3e Gym: een stillen, ijverigen jongen, een van de besten onder de vele goede leerlingen van die klas. In de volgende jaren verloor ik hem uit 't oog, maar zijn studiegenooten weten, dat hij steeds zich zelf gelijk bleef en naar het altaar opging als een priester van diepe vroomheid, van intens plichtsbesef, tot in het angstvallige toe.

Bij het begin van het schooljaar 1923, na afloop van zijn akademische studie, ontmoette ik hem weer op Rolduc, nu als collega en Drs. in de Nederlandsche letteren. De wetenschap had hem niet veranderd, hij was de eenvoudige, goede George van vroeger. Een trouwe vriend en hartelijk collega, in gezelschap meegaand en opgeruimd. Al spoedig bleek hij een uitmuntend docent te zijn, onderhoudend, helder en methodisch, en de uitslag van de examens bewees de voortreffelijkheid van zijn onderwijs.

In 1928 moest een opvolger gevonden worden voor Provisor Rutten, die als pastoor van Mechelen Rolduc ging verlaten. Op voorstel

Mgr. Ant. J. M. H. van de Venne (1887), oud-Directeur van Rolduc, Geheim Kamerheer van Z. H. den Paus, Kanunnik van het kath. kapittel van Roermond, Ridder in de Orde van de Nederl. Leeuw, Officier in de Orde van Oranje-Nassau. † 2 Nov. 1941 te Sittard.

Joh. Jos. Wilh. Janssen (1871), oud-burgemeester van Helden en Kessel, oud-lid van de Prov. St. v. Limb., wethouder van Helden. † 7 Nov. 1941 te Panningen.

Richard Verheggen (1910), pastoor van Castenray. † 10 Nov. 1941.

C. M. H. Baert (1888), em. pastoor van Baarlo. † 11 Nov. 1941 te Heerlen.

H. H. A. Reulen (1908), em. pastoor van Leunen-Venray. † 17 Nov. 1941 te Heerlen.

G. L. J. de Wever (1878), em. pastoor van Jabeek. † 27 Nov. te Houthem.

Mgr. Drs. J. Kwisthout (1894), Geheim Kamerheer van Z. H. den Paus, Directeur van St. Donatus, Amsterdam. † 12 Jan. 1942.

J. J. J. de Vlam (1881), oud-lid van de Tweede Kamer der Stat. Gen., oud-lid van Ged. Stat. van N. Brab., Eindhoven. † 15 Jan. 1942.

M. L. W. Widdershoven (1898), pastoor van Ubachsberg. † 25 Jan. 1942 te Heerlen.

L. H. A. Poels (1891), pastoor van Swartbroek. † 27 Jan. 1942.

Dr. Johan Fred. Henri Hoyng (1888), arts, Roermond. † 9 Febr. 1942.

J. B. A. Batenburg, (1896), pastoor St. Laurentius te Dongen, kanunnik van het kath. kapittel van Breda, Deken van het dekenaat Oosterhout. † 13 Febr. te Tilburg.

J. J. A. Boers (1893), rector van het St. Jansgasthuis te Weert. † 14 Maart 1942.

Z. van Ditzhuysen (1884), em. pastoor van Hilversum. † Apeldoorn.

Franc. Aug. Maria Josephus Smits van Waesberghe (1887), Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, Breda. † 2 April 1942.

Joh. Bapt. Jos. M. Coenders (1892), arts te Gendt. † 12 Mei 1942.

William Joh. M. C. Laane (1888), oud-directeur van de kantoren te Bergen op Zoom en Roosendaal der Bankver. firma N. V. van Mierlo en Zn. te Breda. † Bergen op Zoom 14 Mei 1942.

Th. J. Zoetmulder, pastoor H.H. Martelaren van Gorkum, Amsterdam. † Juni 1942.

George Louis Joseph Brouwers (1905), rector en directeur aan het Bissch. College te Sittard, oud-provisor van Rolduc (1928—1941). † 6 Juni 1942.

Guus Stassen (1940), † Kerkrade 10 Juni '42.

Andries Maria Verhoeckx (1934), Blerick. † 14 Juni 1942.

J. M. J. H. Lambooy (1885), oud-minister v. Defensie, oud-Burgemeester van Hilversum. 's-Gravenhage † 20 Juni 1942.

P. J. van Cleef (1917), kapelaan der H. Hart van Jezus Parochie, Roermond. † 25 Juni 1942.

W. H. J. Franck (1889), Directeur Bissch. Coll. Weert. Oud-leraar te Rolduc (1900—1924). † 26 Juni 1942.

Dr. A. J. Jorritsma (1883), arts, Zwolle. † 3 Juli 1942.

IN MEMORIAM

George Brouwers †

6 JUNI 1942.

OUD-PROVISOR G. BROUWERS †

Terwijl ik mij aan het schrijven zet, zie ik George met een spotlachje naar mijn pen kijken: wat kan *die* van mij gaan vertellen! Het is waar, uiterlijk is zijn leven zeer eenvoudig geweest; nauwelijks een rimpeling ging over dat kalm watervlak. Maar in de diepte van die uiterst gevoelige ziel lag een neerslag van zwaarmoedigheid, die de bron werd van veel lijden.

Ik heb George Brouwers voor het eerst leeren kennen op de 3e Gym: een stillen, ijverigen jongen, een van de besten onder de vele goede leerlingen van die klas. In de volgende jaren verloor ik hem uit 't oog, maar zijn studiegenooten weten, dat hij steeds zich zelf gelijk bleef en naar het altaar opging als een priester van diepe vroomheid, van intens plichtsbesef, tot in het angstvallige toe.

Bij het begin van het schooljaar 1923, na afloop van zijn akademische studie, ontmoette ik hem weer op Rolduc, nu als collega en Drs. in de Nederlandsche letteren. De wetenschap had hem niet veranderd, hij was de eenvoudige, goede George van vroeger. Een trouwe vriend en hartelijk collega, in gezelschap meegaand en opgeruimd. Al spoedig bleek hij een uitmuntend docent te zijn, onderhoudend, helder en methodisch, en de uitslag van de examens bewees de voortreffelijkheid van zijn onderwijs.

In 1928 moest een opvolger gevonden worden voor Provisor Rutten, die als pastoor van Mechelen Rolduc ging verlaten. Op voorstel

van den Raad benoemde Mgr. Schrijnen George Brouwers. Het mag bij een buitenstaander bevreemding wekken, dat een eminente onderwijskracht daarbij werd opgeofferd. Maar het ambt van Provisor te Rolduc droeg toen een zeer complex karakter en stelde hooge eischen aan persoonlijke eigenschappen. Dat de keuze op Brouwers viel, bewijst hoezeer hij het algemeen vertrouwen genoot.

Hij heeft dat vertrouwen ten volle gerechtvaardigd. De jaren van zijn provisoraat 1928—1941 waren voor hem gelukkige jaren. Hij kon zijn veelomvattend werk verrichten zonder in het openbaar te moeten optreden, wat met zijn stil en ingekeerd karakter overeenstemde. Daarbij voelde hij zich gedragen door de achting en genegenheid van allen die met hem omgingen. De tallooze bezoekers, die bij hem aanklopten voor de meest uiteenloopende belangen — leeraren, zusters, leerlingen, dienstpersoneel — vonden steeds een vriendelijke ontvangst. Op zijn gastvrije kamer waren vrienden en oud-Rolduciens steeds welkom, dan had hij het nooit te druk. Hij was een zeer gulle provisor: nooit was een feesttafel zoo keurig verzorgd geweest als onder hem. Maar terwijl de gasten die heerlijkheid bewonderden, hield hij zich steeds bescheiden op den achtergrond. Ook het uiterlijk schoon van Rolduc ging hem ter harte, hij was daarin de ijverige medewerker van Directeur van de Venne. Provisor Brouwers liet de hopeloos vervallen vijvers in hun ouden luister herstellen en gaf aan het bosquet zijn schitterende wateromlijsting terug. Sindsdien was een kuiertje langs de vijvers naar het hertenkamp en de rijkbewoonde volière een geliefkoosde wandeling voor Professoren en bezoekers.

De oorlog kwam de poëzie van het Rolducsche leven verstoren en bracht zware zorgen, niet het minst voor den provisor. Nu gebeurde het onverwachte. In de Kerstdagen 1941 ontving hij zijn benoeming tot Directeur en Rector van de scholen van het Bisschoppelijk College te Sittard. Hij aanvaardde die benoeming als een offer, dat de Bisschop van hem vroeg, maar het afscheid van Rolduc sloeg in zijn gevoelige ziel een wonde, die niet meer wilde genezen.

Hoe vriendelijk ook in Sittard ingehaald — hij legde daar meer dan eens den nadruk op — hij kon de herinnering aan Rolduc niet van zich afzetten. Daarbij stond hij voor een nieuwe zware taak, waarin hij zich moest inwerken. Hij werkte halve nachten door en na enkele weken bezweken de zenuwen. Ik vond hem terug in het ziekenhuis, lijdende aan diepe zwaarmoedigheid. Buiten verwachting snel trad een tijdelijke beterschap in. Hij mocht weer Mis-lezen en voelde zich herleven naar lichaam en geest. In die gelukkige stemming vierde hij op 24 Maart in stille vreugde zijn 25-jarig priesterjubilé. Zijn ziekenkamer was in een bloementuin herschapen; de vele blijken van hartelijk meeleven van heel Rolduc, van het college van Sittard en van de talrijke vrienden; daarna het bezoek van Monseigneur op Maria Boodschap stemden hem dankbaar gelukkig. Het waren de laatste blijde dagen van zijn leven.

De beterschap hield niet aan, in de Goede Week overvielen hem weer zijn zwaarmoedige gedachten. „Kon ik morgen naar Rolduc terug, zeide hij, dan was ik ook onmiddellijk weer beter". Die telkens zich opdringende herinnering aan het verloren paradijs, waar hij zoovele jaren met voldoening had gewerkt, beschouwde hij dan weer als ontrouw aan zijn plicht van gehoorzaamheid aan zijn Bisschop. Zoo ontstond in zijn fijngevoelige ziel een conflict, dat voor hem een ware foltering werd. „Vroeger heb ik iederen dag den Kruisweg gebeden, zeide hij, nu zou ik hem niet meer kunnen bidden". Arme George, hij wist niet dat God hem een zwaren Kruisweg liet gaan als een laatste loutering van zijn vrome priesterziel!

Weer moest hij zich aan een strenge kuur onderwerpen. Na afloop was een merkwaardige verandering in zijn toestand ingetreden. De kalmte was teruggekeerd, zijn geest was weer volkomen helder, hij mijmerde niet meer over het verleden. Maar de lichaamskrachten waren gesloopt, zware benauwdheden brachten het hart in gevaar. Geduldig en zonder één klacht droeg hij zijn lijden. Meer dan ooit was hij in die laatste dagen dankbaar voor het bezoek van zijn vrienden. Hoe bescheiden verontschuldigde hij zich, als de uitputting hem belette hen te ontvangen zoo-

als hij het zou gewenscht hebben! Zijn ziel was rijp voor den hemel. Vrij plotseling, zonder doodstrijd — zooals hij er steeds om gebeden had — werd hij uit zijn lijden verlost, op Zaterdagnamiddag 6 Juni. Hij was pas 49 jaar.

Nu zou de wensch van George Brouwers in vervulling gaan. Hij keerde naar Rolduc terug. Rolduc beschouwde hem nog als een van de zijnen — de scheiding was immers zoo kort geweest — en eischte de eer op hem een laatste rustplaats te mogen geven bij de eigen dierbare dooden. De indrukwekkende uitvaart in de oude abdijkerk ligt nog versch in het geheugen van hen die deze regels lezen, ik zal mij niet aan een beschrijving wagen.

Uit aller hart gegrepen waren de diepgevoelde woorden, die de Hoogeerw. Heer Directeur na den dienst sprak, om George Brouwers te danken voor al hetgeen hij voor Rolduc gedaan had, niet alleen als leeraar en provisor, maar vooral ook door het stichtend voorbeeld van zijn vroom priesterlijk leven.

Roerend klonk het „Adieu Rolduc" door den kruisgang, toen wij naar het kerkhof schreden. Maar ik kon niet ontkomen aan een anderen sterken indruk, dien de heele plechtigheid op mij gemaakt had: neen, het was hier geen afscheid, maar het welkom van Rolduc, de „moeder veler zonen", die het ontzielde lichaam van een van de besten onder hen weer in haar armen sloot, om het te rusten te leggen in haar heilige aarde. Het lichaam van George Brouwers rust nu op het intieme kerkhof, zijn mooie ziel heeft rust gevonden aan Gods hart; daar moge hij bidden voor Rolduc en voor zijn vrienden. Laten wij hem niet vergeten.

J. N.

W. Franck †

ROLDUC 1900—1924.

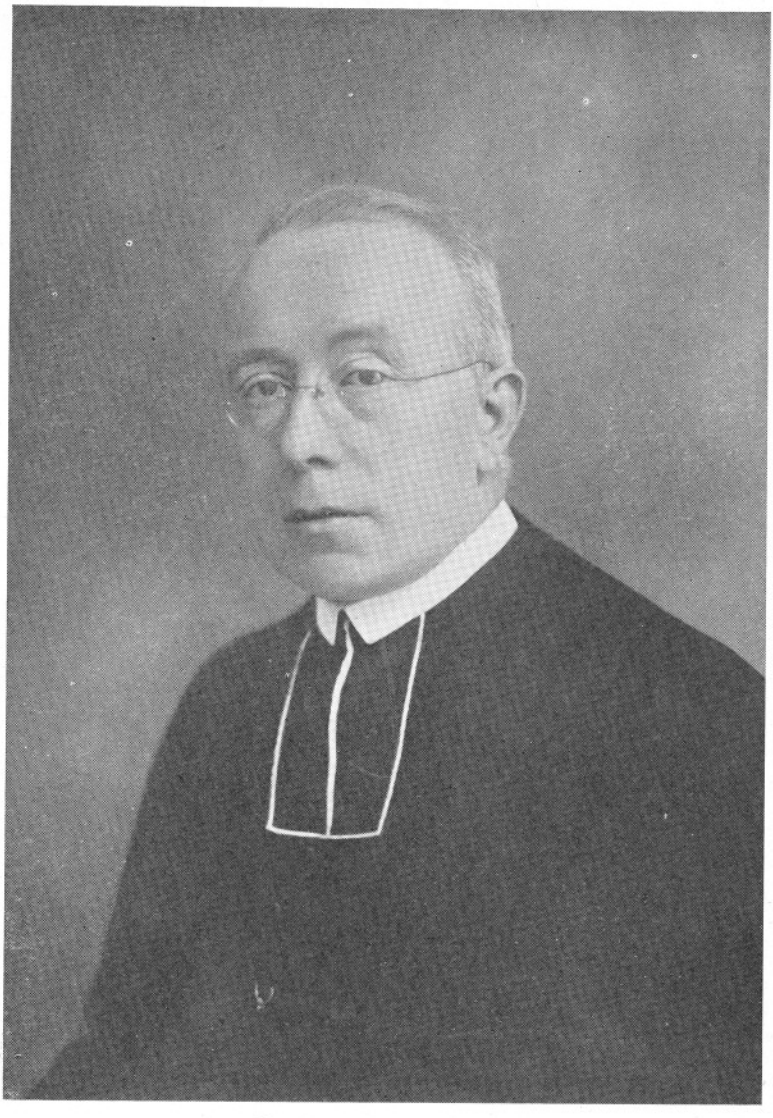

DIRECTEUR W. FRANCK †

„Onverwacht overleden". De Heer van leven en dood zei zelf, dat Hij komen zou als een dief, tenzij, want er is nog een ontkomen aan, „tenzij gij waakt". En waken en wachten, met de lamp altijd brandend, dat deed hij, die altijd en in alles bereid voor zijn Meester stond.

En toch onverwacht. Voor ons, die hem kenden, forsch, rijzig, breedgeschouderd, en hem kort geleden bij de uitvaart van Directeur van de Venne te Rolduc nog zagen, alleen iets witter dan vroeger, maar overigens nog dezelfde, ongebogen, vitaal, gezond en krachtig.

Onverwacht voor mij. Op dien laten Zaterdagavond, toen de expres-brief met de roode strook — waarom geen zwarte? — mij deed opschrikken. Ik had juist de deur op het nachtslot gedaan, en toen kwam het en stond het daar; ja, als een dief in den nacht.

Franck, zoo scheen het me, had iets van het eigenaardige van zijn Heerlensch geboortehuis. Evenals dat huis met zijn hooge stoeptrappen had hij iets ongenaakbaars, maar was men er eenmaal toegelaten, dan voelde men zich thuis. Aan Heerlen en zijn verkeer keerde het den rug toe; het lag alleen open — zooals *zijn* ziel — naar de kerk. Hij voelde meer voor het oude Heerlen dan voor zijn groeiende, gemoderniseerde geboortestad, juist als de degelijke, behoudsgezinde wethouder van den ouden stempel, die zijn vader was. Een eerbiedwaardige, patriarchaal uitziende oude man, met een langen witten baard, zooals er ook aan zijn zoon, ware hij pater of missionaris geworden, niet zou hebben misstaan.

Franck's eigen houding tegenover de evoluties van het moderne leven kwam daarmee overeen. Onbewogen lieten zij hem niet. Als hij er op reageerde, was het meestal negatief. Fietsen, bijvoorbeeld, had hij niet ge-

leerd en wilde hij ook niet leeren, niet uit vrees of lichamelijk onvermogen. Maar het „lag" hem niet.

Van nature was hij terughoudend en gesloten. Zich geven bij het eerste contact, deed hij niet; zich weggeven, nog minder. Voor zijn leerlingen echter, en voor hun ouders waarmee hij als „infirmier" in aanraking kwam, was hij geheel anders. Van de jongens, die bij hem aanklopten, of met wie hij vóór of na de klas een praatje maakte, wist hij met een flikkering van zijn rustelooze oogen en met een schalksch schertsend woordje het vertrouwen te winnen. Alles had hij voor hen over, want hij hield van hen. Voor hen stond hij klaar, dag en nacht. Had hij een zorgwekkenden zieke, dan deed hij in toewijding voor geen ziekenzuster onder, dan waren zijn bezoeken niet te tellen, ook in de nachtelijke uren. Het kenmerkende van zijn therapie was: een rustige behandeling, waarbij de zieke niet onnoodig met een veelheid van adviezen mocht bezwaard worden. Was de patiënt, na een ernstige ziekte, genezen, dan bleef hij tot de bevoorrechten behooren, en werd hij tot veelvuldiger bezoek op de kamer en de intieme sfeer van papegaai en gramofoon toegelaten, en zou hij niet zonder foto, zoeter herinnering dan een Röntgen-opname, van hem scheiden.

Toen Franck een fototoestel was rijk geworden, een lang niet algemeen bezit in die dagen, gebruikte hij het aanvankelijk, bescheiden en schuchter als hij was, bijna clandestien. Alleen voor de ingewijden en voor zijn „eigen" klas. Vroeg een ander om dat voorrecht, dan kwam het antwoord aarzelend en schoorvoetend. Eerst moest hij zich met een primitieve Camera Obscura behelpen, maar toen professor Baert de hooggelegen schilderkamer verliet, kreeg hij een fotografisch atelier eerste klas.

In dit fotografeeren van professor Franck lag, dunkt me, iets typeerends voor hem. Liefst ging hij schuil als achter een geheimzinnig waas, maar nam intusschen alles en iedereen op met zijn flikkerende oogen en legde de opname vast op de gevoelige plaat van zijn sterk persoonlijke opvattingen en zienswijzen. Een zorgvuldige, fijne opmerker was hij. Was het daarom, dat hij van detectieve verhalen zoo genieten kon? Moest er iets in de surveillance worden opgespoord, dan bood hij, die steeds op den achtergrond bleef, zich spontaan aan, en wist hij uit een papiersnipper of een stukje potlood een geheel requisitoir te construeeren, waarbij hij stil genoot, als was het sport.

Nauwkeurig, ja, angstvallig nauwgezet in alles, was hij een man, die geheel opging in het hem toevertrouwde werk. Daarbuiten bewoog hij zich zoo weinig mogelijk, al kon hij bij de zoogenaamde brandende kwesties fel en absoluut partij kiezen. Altijd heeft hij het werk, dat hem te doen stond, als priester en ook als leeraar, goed gedaan, want hij had een diep gevoel van verantwoordelijkheid en een sterk plichtsbesef. Daarom zullen al zijn oud-leerlingen hem blijven hoogachten en waardeeren. Daarom zal Rolduc zijn aandenken in dankbare herinnering bewaren. Daarom zal de Heer aan Zijn goeden en getrouwen dienstknecht, die, hetzij hij gesteld was over veel, hetzij over weinig, steeds getrouw bleef en stierf op zijn post, het volle loon niet onthouden.

Directeur Franck †

In 1924 werd Winandus, Hubertus, Jozef Franck, na 24 jaar leraar te zijn geweest in Rolduc, benoemd tot Directeur van het Bisschoppelijk College te Weert. De levenshouding, die hij als leraar in Rolduc had aanvaard en voor zichzelf als de juiste had erkend, heeft hij consequent volgehouden in zijn achttienjarige Directeursloopbaan. En dan zijn het vooral drie dominanten, die dit leven bepalen: hij was een priester met diep geloof, hij was een bescheiden mens, wars van uiterlijk vertoon, hij was een man met een zeldzaam levensevenwicht.

Vóór alles was hij een vroom priester. Van hem kon men terecht zeggen: hij was in de wereld maar niet vàn deze wereld. Trouw stonden zijn geestelijke oefeningen op het program van iedere dag en als men hem in de Kapel tijdens de godsdienstoefeningen zo devoot zag neergeknield tussen de studenten — altijd op het hoekje van de vóórlaatste bank — dan zag men in hem eerst den priester en dan den Directeur. Was hij overdag niet op zijn kamer, dan kon men hem meestal vinden vóór het Sacrament. Daar ook zocht hij in de verheffende kracht van den H. Geest voorlichting, indien hij als Directeur een moeilijk besluit te nemen had. De luister der godsdienstige plechtigheden ging hem sterk ter harte en vaak betreurde hij het, dat de Kapel van het College met haar nauw begrensd priesterkoor zo weinig geschikt was tot rijke ontplooiing van liturgische statie.

De godsvrucht tot het H. Hart en Maria bezat hij in hoge mate. Hoe juichte hij het voorstel toe van zijn bisschop, Mgr. Lemmens: dat het College moest toegewijd worden aan de H. Maagd en haar beeld een ereplaats krijgen in het huis. Een van zijn eerste daden als directeur was het doen plaatsen van een H. Hart-beeld in een der hoeken der speelplaats: ook tijdens het spel moesten de jongens zich weten onder de bescherming van Jezus' H. Hart. Directeur Franck nam ook het initiatief om 's Zondags na het feest van het H. Hart met leraren en jongens in plechtige processie te trekken naar het grote H. Hart-beeld op een der singels van Weert, een openlijke eerbetuiging van het college. En het mocht hem tot diepe voldoening zijn, dat hij kon constateren dat sindsdien deze eenvoudige betuiging van het College is uitgegroeid tot een massale betoging van geheel Weert, een voldoening, waarvan hij den schrijver dezes nog gewaagde op het ziekbed, dat zijn sterfbed zou worden.

Was Directeur Franck een vroom priester, hij was niet minder een bescheiden mens, wars van uiterlijk vertoon. Van Vondel staat opgetekend: „een groot zwijger, stil en zwaargeestig van aardt", die altijd ook in gezelschap „zijn gedachten gespannen" had op zijn werk.

Directeur Franck was zeker niet zwaargeestig van aard, daarvoor was hij een te echt Limburger en Heerlenaar, maar een stil mens wás hij, „een groot zwijger". Misschien kunnen dit nog het beste van hem getuigen zijn leraren, die hem leerden kennen in de dagelijkse omgang, in gezelschap, op lerarenvergaderingen. Maar nooit heeft hij gezwegen, wanneer zijn plicht als Directeur hem gebood te spreken. En daarvoor zullen zijn leraren hem dankbaar blijven. Ook in gezelschap had hij vaak „zijn gedachten gespannen" op zijn werk en we mogen er gerust bijvoegen: op zijn studenten. Daarnaar ging vooral zijn belangstelling uit. De zorg voor het lichamelijk welzijn der jongens nam hij op zich onmiddellijk bij het aanvaarden van zijn taak in Weert, zoals hij dit ook in Rolduc jaren gedaan had. Dag en nacht stond hij klaar voor zijn zieken, een stil en onopvallend werk van grote apostolische waarde. Maar ook andere moeilijkheden van de jongens, hoe gering ze vaak leken, vonden bij hem een deelnemend gehoor. Zo wist hij het vertrouwen te winnen van velen, niet door uiterlijk vertoon en in grote stijl, maar in stille omgang en door gesprek van hart tot hart.

Een man van zeldzaam levensevenwicht. Naar ik meen is het Anton van Duinkerken geweest die van een bekend, maar niet al te evenwichtig Nederlander ongeveer heeft gezegd: hij slaagt liever niet, dan dat hij niets

onderneemt. Het tegenovergestelde was van toepassing op onzen Directeur: hij ondernam liever niets, dan dat hij niet slaagde. En het pleit voor zijn bezonken oordeel en verstandig beleid, wanneer het Weerter College thans met trots kan wijzen op al die ondernemingen, waarin Directeur Franck volkomen geslaagd is. Zo bewijzen daar een reeks nieuwe gebouwen die ondernemingsgeest. Tijdens zijn Directeursperiode werd aan de speelplaats een reeks nieuwe lokalen gebouwd voor het Gymnasium en de speelplaats zelf belangrijk verruimd. Een nieuwe vleugel verrees aan de Wilhelminasingel met aula, herenkamers en slaapzaal, terwijl een waardige nieuwe entrée werd geschapen. De bestaande bouw kreeg een aanzienlijke uitbreiding, zodat een beter verblijf voor de Eerwaarde Zusters en een ruime, luchtige keuken kon ontstaan. De klaslokalen der Handelsschool werden vernieuwd en een artistieke tekenzaal werd ingericht. Beide laatste vernieuwingen — dit mag zeker wel vermeld worden — stonden onder deskundige leiding van den tekenleraar, Mhr. Léger, thans in dezelfde functie te Rolduc.

Initiatieven van anderen, niet het minst van zijn leraren vonden bij hem steeds een geduldig oor en wanneer de kans van slagen hem gegeven leek, gunde hij gaarne aan de initiatiefnemers, dat succes hun plannen bekroonde. Zo kreeg het College zijn prachtig sportterrein met luidspreker-installatie — voetbalveld, tennisbanen, hockey- en volleyterreinen —, een instituut, steeds weer door hem met trots aan bezoekers getoond.

In de laatste tijd stond hij toe, dat de aula voorzien werd van een geluidsfilmapparaat en een luidsprekersysteem ter verbetering der acoustiek. Het bouwen van een nieuwe kapel behoorde nog tot de liefste wensen van dezen Directeur, die blijkbaar van dien anderen Directeur, Mgr. van de Venne, zijn liefde voor het bouwen had medegekregen uit zijn leraarsperiode.

Moge de tegenwoordige generatie in het College van Weert rekening houden met deze wens, wanneer eenmaal betere tijden het bouwen van een nieuwe kapel mogelijk maken. Zij verrijze dan als een monument aan de nagedachtenis van Winandus Franck: den heiligen priester, den bescheiden mens, den evenwichtigen Directeur. Hij ruste in vrede.

Weert. P. EVERS.

Pastoor Clement Baert †

In Rolduc's samenleving ontmoet men elkaar niet iederen dag: de drukte van het dagelijksch werk, het verschil van leeftijd, bezigheid en belangstelling brengen zelfs die eenheid in gevaar, die onderlinge verbondenheid, deze „esprit de famille", welke aan de oude Rolducsche generatie der vorige eeuw — in navolging van Mgr. Dupanloup — als ideale onderlinge verhouding voor den geest stond. Aan Clement Baert was het echter gegeven om gedurende zijn werkzaamheid in Rolduc deze oude traditie te kunnen handhaven.

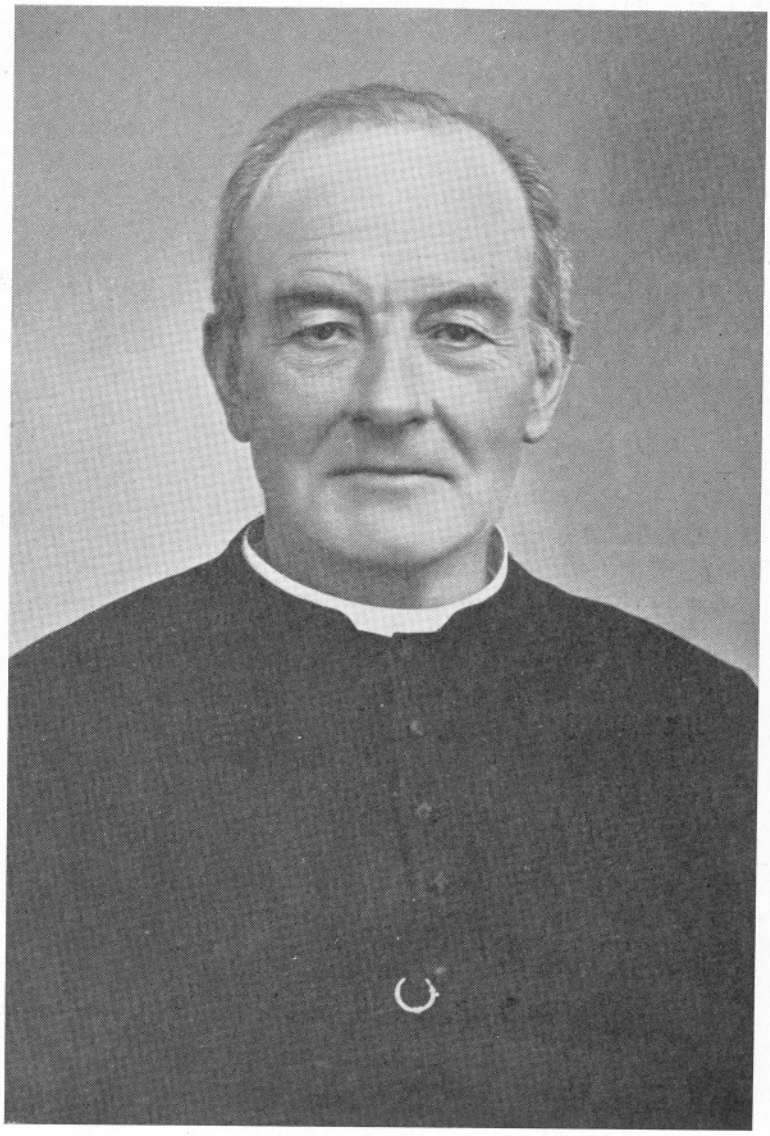

EM.-PASTOOR CLEMENS BAERT †

Zijn karakter en de hem opgedragen, uiteenloopende werkzaamheden, die aan zijn veelzijdige en artistieke aanleg beantwoordden, maakten hem dit gemakkelijk. Niemand van degenen, die gedurende de jaren 1893—1914 hun studietijd in Rolduc doorbrachten, bleef hem onbekend. Slechts weinigen konden zich onttrekken aan den invloed, die er van zijn altijd opgewekte en levensblije verschijning uitging, al werd zijn geestigheid niet altijd geïnterpreteerd in den geest, waarin ze was gesproken. Bezorgd en behulpzaam als „infirmier", was hij ziek met de zieken, ondanks zijn robuste gezondheid. Als commandant der „oude schutterij" trok hij, krijgshaftig in vrede, met zijn vier secties, gewapend met handbogen en wuivende helmbossen, over de stoffige wegen onzer destijds landelijke omgeving, of stichtte vrede en vriendschap in de handboogdoelen, die gedurende den zomer de helft der Rolducsche jeugd in spanning en strijd te zamen brachten.

Zijn artistieke aanleg toonde hij niet alleen in zijn lessen als teekenleeraar. Ook zijn vrijen tijd bracht hij veelal door in zijn schildersatelier, een dakkamertje boven het bisschoppelijk kwartier, of tusschen de tooneelcoulissen der oude aula, die onder zijn lei-

ding een volledige vernieuwing hadden ondergaan en zoo meer dan één opvoering voor een „débâcle" konden behoeden. Herhaaldelijk ook trad hij zelf voor het voetlicht met een solozang, of speelde mee in het Rolducsche orkest.

Op het einde van 1914 werd hij benoemd tot pastoor in Bemelen, in 1922 tot pastoor in Baarlo. Ook in zijn pastoreele bediening verwierf hij zich door zijn opgewekt karakter en blijmoedige godsvrucht en godsvertrouwen vele vrienden. Ondanks de gebreken, die zijn latere levensjaren drukten, behield hij de opgewektheid en levenslust, de geestelijke frischheid en artistieke belangstelling, die hem vroeger kenmerkten. Als lid der bisschoppelijke commissie voor den kerkbouw had hij gedurende meer dan twintig jaren zijn lange ervaring en bezadigd oordeel in dienst gesteld van den „decor domus Dei", die hem lief bleef, ook toen hij — die vroeger zooveel hield van kleur en lijn — nagenoeg blind geworden, slechts met groote moeite de ingediende plannen kon nagaan.

In den herfst van 1940 zag hij zich gedwongen ontslag te nemen uit zijn geestelijke bediening en vestigde zich in het sanatorium te Heerlen. Hij overleed daar op ruim twee en zeventigjarigen leeftijd, den 11 Nov. 1941. Overeenkomstig zijn laatsten wensch werd hij begraven, niet in zijn geboorteplaats Roermond, maar in Baarlo te midden van zijn oudparochianen.

E.

J. S. H. Bemelmans †

LEERAAR TE ROLDUC 1907—1921.

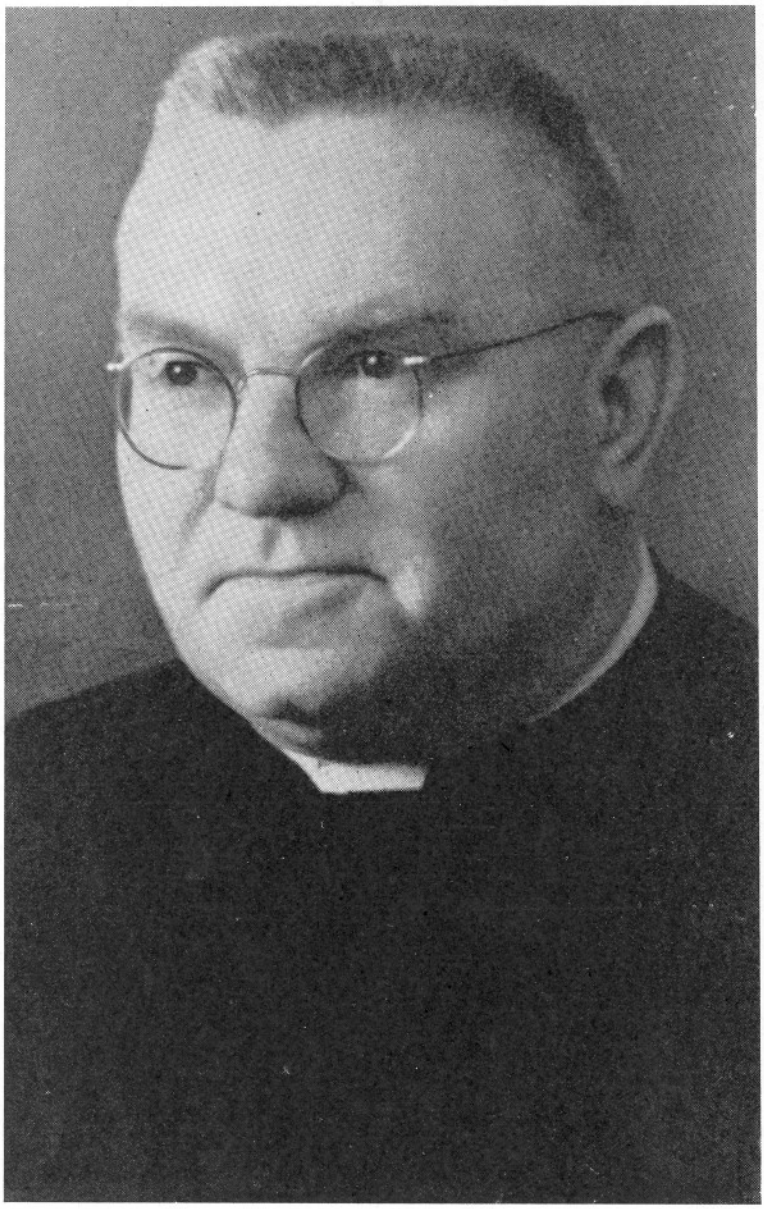

DIRECTEUR JEAN BEMELMANS †

Op den avond van 24 October 1941 bereikte ons de tijding: Directeur Bemelmans plotseling overleden. De dood kwam geheel onverwacht, niet het minst voor hem zelf. Een jaar tevoren bij gelegenheid van een 40-jarig priesterjubilé, had hij tegenover een oud-collega den wensch uitgesproken, dat hij hem over tien jaar weer mocht feliciteeren: „dan ben ik er zelf ook nog bij". Nog pas had hij nieuwe ruime kamers betrokken, met de bedoeling er lange jaren te wonen. En nu riep hem de Heer van leven en dood naar de eeuwige woning. God haalde hem van het werk, zijn taak was volbracht. Gelukkig, zij was goed volbracht. Directeur Bemelmans heeft de talenten, hem door God geschonken, steeds naar best vermogen productief gemaakt. Hij was een vroom en ijverig priester, die geen werk schuwde, maar eenvoudig en zonder ophef de hem opgedragen taak vervulde.

Mij is slechts gevraagd enkele herinneringen uit de Rolducsche jaren neer te schrijven. Als collega kenden wij Bemelmans natuurlijk alleen maar als Sjang of ietwat deftiger Jean. Dat klinkt gemoedelijk. En Sjang was ook een trouwe, gemoedelijke collega, altijd hulpvaardig in alles wat in zijn bereik lag. Wat mij bij hem opviel, was zijn praktische zin, zijn trek naar efficiency, een woord dat in dien tijd nog niet gebruikt werd. Als secretaris van Voor Eer en Deugd had hij een eigen lokaaltje weten te bemachtigen, het kamertje schuin tegenover no. 13, waar nu

de kluis voor het archief is ondergebracht. Dat had hij met eenvoudige middelen tot kantoor ingericht. Hij had zelfs een kleine drukkerij, die hij gaarne ten dienste stelde van collega's, vooral wanneer het gold hulpacties op touw te zetten, wat in de naoorlogsche jaren veel voorkwam. Sjang was ook de eerste op Rolduc, die het waagde een „auto" aan te schaffen. Het was een klein, zonderling vehikel, dat bij de reuzengestalte van Sjang een wanverhouding vormde. Daarbij kreeg het onderweg dikwijls kuren en weigerde hardnekkig verder te loopen. Wat hebben wij Sjang daarmee geplaagd! Maar als hij ons voorbijreed op een stoffige weg, was het altijd met de vriendelijke uitnoodiging om in te stappen. Want Sjang kende geen rancune en dat teekent zijn goed hart.

Bemelmans had een opgewekt karakter, hij zag gaarne den zonnekant van het leven en gaf ook zelf toe, dat het leven hem meegevallen was. Maar één keer, dat ik weet, was hij minder gelukkig. Hij werd belast met de regie van een stuk voor de aula. Hoe het kwam, heb ik nooit begrepen, maar hij koos zijn acteurs onder de grootste typen van de speelplaats, en daarbij was het stuk een draak. Het had een daverend lachsucces, dat de regisseur niet bedoeld had, en daarmede was zijn carrière als zoodanig gebroken.

De werkelijkheid van het leven lag hem nader en in 1921 werd hij benoemd naar de R.K. H.B.S. voor meisjes te Roermond. Maar hij bleef aan Rolduc, de plaats van zijn eersten werkkring gehecht. Wij zagen hem geregeld op de retraite der Heeren, hij was ook een trouwe gast op de Rolducsche feesten. Moge onze goede Sjang spoedig zijn plaats gevonden hebben aan het eeuwig feestmaal!

N.

J. S. H. Bemelmans en de Vereeniging „Voor Eer en Deugd"

Zooals het voor Rolduc een van zijn vele glorietitels is, dat zijn naam niet te scheiden valt van de Vereeniging „Voor Eer en Deugd", zoo komt aan J. Bemelmans met alle recht de eer toe, dat zijn naam allerinnigst verbonden blijft met dien van de Vereeniging, waarvan hij zeer zeker de trouwste dienaar en taaiste voorvechter is geweest.

Daarom past hier ook van de zijde dezer Vereeniging een dankbaar-pieus In memoriam.

Om Bemelmans' verdiensten op dit terrein volledig te melden, zouden wij eigenlijk heel de geschiedenis van V. E. en D. moeten ophalen, van haar ontstaan in 1904, toen zij, bij het gouden jubilé der dogmaverklaring van Maria's Onbevlekte Ontvangenis [1]) door den Directeur van Rolduc, Dr. R. Corten, werd gesticht, tot het jaar 1937, toen zij, na een ruim 33-jarig bestaan, door ons Doorluchtig Episcopaat werd opgeheven, „omdat haar taak door andere organisaties was opgenomen".

Van 1 Sept. 1910 was Bemelmans de Secretaris van de Vereeniging, en zonder aan de verdiensten der overige leden van het hoofdbestuur, vooral van de Voorzitters, de Directeuren van Rolduc, te kort te doen, meenen we te mogen getuigen, dat in al die jaren bijna alle Eer-en-Deugd-actie zoo niet ontworpen, dan toch grootendeels gedragen werd door den volijverigen en onvermoeiden Secretaris. Hij was „de uitvoerende macht".

Vooreerst wijdde Bemelmans zijn zorg en ijver aan den innerlijken uitbouw van onze R. K. Zedelijkheidsorganisatie. Van een kerkelijke vereeniging voor jongens groeide zij, sedert 1906, door haar actie naar buiten, tot een echt sociale vereeniging voor onze katholieke mannen, bijzonder voor onze katholieke voormannen. Bemelmans' onvermocid streven was er op gericht, om aller sympathie en steun voor die actie te winnen, zooals bijv. blijkt uit zijn circulaire van 1912 aan de godsdienstige vereenigingen en andere bonden. In 1915 werd de Vereeniging V. E. en D. opengesteld ook voor vrouwen en meisjes. Daarop volgde de vervolmaking van de innerlijke organisatie door de plaatselijke afdeelingen van mannen en jongens, van vrouwen en meisjes, werkend onder een plaatselijk bestuur, onderling te binden en te stevigen in diocesane bonden onder een diocesaan bestuur, en dat alles onder oppergezag van een Hoofdbestuur voor den mannen- en een voor den vrouwen-tak. In 1917 werden alle desbetreffende statuten door Mgr. Schrijnen, den krachtigen promotor van de V. E. en D.-actie, goedgekeurd. Met die innerlijke ontwikkeling hield gelijken tred de uitbreiding van de tijdschriften: van „De Lelievaan" tot het blad „Voor Eer en Deugd", en, in 1911, tot het maandblad „Mannenadel", later, in 1916, „Mannenadel en Vrouweneer", terwijl „Volksadel" in 1916 vooral in 't Bossche Diocees kwam helpen. Daarenboven verscheen later het jarenlang leidinggevend „Tooneel en Bioscoop". En tenslotte was als de kroon op het werk bedoeld de oprichting van een Centraal Bureau van „Voor Eer en Deugd", eerst gevestigd te Rolduc, later te Roermond, waar Bemelmans, de Secretaris der organisatie, zelf als Directeur optrad.

Bemelmans was als leider niet de uitbundige idealist of door zijn geestdrift meesleepende propagandist. Ook was hij geen pétillant spreker. Hij was meer de bescheiden werker en taaidoorzettende strijder, die — ondanks veel bestrijding, tegenwerking en teleurstelling — de zaak van V. E. en D. diende en bleef dienen in trouwe, offervaardige liefde. Zijn labor improbus wist aldoor meer erkenning en waardeering voor het werk van V. E. en D. af te dwingen, niet alleen van het Kerkelijk maar ook van het Burgerlijk Gezag.

Pausen, Bisschoppen en Kardinalen hebben daarvan getuigd. Z. H. Paus Pius X stelde den aflatenschat der H. Kerk open, om den strijd te steunen tegen „den meest ver-

[1]) Vandaar haar vroegere Latijnsche naam: „Te duce!", „Onder Uw geleide, o Maria!"

woeden vijand der nieuwe eeuw". In gemeenteraden, Provinciale en Generale Staten werd de actie V. E. en D. niet zelden met eere door de weldenkenden genoemd en door de tegenpartij fel bestreden. Finantieele steun werd soms verleend, ten slotte ook door de Regeering. Bij de totstandkoming en uitvoering van verscheiden zedelijkheidswetten — met name de wet-van-Regout, de wet over het onderzoek naar het vaderschap, de bioscoopwet — en van plaatselijke verordeningen ten bate der publieke zedelijkheid, kon V. E. en D. dikwijls voorlichting en steun bieden.

Sterk door onwrikbaar geloof in onze zoo duidelijke en zekere geloofs- en zedenleer zocht en vond Bemelmans ook meermalen contact en medewerking, niet alleen bij andere R. K. organisaties, op hetzelfde terrein werkzaam, zooals de R. K. Meisjesbescherming, den R. K. Vrouwenbond, den R. K. Bond voor Groote Gezinnen enz., maar ook wist hij de medewerking te winnen van niet-katholieke en neutrale bonden, zooals De Nederlandsche Middernachtzendingvereeniging, de Ned. Vereeniging tegen de Prostitutie, het Rijksbureau betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven. Soms achtte hij het zijn plicht openlijk en krachtig stelling te nemen tegen verkeerde acties. Zoo bijv. tegen die van den Nieuw-Malthusiaanschen Bond, maar ook tegen de Rein-Leven-beweging. Zijn leus en richtsnoer daarbij was en bleef, wat hij schreef in „Mannenadel en Vrouweneer", Jrg. 26, blz. 4: „Slechts door zeer principieel op te treden, wordt op dit terrein iets bereikt".

Ook met het buitenland, met Duitschland, Oostenrijk, België, Frankrijk, Zwitserland, zocht en vond Bemelmans contact, om aldus voor gelijkloopende acties theoretisch en practisch van elkaar te leeren. Op internationale congressen, als te München, op het R. K. Internationaal Filmcongres, en te Genève, op de „Union internationale de la Population" heeft Bemelmans de vereeniging V. E. en D. vertegenwoordigd.

In ons vaderland was hij tevoren reeds dikwijls als vertegenwoordiger van V. E. en D. bij katholieke of nationale vergaderingen opgetreden, soms ook als spreker, zoodat zijn naam met dien van een Velthuijsen Jr. en Van Munster genoemd werd onder de voornaamste bestrijders van de openbare zedeloosheid en moedigste handhavers der publieke reine zeden. Als bij meer ingewikkelde zedelijkheidsproblemen andersdenkende medestrijders soms moesten zoeken naar het waarom en hoe, dan zochten ze bij hem — met zijn rotsvaste, klare katholieke belijdenis — veiligheid en sterkte.

Bij het 25-jarig bestaan van V. E. en D. heeft Bemelmans in „Mannenadel en Vrouweneer", Jrg. 19, blz. 81—90 zelf een overzicht gegeven van de actie der Vereeniging, zonder er echter bij te voegen: „quorum pars magna fui". Eenige daar uitvoeriger besproken punten van actie stippen we hier aan. De *pers*, geïllustreerd of niet, werd trouw gecontroleerd, speciaal in den spoorwegboekhandel. De *goede-film-actie* van V. E. en D. zou, werd ze volledig beschreven, alleen reeds een boekdeel vullen. Vooral op dit gebied heeft Bemelmans waarlijk groote verdiensten. Al het mogelijke heeft hij gedaan, eerst als lid van de bioscoopcommissie, later voor de keuring als lid der Centrale Commissie. De „Vereeniging van Noord-Brabantsche en Limburgsche gemeenten voor gezamenlijke Filmkeuring", en de latere „Katholieke Filmactie" hebben Bemelmans' arbeid op dit terrein, speciaal ook voor een redelijke nakeuring, erkend en geprezen. Het was daarom zeker wel in zijn geest, dat het zeer batig saldo van V. E. en D. bij haar opheffing aan de katholieke filmactie ten goede kwam. Ook op *tooneel*gebied werd geijverd, zij het met minder succes. Toch moest er met de Vereeniging en haar orgaan „Tooneel en Bioscoop" rekening worden gehouden. Ook leidde de Vereeniging jarenlang een succesvolle actie tegen *slechte taal en lied*, speciaal in treinen en fabrieken. Op 't gebied van *sport* en *spel*, *kleeding*, *dans*, *bad-* en *kampeer*gelegenheid bleef V. E. en D. onder leiding van Bemelmans ijveren en strijden, voor de beleving van de katholieke zedelijkheidsprincipen.

De organen van de Vereeniging genoten altijd de volle waardeering en grootmoedigen steun van den Secretaris. We beschouwen

het dan ook als plicht van dankbaarheid hier te erkennen, dat gedurende de 19 jaren, dat de Redactie van „Mannenadel" en later „Mannenadel en Vrouweneer" aan ons, Paters Redemptoristen, was toevertrouwd, Bemelmans zich altijd een even trouw-waardeerend als loyaal-meewerkend tusschenpersoon tusschen ons en het Hoofdbestuur van V. E. en D. heeft betoond. Datzelfde zullen ook zeker hebben ondervonden, die de laatste 7 jaren onder zijn hoofdredactie Bemelmans' medewerkers waren, vooral de Missionarissen van het H. Hart.

In 1937 werd het tijdschrift tegelijk met de Vereeniging en het Centraal Bureau opgeheven. Wat die opheffing voor Bemelmans beteekende, kan men meer aanvoelen dan lezen in het artikel: „Ten afscheid", waarmee hij de laatste aflevering (Jrg. 26, blz. 353) sloot. Zijn troost en voldoening daarbij was, dat volgens het woord der Bisschoppen de taak van „Voor Eer en Deugd" was volbracht, toen zij door andere organisaties was overgenomen, de taak dus, die hij zelf zoo lange jaren had gediend. Hij beschouwde dat als zijn „non omnis moriar".

Bemelmans' actie Voor Eer en Deugd vond bij velen de verdiende waardeering. De Regeering benoemde hem bij het 25-jarig bestaan van de Vereeniging tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Voor de tegenpartij echter werd hij juist als Eer-en-Deugd-apostel het mikpunt van spot en bestrijding. Veel pijnlijker viel het hem, dat zoovelen uit eigen kamp blijkbaar niet uit hun sloomheid konden worden gewekt en aldus zooveel kwaad op zedelijk gebied niet krachtiger werd bestreden.

God, de justus Judex, zal — zoo vertrouwen wij — hem én zijn strijden én ook zijn lijden Voor Eer en Deugd reeds lang overvloedig vergolden hebben met Zijn rijk-beloonend: „Serve bone et fidelis! Goede en getrouwe dienaar. Gij hebt den goeden strijd gestreden!"

Mogen allen, die in onzen zoo moeilijken tijd de K.A. mogen dienen, bijzonder ter bescherming der reine zeden, zich sterken aan het voorbeeld van dezen stillen, stoeren strijder J. Bemelmans, en zich laten leiden door zijn kloek woord: „Slechts door zeer principieel op te treden, wordt op dit terrein iets bereikt".

MARTIN STOKS C.s.s.R.

Directeur Bemelmans †

In de avond van 24 October stierf hij plotseling, thuiskomend van de school. Hij leefde eenvoudig met een afkeer van uiterlijke vormen en officieel ceremonieel, rustig opgaand in zijn werk. Zijn dood was als zijn leven. Hij moet wel gestorven zijn met een simpel: „Het is volbracht, laat nu Uw dienaar gaan" in zijn gedachten. Geen ziekbed, geen bedroefde omstanders, maar in de eenzaamheid, zonder ophef, ging hij heen.

Zijn Roermondse jaren.

Directeur Bemelmans kwam als leraar aan de R.K. H.B.S. voor Meisjes in 1921, toen de school pas was opgericht en nog was ondergebracht in het pensionaatgebouw, Voogdijstraat 10. In September 1923 werd hij tot Directeur benoemd. De H.B.S. telde in die tijd 55 leerlingen en verhuisde in 1925 naar een nieuw gebouw (Begijnhofstraat). Ofschoon het helemaal niet in de geest van den overledene is, dient toch opgemerkt, dat tijdens zijn Directoraat het aantal leerlingen steeg van 55 tot 120 en dat er in de loop der jaren 159 candidaten waren voor het eindexamen, waarvan er 140 slaagden.

Op initiatief van Directeur Bemelmans werd in Sept. 1938 overgegaan tot oprichting van een M.M.S., bestaande uit 3 klassen op een onderbouw van de 2 laagste klassen der H.B.S. Het aantal leerlingen dezer M.M.S. liep op van 9 tot 19. Reeds deden enige meisjes met goed gevolg examen.

De Directeur was voor de school wat de ouders zijn voor een gezin. In alles wat hij deed, werd hij gedreven door een grote liefde. Hij hield van zijn docenten en leerlingen. In vele moeilijkheden gaf hij hen raad. En als het soms eens nodig was iemand tot de orde te roepen, dan deed hij dat op een manier, die getuigde van een fijngevoelige geest en die getemperd werd door zijn gemoedelijke Limburgse humor. Zonder veel waarde te hechten aan uiterlijkheden, trachtte hij in zijn school een goede geest te ontwikkelen. Daarom maakte hij van de school een tweede tehuis; hij verfraaide het gebouw met mooie platen of nog liever met kiekjes van docenten en leerlingen, door hem zelf gemaakt op de prettige wandelingen, die hij organiseerde en waarbij hij gaarne aan allen een tractatie bereidde.

Het zal duidelijk zijn, dat de leerlingen van hem hielden en met een gelukkige trots vertelde hij vaak van de vele brieven en bezoeken van oud-leerlingen, die bewezen, dat het vertrouwen in hem ook na jaren nog leefde. Op deze bodem van liefde en onderling vertrouwen groeide in de harten der meisjes haast ongemerkt liefde voor het gezin, eerbied voor den priester en een sterk katholiek geloof.

Omdat hij wist dat het in een huisgezin alleen aangenaam verkeren is, als alles zonder stoornissen verloopt, besteedde hij de uiterste zorg aan een tijdige voorbereiding en regeling van alle schoolzaken, met het gevolg, dat zich nimmer stagnaties voordeden. Daarbij was hij er steeds op uit om alles voor iedereen zo prettig en makkelijk mogelijk te maken.

Altijd was hij de eerste om een verjaardag of naamfeest van docent of leerling te memoreren. Zijn eigen naamfeest was een intiem, huiselijk feest, zonder speeches, maar vol hartelijke gulheid.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat de verdiensten van Directeur Bemelmans voor het Middelbaar Onderwijs niet gezocht moeten worden in het bereiken van topprestaties, van maximale aantallen leerlingen of in een streven naar de hoogste cijfers en de gunstigste examenuitslagen. Hij was veeleer opvoeder dan docent en probeerde door voorbeeld en inwerking en door het scheppen van de juiste sfeer een katholieke geest in de leerlingen te wekken en te ontwikkelen. Dat hij intussen didactisch ook behoorlijke resultaten bereikte, bewees, dat zijn opvatting de onderwijsbelangen slechts ten goede kwam. Dank zij zijn Directoraat zijn er nu een 140 jonge vrouwen, die naast en boven hun wetenschappelijke ontwikkeling een diepe, levenskrachtige, godsdienstige overtuiging aan hem te danken hebben.

Ook op ander terrein was Directeur Bemelmans werkzaam. Zo was hij sinds 1919 geestelijk adviseur van de Provinciale Vereniging van R.K. Openbare Leeszalen en Bibliothe-

ken in Limburg, waar hij een groot aandeel had in opzet en verwezenlijking der Provinciale lectuurvoorziening. Tegelijk was hij vanaf 1921 censor aan de R.K. Openbare Leeszaal te Roermond en daar zijn kritieken altijd goed gefundeerd waren, had zijn woord in de maandelijkse vergaderingen groot gezag. Terloops worde ook nog opgemerkt, dat hij mede verbonden was aan Reclassering en filmkeuring.

Al het werk, dat hij buiten schooltijd verrichtte, had een katholiek paedagogische betekenis. Het was een vorm van apostolaat en we zien eruit, dat hij in diepste wezen priester was en wilde zijn. Priester was hij. Onbewust onderging ieder, die met hem in aanraking kwam de sterkende invloed van zijn door en aan God gewijde persoonlijkheid. Zo kénden we hem als een hoogstaanden geestelijke, een bescheiden mens, een gemoedelijken Limburger met een ontwikkelde doordringende geest en zo míssen we hem nu nog steeds. Hij liet bij zijn heengaan een leegte achter, die slechts moeilijk kan worden aangevuld.

Laten we voor hem blijven bidden

Roermond, 22 April 1942.

W. THEUNISSEN.

Jan F. M. Sterck †

Dr. J. STERCK †

Op de school voor L.O. en Mulo van L. G. van Schaik te Amsterdam heb ik den jongste van de gebroeders Sterck leeren kennen. Zooals dat gebruikelijk was, werd ik uitgenoodigd een Zondagmiddag bij zijn familie door te brengen. Deze uitnoodiging is mij daarom steeds bijgebleven, omdat de aangeboden ontspanning een zeer eigenaardig karakter droeg. De familie Sterck woonde op het mooiste gedeelte van de Heerengracht, niet ver van het Koningsplein, in een typisch ouderwetsch huis met binnenplaats en tuin, welke laatste niet bijzonder in trek was, daar de familie gedurende de zomermaanden in de omgeving van Haarlem de aanraking met de natuur zocht.

Dien bewusten Zondagmiddag mocht ik kennis maken met het zeer goed verzorgde kinderhuisaltaartje van mijn speelmakker! Op een der bovenkamers, die afwisselend als kerkruimte en als speelkamer werd gebruikt, stond een eikenhouten zeventiende-eeuwsch altaartje, berekend op de maten van kinderen van 8—12 jaar. De noodige gewaden waren daarbij zorgvuldig in laden geborgen. Zoo maakte ik al spelende nader kennis met de karakteristieke eigenschappen dezer oude Amsterdamsche familie.

Het Stedelijk Museum te Amsterdam toont door verschillende voorbeelden, hoe onze voorouders, in een tijd, dat er veel minder aan sport in vereenigingsverband gedaan werd, aan hun kinderen bezigheid en afleiding verschaften; in verkleinde nabootsingen van de groote huizen konden deze in hun spelen hun toekomst-idealen beleven als „groote menschen".

Kerkje spelen of H. Mis-spelen was dan in Katholieke gezinnen een voorrecht, dat bijzonder voor de meer bedachtzamen onder de jongeren was bestemd, terwijl die knapen, welke blijkbaar meer lichamelijke beweging

noodig of wenschelijk vonden, verwezen werden naar den zolder en de vlieringverdieping; daar werd de hijschinrichting met groot drijfrad door zware touwen in beweging gebracht. Met die mechaniek te mogen spelen had ook aantrekkingskracht op jongens.

Op dien bewusten middag dan, terwijl de twee jaar oudere Jan de Mis zou „lezen", deed ik mijn eerste oefening als misdienaar. Het komt mij voor, dat deze eerste nadere kennismaking wel geschikt is om de sfeer aan te geven, waarin deze Katholieke, Amsterdamsche familie in de tweede helft der negentiende eeuw leefde. Daarbij moet allereerst worden opgemerkt, dat de leden dezer familie, hoewel ze theehandelaren waren, zich bleven wijden aan letteren en kunst. Reeds lang waren verschillende leden der familie Sterck intiem bevriend met de Alberdingk Thijms, zoodat zij ook deelnamen aan de bekende veertiendaagsche samenkomsten van de „Vioolstruik" onder leiding van Joseph Alberdingk Thijm.

Terwijl de oudste der drie gebroeders Sterck in het zakenleven opging, voelde de tweede meer voor de juridische studie, reden waarom hij met den jongste naar Rolduc ging om daar het gymnasium te volgen.

De rustige en verzorgde levenswijze, die vele Amsterdamsche families uit dien tijd kenmerkte, boden den jongsten Sterck een gunstige gelegenheid om in het voetspoor van den Roomschen ridder Thijm zijn bijzondere levenstaak te zoeken. Zelfs zijn houding te Rolduc, waar hij zijn clubgenooten vooral vond onder hen, die de klassieke studie volgden en meer rumoerige elementen meden, die hun ontspanning zochten in gewaagde sportoefeningen buiten het oog van den prefect en de surveillanten, paste in dat kader. Zijn groote figuur, die op lange beenen een niet krachtig lichaam had te dragen, maande hem blijkbaar aan alle overspanning te vermijden. We zien hem dan o.a. in gezelschap van Alfons Ariens en Peter de Louw, van wie de eerste in het aartsbisdom en de tweede in Helmond zoo'n schoonklinkenden naam heeft achtergelaten. De sfeer waarin hij opgroeide, was wel geschikt voor zijn latere levenstaak: de verheerlijking van den met de Amsterdamsche geschiedenis zoo innig samengegroeiden Vondel.

Gedurende de speeltijden moeten wij zijn statige figuur niet zoeken in of om een der kegelbanen op de groote cour, maar meest in wandeltocht onder de kastanjelanen. En zoo werd zijn hooge gestalte op een historisch merkwaardig moment benut door Directeur Everts bij het plotseling onderdrukken van het gebrom, gezang en gefluit, welke geluiden de ontevredenheid van de leerlingen tot uiting brachten over het niet toestaan van rooken gedurende meer dan twee weken. Wegens de duisternis bevonden zich alle leerlingen in speelzaal of corridor. De Directeur, in der haast uit Kerkrade gehaald, stuift uit het Parloir de corridors binnen en geeft het bevel: „Vous tous d'ici jusqu'à Jan Sterck, contre le mur; et puis passez tous dans le parloir, pourqu'on note vos noms!" Jan Sterck en zijn bezadigde vrienden mochten hun corridorwandeling voortzetten!

Het klimaat van Zuid-Limburg heeft blijkbaar op dezen telg uit het Hollandsche polderlandschap een gunstigen invloed uitgeoefend in de jaren zijner lichamelijke ontwikkeling, zoodat hij dien studietijd met gunstig gevolg ten einde bracht. De studie der klassieke letteren te Amsterdam evenwel moest reeds vrij spoedig onderbroken worden; de medicus gaf den raad om minstens twee opeenvolgende winters op Madeira te gaan doorbrengen ten einde aan de bedreiging van een longziekte te ontkomen. De uitkomst heeft wel bewezen, hoe goed dat gezien was en ook hoe goed de patient heeft begrepen, dat een uiterst beheerschte levensregel hem nog tot den merkwaardigen leeftijd van 82 jaar kon brengen bij stelselmatig geregelden wetenschappelijken arbeid, waarvoor de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam hem de doctorsbul h. c. heeft geschonken.

Zijn belangstelling omvatte alle uitingen van het oude en nieuwe leven der Christelijke cultuur van de stad Amsterdam in de eerste plaats en verder van ons geheele vaderland. Van het begin af ijverde hij voor den door rector Klönne gestichten Amstel-

kring, die behoud van alles wat samenhing met het mirakel der H. Stede en de bekende schuilkerk (O. L. H. op zolder of Haantje-Hoeksteeg) ten doel had. Maar ook ontmoeten wij dezen deftigen Amsterdammer in gezelschap van meer luidruchtige kunstenaars, die hun sympathie met de laat-middeleeuwsche levensopvatting uitleven op excursies naar Vlaanderen, waarbij in den laten avond nog kringdansen worden uitgevoerd rondom de groep van Breidel en de Koning. Ja zelfs in zijn zoo keurig verzorgde woning aan de Leidsche gracht hooren wij de luidruchtige stemmen van de gildebroeders van Sint Bernulphus in sonoren schaterlach klinken aan zijn gastvrijen disch, waar op het mooie damasten tafellaken kristal en zilver de eer des huizes hoog hielden!

In het jaar 1886 werden groote voorbereidingen getroffen om Nederlands Katholieken te doen deelnemen aan het gouden priesterfeest van Paus Leo XIII. Ten einde den schenkers en medewerkers een overzicht te geven van de liturgische voorwerpen, die werden aangeboden, nam de centrale organisator Dr. Andreas Janssen, professor te Rijsenburg, het initiatief tot een tentoonstelling in het Oude Mannenhuis (thans Universiteitsgebouw), waarvan de zorg werd opgedragen aan onzen Amsterdamschen vriend, bijgestaan door den Rotterdammer Mr. Hillegers en den van geboorte Limburgschen architect Joseph Cuypers.

Zoo vindt Sterck, gedwongen zijn studie te onderbreken, niet alleen in den boekhandel C. L. van Langenhuysen, maar ook in verwante richting telkens weer werk in overeenstemming met zijn geest en geaardheid. Deze veelzijdige werkkring, waarbij zijn letterkundige nasporingen en bronnenstudie een belangrijke plaats innemen, brengt hem in later jaren, als inspecteur bij het L. O. in Haarlem en Aerdenhout gevestigd, ook in actie als lid van het nog Middeleeuwsche Kerstmisgilde, een stichting van godsdienstigen aard, die de verzorging van de H. Familiekapel in de nieuwe St. Baafskathedraal ook tot haar taak koos.

De echt Katholieke geest, die Sterck zelf kenmerkte, manifesteerde zich ook in het gezin, dat hij stichten mocht, eerst met Mejuffr. J. F. M. Smits, die de patroonheiligen met hem deelde, en na haar overlijden met Mejuffr. Joh. Proot. De nieuw opgerichte Benedictinessenabdij te Oosterhout oefende een beslissende aantrekkingskracht uit op de twee oudsten zijner dochters, terwijl de derde het geluk ging vinden te Deventer in een gezin; daarin mag zeker elke Rolducien de zoo schoone koppeling zien van Noord-Hollandsche met Zuid- en Oostprovinciale elementen: Amsterdam, Oosterhout en Deventer, waardoor zooveel breeder cultuurinzicht kan worden verkregen, mits op degelijken historischen grondslag gevestigd.

Het is hier niet de plaats om over het verdere levenswerk van Sterck te spreken. Nog een enkel woord over zijn laatste levensdagen. Met bewonderingswaardigen moed wist hij, telkens als zijn gezondheid in gevaar kwam, alle moeilijkheden te overwinnen en den arbeid te hervatten. Zoo werd telkens meer tijd gegeven aan wandelingen tusschen de eeuwenoude eikenstammen van Aerdenhout. In den loop van 1941 kon hij minder buiten komen. Het werken vermoeide hem meer; in Mei zond hij aan een vriend zijn laatsten afscheidsbrief.

Hoewel Mevrouw Sterck al zijn wenschen wist te voorkomen, zag hij zijn toestand helder in. Toen hem de laatste H. Sacramenten zouden worden toegediend, gaf hij persoonlijk aanwijzingen omtrent de plaatsing van Kruisbeeld en kaarsen op zijn slaapkamer. Hij stierf in volledige overgave aan Gods wil en zoo werd zijn afsterven een stichtende overgang voor allen, die in zijn omgeving verkeerden.

Roermond, 14 October 1941. JOS. C.

Dr. J. F. M. Sterck †

Toen ik met Dr. Sterck kennis maakte, had hij reeds de leeftijd „der sterken" bereikt. Onverpoosd arbeidde hij toen nog aan zijn talrijke wetenschappelijke publicaties en met onverflauwde belangstelling ontving hij allen, die een beroep deden op zijn omvangrijke kennis. Persoonlijk heb ik — met dankbaarheid gedenk ik het — herhaaldelijk zijn welwillendheid mogen ondervinden. Voor deze bijzondere belangstelling waren twee redenen. De eerste was, dat ik mij bezig hield met het leven van zijn grote vriend en voorganger J. A. Alberdingk Thijm. De tweede, voor hem niet minder gewichtige, reden was, dat ik aan Rolduc verbonden was. Want Rolducien, dat was Dr. Sterck gebleven, ook na meer dan een halve eeuw. Wanneer ik hem in zijn fraai ingerichte patriciërswoning te Aerdenhout bezocht, betrof zijn eerste vraag Rolduc en gaarne vertelde hij over de tijd van Directeur Everts, prof. Thissen en zovele anderen. Voor ons, die een veel jongere generatie vertegenwoordigen, was dat een lang vervlogen tijdperk. Immers het was in 1870, dat de toen elfjarige Jan Sterck zijn intrede deed op Rolduc om er het gymnasium te volgen. Hij verbleef er tot 1877; een aftreksommetje, dat 7 tot resultaat heeft, doet het vermoeden rijzen, dat hij een jaar gedoubleerd heeft en tot troost voor de weinige Rolduciens en de vele oud-Rolduciens, die wel eens gestruikeld zijn op de weg die naar het eindexamen voert, wil ik dat vermoeden tot zekerheid maken: op de vijfde gymnasium was het — ik verklap geen geheim, want hij heeft het zelf in een der jaarboeken verteld — het Grieks, dat zijn verblijf op Rolduc met een jaar verlengde.

Die zeven jaar op Rolduc doorgebracht hebben een onvergetelijke indruk bij hem achtergelaten en ik meen daarvan geen beter bewijs te kunnen leveren dan door te putten uit de door hemzelf geschreven „Herinneringen", die een doorlopende getuigenis zijn van de warme waardering voor al hetgeen Rolduc hem had geschonken. Na gesproken te hebben over de „heimelycke trek", die er altijd blijft bestaan naar de school, waar wij onze beste jaren hebben doorgebracht, vervolgt de schrijver:

„Mag ik mijn vroegste herinnering laten spreken, dan herleeft nog voor mij de eerste indruk van die statige middeleeuwsche Abdijgebouwen. In latere eeuwen zijn ze wel veel veranderd en verbouwd: maar de harmonische lijnen van de Romaansche abdijkerk prijken altijd nog in hun ongerepte schoonheid, de plattegrond van het geheel volgt nog de middeleeuwsche inrichting. De crypta brengt u in een mysterieuze stemming met haar bosch van zuilen, uit wier kapiteelen u naief gebeitelde dierfiguren en monsters aangrijnzen. Ge komt in de echte romantiek der M.E. In het schip der kerk ligt het graf van graaf Walram III: in volle wapenrusting is zijn beeld er op uitgehouwen. Uw jeugdig romantisch gestemd gemoed voelt zich aangetrokken tot die oude riddertijden. Ge hoort verhalen van Karel en Elegast, van de Vier Haymynskinderen, van Floris ende Blancefloer. Zijn dit geen indrukken voor uw leven? Wordt uw goede smaak niet gevormd door die oude architectuur, waarvan ge in uw noordelijk vaderland nooit gehoord hebt, laat staan iets te zien hebt gekregen? En dan die lieve Limburgsche legenden, vol vroomheid en heiligheid, nooit kunt ge ze vergeten in ons aan legenden arme noorden."

(Jaarboek 1929, blz. 55).

In een ander artikel staat een opmerking, die in beknopter en bondiger vorm, als slagzin zou kunnen prijken in elk klaslokaal (Waarom niet, de muren van de Rolducse klassen hebben zoveel te dragen en te verdragen!): „Een jongmensch moet al van een buitengewone stompzinnigheid en botheid van geest zijn, indien hij voor zijn later leven uit zijn Rolducsche periode althans niet eenige aesthetische ontwikkeling mededraagt."

(Jaarboek 1922, blz. 62).

De jonge Sterck toonde zich een waardig leerling van Rolduc; op zeventienjarige leeftijd schreef hij een ode op „Het Orgel" en met angst en vreze zond hij zijn eersteling

aan Alberdingk Thijm, die hem het volgende bemoedigende briefje zond:

„Mijn lieve jonge vriend, Ik heb geen minuut, om u te andwoorden op uw heusche toezending; voorlopig dit: uw vaers is niet ordinair. Ik zal het gaarne plaatsen. Weinig jonge dichters beginnen zoo goed. Wij moesten het eens samen kunnen lezen. Adieu!"

In de „Volksalmanak" van 1877 kreeg het gedicht een plaats en wie nu weet, dat Schaepman, toen hij binnen mocht treden in Thijms heiligdom, het gevoel had, dat hij de weg naar de onsterfelijkheid betrad, kan zich voorstellen, dat Jan Sterck te Rolduc met een slag „beroemd" was en wanneer de jeugd toen was als nu, zal dat zowel zijn aangename als onaangename zijden gehad hebben.

Tot zijn compagnie behoorden Ariëns, Smits en Goossens, terwijl we onder zijn tijdgenoten namen aantreffen als van Oppenraay, Frans Erens, Wibaut en de iets jongere Karel Thijm (van Deyssel) en Jos. Cuypers. Met de meesten van deze celebriteiten is Sterck nauw bevriend gebleven.

In 1877 legde hij zijn eindexamen af te Rolduc en ging hij in Amsterdam Rechten en Letteren studeren. Niet lang evenwel zou deze studie duren, een ernstige ziekte dwong hem om naar Meran en later naar Madeira te gaan, zodat zijn universitaire loopbaan een abrupt einde vond. Kenmerkend voor zijn karakter is echter, dat hij zich tot een wetenschappelijke hoogte wist op te werken, die vele academici hem mochten benijden en het was dan ook niet meer dan een welverdiende erkenning van zijn wetenschappelijke prestaties, toen de Amsterdamse Universiteit hem in 1919 de doctorstitel h.c. verleende, bij welke gelegenheid de promotor, prof. te Winkel, het bovengenoemde gedicht van den Rolducien nog eens in herinnering bracht.

Thijm en Vondel, dat waren de twee polen, waartussen Stercks leven zich heeft bewogen. Hij werd Thijms opvolger in alle opzichten, niet alleen nam hij diens boekhandel over (de firma C. L. van Langenhuysen), maar ook het ongeschreven geestelijk testament, dat Thijm naliet, heeft hij in alle opzichten uitgevoerd. Op de bekende Thijmavonden verscheen hij regelmatig en toen Thijm op het einde van zijn leven (in de jaren 1888—1889) een nieuwe Vondeluitgave op touw zette, was Sterck zijn trouwe medewerker. Na de dood van de vereerde meester trad hij in de redactie van de „Volksalmanak", maar ook op velerlei ander gebied zette hij het werk van onze grootste culturele emancipator voort. Het is dan ook een van de grootste teleurstellingen van zijn leven geweest, dat de uitgave van Thijms werk door gebrek aan belangstelling gestaakt moest worden en toen twee jaar geleden de uitgave zou worden voortgezet, was wel het meest grievende, dat van zekere Katholieke zijde de zaak eenvoudig gesaboteerd werd. Ook in deze kwestie bleek mij weer het hoogstaande karakter en de ruime opvattingen van Dr. Sterck. Hij was gaarne bereid met Katholieke Jongeren samen te werken ten einde de completering van Thijms werken mogelijk te maken, van „zekere Katholieke zijde" kon men zich blijkbaar niet tot een dergelijke hoogte opwerken.

Thijm was het ook, die hem tot Vondel bracht en op het gebied van de Vondelstudie is het juist, dat Sterck zijn grootste verdiensten heeft verworven. In de Nederlandse Vondelwetenschap heeft hij een grote naam achtergelaten, de monumentale uitgave van de Wereldbibliotheek is zijn levenswerk, terwijl de vele andere Vondelstudies een eerbiedwaardige reeks vormen.

Men verlange niet van mij, dat ik een dorre opsomming geef van zijn vele andere werken en werkzaamheden; wie daar meer van wil weten, verwijs ik naar de uitvoerige levensbeschrijving van prof. Molkenboer in de „Vondelkroniek" van December 1941. Liever wil ik, ten besluite, door een persoonlijke ervaring Sterck's karakter kenschetsen.

De beoefenaars der Vondelwetenschap hadden zich danig warm gemaakt over wat men de „beruchte zestien verzen" (uit „Henricus de Groote") noemde. Van Katholieke zijde wilde men er niet van horen die fel anti-papistische verzen aan de (nog niet bekeerde) Vondel toe te schrijven. Toen waagde ik het als jong broekje in de Vondelwetenschap aan te tonen, dat Vondel ze toch geschreven had, zonder evenwel het recht-

streekse en tastbare bewijs te kunnen leveren. En zie Dr. Sterck, die nog onlangs, in de uitgave van de Wereldbibliotheek, verklaard had, en die verklaring uitvoerig toegelicht had, dat de bewuste verzen onmogelijk van Vondel konden zijn, schrijft mij onmiddellijk, dat mijn artikel hem aan het wankelen gebracht heeft. En dank zij Stercks nasporingen kwamen uit het stof der archieven de documenten voor de dag, waaruit bleek, dat Vondel werkelijk de „schuldige" was. Aanstonds publiceert hij zijn vondst, trekt alle conclusies er uit en bekent ruiterlijk zich vroeger vergist te hebben onder aanhaling van de Horatiaanse versregel:
„Nec lusisse pudet, sed non incidere ludum"[1])

[1]) Voor de niet-gymnasiasten volgt hier de vrije vertaling: „Men hoeft zich niet te schamen, dat men gespeeld heeft, maar wel dat men van geen ophouden weet".

Dat was een geste, zoals men, zelfs in wetenschappelijke kringen, maar al te weinig aantreft. Ze kenmerkt zijn gehele karakter: grote eruditie naast bewonderenswaardige eenvoud. Zonder overdreven vriendelijk te zijn — voor ons zuidelijk gevoel neigde hij eerder naar het geslotene — was hij elk ogenblik bereid anderen voort te helpen en zijn prachtige collecties archivalia ter beschikking te stellen. Universeel in zijn opvatting, waardig voortzetter van Thijms tradities, middelaar tussen de oudere en de jongere school, uitstekend Katholiek zonder een zweem van chauvinisme, was hij een in alle opzichten harmonisch ontwikkelde persoonlijkheid. Hij heeft — en dat is een niet geringe lofprijzing — een zeer voorname plaats ingenomen onder de talloos velen, die de naam Rolducien met ere gedragen hebben.

Rolduc. M. VAN CAN.

Andries Verhoeckx †

Blijmoedig en zonder aarzeling volgde Andries de stem van Gods genade, die hem riep tot het priesterschap, en werd in 1935 in de tweede klasse van het Seminarie opgenomen. Het vertrek uit den kring zijner familie viel hem niet gemakkelijk, maar spontaan en levendig van karakter als hij was, wist hij spoedig in de vriendschap zijner nieuwe omgeving eenige vergoeding te vinden voor hetgeen hij had verlaten. Zijn veelzijdige aan-

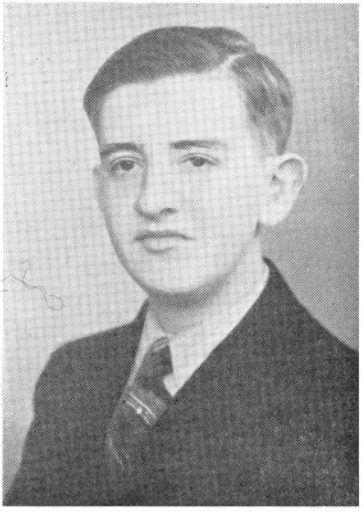

ANDRIES VERHOECKX †

leg wekte groote verwachtingen voor de toekomst; zijn medewerking in koor en orkest, zijn zorg voor het tooneel verhinderden niet, dat hij zich ieder jaar door de resultaten zijner studie opvallend onderscheidde. Zijn werkzaam leven belette niet, dat hij in godsvrucht toenam; want hij beschouwde het priesterschap allereerst als een uitverkiezing van Gods genade en was zich nauwelijks bewust van het offer, dat hij in zijn groote talenten en blijde levenslust ging brengen.

In het laatste studiejaar begon zijn gezondheid te kwijnen, maar, teruggekeerd in zijn ouderlijk huis, hoopte hij omgeven door de zorgen zijner familie spoedig genezing te vinden. Het overhaast vertrek uit zijn woonplaats in den nacht van den 9 Mei 1940 bracht een nieuwe verergering zijner zwakheid en maakte langer rust noodzakelijk. Eindelijk, in de eerste maanden van het nieuwe schooljaar 1940—41, nam hij met groote verwachting de studie weer op, maar tegen Kerstmis moest hij Rolduc opnieuw verlaten, nu voor goed.

Dit vertrek, op het oogenblik dat het einde zijner studie reeds in zicht was, werd een zware beproeving voor zijn geduld en volharding. Toch bleef hij altijd opgewekt en vol hoop voor de toekomst, al verdween de gedachte aan het gevaar en het naderend einde nooit uit zijn bewustzijn. Op Goeden Vrijdag 1942 moest hij, onder de hevigste pijnen, zijn familie verlaten en hulp zoeken in het St. Laurentiusziekenhuis te Roermond. Langzaam teerden zijn krachten weg. Het gebruik van zijn handen, daarna van zijn voeten werd hem onmogelijk, het spreken moeilijk, het hooren vermoeiend. Langzaam en niet zonder moeite maakte zijn levenslustig hart zich los van dit aardsche leven, zijn ziel van de zintuigen, om zich geheel op God te richten. Nog één verlangen bleef hem bij: thuis te mogen sterven. Een week voor zijn dood keerde hij terug naar Blerick; daar overleed hij, twintig jaar oud, in het midden zijner familie, in den avond van den 14den Juni, vereenigd met Gods beschikking en zonder vrees, bezield met een onbegrensd vertrouwen in Gods liefde.

Hij ruste in vrede.

E.

Guus Stassen †

Als ik mij goed herinner, was het omstreeks 10 Mei, dat ik Guus voor het eerst op de infirmerie aantrof. Hij lag daar in bed met het genoegelijk air van een Rolducien, die met een lichte ongesteldheid enige „rustige" dagen tegemoet gaat. Ik heb hem gevraagd, of hij van plan was dood te gaan — en we hebben er samen prettig om gelachen.

Plotseling en onverwacht is het daarna ernstig geworden. Eerst openbaarde zich dezelfde ziekte, waarmee zijn tweelingbroer het vorig trimester gelegen had, en omdat dat wat langer kon duren, ging hij maar naar huis. Daar werd een bloedziekte geconstateerd.... ziekenhuis.... daags voor Sacramentsdag werd hij bediend en nog geen week later, de 10de Juni, ging hij naar O. L. Heer!

Zijn levensbericht is maar heel simpel — hoe kan het ook anders bij een jongen van 14 jaar. 3 April 1928 werd hij geboren — het vorig jaarboek vermeldt zijn naam in de voorbereidende klas met het bekende sterretje en dit keer staat hij bij het 1ste Gym.... met een kruisje.

Onze Lieve Heer had het hem niet gemakkelijk gemaakt. De studie was geen kinderspel voor hem en zoals bij vele jongelui werkte dat soms ook remmend op zijn ijver. Er was echter een zekere hardnekkigheid in hem aan het groeien, een steeds vaster wil om door te zetten, die nog veel moois beloofde voor de toekomst. Zijn aandacht ging daarbij op de eerste plaats uit naar het Latijn en dat wijst reeds op de eigenlijke oorzaak van deze ontwikkeling: hij wilde Priester worden. Hij heeft, voorzover ik weet, maar een enkele keer en dan nog schuchter daarover gesproken; hij was geen jongen van veel woorden. Maar toen men hem in de loop van het afgelopen schooljaar voorstelde om van studie-richting te veranderen en naar de H.B.S. te gaan, omdat men meende dat hij daar gemakkelijker resultaten zou kunnen bereiken, wees hij dit resoluut af met een verwijzing naar zijn toekomstplannen.

Zijn karakter was vanzelfsprekend nog niet vast gevormd en zo ligt het voor de hand, dat zich hier verschillende tegenstrijdigheden openbaarden en dat het veel van de omstandigheden afhing, hoe Guus op een of ander gebeuren reageerde: zijn houding in het leven werd nog niet geheel van binnen uit bepaald.

Hij kon opgewekt en levenslustig zijn, een enkele keer zelfs wild, maar had ook ogenblikken, waarin hij ietwat zwaartillend was. Hij kon hartelijk als een echte jongen mee-

GUUS STASSEN †

doen aan allerlei spel, in speelzaal en op de cour en op het voetbalveld — en onder de vacantie mee uittrekken op de fiets, gaan tennissen en zwemmen; maar hij kon ook af en toe stil zitten mijmeren.

In dit alles moest nog evenwicht gebracht worden; belangrijker is dan ook het feit, dat hij in bepaalde opzichten een aanleg toonde, die bij ferme wilstraining en strakke leiding hem inderdaad geschikt zou gemaakt hebben voor het bovennatuurlijk-sociale ambt van het Priesterschap. Guus deed namelijk gaarne anderen een pleizier; hij was er gemakkelijk voor te vinden zijn eenvoudige eigendommen uit te lenen: met zijn voetbal b.v. kon gespeeld worden, ook als hij er zelf niet bij was. En daarnaast kon hij gemakkelijk vergeven: conflicten met zijn vrienden waren, voor zover het van hem afhing, nooit van lange duur.

In Zijn ondoorgrondelijk raadsbesluit heeft God de verdere ontplooiing, de vorming en de uitgroei van deze eigenschappen, het snoeien van wat zich in verkeerde richting zou kunnen ontwikkelen niet nodig geoordeeld. Bij de dood van ieder mens staan wij voor het mysterie, wel dubbel bij het sterven van een zo jongen mens. Daar past alleen de stilte en het eerbiedig buigen voor Gods H. Wil: Uw Wil geschiede, bidden wij dagelijks.

Guus zelf heeft zich in weinige dagen vertrouwd moeten maken met de gedachte van te sterven. Dat heeft hij bovendien grotendeels zelf moeten doen; hulp van buitenaf werd moeilijk, daar zijn ziekte het spreken en het gehoor telkens meer belemmerde. Maar hij heeft dat moedig gedaan: toen ik hem bij een bezoek vroeg, of hij het erg vond nu reeds naar de hemel te moeten gaan, schudde hij krachtig neen met zijn hoofd. Men kan het ook mooier en wel meer overeenkomstig de waarheid zeggen: God heeft zonder veel menselijke hulp door een innerlijke werking van Zijn genade Guus op de eeuwigheid willen voorbereiden.

Wit was de H. Mis, die we te Rolduc op de Octaafdag van het feest van het H. Sacrament voor Guus hebben opgedragen. Dat was liturgisch voorschrift. Maar het moge tevens een symbool zijn geweest van de eeuwige vreugde, waarin O. L. Heer hem spoedig moge opgenomen hebben: erkennen wij niet in het H. Sacrament mede ons onderpand voor de toekomstige glorie?

Op Zaterdag, dat is Maria-dag, hebben wij hem in Kerkrade begraven. De bruidjes, die aan zijn lichaam voorafgingen, hebben mij doen denken aan de engelen, die zijn ziel in Paradisum, ten paradijze zullen geleid hebben.

Zijn ouders, broers en zusje mogen een troost vinden in het vertrouwen, dat Guus in de hemel een voorspreker voor hen zal zijn en dat hij in Christus met hen verenigd blijft.

J. D.

Hubert Haeren †

Herman Hubert Haeren is op 16 Mei 1942 tot een beter leven ingegaan. Hij werd geboren op Kerstdag 1878 te Nuth en kwam te Rolduc als stalknecht in April 1929. Van de leerlingen zullen velen dezen eenvoudigen man niet gekend hebben, ondanks zijn lange verblijf te Rolduc. Toch past het, in dit

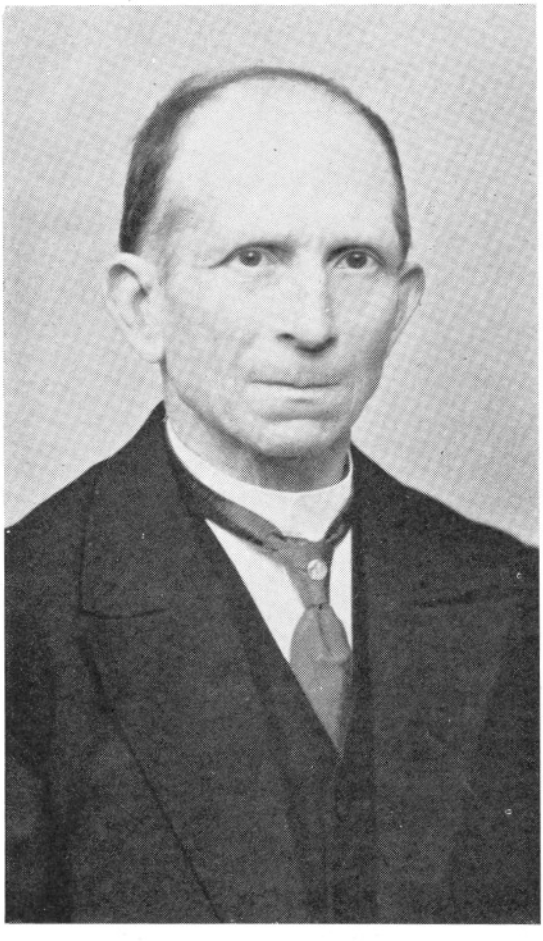

HUBERT HAEREN †

jaarboek enige regels te wijden aan de nagedachtenis van dezen mens, die in zijn leven bewezen heeft veel wijsheid te bezitten, die vele anderen ten enenmale geheel missen.

Als een echte eenvoudige Limburger is Hubert Haeren opgegroeid, in diepe godsdienstzin, in eerbied voor het gezag, zowel geestelijk als wereldlijk, en in een rustig vervullen van zijn plicht. Kan er van een mens wel iets beters gezegd worden, dan wat wij hier ten volle durven te onderschrijven van dezen overledene? Met zijn tengere, maar toch taaie lichaam was hij niet iemand, die opviel onder zijn omgeving. Wij moeten toegeven, dat hij geen grote daden verricht heeft in het oog der mensen, maar dat hij niet groot is in Gods oog, zou ik niet gaarne durven beweren. Want Hubert Haeren heeft *het* grote beginsel van de werkelijk juiste levensopvatting in de praktijk doorgevoerd, dat n.l. de mens geschapen is om God te dienen. Haeren liet geen dag voorbij gaan, zonder zijn plichten jegens God te volbrengen. Hij was een man, die zijn taak op Rolduc vervulde met een plichtsbesef en stiptheid als geen tweede. Hij aanvaardde het gezag, dat door God over hem gesteld was, als de meest vanzelfsprekende en eenvoudigste zaak ter wereld. Hij ging rustig en kalm zijn weg, in het vaste besef, dat deze weg de juiste was.

Zoals zijn leven op Rolduc was, zo was ook zijn sterven. Een schijnbaar onbetekenende ongesteldheid had hem enige dagen het bed doen houden. Maar zodra hij zich weer in staat voelde zijn werk te verrichten, verscheen hij ook weer. En toen bleek dat hij het toch niet kon bolwerken, ging hij naar de infirmerie. Toen op Donderdagavond zijn toestand slechter werd en in de nacht van Donderdag op Vrijdag de Priester bij zijn ziekbed kwam, vond Hubert ook dit gewoon. Hij regelde zijn zaken met O. L. Heer, maar ook zijn weinige aardse zaken met de vanzelfsprekendheid en rust, die hem eigen waren, tot in de kleinste bijzonderheden. En zonder beangst te zijn voor het naderend einde, zonder doodstrijd ging deze man in tot een beter leven.

Hubert Haeren was zeker een uitverkorene in de ogen van God. Wanneer een mens zijn

plicht vervult, zoals Haeren het gedaan heeft, op de plaats en in de omstandigheden die God voor hem bestemde, kan hij zeker ervan zijn aan zijn voornaamste doel volledig te beantwoorden.

De uitvaart voor den overledene werd op de gebruikelijke plechtige, Rolducse wijze gehouden in onze kerk en hij werd begraven op het kerkhof van Rolduc op de 19de Mei 1942. Moge het Rolduc gegeven zijn nog vele personen in alle rangen onder zijn bewoners te tellen, die hun taak volbrengen zoals Hubert Haeren dit gedaan heeft.

Misweek

Zijn wij er aan gewend ieder jaar zeer uiteenlopende artikelen in ons jaarboek te zien verschijnen, die tezamen de weerspiegeling vormen van de voornaamste gebeurtenissen in dat Rolducse jaar, zo kan het geen verwondering wekken, dat hier een beschouwing volgt over de eerste Rolducse Misweek, die gegeven werd door twee Norbertijner-Kanunniken van de abdij Berne te Heeswijk. Immers veel is er in ons huis veranderd door deze Misweek. De oud-Rolducien zou even vreemd opkijken, als hij nog eens een Zondagmorgen in de abdijkerk der Augustijner-Kanunniken zou doorbrengen! Uitwendig is er veel veranderd, innerlijk nog meer.

Kanunnik van Kaathoven, de sympathieke leider van deze week, vertelde in zijn inleidingsconferentie, dat iemand hem van te voren gezegd had, dat een Misweek op Rolduc niet kon slagen. Deze man onderschatte echter het idealisme van de Rolducse jeugd, zoals het goede verloop van deze week wel overtuigend bewezen heeft.

Als men niet eerbiedig was onder de Mis, dan kwam dat voor een groot gedeelte hieruit voort, dat men niet begreep, welk verheven mysterie er voltrokken wordt. Ons katholieke volk kende het Offer niet meer voldoende en voelde daarom ook niet meer genoeg de behoefte aan een offer; de H. Mis beschouwde men meer als een tijd voor particulier gebed dan als een daad van de gemeenschap; men legde onder de H. Mis meer de nadruk op de aanbidding van Christus dan op de offerdaad, die zij in wezen is.

Wij stellen ons voor de voornaamste gedachten, die in de Misweek naar voren kwamen, hier nog eens samen te vatten, om zo een weinig misschien te mogen bijdragen tot een blijvend resultaat ervan.

Om het H. Misoffer te begrijpen, moeten wij dan eerst zien, wat een offer is. Wij mogen daartoe wel de omschrijving overnemen, die Dom Jean de Puniet O.S.B. opstelt in zijn „De Liturgie der Mis", p. 2: „een daad van godsdienstigheid, waardoor de mensch verlangt zichzelf aan God te geven en zijn fouten goed te maken; dit geeft hij te kennen door een offerande op te dragen en hij smeekt God daarbij om deze goedgunstig te aanvaarden".

De betekenis van de Misweek is nu juist geweest, dat wij de Mis weer leerden zien als een offer en wel als hét Offer bij uitstek. In de verschillende conferenties heeft Mhr. van Kaathoven dit uitgelegd, door de voorname delen der H. Mis te verklaren.

Zo kreeg vooreerst de Offerande voor ons weer haar mooie betekenis. In het brood offeren wij onze moeiten en onze strijd en niets kan dat beter symboliseren als het brood, waaraan zoveel arbeid en moeiten besteed worden, voordat het brood ís. In de wijn offeren wij ons lijden en onze teleurstellingen: de wijn immers wordt geperst uit vele druiven.

Dan volgt de Praefatie als inleiding op het voornaamste bestanddeel der H. Mis, de Canon. De priester vermaant ons alle aardse bekommernissen van ons af te zetten, om onze harten te richten op het goddelijk mysterie.

Daarna komen de verschillende mooie gebeden, die zich schikken rond het verheven middelpunt van de Mis. Wij bidden voor onze Moeder de H. Kerk, voor Paus en Bisschop, voor alle gelovigen, voor onze dierbaren en weldoeners. Hier zeer bijzonder voelen wij onze eenheid in het mystieke Lichaam van Christus.

Het hoogtepunt vormt dan de Consecratie, de onbloedige vernieuwing van het grote Offer van de Kruisberg. Wij brengen God hier een Offergave, die Hem hoogst aangenaam is, Zijn enigen Zoon. Met deze Offergave op de pateen kunnen wij ook onze eigen kleine offergaven aan God aanbieden in de blijde zekerheid, dat Hij ze zeker zal aanvaarden en zegenen. De priester biedt deze offergave aan en wij offeren mee: Wij offeren U, o Heer, van Uw eigen giften en gaven een zuiver Offer, een heilig en onbevlekt

Offer. En wij vragen God dit offer te aanvaarden, zoals Hij eens de offers van Abel, Abraham en Melchisedech aanvaardde. Wij vragen, dat Gods Engel dit Offer voor Zijn aanschijn moge brengen.

God aanvaardt dit Offer en schenkt het als Gastheer terug aan Zijn kinderen, die zich hier in werkelijke zin voeden met Gods leven. Als inleiding op de Communio bidden wij het Onze Vader: het gebed, dat de Apostelen ontvingen uit de mond van hun Meester. In twee gebeden vraagt de priester dan om de vrede, de vrede van Christus. Tenslotte komt dat stille wonder: Christus, het Offerbrood daalt neer in het mensenhart. De Communio is het Offermaal, dus de eed op het Offer, het is de vereniging van de mens met God. Allen knielen neer om het éne Brood te ontvangen: de Communio is een broedermaal.

De laatste avond werd een zgn. blanco-mis gelezen. Wij zagen de zuivere, diepe betekenis van ieder gewaad, van ieder gebaar van den priester. Het natuurlijke menselijke gebaar is hier verstild, innig geworden en heeft daardoor algemene betekenis.

In de loop van de week was er onder leiding van Mhr. van de Berg ernstig geoefend om de Hoogmis, die de bekroning zou vormen van de Misweek, goed te zingen. Het was alsof het feest was in huis, want telkens hoorde men in de gangen de eeuwenoude, rustige Gregoriaanse melodieën klinken. En na deze week van intense voorbereiding werd Zondagmorgen een Hoogmis opgedragen, die deed denken aan een Mis uit de eerste Christeneeuwen, toen de gelovigen rond priester en altaar stonden en één van hart mét hem het Offer opdroegen....

Na het Asperges schrijdt de priester naar het altaar. Hij is vergezeld van diaken en subdiaken en voorafgegaan door acolythen met wierookvat en kaarsen, terwijl hij bekleed is met de blanke, blijde gewaden van de Kerk.

Het koor zingt intussen de Introitus, het intochtslied, waarin de Engelen uitgenodigd worden om Christus, Die ook hier weer verschijnt, te aanbidden evenals de Wijzen uit het Oosten (het is in de tijd na Driekoningen). Immers: de Heer regeert, de aarde juiche en de vele eilanden mogen zich verheugen!

Daarna stijgt een machtig Kyrie eleison op ten hemel; tot negenmaal toe vraagt deze offergemeenschap om ontferming, bewust van eigen zondigheid. Dan klinkt het blijde Gloria door Roda's oude kerk, waarin zovelen reeds Gods lof verkondigden.

Wij luisteren dan naar Paulus, die ons voorhoudt geen kwaad met kwaad te vergelden, maar alles met liefde te beantwoorden. Wij luisteren naar het Evangelie, waar Christus als wonderdoener optreedt en de honderdman zijn groot geloof belijdt. En voordat wij aan het Offer gaan deelnemen, zingen wij ook zelf in het Credo ons geloof nog eens uit.

Dan doen allen de offergang, om hun hostie en daarmee zichzelf op de pateen te leggen. Een treffend gezicht is het al deze jonge mannen, die alleen voor Christus hun knie buigen, te zien opgaan naar het altaar, om daar zichzelf te geven. Al de moeilijkheden en offers, die het internaatsleven van ons, jongens vraagt, leggen wij neer op de pateen, waar zij worden opgenomen en geheiligd in het Offer van Christus.

Even later daalt Christus op het altaar neer. Met Hem op de offerschaal kunnen wij vol vertrouwen naderen tot God en ook onze eigen kleine gaven worden aangenaam aan God.

Zo komt de Communio en allen knielen neer aan de éne tafel, als broeders, om het éne Levensbrood te ontvangen. Het Offer van het Nieuw Verbond is niet af zonder deze offermaaltijd.

Tenslotte zegent de priester allen en zendt ons weg om de Mis voort te zetten door de dag: Ite, Missa est!

Zondagavond werd er nog een praatavond gehouden, waar de Heren Kanunniken antwoordden op wel zeer verschillende vragen en waar nog menige interessante kwestie werd toegelicht. Aan het einde daarvan gat de Zeereerw. Heer Directeur, als Vader van ons grote gezin, zijn priesterlijke zegen over dit mooie werk.

Met veel genoegen zullen velen van ons

blijven denken aan deze Misweek, omdat zij ons iets gaf voor het leven. Immers wij leerden de Mis zien als de hoogste daad van Gods-dienst, die iedere daad van ons, ook de kleinste, diepe betekenis kan geven. Wij ontdekten de krachtbron, waar de kracht voor iedere actie moet ontspringen. Onze dagtaak, 's morgens aan God aangeboden, wordt één daad van Godsverering. Onze mystieke eenheid in Christus, 's morgens nog zo actief beleefd, zal zich ook door de dag in onze daden uiten.

Wij eindigen met een hartelijk woord van dank aan de leiders van deze mooie dagen. Zij kwamen naar Rolduc om een ereschuld voor hun geestelijken Vader Norbertus af te lossen! Daarin zijn zij werkelijk geslaagd en wij hopen hen nog vaker in ons midden terug te zien!

A. HUTSCHEMAEKERS.

Réveil

— K.A. op Rolduc —

Ja, hoe ze er eigenlijk gekomen is, weten we zelf niet goed. Zeker, al lang was er wat aan het broeien; op de H.B.S. heerste een stemming van: „Wij willen iets nieuws, iets degelijks" en ook onder de jongens van het Gym leefde iets. In November was daar geprobeerd om een periodiekje op te richten; enthousiasme was er genoeg, maar.... omstandigheden! Toch werkte de geest van dit initiatief door, en werden nieuwe plannen opgesteld, maar voorlopig werd er niets positiefs gedaan. Ondertussen maakte de Misweek dit alles nog actueler, doch alles bleef abstract....

Totdat op een Vrijdagmiddag in Maart enkelen van de hoogste klassen bijeen kwamen, een groot werkplan opstelden en enthousiast weer uit elkaar gingen: de K.A. bestond.

Het bijzonder doel werd gedefinieerd als „Goede Katholieken en goede Nederlanders in een harmonische verhouding". We voelden, dat we een groter gebied bestreken dan een parochieel comité, want wanneer we het doel bereikten, dan zouden die goede Nederlanders en Katholieken uitzwermen over Limburg, over Nederland; zelfs tot in de Oost en de West zouden zij de kernen worden van intens Katholiek en echt Nederlands leven.

Is het terrein, dat we bewerken kunnen, groter en vruchtbaarder dan normaal, misschien zijn onze middelen beperkter. Immers voor een comité in de parochie zullen de middelen voor een groot deel bestaan in actie, initiatief, vernieuwing, uitbreiding of verbetering van religieuse aard. Maar op Roldus is er aan iets dergelijks vanzelfsprekend bijna geen behoefte. Dit wil echter weer niet zeggen, dat in het geheel niets van die aard gedaan wordt. Zo hebben we bijvoorbeeld verzocht om een degelijke inleiding op het volle leven voor de jongens van de hoogste klassen; en als we ergens succes mee hebben gehad, dan is het juist met deze fijne causerieën van Directeur Jenneskens geweest.

Doch voor het allergrootste gedeelte heeft onze actie betrekking op de recreatie. Immers als we die goed kunnen maken, dan zal de sfeer hier prettiger worden en dan zullen studie en geestelijk leven de goede invloed daarvan zeker ondervinden.

Liefhebberijen spelen in de recreaties wel de grootste rol. Nieuwe werden daarom aangepakt, oude zo nodig wat nieuw leven ingeblazen. Zo hebben athleten en turners, zangers en mondharmonica-virtuosen, luchtvaartenthousiasten, boogschutters en vogelliefhebbers gelegenheid voor hun ambities gekregen. De „cour" heeft dit alles met ongewoon enthousiasme ontvangen, en op het moment bevinden deze geestelijke kinderen van de K.A. zich in een frisse gezondheid. Dit is een manier om de recreaties aantrekkelijker te maken, maar zo zijn er meer: kleine dingen zijn het gewoonlijk, want juist kleinigheden kunnen sfeer scheppen.

Deze hele actie wordt geleid door voormannen, gekozen uit de jongens van de hoogste klassen. Ieder van hen houdt toezicht op een bepaald onderdeel en om de drie weken stellen zij daar dan een rapport over op. Leemten worden daarin opgemerkt en een eventuele aanvulling voorgesteld, fouten aangewezen, zo mogelijk met de verbetering er bij, nieuwe voorstellen ingediend. In een vergadering met den Directeur wordt dit rapport besproken, zodat er onmiddellijk contact bestaat tussen overheid en actie.

Misschien is dit alles een gevolg van tijd en omstandigheden. Het kan zijn, dat de intensiviteit, waartoe leven en werkkracht overal rondom zijn opgevoerd, ook op ons in het stille en vredige Rolduc invloed heeft gehad; dat het een scherper bewust worden van onze roeping geweest is, waardoor al deze activiteit hier ontstaan is. Het bewustzijn van de roeping om midden in een leven van strijd en werk te staan als sterk man, die werkt en strijdt met alles wat hij heeft en is, naar wien anderen kunnen opzien, om

daardoor frisse kracht en nieuw vertrouwen te krijgen voor hun strijd en hun werk. Het bewustzijn ook van onze macht, omdat wij daar zullen staan als intellectuelen, dragers van de macht der beschaving; als katholieken, dragers van een macht, die in twintig lange eeuwen er geen gevonden heeft, die sterker is dan zij; als Nederlanders, dragers van een macht, die ons daden stellen deed, waardoor een klein land gróót werd.

Misschien waren het tijd en omstandigheden, die ons dit duidelijker deden zien, maar ook als de tijden weer veranderd zullen zijn, dan ook zal deze activiteit door blijven werken, gedragen door dezelfde idealen, ondersteund door hetzelfde enthousiasme en dan zal Rolduc nog meer en nog betere mannen aan Kerk en Land schenken dan het nu al bijna honderd jaar gedaan heeft.

Dit alles is iets nieuws en in het begin had het iets van de stroefheid van alle nieuws, het was nog een voorzichtig tasten op een weg, die we niet kenden. Maar langzamerhand wordt alles duidelijker en vaster omlijnd. De samenwerking wordt soepeler, de actie nog doelbewuster en zo begint de K.A. het hele Rolducse leven te beheersen, dat zij productief maken kan en wil voor haar doel, dat ook Rolduc's doel is: „Goede Nederlanders, goede Katholieken vormen".

WIM.

Begrafenis van Monseigneur van de Venne, Oud-Directeur van Rolduc

Zes November 1941. Het is triest buiten in de natuur; de eerst-gevallen sneeuw smelt langzaam weg, het drupt van de daken en er leken druppels traag van de bomen, waaraan nog een enkel geel blad beeft in de koude. Over Rolduc huivert een doodsstemming. Een vlag op de toren hangt in lusteloze plooien neer, zwaar van regen. Rolduc gaat zijn oud-directeur begraven.

Slechts korte tijd genoot Monseigneur van de Venne zijn zo hard-verdiende rust. Of heeft misschien het heimwee naar „zijn" Roda zijn dood verhaast? Een oude boom kan men niet overplanten in een andere grond als die waarop hij opgroeide. Wij weten, dat onze oud-directeur steeds met zijn gedachten hier vertoefde, steeds weer sprak hij over het leven op Rolduc en als men met aandacht naar hem luisterde hoorde men steeds weer dat heimwee in zijn woorden doorklinken. Moge God hem de beloning van een eeuwige rust en zaligheid in de hemel schenken.

De klokken beginnen te luiden, dof en zwaar in de late herfstmorgen. Biddend trekken lange rijen van jongens met rouw-omfloerste vaandels de kerk uit, gevolgd door de geestelijkheid en het koor. Vele vrienden en kennissen van den overledene volgen de stoet. Onder de aanwezigen merkten wij op den Bisschop en de meeste kanunniken van het bisdom en verder vele vooraanstaande wereldlijke autoriteiten. Aan het kruis bij het begin van de oprij-laan wacht de lijkwagen. Zes leerlingen dragen vandaar de kist naar de kerk.

Ruim een halve eeuw geleden deed Monseigneur van de Venne als jong student hier zijn intrede. Vijftig jaren zijn er verlopen. De jonge student keerde na zijn theologische studies aan het groot-seminarie te Roermond terug als leraar, om daarna als prefect en tenslotte als directeur zijn leven hier te wijden aan de opvoeding van de jeugd. Rolduc, het oude met de toch steeds jeugdige ziel, onderging vele verfraaiïngen en verbeteringen onder directeur van de Venne: nieuwe vleugels werden aangebouwd, de gebouwen gemoderniseerd, een prachtige aula verrees. Maar bovenal was het het werk in de jongenszielen, dat dezen man tot een vader maakte voor de samenleving, die aan zijn bestuur was toevertrouwd.

Langzaam trekt de begrafenisstoet de kerk binnen. Aan de ingang nemen priester-leraren de kist over van de jongens en dragen haar tot op het koor. Zoveel jaren zagen wij onzen directeur hier op en neer gaan over het middenpad; zijn figuur daar was ons zo vertrouwd geworden, dat wij ons niet konden voorstellen, dat het ooit anders zou zijn. Nu gaat hij voor de laatste maal deze weg van jaren en wij gevoelen plotseling zijn afwezigheid voor altijd; het is of wij nu pas er ons van bewust worden, dat wij hem nooit meer hier zullen weerzien. De vader zal niet meer temidden van zijn kinderen zijn gebed en het hunne aan God opdragen. Iets zeer vertrouwds is heengegaan.

De plechtige Requiem-dienst wordt opgedragen door directeur van der Mühlen, met assistentie van Dr. P. Everts en Dr. A. Deumens respectievelijk als diaken en subdiaken en Dr. W. Jacobs als presbyter assistens. Ontroerend-schoon klinkt na de Benedictus het „Jesus Salvator Mundi", gezongen door

een der sopranen. Na de H. Mis houdt de directeur een korte lijkrede op zijn voorganger. Hij resumeert in het kort de verdiensten van Monseigneur van de Venne vooral op godsdienstig gebied, zijn diepe godsvrucht en plichtsbetrachting en ook zijn vurige Maria-verering. Het laatste ambt, dat de overleden directeur neerlegde op Rolduc, was zijn ambt van directeur der Maria-Congregatie. De directeur vroeg ons aller gebed voor de zielerust van den overledene; hij die zoveel voor ons deed tijdens zijn leven, mag toch zeker rekenen op ons gebed, nu hij uit dit leven is heengegaan. Wij zijn ervan overtuigd, dat Monseigneur van de Venne niet zal vergeten worden door zijn leerlingen, oud-leerlingen en vele vrienden, die hij allen de warme genegenheid van zijn vaderlijk hart toedroeg. Monseigneur van de Venne zal ook Rolduc niet vergeten, wanneer hij bij God zal zijn aangekomen. Met de rij van abten en directeuren zal hij Gods zegen over dit huis en al zijn bewoners afsmeken.

Na de toespraak van den directeur trekt de stoet door de gangen over de cour naar het stille, kleine kerkhof. De leken-leraren

dragen nu de lijkkist. Bij de studiezalen zit het orkest; het „Adieu Rolduc" weerklinkt. Nooit heeft dat lied ons zo aangegrepen als deze keer. Het is alsof de droeve afscheidsgroet van geheel Rolduc verklankt is in die tonen, het is het afscheid van talloze jongens en mannen, dat den overledene toeklinkt in deze sonore melodie. Onvergetelijk zal de indruk blijven van dit „Adieu".

Als de stoet de cour overtrekt klinken ons nog de tonen na van de afscheidshymne; enkele losse klanken, die verwaaien in de herfstwind en die uit elkaar gerukt worden door de regenvlagen. Aan weerszijden van de „ijzeren weg" staan de jongens opgesteld in twee rijen. Nog eenmaal gaat Monseigneur van de Venne door ons midden; langzaam wordt de kist met het stoffelijk overschot voorbijgedragen. En dan wordt de ontroering velen te sterk. Met moeite en een slikkende keel trachten wij te antwoorden: „Hei-

lige Maria, Moeder van God, Bid voor ons zondaars, nu.... en in het uur van onze dood!" Een herfst-geel blad dwarrelt traag neer van de druipende kastanjebomen op de lijkkist.... Ieder van ons is als een blad, de herfst van de ouderdom doet het verdorren, de wind van de dood slaat het los van de boom van het leven.

Op het kerkhof verricht de Bisschop de absoute bij het graf en dan brengen wij in een lang défilé de laatste groet aan onzen oud-directeur, Monseigneur van de Venne. Een afscheidsgroet, maar niet voor eeuwig. Wij herinneren ons het woord, waarmee directeur van der Mühlen in de kerk zijn lijkrede beëindigde: „Tot weerziens." Monseigneur van de Venne, tot weerziens! In paradisum deducant te Angeli!

J. ERENS.

Van Kleine Martien tot Broeder Cesarius

28 Augustus 1941 werd in het R. K. Doofstommeninstituut te St. Michiels Gestel het gouden Professiefeest gevierd van Br. Cesarius, in de wereld P. J. Dor. De eigenlijke dag was de 8ste September, feest van Maria Geboorte, maar omdat op die dag de doofstomme leerlingen van hun vacantie terugkeerden, werd het feest enige dagen vervroegd. Het Septembernummer van „De Vriend der Doofstommen" maakte dit feest bekend — een bezoek van den Jubilaris aan ons huis was ons aanleiding om dezen oud-portier van Rolduc een plaats in Rolduc's Jaarboek in te ruimen.

BROEDER CESARIUS

Peter Joseph Dor werd 8 Maart 1867 te Chèvremont-Kerkrade geboren en reeds op twaalfjarige leeftijd als seminarieknecht te Rolduc aangenomen. Al spoedig werd hij als hulpportier geplaatst bij Martien Panhousen, die het portierschap reeds dertig jaar bekleedde en bij de studenten, en bijgevolg ook in heel het land, een grote vermaardheid had verworven. Vandaar dat Peter Dor dan ook de naam van „Kleine Martien" kreeg en zo algemeen door de jongelui genoemd werd.

In het jaar 1884 begon Martien Panhousen de gebreken van de oude dag te ondervinden en daarom werd Peter Dor, op verlangen van Directeur Everts, van alle bijbaantjes, zoals van het tafeldienen in de eetzaal, ontheven en aangesteld tot waarnemend portier. Aldus hoefde de oude Martien niet méér te

doen dan hij kon en zelf nog wilde. In de grote vacantie van 1886 kreeg deze een beroerte; acht dagen later, 30 Augustus stierf hij en werd op het kerkhof te Rolduc begraven.

Peter Dor werd zijn opvolger en was al spoedig in zijn nieuwe en verantwoordelijke functie thuis. Hij verwierf zich niet alleen het vertrouwen van zijn superieuren, maar ook hun vriendschap.

Hoewel hij heel graag op Rolduc was, voelde hij reeds lang neiging tot het kloosterleven. Zijn werkkring bracht hem veel in aanraking met kloosterlingen, zo o.a. met de Paters Redemptoristen bij de jaarlijkse retraite en ook bij het jaarlijks bezoek van de hele Wittemse communauteit aan Rolduc. Daarnaast droeg — naar hij ons vertelde — de schoonheid van de godsdienstige plechtigheden in de Rolducse kerk, die hij zo gaarne bijwoonde, veel tot zijn roeping bij.

In de zomer van 1888 deelde hij zijn verlangen om naar het klooster te gaan mede aan zijn biechtvader, Prof. P. van den Goor. Op diens aanraden bracht hij een bezoek te Wittem bij de Paters Redemptoristen, bij de Broeders van Bleyerheide en bij de Paters Oblaten, die toentertijd het Franciscanerklooster te Bleyerheide bewoonden.

Tijdens zijn jaarlijkse vacantiedagen in het Roermondse Groot-Seminarie bezocht hij ook het pensionaat St. Louis, waar een neef Broeder-onderwijzer was. Omdat het werk van deze Broeders hem het meest aan Rolduc herinnerde, voelde hij zich het sterkst tot deze Congregatie aangetrokken. Na rijp beraad keurde Prof. van den Goor in het voorjaar van 1889 zijn keuze goed en zond hem in de Paasvacantie met een aanbevelingsbrief naar Maastricht, om daar aan den Algemenen Overste der Broeders van de Onbevlekte Ontvangenis opname te vragen. Peter werd te Maastricht zeer liefdevol ontvangen en aangenomen.

De toestemming van zijn ouders werd gaarne gegeven en na de vacantie deelde hij alles mede aan zijn zo beminden Directeur Everts en tevens aan Provisor van Haeff. Mgr. Everts was wel verrast en zeide, dat dit enerzijds een zeer onaangename tijding voor hem was, maar dat hij zijn roeping natuurlijk in geen geval zou tegenwerken. In overleg met den Provisor werd zijn vertrek bepaald op 2 Augustus. Tot zijn opvolger werd benoemd de in de loop van dit jaar overleden Frans Lambie, die deze post jarenlang met ere vervulde — later vestigde hij zich in Kerkrade en verleden jaar smaakte hij de grote vreugde een zoon als Priester aan het altaar te zien staan.

In stilte verliet Peter Rolduc, waar hij ruim tien jaar trouw en eerlijk gediend had en 3 Augustus trad hij als postulant in bij de Broeders van Maastricht. Bij zijn kleding op 8 September ontving hij de naam van Frater Cesarius. Na de vacantie werd hij in de bewaarschool geplaatst en later aangesteld als gymnastiekonderwijzer en hulp in de St.-Jozefschool. Na een tweejarig noviciaat legde hij 8 September 1891 zijn eeuwige Gelofte af.

De jaren in Maastricht gingen rustig voorbij, maar zijn eigenlijk levenswerk had hij daar nog niet gevonden. 19 September 1898 werd hij door zijn Overheid naar het R.K. Doofstommeninstituut te St. Michiels Gestel gezonden en aldaar belast met het onderwijs der doofstommen in de aanvangsklasse. Met stage ijver legde hij zich toe op de gebarentaal, die hij in zeer korte tijd volmaakt meester was.

In 1904 werd in het instituut de zgn. zuivere spreekmethode ingevoerd. Met vernieuwde ijver legde Br. Cesarius zich toe op de studie der phonetiek en articulatie. In deze tijd behaalde hij ook de diploma's A en B voor Doofstommenonderwijzer. Met groot succes heeft hij 38 jaar lang aan het onderwijs der doofstommen gearbeid. Zijn oud-leerlingen spreken nog met grote voldoening over zijn talentvol onderwijs in de 4de klas, waar hem tevens gedurende 32 jaar de voorbereiding van de Biecht en eerste H. Communie was toevertrouwd. Daarnaast verwierf Br. Cesarius zich naam als spraakleraar. Talrijke volwassenen, geestelijken en leken, danken hem de verbetering van hun spraak.

Ofschoon geheel opgaande in de werkkring, die Gods goedheid hem heeft geschonken, heeft Br. Cesarius het „séjour de son enfance" toch nooit vergeten. Hij bleef in

voortdurende briefwisseling met zijn vroegeren superior en besten vriend, zoals Directeur Everts zich in zijn hartelijke brieven steeds noemde [1]).

In 1893 mocht hij in gezelschap van den Algemenen Overste der Congregatie Rolduc een bezoek brengen. De ontvangst door Directeur Everts was buitengewoon hartelijk. Toen deze 8 Juni 1900 overleed, nam zijn neef, H. Everts, Kanunnik en Professor aan het Groot-Seminarie, onmiddellijk die vriendschap over en bleef tot aan zijn dood met Br. Cesarius in nauw contact. Cesarius mocht hem vaak bezoeken, in het Groot-Seminarie, in zijn rustoord bij de Franse Zusters te Roermond en later bij de Zusters te Buggenum. Hij werd steeds met de grootste liefde en hoogachting ontvangen, zodat de eerw. Moeder hem eens zeide: „Broeder Cesarius, wat houdt Monseigneur toch veel van U!"

Op merkwaardige wijze kon Br. Cesarius Mgr. H. Everts zijn dank bewijzen. Enige jaren voor zijn dood werd Everts door een beroerte getroffen, die aphasie tengevolge had. Br. Cesarius, die reeds een dergelijk geval succesvol had behandeld bij een anderen oud-Rolducien, Mr. A. Bink, Kantonrechter te 's Bosch, zond zijn lijdenden vriend een door hem nauwkeurig uiteengezette spreekmethode voor zelfoefening. Everts volgde dit advies nauwgezet op en bracht het door dagelijkse oefening zover, dat hij na een jaar weer bijna normaal sprak!

1 Januari 1936 ging Broeder Cesarius de klas uit met pensioen, maar zijn otium cum dignitate zou toch allerminst een otium blijken. Hij kreeg een 34-jarigen doofstomme te onderwijzen, die vroeger als niet vatbaar voor onderwijs was afgewezen en geplaatst in het Idiotengesticht te Udenhout. Br. Cesarius koos voor zijn onderwijs de gebarentaal en bracht hem in twee jaar tijds zo ver, dat hij thans met vrucht de H.H. Sacramenten kan ontvangen en als bruikbaar huisknecht is geplaatst in het Instituut. Daarna werd hem een andere doofstomme toegewezen van 16 jaar, om dezelfde reden vroeger in St. Michiels Gestel niet aangenomen. Met dezen behaalde hij nog groter succes, daar hij hem naast de gebarentaal nog een duidelijke spraak bijbracht. Thans heeft hij als leerling een 17-jarigen Indischen jongen, die wegens aanhoudende ziekte alleen de articulatieklas heeft doorlopen. Al dit opofferend werk wordt nog aangevuld door lipleescursussen en spraaklessen. Dat is de wijze waarop de nu 75-jarige doofstommenonderwijzer zijn oude dag doorbrengt.

Met volle luister heeft terecht het Doofstommeninstituut verleden jaar het gouden Professiefeest van Br. Cesarius gevierd. En welverdiend waren de hartelijke en vleiende woorden, waarmee de Directeur van het Instituut, de Z. E. Heer J. van Overbeek zijn huldigingstoespraak besloot: „Broeder Cesarius, gij zijt een van onze beste onderwijzers geweest. Gij hebt hard gewerkt en werkt nog hard. Wij hopen, dat wij U nog lang, heel lang in ons midden mogen hebben. Wij kunnen Br. Cesarius nog niet missen. Broeder Cesarius, ad multos annos!"

Als wij deze late jubileum-hulde besluiten, waarvoor ons de uitvoerige aantekeningen van Br. Cesarius zelf ter beschikking stonden, en wij bezien de foto, die ons de vergeestelijkte trekken van dezen merkwaardigen man weergeeft, dan zijn wij ons wel bewust, dat alleen een diep innerlijk leven de achtergrond en de uiteindelijke verklaring van zoveel opofferend werk kan vormen. Dan weten wij ook, dat Rolduc er trots op is hem tot zijn kring te kunnen rekenen, die op zo bijzondere wijze zich Rolducien kan noemen.

[1]) Over zijn verhouding tot Directeur Everts vertelt Br. Cesarius zelf uitvoerig in een artikel van Mgr. H. Everts, Van Seminarieknechten, Rolduc's Jaarboek IV (1924) 52—57.

De Polyphemus-sigaar

Rolducse herinneringen blijven levende werkelijkheid; ze kunnen schijndood zijn, als de knoestige, met de initialen van talloze jongens-generaties getooide kastanjes langs de veel-betreden ijzeren weg in de kille wintermaanden; ze mogen gestorven lijken als de zwierig-zwaaiende zwaluwen in December; men waant ze soms verdwenen in blijvende vergetelheid....

En plots staan ze weer voor je, als oude bekenden, met vertrouwde, hoewel veranderde gezichten. Op straat stappen ze naast je aan, je hoort de maatgang van hun voeten, en het vertrouwde gefluister van hun overbekende stemmen. Op weg naar school fietsen ze met je mee, voor de klas en in de gangen buitelen ze tussen de banken of tikken tegen de ruiten, en doen je soms glimlachen om de gelijkenis van toen en nu.... In de trein komen ze naast je zitten op de zitbank, en in de monotone cadans der zingende rails vertellen ze in rhythmische zinnen van vervlogen jaren en herlevende herinneringen....

Rolducse herinneringen zijn taai als het bescheiden mosplantje, dat de licht-grijze tufsteen van de massieve kerktoren kleurt met de teer-groene tinten, die in zon en schaduw kleur-schakeringen toveren, die tot mijmerende bewondering dwingen;

ze zijn onsterfelijk als de voorjaarsbloemen in de stille kloostertuin, die elke lente opnieuw staan te geuren in de warme middagzon, die over het dak der eeuwen-oude abdijkerk een bewegend spel van licht en schaduw tovert tussen groen en bloemen en verwerende muren....

Die Januari-morgen begon de Nederlandse les enigszins sensationeel....

Met vlugge voetstap was de Neerlandicus naar de lege katheder gebeend, had zijn bonnet met het oude vertrouwde gebaar rechts voor zich gedeponeerd, had tweemaal vlug, en toen nog eens langzaam over zijn haren gestreken, die na deze behandeling precies zo krulden als er voor, had toen zijn boeken ordelijk voor zich geëtaleerd, maar .... het Bordeaux-rode puntenboekje niet geopend. Dat verwekte meteen een prettige onrust! Zouden we het hele uur voorlezen krijgen? Waarschijnlijk was dit niet, want ook het vorige Nederlandse lesuur hadden we „geen boek open gehad", maar het ene Falklandje na het andere als een reeks chocrepen genoten, en sinds jongens-heugenis werd nooit twee lessen achter elkaar voorgelezen.

De professor leunde even, op zijn ellebogen steunend voorover, monsterde ons een voor een met een prettig-geheimzinnige glimlach, die als een belofte was, maar bleef zwijgen.

De stilte in de klas begon hoorbaar te worden. Geen bank kraakte, geen voet bewoog, enfin het was die spreekwoordelijke stilte, vaak beschreven, maar nooit benaderd, die in Consience-Nederlands weergegeven wordt in de zin: „Men zoude het gegons ener mug duidelijk hebben kunnen horen".

Ergens uit een geheimzinnige toga-zak diepte onze Neerlandicus toen een dof-glimmende sigaren-koker, die van ongewoon-groot formaat was, op, nam er met bijna precieus gebaar een sigaar uit, bracht haar met sierlijk-wuivend handgebaar onder zijn reuk-orgaan, rook er aan met hoorbare luchtinademing, rook met trillende neus-vleugels, diep-ademend, als een dichterlijk gestemd botanicus boven een nieuw gekweekte roosvariant, stak toen de sigaar in de hoogte met de prettige zelf-ingenomenheid, waarmee een jonge moeder haar eerste baby aan de verbaasd-doende visite toont.... Dan deponeerde hij de sigaar, met bestudeerde omzichtigheid, als was het een zwaar-geladen handgranaat, voor zich op het boven vernoemde puntenboekje, glimlachte vergenoegd, als een vlotte verteller na een grappig verhaal, dat bijval gevonden heeft, en ging toen grinnekend en zwijgend zijn goud-omrande bril poetsen, ademend met hoorbaar gehijg....

zacht wrijvend met het soepele zeemleren lapje over de bolle lens-cirkeltjes.....

We stonden — neen ik wil volkomen waarheidsgetrouw schrijven — we zaten perplex. De 20 leerlingen der Rolducse poëzie van het gezegende jaar 1920 keken elkaar in de van verbazing glunderende gezichten, een verwonderings-glimlach kuierde van bank tot bank, voorhoofden stonden gerimpeld als winter-appels, of om een meer Rolducs beeld te gebruiken, voorhoofden trokken vol rimpels als de klare bosquet-vijvers, waar een krachtige windvlaag over heen vaart, zodat de gladde beuken-stammen zonderling verwrongen in het heldere water te kronkelen lijken....

De sigaar was het onbewuste middelpunt van gans de klas.... Aller ogen waren gericht op, maar neen, dat klinkt te Kwattaachtig. Het feit, dat de Neerlandicus bij ons aller weten — en wat weten de Rolduciens niet van de levensgewoonten der heren professoren — nooit rookte, maakte de hele pantomime nog raadselachtiger!

En wat voor een sigaar was het! Ze was tweemaal zo lang, driemaal zo dik, als de dunne tabaksstaafjes, die men ons aan de cassa voor sigaren verkocht.... Het leek een nicotine-knuppel, een folio-uitgave, een prae-historische gigant, de after-dinner van Polyphemus, aangenomen dat dit product van Homerische phantasie zich behalve aan kannibalisme ook nog aan rook-festijnen bezondigde.... Van boven droeg ze echter een leuk-gedraaid miniatuur-krulletje, veel gelijkend op het voorwerp, dat een varken aan zijn rug pleegt te dragen, en waar Felix Timmermans zo leutig over geschreven heeft.... Het licht-bruine dekblad was fijn dooraderd als oud eikenhout, dat pas geboend is. Een brede band, met een onwaarschijnlijk arrogant heren-gezicht, omsloot de sigaar als een stellige garantie van prima kwaliteit.

„Jongelui, jullie opstellen zijn nog steeds beneden peil. Dat moet veranderen! Ik bedoel daarmee — om misverstand te voorkomen — dat het literaire peil van jullie pen-producten aanzienlijk moet verbeteren, want een verslechtering is, gezien jullie zielige prestaties van de laatste tijd, technisch niet meer mogelijk".

De professor zweeg even, en wij grinnikten plichtsgetrouw om de rake hatelijkheid. In de ontstane spreek-pauze haakte hij met twee verrassend-vlugge armbewegingen de inmiddels smetteloos-helder gepoetste bril achter de oren — hij vergat zowaar hem even critisch-turend tegen het licht te houden — kuchte even, en vervolgde:

„Ik zal nu 6 nieuwe titels opgeven. Hij, die voor zijn opstel het hoogste punt haalt, mag dit sigaartje — hij toonde grijnzend de boven beschreven Polyphemus after-dinner — op mijn kamer komen oproken. De termijn van inlevering sluit vandaag over een week. Excuses voor te laat inleveren worden behalve bij onverwacht of onvoorzien afsterven, niet aanvaard!"

Wij grinnikten weer, en waren meteen volkomen „im Bilde". Onze eer- en rookzucht draaide reeds op volle toeren. De opstel-Olympiade was begonnen....

Precies tien dagen later wist ik dat mijn opstel bekroond, of om beter in de stijl te blijven „besigaard" was. Het was een beschrijving van een Werkstaking, of van een ander sociaal probleem — na 22 jaar wereldgebeuren vergeet men zelfs belangrijker dingen dan een opstel-titel — en onze Neerlandicus had het vulpen-product blijkbaar zo mooi gevonden, dat hij het in alle klassen, de Rhétorica niet uitgezonderd, had voorgelezen.

Het verwekte heel wat bewondering — een stukje proza dat onze professor voorlas had altijd succes, zo onnavolgbaar keurig als hij door stembuiging, mimiek en gebaar zijn jeugdige hoorders wist te boeien — en bij enkele collega's van de Poëzie zelfs afgunst. Eén insinueerde zelfs, dat hij een soortgelijk proza-fragment vroeger eens ergens gelezen had, hetgeen me bijna woest maakte, vooral omdat zijn verdachtmaking lang niet ongegrond was. Verschillende zinnen had ik namelijk aan een veel-gelezen Nederlandsen roman-schrijver ontleend — die ik Herman Robbers zou kunnen noemen, om de eenvoudige reden, dat het Herman Robbers werkelijk was — en het waren helaas juist die plagiaat-zinnen die zowel de bewondering als de achterdocht hadden opgewekt.... Geluk-

kig was al het zoeken van mijn critischen klasgenoot naar de originele Werkstaking vruchteloos, en toen onze professor kennis kreeg van de tegen mijn eerlijkheid gelanceerde verdachtmakingen troostte hij mij in de volle klas met de vleiende woorden: „Trek het je maar niet aan, Boyens, het zijn heus de slechtste vruchten niet, waaraan de wespen knagen".... De tot wesp gepromoveerde klasgenoot gaf het snuffelen op, trok zijn gif-angel uit, accepteerde zelfs een sigaar van me, welk gebaar — overigens zeer onpsychologisch — zijn gloeiende achterdocht volkomen doofde, als een domper een brandende kaars....

Toen ik de volgende morgen na het ontbijt een jongen van de Première H.B.S. tegen een vriend terloops de opmerking hoorde maken: „Daar heb je nou dien literator van die Werkstaking", deed ik natuurlijk net of ik niets gehoord had, maar 's middags in het Rookzaaltje ging ik eens een praatje met hem maken. Toen hij in de loop van het gesprek de mogelijkheid opperde, dat mijn proza later nog wel eens in Zuid en Noord zou komen te staan, lachte ik wel, maar in mijn diepste binnenste vond ik het toch heus niet zo heel erg onwaarschijnlijk.... Was Robbers, en zelfs Vondel ook niet klein begonnen? Als men 18 is, lijken de literaire hoogten werkelijk niet zo moeilijk te beklauteren.... men kent de knagende twijfel nog niet, die komt later helaas maar al te vaak; de jeugdige verbeelding bouwt luchtkastelen van twintig en meer verdiepingen op een ondergrond van drijfzand.... Als men de veertig achter de rug heeft, is men met een hypotheek-vrije middenstands-woning al meer dan tevreden....

Twee dagen later werd ik met een klasgenoot, die in de laatste voetbal-wedstrijd Minor—Sparta, ondanks een snijdend-koude Noord-Oostenwind liefst drie volkomen onhoudbare doelpunten „gezet" had, uitgenodigd, 's avonds om kwart voor achten, even „aan zijn kamerdeur te komen kloppen". Wij waren beiden lang genoeg op Rolduc om te weten, wat aan deze euphemistische invitatie vast zat.... Het nicotine-festijn wachtte.... De Polyphemus-sigaar beidde haar crematie....

Twintig voor acht stonden we — de goalgetter en ik — op de gang van de eerste verdieping voor de brede ramen naar buiten te turen.... Het was een heerlijke winteravond; het vroor geluidloos, maar daarom niet minder hard, als wanneer het vriest dat het kraakt. De maan, rond en vol als een Edammer kaas, glansde als een glimmend gepoetste antiek-koperen doofpot onder een schemerlamp; op de cour was gerucht van stemmen en veel geplas van water voor de aanmaak van een glijbaan.... Fijn, morgen baantje glijden.... De sigaar van den surveillant, die op het hoge bordes met een herinneringsglimlach toezicht hield, lichtte telkens even op als een glimwormpje, dat verstoppertje speelt met zich zichzelf.... Dat sommigen van de met emmers sjouwende jongens de rook met gulzige trekken uit met papier omwikkelde tabak zogen scheen hij niet te merken.... Hij was trouwens Oud-Rolducien, en wist dat ook in zijn tijd de aanleg van een ijsbaan voor de vrijwilligers ongeschreven rechten in zich sloot....

Over de dode takken der kastanjebomen langs de ijzeren weg lag fijne poedersneeuw, blank wit als fijne watten pluisjes op een kerststalletje....

Beneden in de diepe insnijding van het dal, en tegen de daarachter opglooiende heuvels lag Herzogenrath te glimmeren in het maanlicht, dat licht en donker toverde over het stadje en de oude burcht, en de schijn der verlichte ramen temperde tot zachte glans.... Het geraas van de Akense tram, die de helling afremde, klonk éven nadrukkelijk door de vries-avond, en de grote hofhond der dames Deutz blafte verwoed driemaal achtereen....

Piano-muziek klonk uit een der professorenkamers, rustig en prettig om naar te luisteren, als naar de verhalende stem van een verteller, die op dreef is.... haastige voetstappen werden in het naderen met soutane-geruis vermengd, en vielen op het einde van de gang achter een dichtslaande deur plotseling stil.... De lampen-knecht deed sloffend zijn ronde langs de gaspitten, prutste even aan een gloeikousje, dat zijn rug helder belichtte

onder het doorlopen en zijn schaduw spookachtig deed groeien in de lange gang.... In de verte, even voor de hoeklamp rammelde een deur open, een hand sloot zich vast om het hengsel der gereed staande kolenkit, de felle streep licht, die even als een driehoek op de gangvloer gelegen had, verdween weer. Een zenuwachtig jong-mens van een der lagere H.B.S.-klassen kwam even later uit een der professoren-kamers gestapt, een knorrig-boze stem riep hem bij het deur-sluiten nog de onheilspellende woorden na: „Overmorgen inleveren, vrindje, en met inkt hoor, anders....", en de jongen bromde, zonder op of om te zien een minder vriendelijke opmerking.

De mijnsirene van de Julia in Eygelshoven loeide als de stoom-fluit van een schip in de mist, en tegelijkertijd begon de bel in het trap-portaal te luiden voor de vrije studie der eind-examen-klassen. Kwart voor acht...

Op de kamer van onzen sportieven, doelpunt-minnenden Neerlandicus was het gezellig als in een pas gekuist Hollands binnenhuisje op Zaterdag-avond.

De zacht-suizende gas-lamp wierp een brede cirkel geel-wit licht over de zware eiken-houten tafel en het kleurig-geknoopte Smyrna-tapijt, dat het geschuifel van voeten en stoelpoten dempte tot stroef gewrijf.

Langs de wanden stonden donker-gebeitste boeken-kasten, en op de donker-kleurige ruggen der boeken glansden de vergulde letters dof als oud goud....

Het kolen-vuur in de blinkend-zwarte haard verspreidde een weldoende warmte; de blauwe vlammetjes, die als teer-bewegende vleugeltjes boven de fel-rode kooltjes stonden te trillen, verhoogden met hun grappig gedans nog de sfeer van intieme, bijna huiselijke gezelligheid in de vredige kamerruimte....

Het zachte geluid van gezellig-gebabbelde woorden vulde het vertrek. Er werden over en weer opmerkingen gemaakt over literatuur en sport, over Rolduc en de leerlingen, over studie en toekomstplannen....

Het lawaai van onze collega's — waren ze dat momenteel nog wel helemaal? —, die nu met haastige stappen door de vries-koude kruisgang beenden, drong heel vaag, als gefilterd, tot ons door; een vaag gedruis zonder klank of inhoud, onwezenlijk als geluid, dat men hoort in de slaap....

En de sigaren....

Maar neen, ik wil in dit sigaren-arme tijdperk noch mijn lezers, noch mijzelf tantaliseren met dát rook-festijn.... wij zouden samen het gemis der blauw-gebanderolleerde, knappend-droge, heerlijk-geurende tabaksmelange dubbel voelen.... Later misschien.

Om half negen galmde de bel voor het avond-gebed. Haastig bedankten we, en namen afscheid. Bij de deur riep de professor me nog even terug. En met zijn vertrouwde glimlach, die aan zijn woorden elke scherpte of verwijt ontnam fluisterde hij ondeugend, met waarschuwende wijsvinger:

„Zeg Boyens, je hoeft je klasgenoten niet te vertellen, dat je Herman Robbers gelezen hebt. Van mij zullen ze het ook niet te weten komen".

Ik was zo onthutst, dat ik vergat te bedanken....

Maar de glimlach en het ondeugende, veelzeggende knip-oogje, die zijn gefluisterde woorden vergezelden, zijn mij bij gebleven.... Ik zal ze nooit vergeten!....

Eindhoven. BOYENS.

Oude Steenhouwerskunst te Rolduc

Een Kapiteel der Crypte.

Het romaansche kerkgebouw ontving zijn monumentaal karakter van de indrukwekkende kracht zijner massale vormen en de harmonische geslotenheid van zijn structuur. Deze geslotenheid en kracht ontstonden vooral uit een consequente, geometrisch bepaalde methode van samenstelling: ieder onderdeel van eenig belang ontving zijn plaats en afmetingen op zulk een wijze, dat het in een geometrische verhouding kwam te staan tot de afmetingen en de structuur van het geheele gebouw en zijn onderdeelen. [1])

Toch schijnt het — zoo is althans onze eerste indruk — dat de bouwmeester vrij spel heeft gelaten aan de fantasie der steenhouwers, die de siervormen van het gebouw mochten verzorgen. Immers men ontdekt in deze vormen een onafgebroken en opzettelijke variatie van motieven en in hetzelfde motief wederom variatie van voorstelling. [2])

Maar ook hier blijkt weer, dat de kunst haar meesterschap toont in gebondenheid: zij acht zich gebonden aan het karakter van het materiaal, de afmetingen van het vlak of de massa, welke haar ten dienste staan; zij eerbiedigt gewoonlijk de functie, welke het versierde onderdeel vervult in de structuur van het geheel.

Nog merkwaardiger is het voor ons, dat zij zich laat binden door een geometrisch schema. Maar ook dit is verklaarbaar: immers wanneer het geometrisch rooster, waarop de plattegrond van het geheele gebouw werd ontworpen, ook bij het ontwerpen van onderdeelen, als basement of kapiteel, wordt gebruikt, ontstaat er pas volkomenheid van harmonie. Deze werkmethode was bovendien voor zwakkere talenten een veilig hulpmiddel, voor sterkeren een goede zelfcontrole; en voor vaklieden, die nog niet behoorden tot ons „papieren" tijdvak, bood zij de mogelijkheid om zonder moeite al hun projecten, veilig in hun geheugen opgeborgen, overal met zich mee te dragen. [3])

Een oog, gevoelig voor symmetrische verhoudingen in lijn en vorm, zooals de klassieke oudheid en de middeleeuwsche bouwmeester dit bezat, kon onmiddellijk een dergelijke harmonische opzet, gemeenschappelijk aan het geheel en zijn deelen, waardeeren: wij daarentegen komen slechts langs den omweg van een gedetailleerd en geduldig onderzoek tot de kennis van het geheim van haar kracht. De beschouwing van een enkel kapiteel in de Rolducsche crypte moge dit nader verduidelijken.

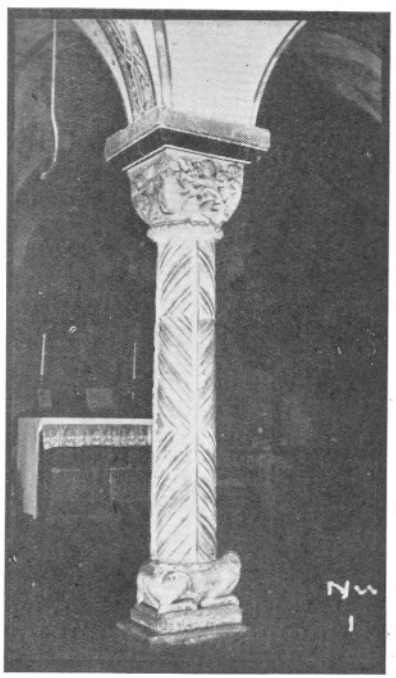

Fig. 1.

Het bedoelde kapiteel (fig. 1) bevindt zich in de oostelijke helft der crypte, links vóór

het hoofdaltaar in de oostelijke concha, en dateert uit het laatste kwart der XIIde eeuw, zooals Diepen aannemelijk maakte [4]). Het kapiteel is in zijn geheel nagenoeg ongeschonden bewaard. Het stuk behoort niet tot die onderdeelen van ornamentatie, welke R. Ligtenberg [5]) meent geheel buiten bespreking te moeten laten in zijn verhandeling over de oudste noordnederlandsche beeldhouwwerken in steen, omdat haar oorspronkelijke vormen niet met voldoende zekerheid zouden kunnen worden vastgesteld.

Zonder twijfel heeft de restauratie in de XIXde eeuw, onder leiding van dr. Cuypers uitgevoerd, hier en daar dieper ingegrepen, als wenschelijk was. Meermalen heeft men halfvergane onderdeelen vernieuwd met minder angstvallige eerbied voor de oude vormen, als Diepen wil aannemen [6]). Het wegnemen der witkalklaag, die het inwendige van kerk en crypte sinds 1690 bedekte, heeft de „huid" der oude siervormen nadeel toegebracht, maar de sporen van deze witkalk, welke vooral in de crypte min of meer zichtbaar bleven, maken het mogelijk om de originaliteit van bijna alle stukken aldaar vast te stellen.

Het bewuste kapiteel is gehouwen uit zandsteen, naar het schijnt, afkomstig van de Nievelsteinergroeve. Het is samengesteld uit twee door een kalkvoeg verbonden blokken. Het bovenste blok vertoont een dekplaat bestaande uit een effen vierkant bovenstuk en daaronder een eenvoudige profileering. Het onderste blok wordt gevormd door een gebeeldhouwd, korfvormig middenstuk, dat rust op een vooruitspringenden, met knoppen bezetten halsring. Het geheele complex is geplaatst op een zuilenschacht, die met geometrisch ontworpen inkervingen is overdekt en door vier verticale steunlijsten is verdeeld. Deze schacht wordt gedragen door een basement, dat is samengesteld uit een (verminkte) leeuwenfiguur en een (later afgeschuinde) basisplaat. Hieronder bevindt zich een sokkel, die in omgekeerde vorm de profileering der dekplaat vertoont.

Wij zullen achtereenvolgens nagaan de afmetingen van dit kapiteel en zijn onderdeelen en onderzoeken, welk geometrisch rooster bij het ontwerpen ervan werd aangewend. Daarna bespreken wij het versieringsmotief en de variatie, welke het vertoont in de vier verschillende schildvlakken. Tenslotte zal de vraag worden gesteld, welke de inhoud en de beteekenis is van de voorstelling, in dit motief gegeven.

I.

A. DE AFMETINGEN VAN HET KAPITEEL EN ZIJN ONDERDEELEN.

Afmetingen van oude gebouwen of oude steenen nauwkeurig bepalen is altijd moeilijk en soms onmogelijk. De maten van het ontworpen plan (gesteld, dat het door teekening was vastgelegd) werden bij de uitvoering van het werk zelden geheel nauwkeurig gevolgd. De scherpe hoeken zijn later afgesleten en bij restauraties werden de oude steenen meermalen afgeschuurd of bijgewerkt. Om de gezochte maat te benaderen zal men daarom het gemiddelde nemen van een grooter aantal metingen, op verschillende plaatsen gedaan, maar zonder in deze berekening op te nemen de afwijkingen, die *blijkbaar* door vergissing van den steenhouwer of later aangebrachte veranderingen ontstaan zijn.

Van den anderen kant — en dit is van groot gewicht — vindt men juist in de grootte der afwijkingen bij onderling correspondeerende en dus even groot ontworpen onderdeelen, een middel om te constateeren, hoe scherp de nauwkeurigheid der uitvoering was en welke speling en verschil tusschen ontwerp en uitgevoerd werk men reeds van te voren voor mogelijk moet houden.

Hoofdafmetingen (fig. 2—3).

Het bovenvlak der vierkante *dekplaat* meet:

oostzijde 67.8 c.m. —

westzijde 68 c.m. —

zuidzijde 67.8 c.m. —

noordzijde 68 c.m.;

derhalve gemiddeld 67.9, afgerond 68 c.m.[7])

De omtrek van het ronde ondervlak van den *ring* is 124.5; de doorsnee is derhalve 39.6, de straal 19.8. Gemeten met behulp der loodlijnen van uit de

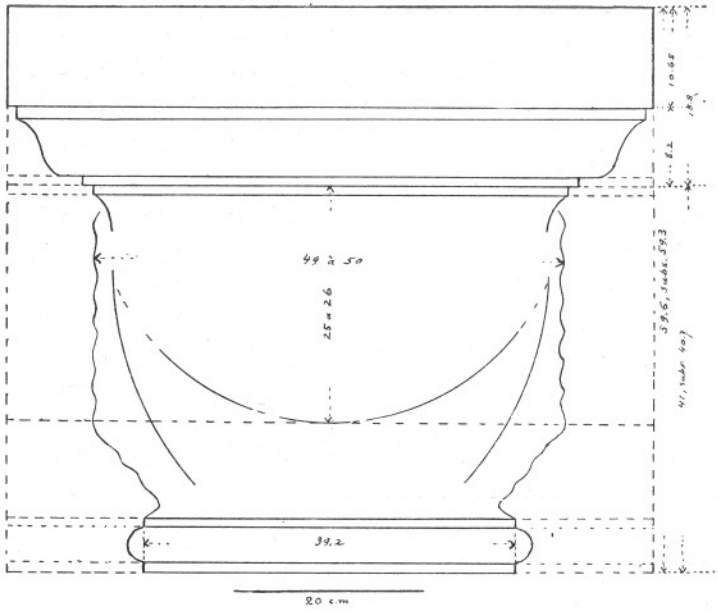

Fig. 2.

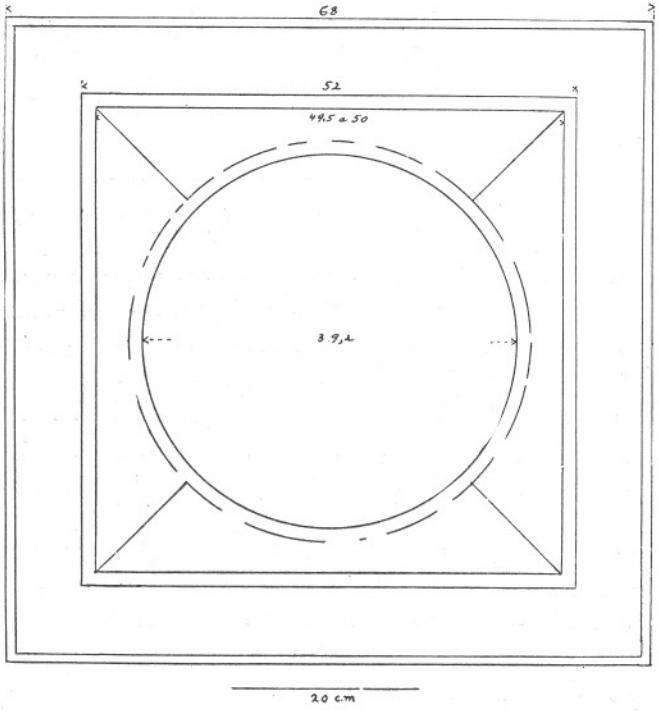

Fig. 3.

dekplaat is de doorsnee (Z.—N.) van den ring 68 — (14.2 + 15) = 38.8, de straal 19.4. De straal is derhalve *gemiddeld 19.6.*

De *hoogte* van het geheel bedraagt:

oostzijde 60.1 (z.o. 60, mid. 60.2, n.o. 60).

westzijde 59.1 (z.w. 58,8, mid. 59.1, n.w. 59.5).

zuidzijde 59.4 (z.o. 59.8, mid. 59.4, z.w. 59).

noordzijde 60.1 (n.w. 60, mid. 60.3, n.o. 60).

Derhalve gemiddeld *59.6.*

Om echter tot een juiste schatting der hoogte te komen zal men in aanmerking moeten nemen, dat de dekplaat in den zuidwesthoek onmiddellijk op het kapiteelblok rust, maar overigens (en vooral in den noordoosthoek) door een kalkvoeg met max. dikte van 7 m.m. van het kapiteelblok is gescheiden. Derhalve zal men de gemiddelde hoogte veiliger stellen op 59.3 c.m.

Afmetingen der onderdeelen.

De *dekplaat* in haar geheel is hoog: oostzijde 19.1 — westzijde 18.6 — zuidzijde 18.9 — noordzijde 18.8; derhalve gemiddeld *18.85 c.m.* Zij bestaat uit twee deelen: de massieve bovenhelft en de geprofileerde onderhelft.

De *bovenhelft* meet gemiddeld 10.65 (z. 10.4; n. 11.00; o. 10.5; w. 10.7).

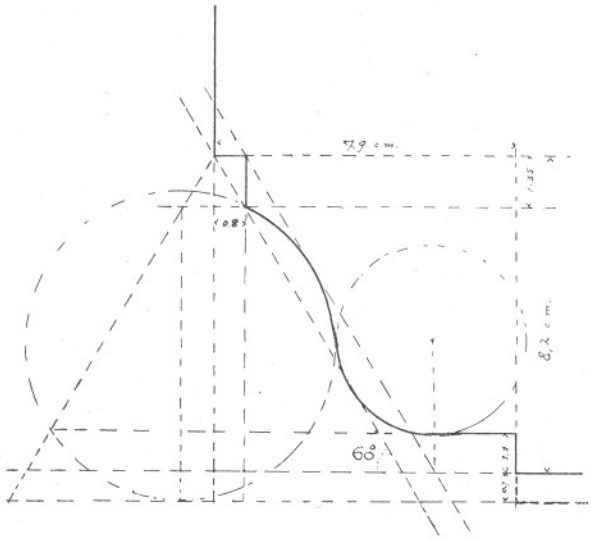

Fig. 4.

De hoogte der *profileering* (fig. 4) meet gem. 8.2 (z. 8.5; n. 8.1; o. 8.1; w. 8.1). Zij bestaat uit een platte lijst gem. diep 0.8 en hoog 1.35. Daaronder volgt een holle en bolle zwenking *(en doucine)*, telkens gevormd door ongeveer een kwart cirkel. De middelpunten dezer cirkels met ongelijke straal liggen echter niet in een horizontale, maar in een zacht stijgende lijn. De raaklijnen van het profiel stijgen in- en uitwendig met een hoek van 60 graden, ofschoon natuurlijk de diepte der zwenkingen in de vier verschillende profielen kleine variaties vertoont. De hoogte der zwenkingen is meest 5.5 en maximaal 5.8. Deze profileering wordt aan de onderzijde afgesloten door een tweede platte lijst, in diepte terugwijkend gem. 8 (o. 7.85; w. 7; z. 7.85; n. 8). De afwijking der westzijde schijnt zoo abnormaal, dat ze bij het bepalen der gemiddelde maat niet te zwaar mag meetellen, zooals de afmetingen van het vierkant ondervlak der profileering (fig. 3), hierboven gegeven, bevestigen. De hoogte is gem. 1.1 à 1.2; maar om deze laatste afmeting juist te beoordeelen zal men er op moeten letten, dat deze hoogte bij de andere kapiteelen der oostelijke crypte-helft zeer variabel is en deze lijst meermalen zelfs geheel verdwijnt. Men krijgt den indruk, dat ze werd verminderd of weggekapt, naargelang de afmetingen van het daaronderliggend gebeeldhouwde blok grooter of kleiner waren uitgevallen.

Het vierkante *ondervlak der profileering* meet gem. *51.9* (oostz. 52; westz. 52; zuidz. 52; noordz. 51.5).

Het *gebeeldhouwde kapiteelblok* met ring is gem. hoog *41 c.m.* (oostz. 41.5; westz. 40.5; zuidz. 40.5; noordz. 41.5). Om het verschil in afmetingen juist te beoordeelen zal men letten op de kalkvoeg tusschen dekplaat en kapiteel, die zooals gezegd in den noordoosthoek een maximum van 7 m.m. bereikt. De gemiddelde hoogte mag men derhalve eerder stellen op *40.7*.

Het *vierkante bovenvlak* meet gem. 48.6 (o. 50; w. 47.5; z. 48; n. 49). De doorsnee in het midden meet O.—W. 47, Z.—N. 47.8, gem. 47.4.

Ter verklaring van het verschil in deze afmetingen diene het volgende.

Blijkbaar is het blok aan de bovenranden bij de verwijdering van de witkalklaag vrij veel afgeschuurd. De oostzijde vertoont het duidelijkst den origineelen toestand: de rand (hoog 1 c.m.) van het bovenvlak van het blok steekt nog heel even buiten het oppervlak van de reliefschilden uit, in de hoeken meer als in het midden, omdat deze bovenrand even is ingesnoerd, zooals de dekplaat van een corinthisch kapiteel, — een bijzonderheid, welke bij de andere verwante kapiteelen nog duidelijker zichtbaar is.

In den zuidwesthoek is dit vooruitspringend hoekstuk geheel weggeslepen, in den zuidoosthoek half afgestooten en in den N.W.- en N.O.-hoek afgeschaafd. Ook de bovenrand is voor het grootste deel verdwenen. Men zal derhalve de gemiddelde maat het beste vaststellen (met inachtneming van de noord- en oostzijde) op 49.5 tot 50 in het vierkant. Vijf c.m. onder den bovenrand meet het blok 47—46—46—46 d.i. gem. 46.2 in het vierkant.

Het oppervlak der *vier gebeeldhouwde reliefschilden* van het kapiteel en de buigingslijn der vier dieper liggende hoeksnijlijnen kunnen niet met dezelfde nauwkeurigheid, maar toch nog met voldoende zekerheid worden vastgesteld.

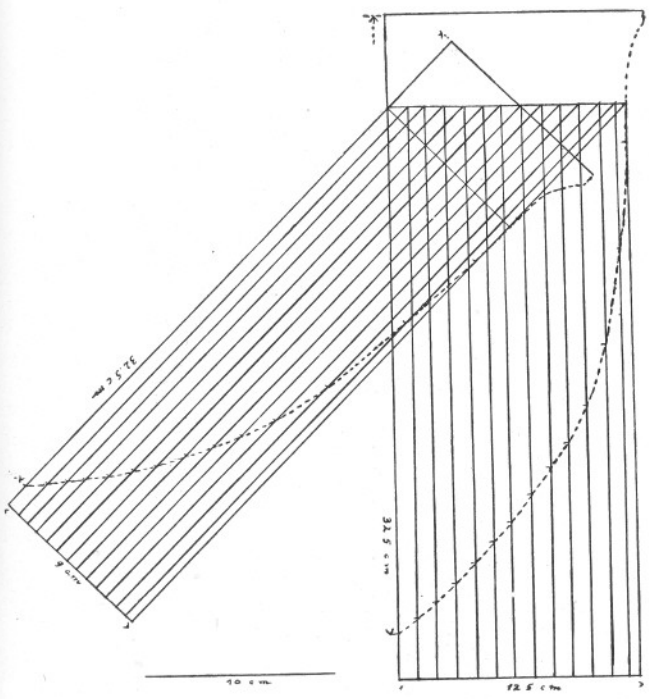

Fig. 5.

Bij meting blijkt, dat de *vier schilden*, gevormd door de reliefoppervlakken, ieder een halfrond vormen met een straal van 25 tot 26 c.m. Zij staan nagenoeg verticaal en springen ruim 9.2 c.m. terug, gemeten vanaf de loodlijn neergelaten van uit de zijde der dekplaat:

oostzijde gem. 9.6 (boven 9.2, onder 10)
zuidzijde 8.2 (overal)
westzijde gem. 9.5 (boven 9.1, onder 10)
noordzijde gem. 9.7 (onder 10).

Derhalve is de doorsnee O.—W. = *49*; Z.—N. = *50*.

De *hoeksnijlijnen* (fig. 1 en fig. 5[8]) zwenken aan het boveneinde iets naar buiten, vijf à zeven c.m. onder den bovenrand weer naar binnen, en zoo ontvangt het geheele blok den vorm van een korfkapiteel, terwijl de schilden den vorm van een teerling-kapiteel suggereeren. De sterker terugbuigende ruglijnen der dieren accentueeren dezen korfvorm op sierlijke wijze, maar nemen tevens de hoeksnijlijn tusschen de ruglijnen op, zoodat de buiging dezer hoeklijnen vanaf het midden der ruggen niet goed meer is vast te stellen. Alleen de noordwesthoek geeft nog volledig den vorm der snijlijn. Deze kromme lijn is geen regelmatige boog van een cirkelsegment. Eerst maakt zij een holle zwenking tot ongeveer vijf à zeven c.m. onder de dekplaat, daarna een bolle zwenking tot ruim 32 c.m. onder de dekplaat, met een duidelijk waarneembare breuk in de booglijn op ongeveer 20 c.m. onder de dekplaat. Van 20 tot 32 c.m. onder de dekplaat schijnt de booglijn deel uit te maken van een cirkelsegment.

B. OP WELKE WIJZE KWAM DIT ONTWERP TOT STAND?

Zonder nader onderzoek mag het reeds van te voren (gezien de werkwijze van dien tijd) onaannemelijk worden geacht, dat de vorm als model geteekend werd uit de vrije hand, op ware grootte en zonder eenheidsmaat.

Reeds een oppervlakkig onderzoek maakt het onwaarschijnlijk, dat het ontwerp is vervaardigd met een eenheidsmaat, die werd gebezigd voor *alle* hoofdafmetingen. Daarom mag men de vraag stellen, of niet een geometrisch schema, met een in deze omgeving gebruikelijke voet als *sleutelmaat*, aan het ontwerp ten grondslag ligt.

Beschouwt men de hoofdafmetingen in fig. 2, dan valt het onmiddellijk op, dat de beide bovenuiteinden der dekplaat, vereenigd met het middelpunt van het ondervlak van den ring, een gelijkzijdigen driehoek vormen. Is er derhalve een of ander geometrisch rooster gebruikt, dan kan het geen ander zijn dan het schema van den regelma-

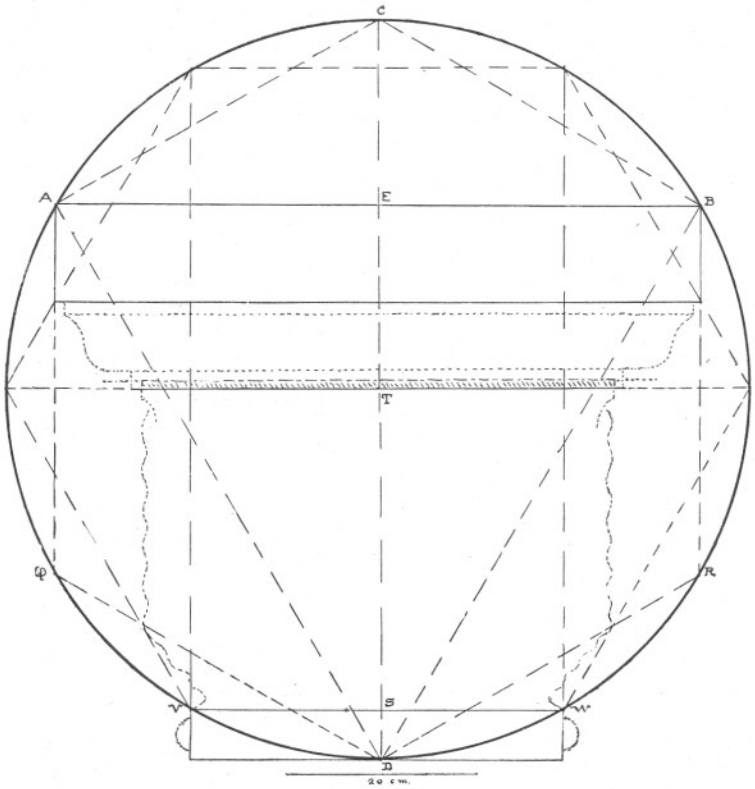

Fig. 6.

Van de destijds hier gebruikelijke voetmaten komen in aanmerking [9]):

de voet van S. Lambert (Luik)	29.177.
de voet van S. Hubert (Luik)	29.469.
de voet van S. Marie (Maastricht)	27.988.
de voet van Gelder	28.79.
de voet van Rijnland [10])	31.39.
de voet van Aken [11])	28.709.

Bij nadere beschouwing blijkt alleen de voet van S. Hubert in aanmerking te komen en wel voor de *hoogte* van het geheel (59.3) nl. $2 \times 29.469 = 58.94$ (afgerond).

Welk geometrisch schema kan er zijn aangewend?

tigen driehoek met zijden van 68 c.m. en den daarmee samenhangenden regelmatigen zeshoek. Tot nader onderzoek teekene men een regelmatigen gelijkzijdigen driehoek (fig. 6) met omgeschreven cirkel en in dezen cirkel tevens twee regelmatige zeshoeken, die elkaar regelmatig doorkruisen. In dit schema teekene men, bij wijze van hypothese, het kapiteel in zijn hoofdafmetingen.

Spoedig blijkt, dat de hoofdafmetingen van het kapiteel samenvallen met de hoofdlijnen van het schema, niet willekeurig gekozen maar regelmatig getrokken, n.l. als zijden of diagonalen van de regelmatige zeshoeken.

a. breedte 68 = diagonaal AB, 68.
hoogte 59.3 = gedeelte van diagonaal CD, n.l. ED, 58.94 (voet v. S. Hubert).

b. hoogte der dekplaat 18.85 (max. 19.1) = helft van zeshoekzijde AQ en BR n.l. 19.6.

c. hoogte van gebeeldhouwd kapiteelblok 40.7 = helft der diagonaal CD, n.l. TD, 39.26.

2 tot 3%, in de kleinere 4 tot 5%. De eenige roemenswaardige afwijking van het theoretisch rooster ligt in de scheidingslijn tusschen kapiteelblok en dekplaat. Deze ligt 1.44, d.i. bijna 4%, te hoog. Dit te veel wordt gedeeltelijk genivelleerd, doordat aan de dekplaatlijst onder 0.8 ontnomen is, zooals boven gezegd p. 164.

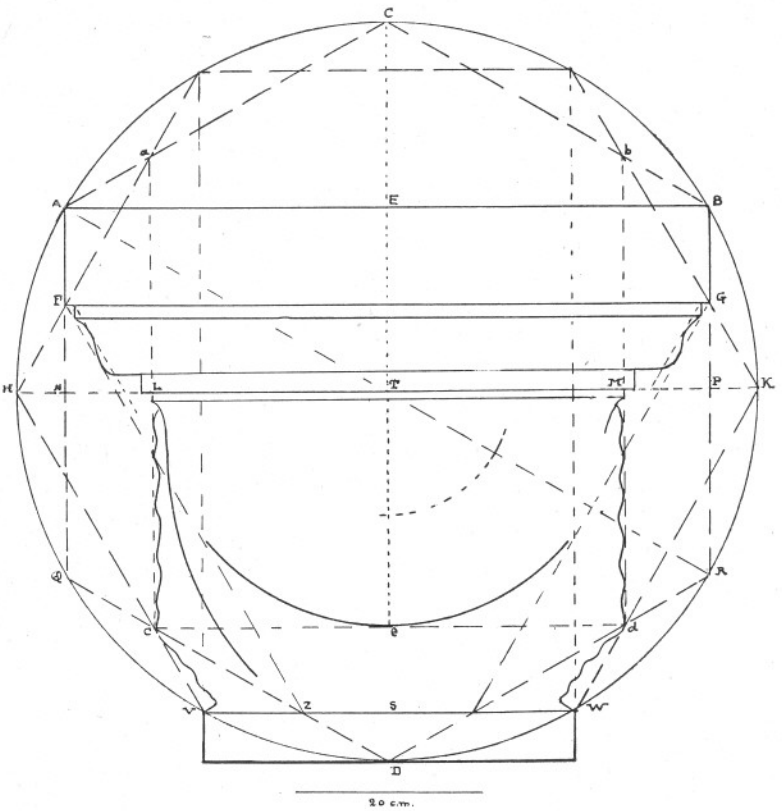

Fig. 7.

d. doorsnee van den ring 39.2 = VW, zeshoekzijde, 39.26.
hoogte van den ring 5.5 = verschil van straal van om- en ingeschreven cirkel SD, 5.3. De dikte van den ring varieert met enkele m.m., en schijnt meer uit de vrije hand te zijn gehouwen.

De kleine afwijkingen van het rooster zal men op haar juiste waarde schatten, indien men, zooals reeds gezegd, let op de afwijkingen, die zich de steenhouwer zelf heeft veroorloofd, de ongelijkheid in maat van gelijkvormige, met elkaar correspondeerende deelen. Zij bedragen in de grootere afmetingen

De overeenkomst in de overige afmetingen is daarentegen van dien aard, dat men nauwelijks aan toeval kan denken en een nader onderzoek der kleinere afmetingen zeer gemotiveerd lijkt.

Bij de beschouwing van het volledige rooster (fig. 7) blijkt spoedig, dat de verdeeling der *dekplaat* in twee helften wordt gevonden door de verbinding van de snijpunten der zeshoekzijden F-G.

De *massieve bovenhelft* is hoog gem. 10.65 = A-F, meetkundig bepaald stuk der zeshoekzijde, n.l. 10.52.

De *geprofileerde onderhelft* is hoog 8.2 = F-N, meetkundig bepaald stuk der zeshoekzijde, n.l. 9.08. Het vrij groote verschil ligt weer, zooals gezegd (p. 164 en 167), in de vermindering der onderste platte lijst van het profiel, mogelijk een gevolg van de omstandigheid, dat de hoogte van het gebeeldhouwd blok te groot was uitgevallen.

De *raaklijn der profileering* stijgt met een hoek van gem. 60 graden. Deze raaklijn wordt in het rooster gevormd door de verbindingslijn der snijpunten van de zeshoekzijden F-Z.

De *vorming der profileering*, bestaande uit platte lijst, holle en bolle zwenking en onderste platte lijst, is een vraagstuk op zich zelf. Het blijkt niet, of zij onmiddellijk samenhangt met het rooster.

Daartegenover staat, dat de horizontale afmetingen van het *gebeeldhouwde blok*, lengte en breedte aan den bovenrand (fig. 8), en de afstand (fig. 7) tusschen twee reliefoppervlakten (de dikte van het blok), alsmede de straal der reliefschilden, zonder noemenswaardig verschil, met de afmetingen van het geometrisch rooster overeenkomen.

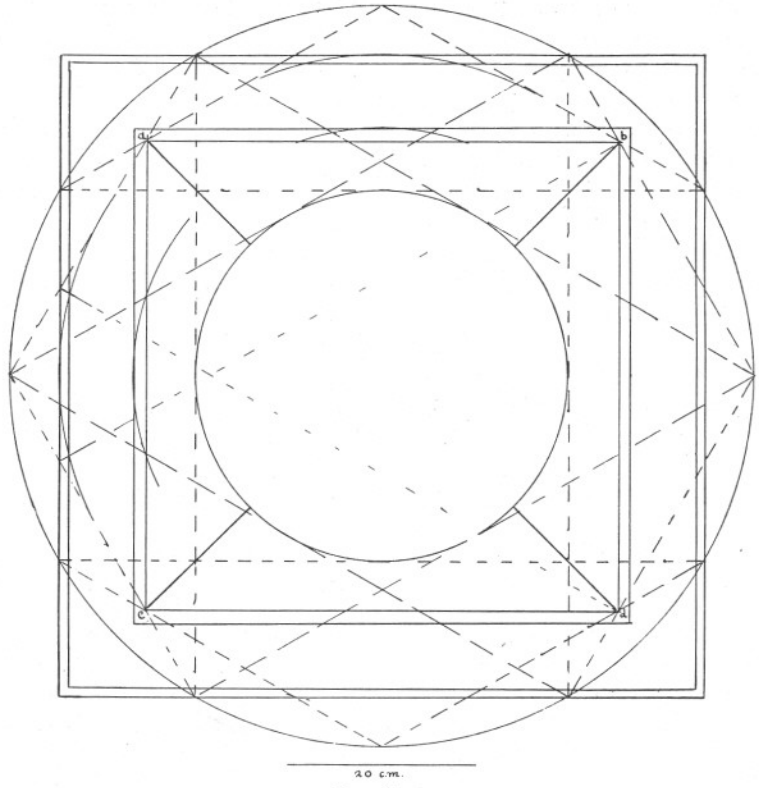

Fig. 8.

a. de bovenrand L-M, 49.5 à 50, wordt bepaald door de verbindingslijnen der snijpunten a-b-c-d, meetkundig berekend: 49.7.

b. de afstand tusschen twee reliefschilden (dikte van het blok):
Zuid-Noord, boven: 50, onder: 49.8 = genoemde lijnen a-b-c-d: 49.7.
Oost-West, boven: 49.7, onder: 48.00 = genoemde lijnen a-b-c-d: 49.7.
gemiddeld: 49.4 = rooster-afmeting 49.7.

c. de straal der reliefschilden, pl.m. 25 à 26 = T-e, helft der lijnen a-b-c-d, 24.85. Aangezien de randen van het beeldhouwwerk zijn afgerond, is het niet te verwachten, dat de maat van de straal *overal* gelijkmatig is te constateeren: de vlakken van het relief worden vooral bepaald door de heup der menschelijke figuur en de borst der beide dieren.

De wijze, waarop de *hoeksnijlijnen*, geprojecteerd op het reliefvlak, in het geometrisch rooster kunnen zijn aangebracht, is niet voldoende duidelijk aan te toonen, aangezien ze geen regelmatig gebogen vorm bezitten (fig. 5).

Van beteekenis is het verder, dat in het zelfde schema zoowel de *verticale* als de *horizontale* maten kunnen worden aangeduid (fig. 8). Tot dat doel trekke men de diagonalen der gegeven zeshoeken. Er ontstaan dan twee nieuwe regelmatige zeshoeken met als hoekpunten de punten, waarin de diagonalen elkaar snijden. De ingeschreven cirkel dezer nieuwe zeshoeken geeft dan het *ondervlak* (den ring) van het gebeeldhouwde blok aan. Het blijkt echter niet, of de afmeting der ring*knoppen* op het rooster was vastgelegd; hun horizontale doorsnee bedraagt de helft van het verschil der stralen van om-

en ingeschreven cirkel der laatstgenoemde zeshoeken.

De afmetingen van den *bovenrand van het gebeeldhouwde blok* worden bepaald door de verbinding der reeds bekende snijpunten a-b-c-d, de richting der *hoeksnijlijnen* door de diagonalen van het vierkant a-b-c-d.

De afmetingen van het *bovenvlak der dekplaat* vindt men door de twee paar evenwijdige zeshoekzijden te verlengen tot aan hun snijpunten.

De vraag, of *de beide platte lijsten der profileering* in het rooster waren opgenomen, is niet zoo eenvoudig. Er zijn zeker punten aan te wijzen, welke aan de vereischten voldoen (zie fig. 8; met behulp van om- en ingeschreven cirkel). Maar ze zijn alle min of meer gezocht, iets wat bij maten van geringe grootte of op geringen afstand van elkaar gelegen, begrijpelijk is. Beter lijkt het om die reden dergelijke afmetingen op het rooster niet te willen zoeken, maar aan te nemen, dat ze uit de vrije hand zijn aangebracht, nadat eenmaal de groote lijnen der figuur waren vastgelegd.

Tenslotte dient nog de vraag te worden besproken, of dit hexagonale schema is aangewend bij het ontwerpen van plattegrond en opbouw van het geheele kerkgebouw.

Inderdaad is vroeger reeds door O. Wolff de meening geuit, dat het zeshoekig rooster (ofschoon op geheel andere wijze, als nu voor het kapiteel werd aangegeven) bij het ontwerpen van de plannen voor den kerkbouw zou hebben gediend. [12])

Er valt echter op te merken, dat de afmetingen en onderlinge verhoudingen, welke in dit door genoemd werk voorgestelde schema (fig. 9) worden weergegeven, volstrekt niet beantwoorden aan de plattegrond der Rolducsche kerk. Een vergelijking van lengte en breedte [13]) der kerk met onderstaanden plattegrond, genomen uit den atlas van Wolff, maakt dit afdoende duidelijk.

Bovendien bevat de bron, welke door Wolff wordt aangegeven, n.l. von Drach, Hüttengeheimnis etc., dezen plattegrond niet. De geheele voorstelling schijnt op een vergissing

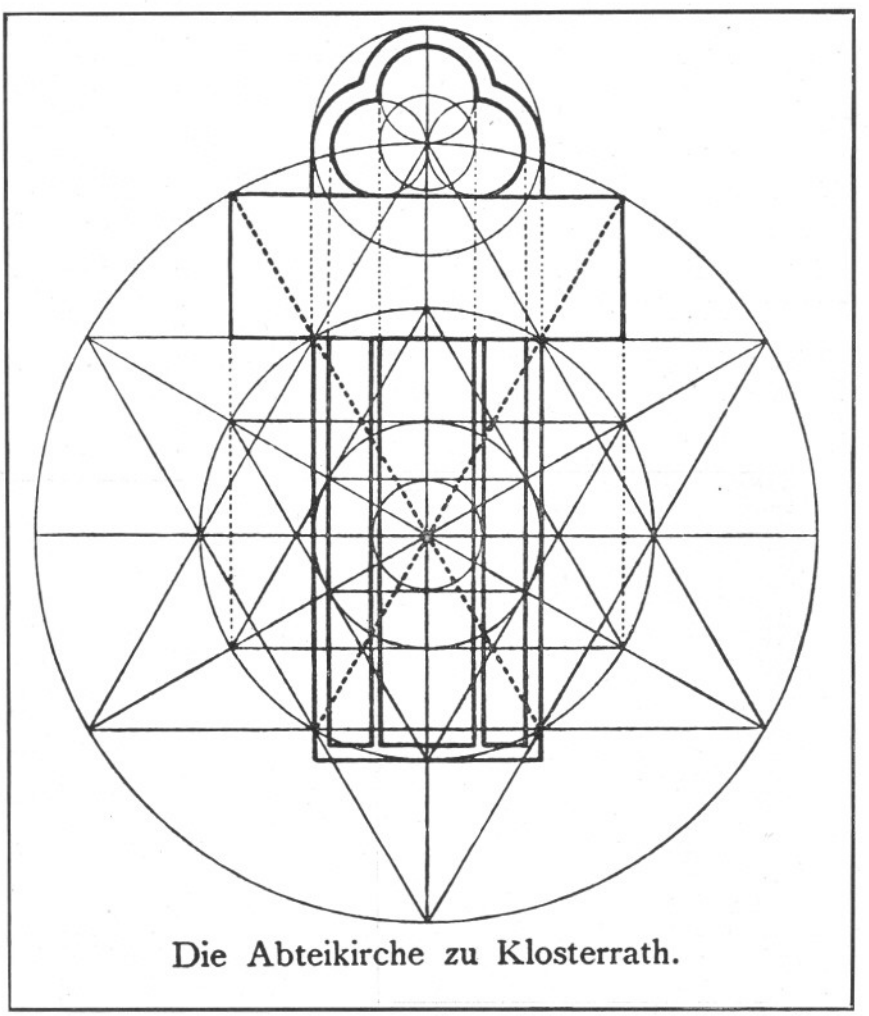

Fig. 9.

te berusten. Weliswaar ligt aan dezen kerkbouw een geometrisch schema ten grondslag, maar niet dat van den zeshoek. Doch hierover later.

Is dit verschil tusschen kapiteel en kerk wellicht verklaarbaar? Dr. Diepen heeft reeds vroeger de meening uitgesproken, dat het kapiteel, te oordeelen naar zijn technische bewerking en kunstvorm, veel jonger is dan de fundeering van het kerkgebouw en het kerkplan zelf, welke tegelijk met de cryptegrondslagen werden ontworpen. Het kapiteel zou dateeren na 1170 [14]) en op grond van andere voorhanden zijnde, bewerkte bouwdeelen meende hij te moeten besluiten, dat het oostelijk deel der crypte en haar drieconchenvorm een tweede maal tegen het einde der zelfde eeuw is herbouwd. De fundamenten, welke bij een later ingesteld onderzoek aan het licht traden, bevestigen zijn hypothese volkomen. Zij toonen aan, dat op dezelfde fundamenten een oudere drieconchen-bouw gestaan heeft, waarvan de as ten hoogste 40 c.m. noordelijker lag.

II.

HET SIERMOTIEF EN ZIJN VARIATIE.

Ieder relief (fig. 10—13) vertoont in het midden een man zonder kleeding. Alleen het hoofd is bedekt met een leeren (helm?-) kap,

Fig. 10. Noordzijde.

een hoofdbedekking, welke sinds het laatste kwart der twaalfde eeuw tegelijk met het korter geknipte hoofdhaar in gebruik kwam bij edellieden te paard en te voet [15]). De figuur zinkt neer met doorbuigende knieën, maar in rechte houding, tot bijna op haar linker hiel, een kniestelling, welke, naar Diepen meent, eigen is aan de kunst der Maasgouw [16]). Een der vier reliefs, dat der noordzijde, toont den man *neerzinkend* op één knie. Het is niet duidelijk, of hier welbewust naar variatie werd gezocht, ofwel dat deze

Fig. 11. Zuidzijde.

afwijkende houding ontstaan is, doordat de steenhouwer het lichaam van het begin af te laag had aangezet en later van de nood een deugd heeft gemaakt.

De armen staan horizontaal uitgestrekt, van af den elleboog licht oprijzend, het hoofd daarentegen verschijnt in profiel. Zooals gewoonte was in dien tijd, vertoont het gelaat weinig uiting van eenigerlei gemoedsaandoening, ofschoon rondom twee dieren schijnen aan te vallen. Alleen de oogen richten zich omhoog. Aan beide zijden springt een dier op en grijpt met geopenden bek naar den pols van den uitgestrekten arm. Dr. Diepen hield de dieren voor beeren. De vorm van

borstkas en kop doet inderdaad aan deze dieren denken, maar de lange staart (dien men vanaf de vloer maar moeilijk kan zien) en de dunne pooten maken duidelijk, dat de steenhouwer honden wilde uitbeelden.

Fig. 12. Oostzijde.

De samenstelling der geheele scène heeft een verdienstelijk decoratief effect[17]). De menschelijke figuur is met zorg uitgebeeld (vgl. fig. 14) en in haar houding aangepast aan de beschikbare ruimte: de beenen, die, gestrekt weergegeven, de harmonie van het geheel zouden verstoren, worden sierlijk gebogen en van af de knieën in de welving van den kapiteelhals weggeborgen, de voeten grijpen even over de grens van het versierde vlak heen en dringen door tusschen de knoppen van den ring. De bovenhelft is nog beter gecomponeerd: de uitgebreide armen, de uitgestoken handen, zacht opstijgend tot in de bovenhoeken, omsluiten en vereenigen de geheele bovenruimte. Zij accentueeren het „korf"-karakter van het kapiteel, doordat ze de buiging der hoeksnijlijnen en de kromming der dierenruggen nog eens, maar nu veel rustiger en horizontaler, wilden herhalen.

Het lichaam der dieren zelf is minder gelukkig gevormd en hier en daar zelfs mislukt. Niettemin brengt de lijn hunner ruggen een effectvolle afsluiting der ruimte aan de onderzijde en geeft door haar sterker buiging tezamen met den plastischen vorm der ruggen (die zich onder de inspanning der dieren bij het opspringen als van zelf krommen) meer kracht aan de tendenz van de snijlijnen in de hoeken en tevens een grooter geslotenheid en kracht aan het reliefschild en zelfs aan het geheele kapiteel.

Tot zoover is de compositie der vier vlakken vrijwel gelijkvormig. Maar het loofwerk, waarmee de nog leeg gebleven ruimtedeelen van het vlak overdadig worden gevuld, veroorzaakt een opzettelijk gezochte, rijke variatie. Dr. Diepen (l.c. p. 5) noemt haar „unwesentlich differenziert". Inderdaad is deze variatie met betrekking tot den inhoud der voorstelling van zeer ondergeschikt belang, niet echter voor het karakter zelf der versiering.

In alle vier vlakken ontspringt onder rechts een looftak — een wijnstok, zooals blijkt uit

Fig. 13. Westzijde.

dunne spiraalvormige ranken — en splitst zich hoogerop in tweeën. In het zuidelijk relief loopt deze minder gelukkig voor het heele lichaam door, stijgt naar boven en splitst zich — vrij eentonig — evenwij-

dig aan de uitgestrekte armen. In de andere vlakken buigt één der zich splitsende takken over de borst heen, de andere slingert zich achter den linker arm om (in het noordelijk relief achter beide armen) naar boven. Hieruit ontspringt een zijtak en loopt — van rechts — tusschen beide beenen door, telkens met gevariëerde buiging; iedere twijg loopt uit in eigen bladfiguren, gestileerd in romaanschen palmetvorm.

Overal is in deze beweging met berekening gezocht naar afwisseling.

III.

INHOUD EN BETEEKENIS DER VOORSTELLING.

De figuren, welke romaansche kapiteelen versieren, werden dikwijls met zeer uiteenloopende bedoelingen aangebracht. Nu eens wil de steenhouwer aan het leege vlak enkel wat meer leven geven, dan weer zal hij vertellen of onderrichten en beitelt historische voorstellingen uit, ontleend aan het oude of nieuwe Testament, of hij illustreert met enkele figuren een text uit de Psalmen of Spreuken. Soms ook bevatten de afbeeldingen van menschen en dieren een herinnering aan de profane geschiedenis en de legenden der klassieke en oostersche oudheid, of toonen, dat de mythologie der oude Germanen nog nawerkte. Natuurlijk rijst dan de vraag, of ze wellicht een symbolische beteekenis hebben en zedelijke of godsdienstige waarheden uitbeelden. Ook de voorstelling, op ons kapiteel aanwezig, heeft men vroeger symbolisch verklaard. Dr. R. Corten [18]) zag in deze figuren het beeld van den mensch, die wordt aangevallen door de hartstochten, weergegeven in de gedaante van grimmige dieren. Wellicht heeft hij de voorstelling aangezien voor een illustratie van den psalmtext Vulgata 21, vs. 17 en 21, opgevat in moreelen zin: „*circumdederunt me canes multi, concilium malignantium obsedit me*", en verder „*erue a framea, Deus, animam meam et de manu canis unicam meam*". Immers de grimmige dieren zijn hier inderdaad honden. Anderen hebben beide kapiteelen der oostconcha met elkaar in verband gebracht en erin gezien historische voorstellingen, ontleend aan het leven van den stichter Ailbertus, zooals dit uit de overlevering door de *annales rodenses* werd opgeteekend.

De figuur van het paard op het zuidelijk kapiteel zou dan een herinnering zijn aan het paard, dat beladen met levensmiddelen op wonderbare wijze aan de kloosterpoort verscheen om Ailbertus en de zijnen van hongersnood te redden, of misschien wel een voorstelling van het feit, dat een valsche beschuldiging van paardendiefstal aan Ailbertus bijna het leven had gekost. De voorstelling met de grimmige dieren zou dan kunnen herinneren aan de wonderlijke redding uit de belaging zijner tegenstanders, toen hij, in 1109, voor het gerecht door Embrico beschuldigd, werd vrijgesproken.

Dr. P. C. Boeren spreekt niet bepaald over ons kapiteel, maar wijst op de voorstellingen der kapiteelen in het algemeen. [19])

Dr. H. A. Diepen [20]) is van andere meening. Terwijl hij eerst (p. 5) nog spreekt van een „betenden, halbknieenden Mann" en van het „Armsünderkapitell", drukt hij later (p. 8) duidelijk zijn twijfel uit over deze en andere verklaringen en geeft er de voorkeur aan niet verder te zoeken naar een oplossing, die, naar hij meent, niet is te vinden.

Men kan zijn twijfel aan de gegeven verklaringen deelen, zonder daarom het onderzoek op te geven. Men kan namelijk terecht de vraag stellen, of de knielende houding wel een biddende houding is. Is ze niet veeleer het gevolg van een technischen kunstgreep van den beeldhouwer, die het vlak veel sierlijker wil vullen, dan met een staande gestalte mogelijk was, of die de moeilijk uit te beelden houding van frontaal gebogen knieën wil vermijden. Men vergelijke in dit verband de voorstellingen van Christus in het midden van de tympanons boven den hoofdingang der kerken in Moissac, Autun, Vezelay en andere, ook van fig. 21, waar deze laatstgenoemde houding tevergeefs beproefd werd. Bovendien zou men kunnen denken aan de bedoeling om op deze manier een zwevende houding weer te geven.

De twijfel aan de beteekenis dezer houding wordt nog versterkt, wanneer men ons kapiteel vergelijkt met een zeer verwante voor-

stelling op een kapiteel in de S. Vituskerk te München-Gladbach.

Deze kerk werd in 1192 voltooid; het kapiteel (fig. 14) schijnt iets ouder, te oordeelen naar de haardracht der figuur. De technische

Fig. 14.

uitvoering is verschillend van de wijze, waarop de steenhouwer hier in Rolduc gewoon was te werken, maar het schijnt, dat beiden zich door eenzelfde voorbeeld hebben laten leiden. Deze houding lijkt nog minder op een knielen en bidden; het gezicht is frontaal geplaatst en veel meer gedetailleerd, en toch is er geen spoor van eenige reactie op een „aanval", noch in het gezicht noch in de houding in het algemeen; de armen zijn volkomen passief uitgestrekt. Men zegge niet, dat de figuur zich vrijwillig en gaarne door de hartstochten laat bijten, want dan is er geen reden om van knielen en bidden te spreken. [21])

Wellicht voert ons een andere weg dichter bij de ware beteekenis, ofschoon wij hieraan onmiddellijk willen toevoegen, dat ook in dit geval het eindresultaat van het onderzoek onzeker blijft.

Tot de legenden, die in de middeleeuwen populair waren, behooren ook de verhalen, die de avonturen van Alexander den Groote verheerlijken. [22]) Historische gebeurtenissen vormden de omlijsting, waarin allerhande sagen, afkomstig uit het Oosten, werden opgenomen. Zoo zou Alexander ook, nadat hij de geheele aarde had veroverd, getracht hebben in de diepte der zee en de hoogte van het hemelruim door te dringen. Alexander's avonturen in het luchtruim geeft de overlevering op de volgende wijze weer.

Om in de hemelruimte op te stijgen vangt Alexander twee groote vogels — een andere overlevering zegt, twee griffioenen — en hij laat deze dieren eenige dagen honger lijden. Dan bindt hij ze vast aan een groote ijzeren mand, neemt hierin zelf plaats en steekt twee lansen omhoog, voorzien van een stuk vleesch. De dieren grijpen naar het lokaas, dat boven hun koppen zweeft en stijgen zoo de lucht in. Boven in het luchtruim aangekomen, wordt Alexander gedwongen om zijn tocht te staken door een vogel in menschelijke gedaante, die hem beveelt terug te keeren naar de aarde.

Natuurlijk heeft de litteraire overlevering van dit verhaal in den loop der eeuwen veel verandering ondergaan; niet minder is dit het geval met de voorstellingen, die beeldhouw- en schilderkunst daarvan hebben gegeven. Het duidelijkst treden deze verande-

Fig. 15.

ringen — en ook de verwantschap van voorstelling — aan het licht, wanneer men, uitgaande van de laatmiddeleeuwsche afbeeldingen, terugkeert naar ouder vormen, zooals ze zich hebben verspreid van uit Byzantium

naar Italië, vandaar naar het Noorden, de landen om den Rijn, Engeland en Scandinavië.

In fig. 15, een teekening voorkomende in het XV-eeuwsch hs. van Enikel's Wereldchroniek, aanwezig te München [23]), ziet men Alexander gezeten op een troon, die, voorzien van twee lansen met lokaas, omhoog getrokken wordt door twee daaraan vastgebonden, klimmende griffioenen. Boven hem verschijnt in een wolk een borstbeeld van God den Vader met dreigend handgebaar — een duidelijk bewijs voor het feit, dat in dien tijd aan deze geschiedenis een symbolische beteekenis werd gehecht. Alexander is in dit avontuur voor de middeleeuwen de belichaming van den hemelbestormenden, satanischen hoogmoed zooals tijdgenooten uitdrukkelijk verklaren en door een Engelsch beeldhouwer in de XIVe eeuw realistisch wordt weergegeven (fig. 16).

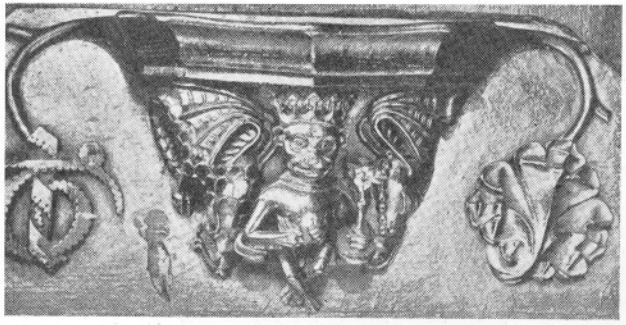

Fig. 16. Misericorde. Cartmal Priory. Lancashire. Eng. Foto G. Druce.

De variatie der voorstelling — maar ook gelijkheid van grondvorm — blijkt duidelijk bij vergelijking der fig. 17—21, dateerend van de XVe tot in de XIIe eeuw.

De dreigende Hand Gods ontbreekt, de troon van Alexander is vervangen door een mand; de griffioenen toonen een verschil van houding, soms trekken ze met eigen klauwen den troon omhoog

Fig. 17. Misericorde. Gloucester.

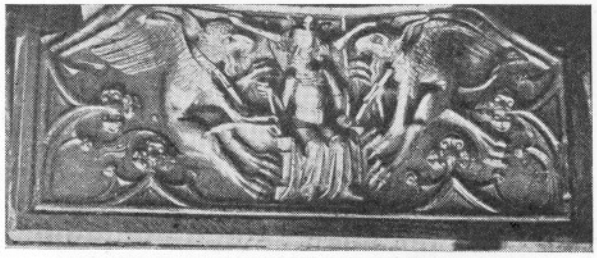

Fig. 18. Misericorde. Gloucester.

Fig. 19. Misericorde. Wells.

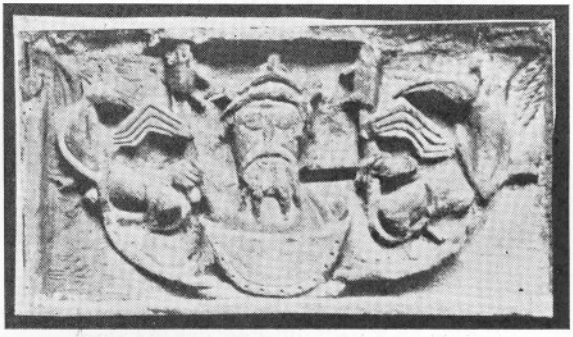

Fig. 20. Remagen. Foto Marburg.

Fig. 21. Kapiteel, Wetzlar. Foto Marburg.

en zijn niet vast gebonden of keeren zich geheel naar binnen. De lansen met het lokaas ontbreken soms. Eenmaal wordt Alexander als satan voorgesteld; elders, zooals in het kapiteel van Wetzlar (fig. 21), naakt, omhoog geheven door arenden; eenmaal, in een Vaticaansch handschrift, tusschen twee paarden zonder vleugels, die zich steigerend verheffen.

Bijzonder verdient onze aandacht fig. 22, een tympanon boven den ingang der kerk van Charney Bassett (Berkshire, Engeland), dateerend uit de XIIe eeuw.

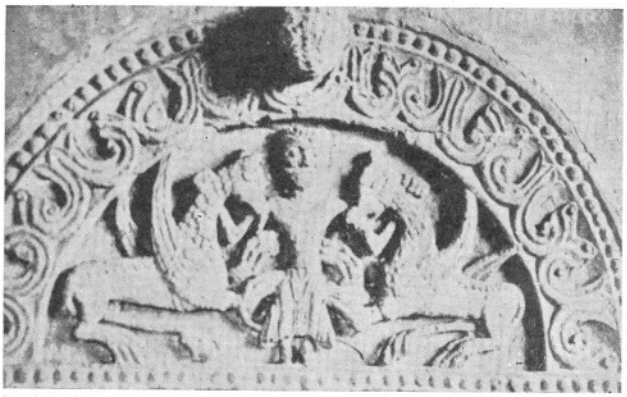

Fig. 22. Tympanon, Charney Bassett Ch. Berkshire. Eng.

Met Loomis (l.c.) mag men ook deze voorstelling voor een weergave van Alexander's avontuur houden: zij staat hier dan als een vermanend „Ken u zelf" boven den ingang van het heiligdom. Merkwaardig is het, dat Alexander zelf hier met eigen handen den hals der dieren vasthoudt, welke — naar het schijnt, in verband met den vorm van het te versieren vlak — niet wild steigeren, maar zich rustig verheffen.

Naast deze voorstelling legge men fig. 23, een kapiteel in de crypte van Canterbury, dat dateert uit ongeveer denzelfden tijd en, voorzoover mij bekend, in dit verband nog niet werd beschouwd.

Twee mythologische monsters (griffioenen zonder vleugels?) klimmen steigerend omhoog in dezelfde houding, als later de griffioenen van Alexander op de afbeeldingen in Engeland (fig. 17—21). Zij voeren met zich mee een naakte menschelijke figuur, die aan haar polsen door den bek der dieren wordt vastgehouden, maar zich zelf met haar vingers vastklemt op de bovenkaak der monsters, — zooals fig. 22 zich vasthoudt op den nek, — en zich met een dijbeen steunt op de heup van een der dieren. De menschelijke figuur schijnt, te oordeelen naar de uitdrukking van het gezicht, en den vorm der ooren, een symbolische beteekenis te hebben en een aanduiding van Satan te zijn, zooals ook fig. 16.

Het lijkt ons daarom niet ongegrond, ook deze voorstelling in te deelen bij de bovengenoemde groep van Alexanderfiguren.

Is het nu mogelijk om deze laatste afbeelding in verband te brengen met het kapiteel van München-Gladbach en dan ook met dat der Rolducsche crypte? Loomis [24]) en ook Stammler (l.c.) wijzen erop, dat middeleeuwsche steenhouwers de Alexandervoorstelling meermalen gebruikten als siermotief. Zij veroorloofden zich dan allerlei variaties aangezien hun de oorspronkelijke beteekenis en symboliek niet meer voldoende voor den geest stonden of bekend waren. Daarom schijnt het ons niet onmogelijk, dat ook de kapiteelen van München-Gladbach en Rolduc tot deze groep moeten gerekend worden. De beide dieren, die elders als arenden, paarden (gevleugeld en ongevleugeld) of griffioenen werden voorgesteld, zijn hier, naar het schijnt, tot beeren geworden of honden, beide weliswaar weinig geschikt om

Fig. 23. Kapiteel, Canterbury. Foto B. Clayton.

de grondgedachte (het opstijgen) uit te drukken. Maar in dit opzicht staan ze nagenoeg gelijk met de ongevleugelde paarden en griffioenen. De keuze dezer dieren schijnt erop te wijzen, dat de beeldhouwer niet meer geheel bekend was met de grondbeteekenis der sage. Een andere aanduiding zou men kunnen zien in het feit, dat de honden in het Rolducsche kapiteel zulk tweeslachtig karakter hebben, zoodat Diepen deze voor beeren heeft kunnen aanzien. Ook de houding der vingers, die de kaken der dieren hier niet omklemmen, zou erop kunnen wijzen, dat de juiste beteekenis niet scherp meer gezien werd. Merkwaardig zijn de drie inkervingen, welke zich op de bovenkaken bevinden zoowel van de beeren in München-Gladbach alsook van de vleugellooze monsters in Canterbury. De middenfiguur heeft hier in Rolduc een menschelijk en geen demonisch karakter; zij raakt den vasten grond nog met haar voeten, ofschoon de buiging der knieën, vooral in München-Gladbach, eerder een zwevende beweging dan een knielen verraadt. De wingerdranken zijn slechts bijwerk om het vlak te vullen.

Natuurlijk staan deze beschouwingen ons niet toe een vaste conclusie te trekken. De omstandigheid, dat de voorstelling zoo weinig details geeft en het symbool tot zijn eenvoudigsten vorm is teruggebracht, maakt het identificeeren zeer moeilijk. Zekerheid zou men alleen dan kunnen krijgen, wanneer — zooals in dergelijke gevallen soms voorkomt — een verwante afbeelding gevonden werd met het onderschrift „Alexander". In dat geval zou ook hier (zooals bij het geometrisch schema) weer opnieuw blijken, dat de invloed der antieke beschaving nog heeft nagewerkt.

Dr. P. S. EVERTS.

---

[1]) Men vergelijke o.a. A. von Drach, Das Hüttengeheimnis, Marburg. 1897 — E. Mössel, Die Proportion in Antike und Mittelalter, München, 1926 — M. C. Ghyka, Le Nombre d'or, Paris, 1931 — Reallexicon zur deutschen Kunstgeschichte I, s.v. Architecturtheorie, Stuttgart, 1937.

Vele dezer onderzoekingen zijn niet geheel vrij van oppervlakkigheid in het vaststellen der afmetingen, of trekken overijlde conclusies, andere verdwalen in fantastische getallenmystiek. Dientengevolge werden de reeds bereikte resultaten door sommigen met te groote reserve beoordeeld. De middeleeuwsche annalisten spreken in algemeene termen van de *arithmetica ars* en de *geometricalis dispositio*, welke de bouwmeesters aanwendden, maar bijzonderheden dezer werkwijze werden, als geheimen van het vak, slechts aan ingewijden meegedeeld. Tegen het einde der middeleeuwen en daarna worden de mededeelingen hieromtrent uitvoeriger.

[2]) Hoe de middeleeuwen zelf deze variatie waardeerden, blijkt uit de woorden van den annalist van S. Truiden: „*capitellis mira varietate sculptis*". (Gesta Abbat. Trudon. s.a. 1169).

[3]) Ook aan moderne sierkunstenaars is deze methode niet onbekend. Men vergelijke o.m. J. C. Slebos, Grondslagen voor aesthetiek en stijl, 1939 — Jacob Por, De nieuwe schilderingen in de O. L. Vrouwekerk te Dordrecht, in: De Kunst der Nederlanden, 1931, p. 332 e.v.

[4]) H. A. Diepen, Die romanische Bauornamentik in Klosterrath, Den Haag, 1931, p. 19.

[5]) R. Ligtenberg, Die romanische Steinplastik in den nördlichen Niederlanden, I, Den Haag, 1918, p. 4—5.

[6]) Zie Dr. H. A. Diepen, Die Bauornamentik etc. p. 27 en p. 42. Men vergelijke het origineele basement in den zuidoosthoek van den zuidelijken transeptarm met het nieuwe basement in den zuidwesthoek aldaar, en de oude en nieuwe consoles van de bogenfries in den westgevel van den toren. Ook de vensterindeeling in de zuidelijke en noordelijke transeptmuur werden (in tegenstelling met hetgeen Diepen l.c. p. 25 meedeelt) veranderd, zooals duidelijk wordt uit de teekeningen, gegeven door F. Bock, Organ f. christl. Kunst, 1859.

[7]) Bij het weergeven der maat zijn sommige zeer kleine afwijkingen in de hoofdmaten verwaarloosd en hun cijfers afgerond. Van den anderen kant zijn in de cijfers der onderdeelen de resultaten der metingen behouden, ook indien bleek, dat de som der onderdeelen niet in millimeters gelijk was aan de afmeting van het geheel: op deze wijze blijven de fouten, die bij metingen als deze onvermijdelijk zijn, nog zichtbaar.

[8]) Fig. 5 toont de buiging der hoeksnijlijn op het diagonaalvlak in haar bestaanden vorm en links daarnaast de buigingslijn, geprojecteerd op het vlak van het reliefschild, waarop zij vóór het begin van het werk in dezen vorm werd uitgeteekend.

[9]) Jhr. E. van Nispen tot Sevenaer, Uit de bouwgeschiedenis der St. Servaaskerk, p. 26.

[10]) H. Otte, Handb. d. chr. Kunstarcheologie, I, 108.

[11]) Volgens mededeeling van dr. G. Gierlichs.

[12]) Zie O. Wolff, Tempelmasse, Wien, 1921, Atlas fig. 13, hier weergegeven in afb. 9.

[13]) Het schip met toren en transept meet in lengte 42.40 M., met koor 55.35 M., buitenmaats in de fundeering; de lengte van het transept bedraagt 28.38 M., de breedte 10.28 M.; de fundamenten der crypte bezitten geen drie gelijke halfronde concha's; de breedte der crypte buitenmaats, genomen op de aslijn N.-Z. der zijconcha's, is ruim 2 M. minder dan de breedte der kerk buitenmaats.

[14]) Zie boven n. 4.

[15]) Vgl. V. Gay, Glossaire archeol., i.v. Chapel.

[16]) Diepen, Die Bauornamentik, p. 5.

[17]) G. Humann, Die Beziehungen der Handschriftornamentik zur Romanischen Baukunst,

Strassburg, 1907, brengt deze versiering in verband met de ornamenten rondom beginletters der handschriften (p. 49).

[18]) Rolduc in Woord en Beeld, p. 14.

[19]) De studies van dr. B., Rodensia I en II zijn van bijzondere beteekenis voor de oude geschiedenis der abdij (uitg. Gebr. van Aelst, Maastricht.) Een voorbehoud dient gemaakt met betrekking tot de oude bouwgeschiedenis. Over de kapiteelen schrijft hij (Rodensia, 1942, II, p. 77): „In Rolduc zijn deze en andere wonderbare belevenissen van den stichter in aandenken gebleven. Men heeft ze daar zelfs laten uitbeelden in de kapiteelen van de zuilen der crypte. Het ligt immers voor de hand in de drie sculptuurornamenten, die deze kapiteelen sieren, het paard, de palmtak en de wingerdrank, een toespeling te zien op de drie soorten wonderen, die de overlevering van Ailbertus wist te verhalen: de twee wonderbare geschiedenissen met een paard, de ontmoeting met een valschen Jerusalemvaarder *(„palmatus")* en de drie wonderbare veranderingen van water in wijn."

Hij voegt hieraan terecht toe: „heeft de annalist zich voor zijn wonderverhalen laten inspireeren door de kapiteelen, ofwel zijn de kapiteelenversieringen de weergave van een oudere overlevering?" — Het is echter niet duidelijk, welke kapiteelen de schrijver op het oog heeft. De vier voornaamste kapiteelen met gebeeldhouwde schachten hebben alle een wingerdrank in hun versiering; eenige bladeren dezer ranken zijn aan de uiteinden gestileerd naar het model van antieke palmetten op een wijze, die bijna in alle romaansche ornamenten te vinden is. Palmtakken zijn niet aanwezig.

[20]) Die Bauornamentik enz.

[21]) Dr. H. Diepen l.c. p. 8 — Natuurlijk zou een dergelijke reactie in romaansch beeldhouwwerk slechts zeer oppervlakkig zijn aangeduid.

[22]) F. Panzer, Der rom. Bilderfries am Freiburger Münster, Freiburger Münsterblätter, 1906, p. 1 e.v. — R. S. Loomis, Alexander's the Great celestial Journey, The Burlingtone Magazine, 1918, p. 136 e.v., 177 e.v. — W. Stammler, Reallexicon z. deutschen Kunstgeschichte, I, 332—344.

[23]) Vgl. Freiburger Münsterblätter, l.c. p. 9.

[24]) l.c. p. 184: „Sometimes the design would stand unexplained, mysterious, with the result that the copy made from it would show manifest distortions; sometimes the single word „Alexander" would give the clue to an artist, who was well versed in his romances. Sometimes perhaps the figure would be explained as a symbol of pride; sometimes, as a symbol of satan, he would be depicted with the paws and face of a monster; sometimes in association with the temptation and fall of Adam, the scene would be expounded at length as an allegory of Lucifer's impious ambition to sit upon the throne of the most High.

With the design before him, one craftsman would follow the lines with the skill of a master, another with a bungling stroke; one would emphasise the moral, another would have appreciation for nothing but the symmetry of the design."

N.B. Afb. 14 is ontleend aan H. Diepen, Die Bauornamentik, pl. IV. fig. 2; afb. 15 aan Freiburger Münsterblätter, 1906, p. 9; afb. 16—19 en 22 aan The Burlington Magazine, 1918; afb. 20—21 foto v. h. Kunstgeschichtl. Seminar Marburg; afb. 23 foto B. C. Clayton, Canterbury.

Ubi fumus ibi ignis

De oorlog, waarin wij leven, heeft Rolduc ongetwijfeld verschillende „aanwinsten" gebracht, waarvan wij zonder veel weemoed weer onmiddellijk afstand zullen kunnen doen; ik denk aan het verduisteringsapparaat, de schuilkelders (op sommigen schijnt het min of meer knus bij elkaar zitten in onderaardse krochten overigens wel enige aantrekkingskracht uit te oefenen; vanavond nog slaakte een der jongens tegenover mij de verzuchting: Meneer, ik mocht lijden dat we weer gauw eens naar de schuilkelders konden gaan!).

Toch is die oorlog ook aanleiding geworden tot het (re-)organiseren van een instituut, dat van blijvende waarde is en dat eigenlijk in een zo groot en zo afgelegen gebouwencomplex, waarin bovendien zoveel mensen bij elkaar wonen, absoluut niet mag ontbreken: een eigen brandweer. Wij blijven wel allereerst en gaarne vertrouwen op het woord van kanunnik Kruyder: Gottes Segen ruht über diesem Hause — maar een daarmee-alleen-rekenen zonder de gewone menselijke hulpmiddelen in te schakelen zou toch moeilijk van een ongemotiveerd supernaturalisme vrij te pleiten zijn.

De leider van deze brandweer, een der priester-leraren (de functionaris zal, van welke kant men het geval ook beziet, wel een unicum in zijn soort zijn: immers maar weinig priesters zullen het tot brandmeester gebracht hebben en onder de brandmeesters zal er buiten hem wel geen de priesterlijke wijding ontvangen hebben), de brandmeester dan is zo vriendelijk geweest ons een uitvoerige technische uiteenzetting samen te stellen van al de voorzieningen, die ten aanzien van de „vuurbescherming" van Rolduc getroffen zijn, en wij laten hem zelf aan het woord:

In October 1940 werden de vier oude handpomp-brandspuiten weer voorzien van straalpijpen en 60 m. nieuwe brandslang (55 m.m.). Dit gebeurde in aansluiting aan de nieuwe 325 m. lange ringleiding van één-inch-buizen op de zolders en dortoirs, waarbij een 140 m. gummislang (¾ inch) behoort. Hiermee was de brandveiligheid van zolders en dortoirs verhoogd.

Daar echter bleek, dat de spuithoogte van de brandkranen buiten het gebouw slechts reikte tot de onderkant van de dortoirs, mocht men hierbij niet blijven stilstaan, vooral vanwege het verhoogde brandgevaar in deze benarde oorlogsdagen. Dit euvel was echter niet te verhelpen, zelfs niet met de er tussen geschakelde pomp van de Kerkraadse brandweer (die loyaal met advies en met de daad Rolduc ter zijde stond), want de watertoevoer uit het Duitse net bleek onvoldoende. Er moesten dus meer doorslaande maatregelen getroffen worden.

Bovendien leek het gewenst een dubbele veiligheid te bezitten, omdat een toevoerleiding zelf ernstig gevaar loopt bij een eventueel bombardement. Daarom werd in Mei 1941 besloten tot het aanleggen van een nieuwe installatie, die gevoed zou worden uit de grote vijver (opp. ± 4200 m.). Daartoe werden 340 m. Mannesmann-buizen van 150 m.m. diameter besteld en toen die al spoedig gearriveerd waren, kon men onder de grote vacantie beginnen met het leggen van de buitenleiding.

Het graafwerk vóór het huis en ten N. van het Zustershuis leverde niet veel moeilijkheden op. Dit was echter wel het geval

met het graven van een sleuf in het groot carré op 1,5 m. van de Noordelijke muur en naar het carré van Klein-Rolduc op 2,6 van

de Oostelijke muur, want hier kwam men terecht in oude fundamenten. Tenslotte kwam ook dit werk klaar, zodat nu 5 brandkranen buiten het gebouw op onze eigen brandleiding aanwezig zijn, waaraan 2,5 inches brandslangen kunnen gekoppeld worden. Bovendien werd aan deze buitenleiding op twee punten in het gebouw een stijgleiding (3 inches) toegevoegd van 16 m. hoogte, waarbij op iedere verdieping 2 brandkranen behoren voor slangen van 2 inches.

Ook het andere plan, om n.l. de bestaande brandleiding te verbeteren, werd niet vergeten en dit werd eveneens onder de grote vacantie geregeld. De aansluiting van onze oude brandleiding aan het Kerkraadse in plaats van het Duitse net kwam langs de Graaf-Saffenbergweg via de Zuid-Oosthoek van de cour van Klein-Rolduc tot stand. Tevens werd van de bestaande leiding een ringleiding gemaakt, zodat de kijkgrage jongens op de cour ook nog enkele dagen een bezienswaardigheid hadden, wat in deze tijden een welkome afwisseling bood, daar bij gebrek aan balletjes het anders zo levendige aspect van de cour totaal veranderd is. Er werd n.l. een sleuf gegraven van de meest Zuidelijke brandkraan op de cour naar de Zuid-West-hoek, zodat deze brandkraan verbonden is met de brandkraan in het carré van Klein-Rolduc.

16 October behoorde ook dit weer tot het verleden en alles was nu klaar behalve het

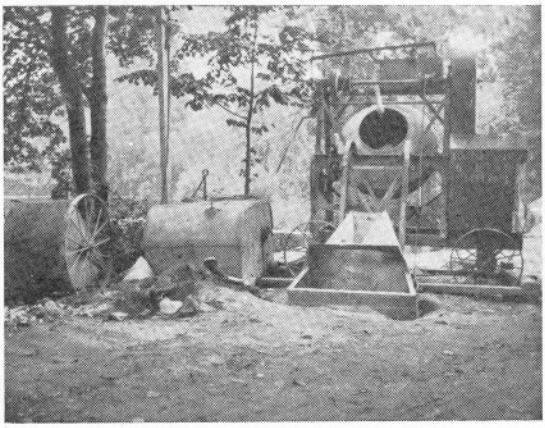

hart van de nieuwe installatie, gelegen tegen de helling van de grote vijver, te weten het pompenhuisje met zijn kostbare inhoud. Maar ook dit naderde met de zeer gewaardeerde hulp van de Domaniale Mijn zijn voltooiing. Een 3000 Volt-95 P.K. motor werd gemonteerd met een brandbluspomp, die een capaciteit heeft van 3000 L./min. De zuigkorf ligt ± 1,5 m. onder het normale vijverniveau, zodat voldoende water aanwezig is om 1½ dag aan één stuk door te spuiten.

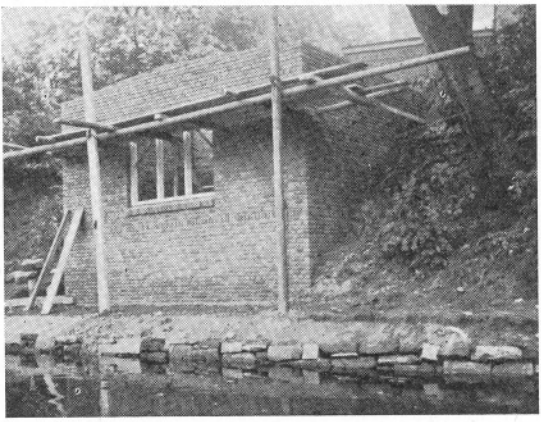

21 November was alles klaar en werd de pomp even in bedrijf gezet, tot groot vermaak van sommige klassen, die plotseling onder de les een armdikke fontein uit de niet-afgesloten brandkraan in het carré zagen opstijgen. Zaterdag 22 November werd definitief geprobeerd vóór het huis, en wel met de slangen op de standpijpen. Het schuine leien dak van de kerk werd nat gespoten.

Onder de Paasvacantie werden twee stukken van de leiding buiten het pompenhuisje,

die buiten de grond uitkwamen, nog met hardsteen ommanteld, zodat voor het zomertrimester alleen nog overbleef het aanbrengen van een verbinding tussen onze oude en de nieuwe brandleiding. Hiertoe is in de buurt van het pompenhuisje een verbinding gemaakt tussen de 2 leidingen met een terugslag-ventiel en een afsluiter, zodat dan in de toekomst ook nog de nieuwe brandkranen zonder onze eigen pompinstallatie via het Kerkraadse waterleidingnet te gebruiken zijn.

Bleef ten slotte alleen nog over het oprichten van een brandweercorps. In het 2de trimester werd dit werk stilgelegd door de abnormaal-langdurige en strenge vorst, die ervoor zorgde dat onze vijvers tot 20 Maart met ijs bedekt waren. Op 7 Mei echter, na het eindexamen van de H.B.S.-B, waren we zover, dat met de practische oefeningen van onze Rolducse Brandweer, gerecruteerd uit de priester-leraren, philosophen en knechts, kon begonnen worden. En met de loyale hulp van de Kerkraadse Brandweer heeft men geregeld op de wandelmiddagen, onder durende belangstelling van de thuisblijvers, flink getraind.

Ook op dit terrein menen wij aldus alles, wat in ons vermogen ligt gedaan te hebben om ons mooie, oude huis voor een catastrophe van grotere of kleinere omvang te behoeden.

Varia

DE WIJBISSCHOPPEN ISFRIDUS EN PHILIPPUS.

De voortzetter der Annales Rodenses, de Rolducsche Abt, Nicolaas Heyendahl, verhaalt a° 1194 (pag. 74 Ernst), dat de kapel voor de zieken geconsacreerd werd door Isfridus, Bisschop van Ratzeburg: „1194 Idibus decembris consecrata est capella infirmorum in hoc monasterio aedificata, a domino Isfrido Ratzeburgensi episcopo in honorem S. Servatii episcopi etc." Heyendahl teekent er bij aan „ex pergameno". Hij had dus het stuk voor zich.

1209 heet het: „consecrata est Rodensis ecclesia a Philippo Razeburgensi episcopo in honorem Annuntiationis Domini, nomine videlicet et titulo prioris consecrationis criptae et in honorem S. Petri etc."

Uit de uitvoerige, nog niet uitgegeven, aanteekeningen van wijlen Dr. Schoengen, die van de wijbisschoppen van Utrecht 'n bijzondere studie gemaakt heeft, is mij gebleken wie Isfridus en Philippus waren.

Isfridus O. Praem. bisschop van Ratzeburg (in Mecklenburg) was proost der Praemonstratenser abdij Jerichow, in het bisdom Havelsberg. Hij werd 1179 of 1180 bisschop van Ratzeburg en oefende 1190—1194 zijne bisschoppelijke functies, als wijbisschop, uit in het bisdom Luik. Zoo wijdde hij dan te Rolduc de kapel van het ziekenhuis.

Waarschijnlijk wijdde hij 20 November vóór 1197 een kapel in de O. L. Vrouwekerk te Utrecht (M.G.S.S. XVI, 348. Eubel I, 414. v. d. Berg O. B. I, 109. Heda, Hist. Episc. Ultr. 1642, p. 211).

Ook Philippus behoorde tot de Praemonstratensers. Hij wordt in 1204 bisschop van Ratzeburg. Hij begeeft zich naar Utrecht en Luik. In 1209 wijdt hij te Rolduc de kerk en vier altaren. Hij sterft 14 Nov. 1215 te Verona (Annales Stadenses, M.G.S.S. XVI, 354 en Berlière, Ev. Coadj. de Liège p. 6). Ook hier waren in Heyendahl's tijd de stukken te Rolduc nog aanwezig.

Roermond. Dr. VAN GILS.

ROLDUC IN 1816.

In zijn bekenden brief [1]) aan den hoogleeraar Mathijs Siegenbeek, schrijft Mgr. van Bommel (pag. 9):

„Immers in dat jaar [1816] kwam er uit Luik, van wege den toenmaligen Kerkvoogd, eene aanvraag, of het Seminarium van het Bisdom [Luik] tot de aanneming van het Kloosterraede [Rolduc], onder beding, dat deze oude abdij voor een Klein Seminarie dienen zou, mogt gemagtigd worden. Ernstig werd er over deze petitie geraadpleegd en geadviseerd: doch eindelijk is zij van de hand gewezen; de gift mogt aangenomen worden, mits zonder de voorwaarde".

Dr. v. G.

[1]) Brief van C. R. A. van Bommel, Bisschop van Luik aan den Hoogleeraar Mathijs Siegenbeek, 's-Gravenhage bij A. P. van Langenhuysen, December 1840.

Inhoud

	blz.
Directeur Ant. van de Venne † (H. R.)	5
Directeur van de Venne en de oud-leerlingen (Prof. Dr. M. J. H. Cobbenhagen)	9
Mgr. A. van de Venne, Beschermheer van de St. Vincentius-Conferentie „St. Joannes Bosco" (P. S.)	12
Aon Monseigneur A. van de Venne (T. M.)	14
Kroniek 1941—1942	15
Prijsuitdeling	51
Jaarverslagen:	
Maria-Congregaties (A. D.)	60
Missievereniging „Rolduc" (Max Starmans)	62
Jeugd-Conferentie „H. Joannes Bosco" (H. van Oorschot)	68
Academie „St. Augustinus" (Jan Schulpen)	70
Academie „Alberdingk Thijm" (J. Hellendoorn)	73
Toneel en voordracht, film en muziek:	
Film „Kleur en Glorie onzer Tropen" (Wim van Thiel)	75
Pianorecital door Dr. Ir. Fr. Engelhard (H. R.)	76
Film „Trenck, de Pandoer" (J. v. M.)	76
Toneel „Potverteren" (L. Bastiaens)	77
Voordracht „Hamlet" door Eduard Verkade (Christof Thissen)	80
Voordracht „Apocalyps" door Henk Schaer (P. D.)	81
Film „Vadertje Langbeen" (J. V.)	83
Toneel „Onder één dak" door de Dramatische Kunstkring te Heerlen (B. van der Meer)	84
Rolduc's Orkest in de speelzaal (Hoi)	85
Film „Robinson Crusoë" (J. v. O.)	85
Film „Alcazar" (H. J. M. C.)	86
Film „Storm over de afsluitdijk" (H. J. M. C.)	87
Zanguitvoering door de Nachtegalen van Meerssen (H. R. — J. H.)	87
Film „Watt en Half-Watt als daklozen" (R. V.)	89
Directeursfeest 1942	90
Sport en Spel:	
Voetbal (Lou Hermans)	92
Tennisclub R. T. C. (Hans Everts)	102
Hockey- en Cricketclub „Unitas" (Wim Janssen)	103
Rolduc op de schaats (H. Ml.)	104
Lerarencorps	106
Lijst van leerlingen	107
Personalia	116
In Memoriam:	
George Brouwers † 6 Juni 1942 (J. N.)	119
W. Franck † Rolduc 1900—1924	122
Directeur Franck † (Drs. P. Evers)	124
Pastoor Clement Baert † (E.)	126
J. S. H. Bemelmans †, Leeraar te Rolduc 1907—1921 (N.)	128

blz.

J. S. H. Bemelmans en de Vereeniging „Voor Eer en Deugd" (M. Stoks C.s.s.R.) 130
Directeur Bemelmans † (W. Theunissen) 133
Jan F. M. Sterck † (Jos. C.) 135
Dr. J. F. M. Sterck † (Dr. M. van Can) 138
Andries Verhoeckx † (E.) 141
Guus Stassen † (J. D.) 142
Hubert Haeren † 144
Misweek (A. Hutschemaekers) 146
Réveil. — K. A. op Rolduc — (Wim) 149
Begrafenis van Monseigneur van de Venne, Oud-Directeur van Rolduc (J. Erens) 151
Van Kleine Martien tot Broeder Cesarius 154
De Polyphemus-sigaar (Dr. J. P. Boyens) 157
Oude Steenhouwerskunst te Rolduc. — Een Kapiteel der Crypte (Dr. P. S. Everts) 161
Ubi fumus ibi ignis 178
Varia:
De Wijbisschoppen Isfridus en Philippus (Mgr. Dr. P. J. M. van Gils) 181
Rolduc in 1816 (Dr. v. G.) 181

Platen

Mgr. Ant. van de Venne † 4, 6, 9
Directeursfeest 1940 8
Plechtige Uitvaart van Oud-Directeur van de Venne z.g. 11
Begrafenis van Oud-Directeur van de Venne z.g. . 13, 151, 152, 153
Joseph Bischoff 15
Pastoor Beukers 16
Frans Herberichs † 17
Oud-Deken P. J. Jongen 18
Rondom de brandweer 18, 23, 178, 179, 180
Pastoor W. H. Roes † 19
Dr. W. Jacobs 21
Oud-Burgemeester J. J. W. Janssen † 22
Sneeuw en ijs 27, 28, 29, 32
Dr. J. F. H. Hoyng † 30
Sneeuwruimers 32
Zweefvliegtuigbouw 33
Oud-Directeur L. H. Timmermans † 34
Kruisboogschutter 36
Bezoek per sjees 37
Konijnenfokkerij 37
Huub Mullens krijgt bloemen 37

blz.
Rust op een congé-wandeling 38
B. L. Harbers † 39
Openlucht-bridge-drive 40
„Schaesberg" 41
Klein-Rolduc gaat hengelen 42
Rector J. Wijnen 42
Schieten 42
Het voetbalterrein wordt bewerkt 43
Begrafenis van Oud-Provisor G. Brouwers z.g. 43, 44
Volksdans-groep 45
De Directeur opent de handboog-schietbaan 45
Jour des jeux 46, 90
Prijsuitdeling op Klein-Rolduc 47
Oud-Minister J. M. J. H. Lambooy † 47
Zomer-idylle 48
Dr. A. J. Jorritsma † 49
De pony's in actie 50
Academie „St. Augustinus" 70
Potverteren 78, 79
Eduard Verkade (Foto genomen te Rolduc, 17 Mei 1931) 80
Henk Schaer 81
Rolduc's Elftal 93
Rolduc—Kerkrade 93
Pantarei—Sparta 1 95
Pantarei 95
Pantarei—Minor 1 97
Limburgia 1 98
Unitas 1 101
Tennisclub R. T. C. 102
Hockey-en Cricketclub „Unitas" 103
Rolduc op de schaats — IJshockey 104, 105
Philosophie Supérieure 107
6de Klas Gymnasium 109
5de Klas H.B.S. — A 111
5de Klas H.B.S. — B 112
Oud-Provisor G. Brouwers † 119
Directeur W. Franck † 122
Em.-Pastoor Clemens Baert † 126
Directeur Jean Bemelmans † 128
Dr. J. Sterck † 135
Andries Verhoeckx † 141
Guus Stassen † 142
Hubert Haeren † 144
Broeder Cesarius 154
Oude Steenhouwerskunst te Rolduc . . . . . 161—175